ΝΑΤΑΛΙΟΣ

ΤΩΝ ΚΟΜΙΤΩΝ ΤΟΥ ΕΝΕΤΟΥ

περὶ ὥρων βιβλίον ἕν.

NATALIS COMITVM

Veneti de horis liber unus.

Eiuſdem de anno libri quatuor.

MYRMICOMYAMACHIAE

Libri quatuor.

Amatoriarum Elegiarum libri duo.

Eiuſdem Elegiæ sex.

Impreßum Venetijs, per Fratres de Nicolinis de Sabio Impreſſores Apoſtolicos, Cum gratia & priuilegio Summi Pontificis, atq; Illuſtriſſimi Senatus Veneti &c.

MDL. *menſe Septembri.*

MAGNIFICI D. DOMINICI Lauredani Patricij Veneti hexasti-chon ad lectorem.

Si quid agant homines diuersis quæritur Horis,
Quo ueterum diuum festa colenda die,
Si quo conueniat tellurem sydere uerti,
Si formicarum bella tremenda ducum,
Omnia doctiloqui Natalis carmine nosces.
Vulneraq; infelix quæ patiatur amans.

CAMILLI BILLIAE CIVIS Mediolanensis ad lectorem.

In noua pro meritis animas migrare solutas
Corporibus primis si tribuenda fides,
Haud dubium docti Nasonis spiritus & mens,
Natalis Comitum pectus, & ossa regit.
Id credet quisquis cernet tam nobile carmen
Hoc elegum, quo nil dulcius esse potest.
Hosce legens lepidos lusus, Venerisq; lepores,
Non doctum Momus dicet inesse nihil.

CARADOXI FOPPAE MEDIOLA-nensis ad lectorem tetrastichon.

Hos liuore carens elegos mirabere lector:
Et dices opus hoc ex Helicone uenit.
Nec lustrum sextum (mirum magis) attigit autor.
A' Musis doctum sed tamen esse feres.

ΤΩ ΜΕΓΙ'ΣΤΩ ΚΑΙ' ΛΑΜΠΡΟΤΑ'ΤΩ, τῆς Φλωρεντίας ἡγέμονι, ΚΟ'ΣΜΩ ΤΩ ΜΕΔΙ'ΚΗΣ Ναταλις τῶν Κομίτων ὁ Ενετὸς εὖ πράττειν.

ΩΗΘΕΝΤΙ' μοι πολλάκις ἐν τῇ ἐμοῦ ψυχῇ ἀρχηγέτης γενικός, καὶ πάντων μὲν ὡς γὰρ εἰπεῖν ἁπλῶς, πολὺ λαμπρότερος, ᾧτινι μάλιστα τῶν ἀνθρώπων, τοῦτο τὸ περὶ τῶν εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν ἐγχειρίδιον δωσοίμην, οὐδείς ποτε σου μᾶλλον ἐδόκει ἄξιος, ὅτε νὴ τοὺς θεοὺς πολιτικός, ᾧ δικαιοπραγῶν μᾶλλον τοῦτο τὸ βιβλίον δοτέον εἶναι ὠήθειην. Καὶ γὰρ τὴν σοῦ μεγαλοπρεπῆ καθ' ἅπαξ οἰκίαν, καὶ τούς γε προγόνους ἅπαντας, τῶν ἐν τοῖς γράμμασι μεγάλων ἀεὶ γεγονέναι βοηθούς, ἀκήκοα. σοῦ δὲ τὴν μεγάλην σωφροσύνην οὐδείς ἐστι ξυμπάντων ἢ ἀνατολικῶν, ἢ τῶν πρὸς ταλαντεύοντα ἥλιον οἰκούντων, ὃς οὐκ εἰδέναι εἴπῃ, τίς γὰρ ἐν τῷ νῦν χρόνῳ τὴν δικαιοσύνην, καὶ τὴν φιλανθρωπίαν, περὶ καὶ τοὺς σοῦ πολίτας, καὶ ξενικοὺς ἅπαντας οὐκ οἶδε; καὶ γὰρ οὐχὶ μίαν, ἀλλὰ πολλάς, οὐχὶ μικράς, καὶ ἀτελεῖς, ἀλλὰ καὶ μεγάλας, καὶ πολλούς, καὶ αὐτούς, πολλῷ μάλιστα τῶν ἄλλων ὑπερευδοκοῦντας ἄνδρας ἐχούσας καθέστηκας. Τίς τὸ τελευταῖόν ἐστιν, ὃς τὴν εὐσέβειαν σοῦ, καὶ τὴν σύνεσιν οὐκ ἐπαίνει; Τῆς μὲν γὰρ εὐσεβείας, καὶ εὐβουλίας μέγιστόν ἐστι παράδειγμα, ἢ παράσημον, οὐ μόνον τὸ αὐτῆς τῆς πατρίδος σοῦ ὄνομα, ὃ τὴν διὰ σέ, καὶ τοὺς αὐτοῦ προγόνους λαμβανομένην καλοκαγαθίαν ἐμφαίνει, φλωρεντία γὰρ, ὡς ἀνθοῦσα, ἢ ἀνθεμόεσσα καλεῖται. ἀλλὰ καὶ πρὸς τούτοις, ἡ τῇ σοῦ πατρίδι εὐτυχία παροῦσα, καὶ ἡ εἰρήνη, καὶ τὸ ἐναρμόστον τὸ τῶν ἠθῶν, ἃ ξύμπαντα ἐν ταῖς καλαῖς

πολιτείαις, ἢ ἀριστοκρατίαις, ἢ μοναρχίαις γεγονέναι εἰώθασιν. πρὸς δὲ τούτοις, καὶ τὸ σοῦ αὐτοῦ ὄνομα τὰ πάλαι δὴ ὑπ' ἐμοῦ λεγόμενα πάντα δοκιμάζει. Κόσμον γὰρ, τοῦτ' ἔστι καλλώπισμά σοι καλεῖσθαι θείως συμπέπτωκεν, ὅτι μόνος καὶ τὴν σαυτοῦ πόλιν καλλωπίζῃ, καὶ τοὺς φρονίμους. Ἀλλὰ μὴ τοσαυτάκις τὰ περὶ σοῦ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, θρυλλούμενα εἴπω, σὲ μόνον ἄξιον ἐν τῷ νῦν χρόνῳ οἶδα, ὃς γραμμάτων εἴης βοηθὸς, ὃς μουσῶν κηδεμὼν, ὃς ἀγαθῶν ἁπάντων φιλάνθρωπος. ὥστε κατ' οὐναντίον σοὶ προσήκειν ἐκεῖνο τὸ περὶ τοῦ ποσειδῶνος. Θεοὶ δ' ἐλέαιρον ἅπαντες
Νόσφι ποσειδάωνος, ὁ δ' ἀσπερχὲς μενέαινεν
Ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ. Σὺ τοίνυν ἱλαδὸν ἀρχὸς συνετὸς, καὶ μέγιστος εὔχομαι τῷ μειλίχῳ προσώπῳ, καὶ ὥσπερ τῶν πολλῶν εἴωθας τὰ ἐμοῦ τὰ δῶρα λαβεῖν. εἰ γὰρ ἐμὲ σὺ ἀποτρέψῃς, πρὸς ὃν τὸ μὲν ὅλον προσφύγοιμι οὐκ οἶδα. ποίησον τοίνυν ἀρῶμαι μὴ σκυθρωπότερός μοι τῶν ἄλλων προσπίπτῃς.

ΛΟΥΔΩΟΥΙΚΟΥ ΤΟΥ ΦΕΡΡΑΡΙΟΥ τῶν μαθηματικῶν ἐπιστημῶν δημοσίᾳ ἐν Μεδιολάνῳ ἀναγνωστοῦ στίχοι.

Βιβλίδας ἐκπέμπει Νάταλις δεύτερον ἤδη
  Ἀνδράσι σπουδαίοις πᾶσι χαριζόμενος.
Χαίρετε τῶν ὡρῶν, ἐνιαυτοῦ, χαίρετε πάντες.
  Εὔτοκόν ἐστιν ἔτος, εὔτοκαι ὧραι ἰδού.
Ἀλλὰ χρόνος μινύθει φθονερὸς, τοῦ δὲ ξ' ἐνιαυτοῦ
  Θρύψε χρόνον φθονερὸν πολλὰ βιωσομένη.
Πάντα χρόνος βρώσκων στρυφνῶς δὴ φείδεο ὡρῶν.
  Φειδόμενος ταύτων, φείσεται ἧκε σέο.

ΝΑΤΑΛΙΟΣ ΤΩΝ ΚΟΜΙΤΩΝ ΤΟΥ ΕΝΕΤΟΥ

περὶ εἰκοσιτεσσάρων ἑκατομβαιῶνος ὥρων βιβλίον.

ΕΣΠΕΤ' ἐμὶν μοῦσαι διὸς ὦ μεγάλειο
γονεία
Ὥρας, αἵτε ῥοπὰς φρουροῦντι ἐς ἄματα
πάντα
Οὐρανόθεν, καὶ γαν, καὶ ποίκιλα πάντα
πόοισαι.

Κόσμε δέχου δεύκης περίφαντος πατρίδος ἀστήρ.
Δῶρα βροτῶ μικκὰ μεγαλῆτορ λάμβανε κόσμε.
Μείζω δεξόμενος ὅκα καιρὸς ἐλεύσεται ἄμμιν.
Ἰητῆρα κακῶν πάντων τὰ φερώνυμα δηλοῖ.
Κηδόμενος καλῶν, ἀγαθῶν ἑδραῖον ἔρεισμα.
Ἡνῖον ὦ μεγάλ' ἁ πατρίς, καὶ δῶκε καλινόν.
Ἀνθηραύγε τεῶ ὧν κόσμος πατρίδα κοσμεῖ.
α Ἀστερόεντα πόλον πράτα γοῦν ἀστράσι κοσμεῖ
Δαιδαλέοις, πυκνοῖ πυρσοῖς καλοῖσιν ὄλυμπον.
Ἐργαστῆρ δὲ βροτὸς χαλεπῶν τόκα φείδεται ἔργων.
Ζωπυρέων δὴ φῶς λαμπρὸν κατὰ δώματα στίλβον.
Ζεύγμ' ἀποβάλλοντες βόες οἵγε ψύχοντι τράχηλα.
Βρώματα ληψόμενοι θέασθαι ποθέοντι τραπέζας.
Μισύλλει τῆνος ἄρτον, κρέας, οἰνοχοεύει
Οἰνοχόος, κύλικας πλώων ἀφρεῦντος ἄρ' οἴνω.
Τοὶ πολλοὶ κατάκεινται ἐπὶ τρητοῖσι τάπησι,
Τερπόμενοι πάντες γλυκερᾷ φίλον ἦτορ ἀοιδᾷ.
Ἀρνία βληχάεται σφῶν βλιμάζοντα τιθήνας.

Αἰπόλος ἐμπλεόει πέλλας λευκοῖο γάλακτος.
Θηρία πόλλ᾽ ὕλας, ἐκ καὶ φεύγοντι τιφαίας.
Ὡς λύκοι, ὡς ἔλαφοι, καὶ ἀλώπεκες αἱ δολομηδεῖς.
Καὶ σκῶπες, γλαῦκές τ᾽ οὐχ οἰωνοὶ πετεηνοί.
Ἱμβρόεντα δρόσος νοτερὸς κατὰ στάγοσι ῥαίνε
Λειμῶν᾽, ὡς θνατῶν ὀφθαλμὼς ἀμφεκάλυψας
Ὕπνε, θέων καὶ θαλπωρὴ γλυκαρώτατε πάντων.
Καὶ τόκα δὴ σαῦραι ἀσορχιαί, καὶ μῦα μενύουσιν
Ἕρκεσι. μῦς κλέπτη, σφῶν κίμβικα χρηστὰ μέλιτται
Φρουροῦνται, τοκετῶς, καὶ κηρία πρᾶτα φιλοῖσαι.
Ἰχθὺς φωλεύει πολλὸς τόκα τέκνα θαλάττας,
Ὃς μελανοχροιὸν πάσχει θολὸν, ἔστε καὶ οὐχί.
Καὶ τὺ Ποσειδάων θέλγης πώγωνα γε χεροῖν.
Χεῖρε χαμάζ᾽ ὑγρῷ χεέτην πεπιεσμένον ὕδωρ.
Ἐν τούτῳ θάλαμον βαίνες τεὸν Ἐννοσίγαιος.
Οὔρεσι, καὶ ἕρκεσιν ἔβη πτεροποίκιλος ὄρνις.
Γᾶ σιγᾷ, ζεφύρω μὴ δ᾽ ὀχλίσδοντος ἂν ὕλαν,
Βένθεα καὶ ποταμῶν, καὶ ἅλὸς τὰς ἀφρεόεσας.
Χρυσάορος δύεται καλὰ τείρεα ὠρίωνος.
Πολλά κεν αἴθονται, καὶ ἀριθμηθήμεναι ἄστρα
Νῦν ῥάδιαν. βλέψοις ἂν εὖ οὐρανὸν ἀστρόεντα,
Σκορπίος ὠκεανοῦ ἰώδης κύματα φεύγει.
Β Ἐσθ᾽ ἁτέρα, νύμφας τέρπει τότε νήδυμος ὕπνος,
Κευθομένας κρανῶν, καὶ τῶν ποταμοῖο ῥεέθρων.
Γρυλλίσδει γρύλλος μεγάλης σταθμοῖσί γε φωνῆς,
Ἐν κλείθροις στρώοις, βαρέως ὑπὸ δίψεος ἀλγῶν.
Πολλάκις ὡς πρᾶτον τόκα μέλπε πρόκοιτος ἀλέκτωρ,
Σημαίνων ὄμβρον δένδροις, ζώοισί τε πᾶσι,
Καὶ τεμένει βλωτρῷ, θνατῶν πολλοῖσι, καὶ ἔργοις.
Εὐδία εἰ γίνεται κατὰ αἰθέρα, καὶ κατὰ πόντον.

Βουσὶ φέρει χόρτον νῦν πολλάκι βουκόλος ἀνὴρ,
Ὥστε φέρειν μεγάλους τε πόνους, ἀροτροῦντι δύνασθαι.
γ Ἁδὲ τρίτα ποιεῖν σῖθ' ὕπνια καινὰ κελεύει.
Ἐγκέφαλον δὲ βέβηκεν ὁ καπνὸς βρώματος ἀτμίς.
Ὄππατα παίσδοισαι τεύχουσιν ἐνύπνιον ὄψεις
Παντοδαπαί, γαθεῖ ψυχὰ δὴ χρήμασι καινοῖς.
Θησαυρῷ πολλῷ, καὶ ἐνδύμασιν, ἠδὲ γυναιξίν.
Ἢ πλέκεται στεφάνους ἐνὶ ἄνθεσιν εἰαρινοῖσι.
Ἰχθύας ἠὲ ἔχεται, τῶν ἢ γένος ὑψιπετάων.
Οὐδ' ἄλλους γαθεῖ πίπτων κορυφῆφι μακρῆφιν
Οὔρεος, οὐδ' ἀλγῶν ποταμῶ βένθεσι βαθείοις.
Ἡ χαρίεσσα θέοισι, βροτοῖς χαρίεσσά τε πᾶσι.
Καὶ τόκα τοξοφόρος μακρὸν περὶ ἵκσιν ὄλυμπον.
Ὠκεανῶ πατέρος βάθεως, καὶ κύματα φεύγων.
δ Ἀστράσι λαμπροτέροις ὄλυμπον κόσμε τετάρτα.
Ὄρνις δ' ὑλομανὴς τοκετοὺς ὁ ἔρκεσι μικρούς
Φρουρεῖ τοὺς περβυγίσδοντα, καλῶς τε νεοσσώς.
Ὅσσδος φυλλώδης κατὰ δώματα πολλὰ καλύπτε.
Βρώματα βοῦς ἐμέει, καὶ αὖτις τάδε βρώματα τρώγων.
Καὶ ψιθύρισμα βρέμει τρώγοντος χορτοκοποίω
Χόρτον νυκτερινοῦ ἵππου, ὡς στελγίδος ὄχλος.
Γᾶ σιγᾶ, τέμενος βλωθρόν, πόντιό τε κῦμα.
Εὕδοντι λιπιδωτὰ γένη, καὶ ὀστρακοδέρμων.
Ἀσπασίως ῥαίνει τόκα γᾶν ἀθέσφατος ὄμβρος.
ε Τὰ πέμπτα θνατῶν ἀπὸ στηθῶν κήδεα κλείει.
Ἦκε ῥέει μέσσα καὶ σὺν ῥοδοδάκτυλος ἀώς,
Καὶ δίλας, βοτάνας ἃ θάλπεις ἠριγένεια.
Τῷ τε βρέφει μασὸν καλὰ προσέθηκε τιθήνα.
Ἡ κλινθῆρα λίποισα φιλεῖ, κλινθήρια δ' ἦε.
Ἡ λέκτροις ἁπαλοῖς ἐνὶ κειμένα ἄδεα μάτηρ

Μεσὸν προστείνει μασὸν λδυκοῖο γάλακτος.
Υπνώσει μικρὸς κωλώτης, κυυλεόπλειρα.
Σαύρα, καὶ σφηκῶνδε, ἀδρ σιπότυτος ἀράχνης.
Μύρμηξ, πάντα ὁμῶς ὅσα τ' οἰκοῦσιν ἀρούρας
Τρήματα, καὶ θήγας φύλλων, καλύβαι τε σκοταίων.
Αἰγοκέρως κέρατ' οὖν ἐκ δώματος ὠκεανοῖο
Λαμπρὰ φέρει, φαιδρῶς καλὰ τείρεα λαμπετόονται.
ζ Εκτα τὰδ' ἔπεται, μεγάλαν τὼς εἵλετο γαῖαν
Καὶ μελανοφθάλμη πέλεται, κεφαλὴ μελανόφρυς
Κύματος ἐκ κελάδοντος ἔβη πατρὸς ὠκεανοῖο.
Χρῶμα μέλαν χρωτὸς καὶ τόφρ' ἐσθήματα σκιωοῖ.
Χρῶμα μέλαν καὶ ὁμῶς περιβήσατο καλὰ πέδιλα.
Ξύμπαν σῶμα μέλαν, ῥυπαρόντε, σκοτεινὸν, ἔρωςν.
Εὖδε γλύκος γλυκερὸν, φωλιδωτόντ' ἠελιανοῖο.
Νωλεμέως ποταμῶ παντὸς καλὰ τέκνα καθεῦδε,
Εγκελυς ὡς μακρὰ, καὶ λάβρακα καρχαρόδοντα
Νήδυμος ὕπνος ἔχει, πορκνὰ νὺξ ὄμματα κλείει.
Ηβῶντες ποθέοντι γαμήλια λέκτρα κτάεσθαι.
Τίς πλέκεται γαμετῇ τόκα νυκτερὸς ἐν φιλοτῆτι.
Τυφλὸς ἔρως καὶ πῶς δύναται νῦν σήθεα θνατῶν,
Ων τυφλὸς βάλλειν βέλεσιν σοῖς ἀγχινοοῖσιν;
κ Εβδόμα ὡράων πέταται περιδρόεις κατὰ πόντον,
Η γαῖα μεγάλας λαύρας περιβάλλεται ἶλας.
Δεύτερον ἐξαυτίς δὴ μέλπε πρόκοιτος ἀλέκτωρ.
Σεῖσε λόφον πρᾶτον καλὸς ὄρνις φωτὰ κεκληγώς.
Σημαίνων μογεροῖς ἀνθρώποις ἦμαρ ἄληκτον.
Οὐ κύνας ὕπνος ἔχει λυκοειδεῖς, ἀλλά κ' ἀλώπηξ
Ορμαίνει κλοπέειν τὰν ὄρνιν γ' ὀρνιθοθήρας.
Ηε φέρει τέκνοις μικροῖσιν ἐδέσματα πολλά.
Οὔθατα μητρὸς ἔχοντι σύες τόκα ὀρθραγόρισκοι.

Θερμεῖ, καὶ δυσχειραίνει πᾶς φάρμακα πώσων·
Ἰητῆρι κακοστομέει, κ᾽ οὐχ οὐ κακοήθει.
Οὐχ ὑπὸ καὶ πόσιος, καὶ ἐδήτυος ἄλγεα πάσχει.
Καί τοι ἔχειν καλῶς μεμνήμεθα, καὶ ποθέωμεν,
Ὁππόκα δυσκατάπαυστον δειλοὶ πάσχομεν ἄλγος.
Καὶ τόκα δ᾽ ἀθανάτων μεμνήμεθα ὅσσοι ὄλυμπον
Οἰκοῦσιν, τοῖς ῥέζοντες θείας ἑκατόμβας.
Ἱστίον ἐκτείνων ζεφύροις τοῖς ἀθανάτοισιν
Εὔχεται ἐλπόμενος ναύτας ναῦν εἰς ἅλα δῖαν.
Ἤτοι ὅκ᾽ ἀρχαϊκῶς μελανόχροος κῦμα θαλάττας
Βρυχθύεται, μύσσον μογέει καὶ ἀπείρονα γαῖαν.
Συσπείρων σκοπέλων πέτρας ἐν κύματα μακρά.
Καὶ ῥήσσον ψαμάθω θῖνας, χαλκοῦντε κόρυμβον.
Καὶ λιγέως ὕλα ψοφέει, τὰς αἴπεα ὄρων.
Ὕδατα πολλὰ χέων τόκα φεύγει κύματα πόντω.
θ Ὀγδόα ὑψηλῷ πέταται στεφθεῖσα μετώπῳ
Ὀσδῷ μήκωνος, τέκνον σεῦ νὺξ ἐρεβεννά.
Ἄστρα πόλος φέρεται λαμπρὸς, στικτὸς, πετεινοὶ
Ἀμφίγε βάλλουσιν πτέρυγας σφῶν τεκνία μικρά.
Βουσὶν θεὶς ὔμμιν χορτάσματα βουκόλος ἀνὴρ
Δηλοῖ δυσκηδῆτε πόνον, δυσημβρίαντε.
Νῦν γαλέαν τὶς μῦν ἑαλωκὼς πρῶτον ἀνοίξε.
Δυσκολόκοιτος ἐὼν δὲ γέρων κατὰ μήστορα θυμὸν
Οἴεται οἰκείων πῶς δούλων πράγμαθ᾽ ἕκαστος
Οἰκουρεῖ. πόλλαι μέριμναι στῆθος ἔχοντι.
Οὐ χρὴ παννυχίους εὕδειν ὅσσοι βασιλεύονται.
Νῦν μὲς θῆτας ἔχει. κατὰ τὰν φρενὰ, καὶ κατὰ θυμόν.
Νῦν δ᾽ ἔχεται καὶ θὴς, ἄλλοις καὶ χρήματ᾽ ἔδωκεν.
Καὶ δουπεῖ μεγάλα κραυγᾷ ποταμοῖο ῥέεθρα.
Οὔρεος ἐκ κορυφᾶς γε πέσον καὶ ὄμβριμον ὕδωρ.

Γάθουσιν παγαί, μελιηδέα θ' ὕδατα παγᾶν.
ι Ἐννάτα ἐγγίζει πορίμα γεγονῖα καθεῖκε.
Νῦν μέλπων ὁδοιπὸς ἀνὴρ μὴ ὀδύρεα φρίσσει.
Ὀχλέεται δ' ἵπποις ὧδε ἄλλος, πεζικὸς ἄλλος
Βῆ. τὸ μεσημέριον μὲν ὁδίτων βρέγματα θέρμε.
Λάμβανεν ἀρτόπτης ἄρτον, κατὰ δ' ἴπνια βάλλεν.
Θεὶς ὕμμιν αὖτις χορτάσματα βουκόλος ἀνὴρ
Σκευάσδει ζυγὰ σκληρὰ βοῶν, καὶ ἀροτροῖο μὲν ὕννιν.
Ἐν τούτῳ δ' ἀροτρεὺς τὰ ἐδήσατο καλὰ πέδιλα.
Εἵματα τ' ἀθ' ἑσσάμενος, βούκεντρον δέξατο χερσί.
Ψηλαφέει τ' αἰχμὴν, βόου ὡς ζεύγιον τὸ κορυνηθί.
Μηρία κεντοῦνται βαινόντων ὀξέϊ χαλκῷ.
Καὶ γλωσσαργος ἀηδὼν πρωῒ τὰ ποίκιλ' ἀείδει.
Μωλεμέως φωνᾷ, πάσας πίμπλησιν ἀρούρας.
Καὶ τόκα γραῦς λέκτρον λέλιπεν, καὶ αὐτὰς παρεποίτων
Δὴ πολιὸν τέρπει μήτοι νῦν νήδυμος ὕπνος.
Πρώραν ῥυσσάμενος νέος ἔμπορος εἰς ἅλα δῖαν,
Κῦμα γαλήνιον ἰόντ' ἐσορῶν, ὡς οἴνοπα πόντον
Εὔχεται θυσίαν δοῦναι κρονίωνι ἄνακτι.
Ναυτίλοι οἱ δὲ βοῶντι, πλέουσά τε κύματα σχίσδε
Ναῦς. ὠόπ' ἀχεῖ πόντος πάλαι ὠοπὸπ ὠόπ.
Αὖθι νέος γαμετᾶς ἃ νυκτερὸς ἐν φιλότητι
Νῦν πλέκεται. πρόφρων ὅτι βέντιον ἦλθεν ἀπ' ἀνὴρ
Λέκτρων σπουδαῖος, καὶ βιβλία δέξατο χερσίν.
Ἰχθύες ὠκεανῷ δίδυμοι ἐκ κύματος ἴσιν.
κ Τὰ δεκάτα ἦλθεν πολυπράγμων, ἡ πολυχανδὴς
Ἐργῶν. ἀμβρόσι', ἀθανάτα, θνάσκοισα πὸρ αἰεί.
Ἄστρα πόλου πολύχαλκον ἔχει δὴ πάυρα φλέγοντα.
Καὶ βροτὸς ἐργαστὴρ χαλεπὸν νῦν λήψατο ἔργον.
Βοῦς ἄροτρ' εἰληφὼς θορμαίνες σεῖο τράχηλον.

Ἀρνία βληχάεται σφῶν βλιμάζοντα τιθήνας.
Ὡ πόλος ἐμπλεόει πέλλας λευκοῖο γάλακτος.
Θηρία πόλλ' ὕλας ποτὶ καὶ φεύγοντι τιφαίας.
Ὡς λύκοι, ὡς ἔλαφοι, τὰ καὶ δασύκερκος ἀλώπηξ.
Καὶ σκῶπες, γλαῦκές τ', οὐκ οἰωνοὶ πετεηνοί.
Ὡσαύτως κόρακοι, καὶ νήκεροι ὑληκοῖται
Ἄνδρας φεύγονται, καλλιζώνους τε γυναῖκας,
Καὶ διὰ τὰς οὔρων κορυφὰς, καὶ πᾶσαν ἄρουραν.
Καὶ σφηκὲς βάλιαι, πτερόεσσά τε μυῖα λέλειπεν,
Ἔρκεα. μῦς δολερὸς νῦν λανθάνει οὔατα τείνων.
Τρήμασι τᾶς γαίας ποτὶ ζῶδια πολλὰ φυγόσκει.
Καὶ καλύβαν στρεπτὰν, τὸ καὶ βαθυλήϊον ἀγρόν.
Δὴ τόκ' ἀνὰ κήπως, κ' ὤχρως σκωλήκιον ἕρπεν,
Ἔσχατα μὲς πτύσσων, καὶ ζεύγνυς στόματι πρωκτόν.
Κοκκύσδει δὲ τρίτον ποτὶ φωτὰ πρόκοιτος ἀλέκτωρ.
Πρός τε πόνως σκληρῶς ἄνδρας ῥέγχοντας ἐγείρει.
Καὶ λείποντι στέγος κορυδαλίδες, ἠκὲ δῶμα,
Ἄλσεα ζητεῦσαι, καὶ φυλλώδεις ὄρπηκας.
Δὴ τόκ' ἔχει ποταμὼς, καὶ καλὰ ῥέεθρα χελιδών.
Ἡ ποτὶ μὲν λάκκω καλάμως λιτὰ ἰχθυόεντος
Ἔρκεα δὴ νήσοισα φέρει ξανθῶς καλαμίσκως
Στωμάργα, ἐργαζομένα καὶ δῶμα πιπίσδε.
Κίμβικα νῦν μελιτουργὸς ὁρῇ βομβεῦντα, μελίσσων
Ἀγρόθ' ἐφεσδομένων τοῖς ἄνθεσιν εἰαρινοῖσι
Ταὶ μελὶ λείχονται φύλλων, καὶ τεκνία μικρά.
Ἀγρόθεν ἐρχομένων ταὶ λάμβανον εὖ τὸ βάρημα.
Ἄλλαι κήδονται τέκνων. φοινικοῦσι θύρησι
Ταῖς δὲ στρατήγιον ἀντιπάλοις ἀργοῖσιν ἔθεντο.
Τοῖς σημαίνοισαι πολεμόκλονον ἔργον ἄρηος.
Δαψιλέως δὲ θύωμα καλὸν, καλὸν ἔργον ὀδώδη.

Καὶ ὁ προϊσσρεῶν ἀνεώξατο, ὄρνις ἑαυτῆς
Βρῶμα προϊστριδίοις ζητεῖ ταῦν κατ' ἄρουραν.
Ἐν τούτῳ τανύπεπλος ἄπει ῥοδοδάκτυλος ἀὼς
Ἀνθρώποισι, λίποισα φόως, μακάρεσσί τε πᾶσι:
Ἅρματα δ' οἰχομένη, καὶ τοὺς χρυσάμπυκας ἵππως
Ἔκλυσεν ἁ θυγάτηρ πατρὸς νεφεληγερέταο.
Οὐρανὸν ὡς ἐρύθημα καλὸν προσεβήσατο πάμπαν.
Γᾶ χαίρει, τέμενος βλωτρὸν, καὶ τεκνία πόντω.
Καὶ βόταναι, ξανθὰ καὶ τᾶς Δημήτρος ἄρουρα.
Τὰ ῥόδα τὰ δροσόεντα, καὶ ἕρπυλλος καταμείδα.
Ὡς ἴα, καὶ κρίνα, καὶ κύπροι, καὶ ἀμάρακος ἁδύ.
Ἠὲ μελαμφύλλου μειδῶσι φύλλ' ἀμαράνθου,
Γήγανον, θυώδες τὸ ἄνηθον εὐπλόκαμόν τε
Ἄνθεα πόλλα κόμαν εἰς αὔρας δὐξο' ἀνοίγει.
Οἶνα καὶ οἰνάνθη δροσόεν φάος νῦν ποθέουσιν.
Ὡς δρύες, ὡς κότινοι, κισσοὶ, καὶ δένδρεα πάντα,
Ἐν τούτῳ καταλύσε πέδας ἵπποισιν ἀπόλλων
Εὐπλόκαμος, πλήκτροντ' ἁρμόσδων εἵλετο πτέρναις,
Ἀῤῥηκτόντ', ἀλύτοντ'. ἐπιβήσατο ποικίλα δίφρα.
Μάστιγα δὴ σείων φοβεῖ χρυσάμπυκας ἵππως.
Οἵδε λίπον προχέοντες σφῶν μέγαρον εὔπυκτον.
Ἐρχόμενοι ῥηγμῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσας,
Δώματα φεύγοντι γαιηόχω Ἐννοσιγαίω.
Φωτὰ φέροντι λαμπρὰ θέοισι βροτοῖσί τε πᾶσι.
Βουκόλος εἰσπέμπων ἀγέλας εἰς ὀργάδας ἀνὴρ,
Σοὶ πᾶν συρίσδει, σὺν μέλπων οὔατα τέρπε,
Ὕλας φυλλώδεις ὑπὸ δενδρῶν ὑψιπετήλων.
Μοσχία νῦν κραδοῖσιν ἐμυκήσαντο βόεσσι
Ματέρα προσκαλέοντα κορυχίδα, πλατία πάντα
Αἴπια μυκάεται, καὶ ἀμείβετο μακρὸς ὄλυμπος.

Κείροντι βοτάνας χλωρὰς σαυνερίδες ἵπποι,
Σεμνοπροσωποῦσαι, φοβεροὶ θεράποντες ἄρηος.
Ἀνδροφόνοι τε κακοί, αὐταὶ καὶ κυδιάνειροι.
Νῦν ἁλιευτικὸς ἀνὴρ δίκτυον εἰς βόλον ἕλκει.
Ἀνδράσιν ἢ πόλεως ἄγραν φέρειν ἄργυρον εἵλων.
λ Ἐνδεκάτα μεγάλαν εἶθ' ὤμοις εἷλε τὸ γαῖαν.
Καὶ νεφέλαν πᾶσαν κατὰ οὐρανόν, ἢ κατὰ πόντον
Ἐκτάκει. καθαρὸν καταλείποισ' αἰθέρα δῖον.
Καὶ τόκα δὴ θ' ἑρμῆς προσάτωρ εὕρετο μετὰ
Πάντα, καπηλεῖον θαλερὸς νῦν πρᾶτον ἀνοίγει
Ἀνὴρ, τοὺς ἄλλος τ' ἀλλαντᾶς, μάλα καὶ ἄλλος,
Ἐμμαθόμενοι, κόρυθάς τε φαεινάς, καλὰ πέδιλα
Θῆχ' ὅδε, κ' ἀγροίκοις, καὶ πᾶσιν γ' ὤνια δήμοις.
Καὶ πτωχοί δε πύλας καλιᾶς ἀφνήμονος ἴσιν.
Οἱ δὲ τρέφοντι κύνας. σκευάζει τὸ δίκτυον ἄλλος,
Καὶ κέραθ', ἃ κραυγὰ πάσας πίμπλησιν ἀρούρας.
Ὑλαγμός τε κυνῶν, ταύρων χρεμετισμὸς ἢ ἵππων.
Βρώματα δὴ μάγειρος σκευοῖ, πεμπώβολα χερσὶ
Ἄλλος ἔχει, σφάξειν δ' ἄλλος, κρέατ' ὠμοθέτησεν.
Ἡ κοσμεῖ χύτρας ἀρτύμασιν ἡδυκρέοισιν.
Ὀσμὸς ἑλισσόμενος καπνοῖσι βέβηκεν ὄλυμπον.
Ἱπποκόμος δοῦλος στίσδων, ὡς στελγίδ' ἀφῆκεν,
Ὤμως τῶν ἵππων, τῇ ἱππολύστρᾳ ἐλαύνει.
Καὶ μετὰ τοῦτ' ἵπποις θῆκεν πόκα ζωοτρόφον κρῖ.
Παιγνία σὺν παῖδας τέρπονται, ταὶ δὲ τιθῶαι
Ἐσθήσεις βρέφεος τότε λιστρεύοισαι, μακροῖσιν
Ἐν θάμνοις τὰς τερσαίνει, ἃς σμήξατο ἄλλα.
Ὕδατα θερμὰ χέει ἐκ θερμαντῆρος ἃ ἄλλα.
Ἀφρεῦσαι πέλλαι πληρεῖς λευκοῖο γάλακτος
Λευκαίνονται ὅσον πλεῖστον, τυρεῦντι καὶ ἄλλοι.

Οἱ δ' ἐξορρίζουσι τὰ τυρία καλὰ ποιοῦντες.
Ἄλλος σταθμίζει πιπράσκων, τυρία πωλῶν.
Σταθμὰ βλέπει σταθμίζοντος τὰ στάθμια βοῦν.
Τὴν ὑπαλήγγα πετεινοῖς θῆκεν ὁ ὀρνιθοθήρας.
Σκανδαλήθρα ἴεαξ σκευάζετο θηρσί γε πᾶσιν.
Κριὸς ὁ ἀστρόεις ἀναίνεται εἰς ἄωτον,
Κύματος ὠκεανοῦ ἐκ φεύγων, ἠδὲ θαλάσσης.
μ Ἡ δυοκαιδεκάτη πέπλους ἑλκοῦσα καθήκει.
Ἄνθρωπος νωθὴς, νωθέστερα λέκτρα λέλοιπεν,
Ὃς βίοτον βιόει χρειώδη μήποτε μὴ δ' οἱ,
Μὴ δὲ πέλει, γεγονὼς γαίας καρποὺς ἀναλώσων.
Εἰ δ' ὅγε φάσγανον ὀξὺ ἐδέξατο, στέλλετο πόρνη.
Ἀσκεῖ ἀνθρώπων τέχνας σπουδαῖος ἕκαστος.
Ἀδὺ τόχ' ὁ μόσχος γαρύεται, ἀδίον ὕδωρ
Λεύκησιν ποτὶ τῆς ἀπαλῆς ῥέον ὑψικόμησι.
Γᾶ δρυὲς, αἴγειροι, πτελέαι, καὶ ἱερὸν ἄλσος.
Καὶ ζεφύρω γλυκέως, ἠδ' εὔρω πνεύματα πνεύει.
Σιτοφόροις νεφέλων ἐκπίπτεται ἀσταχύεσσιν
Αὐτὰ κληροφόροις, ὧδε λήιον εὖρος ἱκάνει.
Ἀγροῖκος κολοσυρτὸν ἄγει, ὄρνιχος ἀδοισαι
Ὕλας ἐριωδεῖς τέρπουσι. πεπαίνετο πολλὸς
Καρπός ὃς ἀελίῳ γάθει. Βραβύλοις, ἐρίνοισί τε,
Ὄχναισί τε βαίνει καιρὸς, καὶ ἀδέσι μάλοις.
Ἀλλ' ἄλλος φέρεται τοῖς ἀνδράσι βρῶμα γεωργοῖς.
Χρυσείοις ἵπποις ἀναδέδρομε φοῖβος ἀπόλλων.
Χαίρουσι βοτάναι, καὶ πᾶσα χλιαίνεται αἶα.
ν Τὰ τρισκαιδεκάτα λαμπρῷ στεφθεῖσα μετώπῳ
Ἦλθε, βροτοῖς ἆμαρ καλὸν, καὶ φωτὰ φέρουσα.
Ἀκτῖνας λαμπρὰς τόκα πέμπει φοῖβος ἀπόλλων.
Γύθεια τὰς βοτάνας, μείζον πρωὴ ἄλγος ἱκάνει.

Καὶ πολύκαρπος ἐοῖσα μέμυκέ δε γαῖα, καὶ ὕλα.
Ὄρνιν γηθοσύνην λαυρὰς μέλπησιν ἀρούρας
Παντοδαπῆς ἀνὴρ πιμπλοῖσαν ἀκούσατο μέλπαν.
Κόκκυξ κοκκύσδει φωνῆεις, ὅσγ' ἐνιαύτως
Πολλῶς ὑψικόμων καθύπερθεν ἂν εἴδετο δένδρων.
Οἱ δ' ἀροτρῆες ἀπ' ὀλύουσιν πόνω ἠδυπαθοῦντες
Ἐν σκιᾷ, ἀπράγμων βοῦς πέμψατο ὕδατι βουτάς.
Ὡράν ἔχει καὶ τοῦ βορνάλια τέκνα χελιδῶν
Ἀπτερ' ἄσιν, θάλπες τὰ κοπάσδοντα πτερατά.
Ὕδατι τερπομένα γλυκερῷ χειλίσδε χελώνα.
Πληϊάδας θ' ὑάδας τ' Εὐρώπης ταῦρος ἀμυκλὴς
Δηθὰ φέρ' ἐκ βάθεος πελάγους τοῖς ἀνθρώποισι.
Σκορπίος ἀντικρὺ φεύγει ποτὶ κυανοχαίταν.
ξ Αδ' ἄτερ ἄνθεσι πολλοῖς καθεῖσα κατ' ἠῶθεν,
Ὠκεανῷ πατέρος, καὶ ποιμένος ἰχθυόεντος.
Κύματα λειποῖσ', ἠῶθεν δ', ὀλύμποιο κάρηνα.
Δὴ τόκα χαλκουργοί, πλάσαιτε, βαφεῖς, ποικιλταί,
Ηε μαλακτῆρες χρυσῶ, καὶ τέκτονες ὄψοι,
Ζωγράφοι, ὥσκε λιθουργοί, τερπνότεροί τε τορευταί,
Σκυτοτόμοι τε, κυβερνῆται, ὅσοις τε θάλασσαν
Ἐντὶ ἐφόλκαιον περὶ τέχνα, τὼς καὶ ἐρετμώς,
Η δὴ ἔχοντι γλυκύν, νῦν ἢ ποθέουσιν ἄριστον.
Ζευγοτρόφοι, ποιοῦντες ἁμάξας, ἁρματοποιοί.
ο Πεντεδεκαιδεκάτη καλαῖς στεφθεῖσα λίθοισι
Κοσμεῖ καὶ γαῖαν, τὰ καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσας.
Καὶ λείπει μέγαρον μεγάλω Διὸς αἰγιόχοιο.
Δὴ πάντοισι φάος ὕλαις, δένδρεσί τε μακροῖς,
Ἀνθρώποις νοσεροῖσι, καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισι.
Πώεα τῶν μάλων ναπέων ἐκ τῶνδε βέβηκεν,
Ἄλλον ἀνὰ βωστρεῖ, τὸ ἄλλόν δ' ἀποφύλακτον.

Βωμοτρίαι προσκύπτονται τοῖς ἀθανάτοισιν,
Ἤδη ἀριστηκῆαι ἄριστον πάντη ἀμαυρόν.
Σκυθρωπάζονται νοσεροὶ ὑπὸ δίψεος ἄλγευς.
Νοσοκομοῦντα πόνος νωθρὸν νῦν πρᾶτον ἵκανεν.
Διψαλέος δὴ καυνὸν ἄριστον λῆψατο καὐτός.
Οὕτως ἄλγει ὁ μὲν παρὰ δίψευς, χ᾽ ὧδε πόνων δέ.
Ἔμπορος ἐμπόριον λείπων οἴκονδε νέεσθαι
Ὁρμᾷ, καὶ πολεμιστὴς ὅπλα τε κ᾽ ἔγχεα θῆκεν
Δουροδόκης ἔντοσθεν ἐΰξόου, ὡς ξίφος ὀξύ,
Ἀσπίδα δαιδαλέαν κνημῖδας, τὰς κόρυθάς τε.
Ὃς θαλερῶς ἐχθροὺς σφάξεν πάμπολλα μογήσαις.
Ἔγχεα σείοντι φοβερῶς, ἥπτωνται ὑπ᾽ αὐτῶν
Ἄνθρωποι μαίνοντες, ὅπα τοὺς γαστέρος ὁρμὰ
Νικᾷ: μὴ ῥαδίως τίς νικᾶν οἶδεν ἑαυτόν.
Ἱξομένων σὺν τοῖς δούλοις οἴκονδε, τραπέζας
Σκευάσδει ταμίας πολίτης, κοιράνῳ αὐτοῦ.
Ἄλλοι μὲν σπόγγοισι πολυτρήτοισι τραπέζας
Λούουσιν θεράποντες ὅτοισι τόδε μεμήλη.
Ὕδωρ καὶ θολερόν γε περίψημ᾽ ὑδροφοροῦσιν.
Τοὶ τιθέασι θρόνους, περὶ παντὸς τάς τε καθέδρας.
Οὖδας τοὶ κορέσαντο μυρικίνοισι κορήθροις:
Τοίδε φέροντι λίνον, τὰν καὶ στορέοντι τράπεζαν.
Ὕδασιν ἐν φρέατος ποιοῦνται ψυχρὰ κύπελλα.
Χερνίβιον οἱ ποιπνοὶ τὸν χέρνιβ᾽ ὄλιβρον ἰεῖσιν
Εἰς τὼ χεῖρε βροτῶν ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος.
Ἀμφίπολοι κρεάτων πληρεῖς γε παροψίδας ἄλλοι,
Παντοδαπούς πίνακας πλειρωταὶ θέντο φέροντες.
Ἀρτοδοτοῦσ᾽ ἄλλοι καλαθίσκων ἐκ λευκίτων.
Ὡς δ᾽ ἔσδεντο θρόνους, καὶ ἐρήθυθεν δὲ καθέδρας;
Βρώματ᾽ ὅθι πάντες παρακείμενα χεῖρας ἴαλλον.

Χρυσείῳ

Χρυσείως κρητῆρας ἐπεὶ στέψαντο ποτοῖο
Τοὶ κῶροι, κ' ἄλλος μὲς ἐπέχε τὸν οἶνον ἐρυθρὸν.
Ἄλλος μίσγει οἶνον ἐνὶ κρητῆρσι καὶ ὕδωρ.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πάντες παρεόντων ἐξ ἔρον ἕντο.
Ποιπνεύονται ὅσοι πίνακας, καὶ βρῶμα φέροντο.
Πέμματα πολλὰ τίθεντ' ἄλλοιτ' ἀναθήματα δαιτός.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τῇ, πῦτε ποτήματος ἐξ ἔρον ἕντο.
Ποικινοὶ οἱ θεράποντες ὅδοι πετρίμματα θέντο.
Ληρεῦνται παῖδες νεαροί, καλαίτε γυναῖκες.
Ἐν τούτῳ φόρμιγγα καλάν τις ἐνείλετο χερσί.
Φορμίσδων ὁ ἀοιδὸς ἐπίζηλος θνατοῖσι.
Νῦν δὲ πίοιτα πάλιν γοργὸν θοινήτορα εἴδοις.
Πολλοὶ δ' ἦθα χορεύοντ' ἄνθρωφ', αἵτε γυναῖκες
Ἄλλοιται περινοστεῖσαι γλυκύτητος ἀοιδᾶς.
Τὼς ὄκα δὴ σμαραγεῖ πολυκλύστω ὕδατα πόντω
Χειμερίων ἀνέμων, ψαμαθώδεις θῖνας ἄελλαι
Τύπτονται, βρέμεται καὶ ὀρινομένα δὲ θάλαττα.
Α ναῦς ἐκπλάσσει, τόκα κύμασι κύματ' ὀπηδεῖ.
Τὼς ὄκα κινήθη ζεφύρω ὑπὸ λήϊον ἄρτι,
Η ὔρω πνεύοντος ἀπὸ μακάρων νεφελάων.
Ἀστάχυες πρώτησιν ἕποντο μὲς ἀσταχύεσσιν.
Ὥστε χοροστάται κινήθησαν, μορόπωντε
Χεῖρα γυναῖκες ἔχοντι, καὶ ἄλλω ἄλλα ὀπηδεῖ.
Ἐζεῦ δ' εὐρήεως ἀνὴρ, χηραίτε γυναῖκες.
Πλήρευνται νεάρων ἀβώντων πασάδες ἄκραι.
Κάστορα δὴ βλέψεις, πολυδεύκεά τε διὸς υἱὼ
Αὐτοκασιγνήτω, μεγαθύμον πὺξ ἐρεθίζειν
Ἄλλον, τόν δ' ἄλλον φοβερὸν βοέεσσιν ἱμᾶσι.
Φεύγονται πόντῳ τόκα κύματος ἐκ κρυόεντος.
π Ἐκτα ἦθι δεκάτυς λαμπρὸν διέφαινε πρόσωπον,

Εὔγειως, μεγάλα, πινυτόφρων, αὐτέλλουσα.
Καὶ κόσμος ῥοδόχρως πατρώϊον ἦθεν ὄλυμπον.
Ισὸν ἐπιχομένα τόκ᾽ ἀείδει κορνίδι θῆλυς.
Τεκνία τῷ ποταμῷ καλλιῤῥόῳ ὁ καλαμεύτης
Ελκετο, κ᾽ ἐν ταλάρῳ ἑαλωκὼς θῆκεν ἅπαντα.
Καὶ βόες αἱ δίκερῳ δαμάλαις τοῖς μυκήσαντο,
Κείροισαι βοτάνας χλωρᾶς λειμώνια φύλλα.
Αλλόμενοι, κιθάρας γλυκέρως ὡς νεῦρα κροτήσαν,
Ιδρῶσιν. ξηρὸς χροὰ θέρμον ῥαίνεται ἱδρώς.
Καὶ τόκα τίς τε λίνῳ σειραίνει θέρμα πρόσωπα.
Αἴρεται ἁ κονία, κ᾽ αὖθι πασάδος ἄκρα βέβηκεν.
Εἰ μὴ τίς δούλων κατὰ δώματα ὕδατα πάσῃ
Δεξιτερῇ πεντόζῳ, ὅπως πεπαλάγμενον οὖδας
Ραίνηται, μὴ δὲ αὖθις κονιορτὸν ἀέλλῃ.
Αμβροσίων οἴνων στέψαν χρύσεια κύπελλα
Κοῦροι, δεξάμενοι τείνουσι χείλεα πολλοὶ
Λέοντες πόσιμόν τε, πεπωκότες ὥστε χάρυβδις
Χειμέρια, ποτικὴ, τὰ πελώρια κύματα κινεῖ
Τίνα. οὐχ ὡς μὲν χεύοντ᾽ αὖθ᾽ ὕδατα τῖνοι.
Ιπποτρόφος κοσμεῖτ᾽ ἐφίππια καλὰ καὶ ἔσλα,
Σκευάσδων ἵππον πολυμήτῳ κοιράνῳ αὐτοῦ.
Καὶ θηλάζοντες χοῖροι τὸ μητέρος οὖθαρ
Αμφὶ κρεμαζόμενοι τὰν τερσαίνοντι γάλακτος.
Αὐτάρκως σιτοῖς χρῶνται, μέτρον τε φιλεῦντι.
Πάγκακος ἄνθρωπος πέλεται, ζώοισί τε πᾶσι
Δῶκε φύσις χρᾶσθαι μέτρῳ μήτειρα καλίστα.
Ανὴρ μοινότατος καλὸν μέτρον παρίαψεν.
Οὐ γὰρ ἂν εὕροι τίς πόσιος ὑπὸ, βρώματος ἤε
Βοῦν θνάσκοντα, λύκον, καὶ ἀλώπεκας ἤτε νεοσσός.
Μήποκα θωρήξαν ποτὶ θοῦρον ἄρηα φάλαγγας.

Μήποκα σημείων ὑπὸ κιβδηλεύματι γραπτῶν,
Ἀσπίδα καὶ κόρυθας δέξαντο, καὶ ἔγχεα μακρά.
Χαλκῷ θωρηχθέντας μαρμαίροντι πυρώδεις
Οὐκ οἶδεν, πίπτοντας ὀδὰξ τὸ τυπτέμεν αἶαν.
Μήποκα αἱματόωντι λύκως λύκος αὐτὸς ἐπέφνων.
Αὐτοβοεὶ τίγρις μὴ τίγριδας, ἢ κύνες ἄλλοι
Τὸς κυνὰς, ἀνδροφόνως πολλῶς εὕροιτό τις ἄνδρας.
Κραιπάλα ἁ μόνα τούτων παράκλησις ἁπάντων.
Καὶ τόγε δοξομανὲς, τὸ δικαιοσύνης ὀλίγωρον.
Τὰ θῆβα μάρτυρ πολυνείκεος ἠδ' ἐτεοκλεῦς.
Καὶ τροίας ἤδη εὐναιόμενον πτολίεθρον.
Καὶ καρχηδονίων πόλεμοι, τὰς Ἀρμενίας τε
Τιγρανικοὶ, καὶ τὰς φοινίκας, Ἀῤῥαβίας τε.
Ἀσσυρίας ἀγροὶ εὐρείας, ἠμαθοέσσας.
Καὶ πᾶσαι νῆσοι ἃς οὐρανὸς ἀμφεκάλυψεν
Ἀστερόεις, πόντω μεγακήτεα κύματα πλῆκτε.
Ἡ μορόκοιτος ἀνὴρ εὕδει, δοῦλοί τε κορωνοὶ
Πάντες ἀριστῶσιν, δουλεία πᾶσα γελῶντι.
Ἀλλότριον ῥὰ βροτῶν βίοτον νήποινον ἔδοντες.
Ἕλκετο τῆς λάχνης, ἢ στυππίω ἤτρια κώρα
Ἑζομένη, ἰσὸν ῥ' ἅπτ' ἄλλη, τός τε χιτῶνας.
ρ Ἑβδομ' ἐῶθι δεκάτης ὥρων διψοῖσα καθῆκε.
Κύματος ἐκ κελάδοντος εὔτροχον ἅρμα καὶ ἵππος
Ὦκε πάλαι λύσασα ἐπ' ἀμβροσίῃσι κάπῃσι.
Ἠελίω ὀρόοισα φόως τῷ γνώπιον ἄστρω.
Ἧκε κελαινέφεος σκοτίας, πόντω τε σπαραύγει.
Σπαργανέεις γε τιθὴ σὺν ὄρχνα βρέφος, ἡδυπάθεια
Αὐτὸ γελᾷ βλέψαν τὰν ὕπτιον τοῦ βιοδώραν.
Πλέξαν δρεψάμεναι καλαὶ εὔπνοα ἄνθεα κῶραι
Τᾶν στεφάνων, ὅππη κατὰ τὰ ἔργα λῆμον ἔτερπον.

Ἀνθεμόεντας ἀνὰ λειμῶνας, λειριόεντας.
Λέξαι νάρκισσον, χ' ἕρπυλλον, τώσθ' ὑακίνθως.
Λείρι', ἴον, ῥόδον αἱματόεν, κ' εὔοσμον ἐθείραν
Τῶ ξανθῶ κρόκου. ὀδμὴν ὀξὺ ῥοδωνία πνεύει.
Ταὶ ποτὶ ταῖς παγαῖς λέξαι, χλωρῆς τε λιβηροῖς.
Ὅππῃ καὶ τρύσδει καλλιῤῥόω ὕδατος αὐδά,
Συῤῥεφέος τ' ἔρνοις, ῥοῦ ἁ γλυκυφωνία τέρπει
Ἀνθεῦσιν δ' ὄχθαι τῇ μὲν ῥ' ἁπαλῇ ἀνεμώνῃ
Ἀνθοφόραι, καὶ ἴοις εὖ τέρπεσιν, ἠὲ κρίνοισιν,
Ἠκε ῥόδοις ἐρυθροῖς, πολυχρήστοις, ἢ πολυφύλλοις
Εὔξοον ὅππῃ καὶ πλαταγώνιον ἐντὶ κομώτης,
Αἱματόεντ', ἁπαλόχροσθ', ὑψίκομον, πλατύφυλλον.
Καὶ τότε τις σκαπάνῃ τὼς βώλακας ἀγρῶ ὀρύσσων
Ὄμφακα προσβλέψαις καὶ καρπὼς ἀμπέλω εἴπεν.
Νὴ Δία δεξάμενος (ληναίῳ καλὰ κύπελλα
Πληρώσω) σταφυλὰς ληνὼς ἀφρεῦντας ἄρ' ὄψω.
Τῶν δὲ πολυστορέων πολύφρων στέμφυλα θήσω
Τῷ ῥ' ἁ πολυτρήρων, ὅππῃ καλὰ τεκνία θέντο.
Καὶ τόκα τις δενδρέοις ὑπὸ τέρπεται ἀμβολιεργὸς
Ἔμμεναι, ἀπράγμων χωρὶς θορύβω τε πόνων τε.
Καρκῖνος ὠκεανὸν φεύγει, καὶ κῦμα θαλάσσης.
Λαμπραῖς καὶ χηλαῖς αἴαν προσελήψατο μικκάν.
σ Τὰ κώρα μεγάλοιο Διὸς δὴ φαίνε πρόσωπον
Ἀθανάτοις, θνατοῖς τε βροτοῖς, ζώοισί τε πᾶσιν,
Ὕλαις, καὶ δένδροις, καὶ ὄρεσιν ὑλήεσσιν,
Ὀκτωκαιδεκέτα. πᾶσαν λευκαίνετο γαῖαν
Ἐλκεχίτων, πυρόεσσι λίθοις ζωστῆρα φλεγιστὸν,
Καὶ πῆχυν ῥοδόεντα κεκασμένα ἔμματος ἄκρον
Λάμπει παμφαὲς, οὐλύμποιο καὶ ἄστρα πυράσδε.
Καὶ τόκα πῦρ λατρεὺς πέμπει γαίῃσι κελαινῆς,

Ατμίδας ὀξέλκων, πλεῦρόν καὶ μώνυχας ἵππως
Πληκτοφόρος φλεγέθων σφυρίοις πληκτίζεται, ὅσσε
Αστρα πόλω πολυχάλκω ὁδοιπόρος ἅρμασιν ἄρχων,
Αρρήκτοις, λαμπεῦσιν, ἀάπτοις, ὠκυποροῖσι.
Βουκόλοι εἰς ἀγελῶνας ἐλαύνον βοῦστε, καὶ ἵππους
Βωστῆρες ῥὰ κατωμιστὰς, κοῦρος τε συβώτης.
Ανθόλογος κοῦρα κάτ' ἰαύθως ποικιλοφύλλως
Δρέψεν, θλίψασα χεὶρ ἄκρα περικαμπηλάων
Τῶν βοτανῶν. χειμῶνι καὶ ἄνθεα χρηστὰ φυλάττε.
Αγροῖκοι κεῖνται ἐπὶ ποιμαίνοντες ἰάμνοις
Τερπόμενοι πολλοί γλυκερῇ φίλον ἦτορ ἀοιδῇ.
Χ'ὤμεν ἀείδει ὁποῖα τὰ δάφνις τ' ἄλγεα πάσχε.
Χ'ὤμος ἀείδει ὁποῖα ἀδώνις τ' ἄλγεα πάσχε.
Χ'ὤμες ἀείδει ὁποῖα ὕλας καλὸς ἄλγεα πάσχες
Ω παῖς ἡρακλέους, παρ τῇσι προποντίδος ὄχθῃς.
Αἰάζονται ὕλαν θάμνοι, καὶ δάφνιν, ἄδωνιν.
Υλαι κλαίουσι τὸν ὕλαν, καὶ δάφνιν, ἄδωνιν.
Δένδρα τε φυλλώδη, καὶ ἄγκεα ἤρυγεν ἠχώ.
Ηχὼ, μήδ' ὀστοῦν, μὴ σάρξ, φωνὴ δὲ ματαία,
Τερπομένα τριγχοῖς, καὶ ὄρεσιν ὑλήεσσιν.
Ορνιχες κλαίουσι ἀοιδαῖς κινηθεῖσαι.
Αλλοι τῶς πολέμως τῶς αἱματόεντας ἄρηος,
Τοίδ' οὐ βωστῆρες θὴν χαλκιοκάρδιοι ἄνδρες.
Τοίδε γυναικώδεις ἁπαλῶς ἄδουσιν ἔρωτας.
Τοίδε τροπὰς ἄστρων, λοξὰς καὶ φοίβω ὁδείας.
Τὰς ὑπὸ τοῖς ζώοισι δυωδεκάδος κατὰ μέσον.
Καὶ δύο τὰς ἄρκτως τὰ λυκάονος ἄγλαα τέκνα.
Νῦν μὲν ζῶ ἄμφω, πρᾶτον καλῶς δὲ γυναῖκας.
Τρεῖς ὕδρως φοβερῶς, αὐτικρὺ ἐλύασεται ἀστὴρ
Αελίω, κόσμωτε, πόλοις, τε ὃ περὶ κύκλῳ,

Τείρεα πλαζόμενα, καὶ μηνὸς ἐλλήμματα πάντα.
Πᾶς στὸς ὠκεανὸν γαίας, καὶ κύματος αἶαν
Σχίσδε, μελαμπέταλόντ' ἀκτὰν, πῶς αἰθέρα δῖον.
Πῶς πρᾶτον πετάοντο λεῶς τὰ αἰνίχια λεῖα.
Ρεύματα τῶν ποταμῶν, ἀνεμοτρεφέα τε θάλασσαν.
Ρύβδην ῥιπτάσκουσαν ναῦν ῥηγμῖνί γε σκληρῷ.
Φυλλώδεις ὕλας, πετρώδεά τ' ὄρεα μακρά.
Ρίψεις τῶν νεφέλων κε, κεραυνὼς, ἤε χάλαζαν.
Πέντε τε τὰς ζώνας, δύο ἔσχατα ὧν νιφόεσσα
Αἰεὶ, μηδὲ θέρει φοῖβος τὰ τηλόθ' ἐοῖσα.
Τὰ μέσσα συχνῷ θέρεϊ κατατήκεται αἰεί.
Τλήμονας αἳ θνατὼς τρεῖς οὐ πάσχοντι βιῶναι.
Ταὶ μέσσαι ψυχρᾶντε δυοῖν, ζώνητε βορεινῇ
Ζωοδότειραι, μελίχιαί τε, καρπόγονοί τε.
Εχθρὰς ἀλλήλαις ἐνιαυτῷ τέτταρας ὥρας,
Ζευγνυμένας δὲ καλῶς, τοῦ εἴαρος ἀνθοφόροιο.
Καιομένου θέρεος, ψυχοφθόρω, ἀνθοβολοῦντος.
Καὶ κεφαλῆ γε κεχηλωμένας σταφυλῇσιν ὀπώρας.
Φυλλοχόου χειμῶνος, ἀγυμνάστοιο, μελαίας.
Καὶ τόκα κουρσωτὴρ ἀνδρῶν τρίχας ὠφρὸν ἔκειρε.
Τυπτόμενος σφύραις ἀχεῖ μεγάλῃσί γε χαλκὸς
Εν τοῖς χαλκείοις, πολλὰ καὶ σκωρία πίπτε
Χαλκέων σμωττόντων βαρέως τὰ χαλκέα δούλων.
Γυμνοποδεῖ βοτάνας κλάσδοισα ποάστρια στρυφνάς.
Εν καιναῖς χίδραις, ἃς κίνετο πνεῦμα γλύκιστον.
Ασπασίως ζεφύρω χιαρῷ τε καρποφόρω τε.
Αελίῳ ἠλεκτόρῳ ἀγάθοισα βοτήρῳ,
Κουροτρόφῳ, λαβρῷ, ἀμβροποίῳ, αἰθαλόεντι.
Πορκὸν τὸν πολύτρητον ἁλωπὸς λιμνοθαλάτταις
Βάλλ' ἔλπις, βδέλλας ἀγαθοῖσι μέτ' ἰχθύσιν ἕλκων.

Πολλάκις ἰχθυβόλος ἀντ' ἰχθύος ἕλκεν ἐχίδνας.
τ Ἐννεακαιδεκάτα ζηνὸς θυγάτηρ βαρυηχοῦς
Ἦνθεν, λαμπετίη καλὰ καλλίστη ὁμοῖα.
Χρυσοβαφὴς, ξανθὰ, ταινύπεπλος, καλλιπάρηος.
Καὶ τόκα ἀελίῳ θέρεϊ μάλα χαίρεται ὄμφαξ
Πεπταμένοις ἐν ἀγροῖς. τηρεῖ τὰ σίμβλα μέλισσα,
Σὺν μελὶ καὶ λέγεται, ἠδ' ἄνθεσιν, ἠὲ γοιείαν,
Τὰ γλυκύκαρπος ὅπη ἔντ' ἄμπελος ἀνθεμόεσσα.
Ἅδιον ἐν τὤντρῳ τόκα δοῦδεν ταῖς ποτὶ παγαῖς,
Ὅππη ταὶ δάφναι, ταί καὶ ῥαδιναὶ κυπάρισσοι.
Ἠὲ καλὰ κισσὸς νυμφάων θ' ἱρὸν ὕδωρ.
Ἀδὺ χελιδόνιον, καὶ χηραμίδες σκιόεσσαι.
Ὀρνίχων καὶ ἀοιδιαὶ ἀπαλλὰξ ὑψιπετάων.
Ἢ κεῖσθ' ἐν λέκτροις χρυσίοις, πορφυρέοισι.
Λῖν νῦν ἡρακλοῦς βλέψοις δὲ ὠκεανοῖο.
Ἀστέρι δέρμα καλὸν ἐν στήθεσιν ὧδε ἐφάνθη.
υ Εἰκοσάδ' ὡράων αὐτοκασιγνητάων
Τῆδ' ἕπεται, πρᾶτα θνήσκει προχόεσσα μὲς αἰεί.
Καὶ τόκα θηρευτὴρ βλοσυρὸς τὰς θηρὰς ἀγρεύει.
Ἀγρίην ὡς αἶγα, καὶ πτωκὰς τετραπόδοντας.
Ὀρνιχοθηροῦσι τὰς ὄρνιας ὀρνιχοθῆραι.
Βομβεῦνθ' ἑζόμεναι μαλακοῖς ἄνθεσι μέλισσαι
Κηρία φέρβοισαι, καὶ τεκνία, καὶ γλυκὺ νέκταρ.
Πλαζόμεναί δὲ κυνὲς κατὰ τ' ἄνθεα ἔνθα καὶ ἔνθα
Θηρῶται θηλέοντι νέον πλῆθος μογεράων.
Οἳ δὲ φέροντι πόλεσι νεοβδάλτοιο γάλακτος
Ἀφροίσας πέλλας, ἄλλος τις τυρία πωλεῖ.
Πάντα λογιζόμενος, καὶ ἃ χρήματα οἴσεται οἴκοι.
Νωτοφόρων ἄλλος ζώων θέτο νῦν βάρος ὤμοις
Οἰσομένων δήμοις τοῖς ὤνια πάντα πολήτων.

Ἰχθύας ἰχθύα δέλεαρ πολυαγκίστροισι
Θεὶς ἁλιεὺς, τὴν ὀγδοάδην ἄγκιστρα λαβόντων
Τοὶ μὲν φεύγουσιν θάνατον, καὶ κῆρα μέλαιναν,
Τοὶ δὲ κρεμάζονται δόνακι, πόλιν τε φέρονται
Ἐν καλάθοις. δίκροῳ δὲ βόες μυκητοὶ ἀρούραν
Πλαγχθέντες βοτάνας κείρονται. ἀβροφοίτας
Ἄλιος ὑδροπότης οὐ καίεται αἶαν ἀλυκτός.
Νῦν δὲ τεθηλότες οἱ λειμῶνες, ἐν εἰαμενῇσιν
Ἀνθοφόρους γελόει καλῶν γένος ὑψιπετάων.
Ἀρνία γηθοσύνη κατὰ ὀργάδας ἅλτο, καὶ αἶγες.
Ὅππῃ γαρύεται ῥοῦς τοῦ ποταμοῖο ῥέοντος.
Ὀργαίνουσιν ὅπη ἀχοῦν αὔδηρα τὰ ὕδωρ.
Νῦν χρόνος ἐστὶ γλυκὺς, τὰ γλύκιστα δὲ δῶρα λυαίου.
Πολλοὶ μὲν νεαροὶ νῦν πορνεύοντι πολῖται.
Αἴτιον ἐστ' ἄφενος. τμῆγας ἀπορώτερος ἀνὴρ
Ἁγνότερος, σκαπάνα ὅστις καὶ σκάπτεται αἶαν.
Αἴσχιον ἔσθ' ὅσσω ἀφνειότερον γένος ἀνδρῶν.
φ Εἰκοστὰ πρᾶτα δ' ὡράων ἧκεν ὄλυμπον
Εἰσομένα, πολυβενθέα κύματα μακρὰ θαλάσσας
Χαίρουσιν, καὶ ζῶα κοροῦχα, καὶ ὑλήωρα.
Ἔνθα κολυμβάεται τις ἀνὴρ κατὰ κολυμβήθρα.
Νήχονται λευκοὶ τὰν γάστραν ἰχθύες ἄθροι.
Ἔνθα τε τὸν χθαμαλὸν θρύπτει τὸν βώλακ' ἀροτρεὺς
Αὐτόνομος, οὗ καὶ τοῦ κοιρανέω ἀνδραποδώδης.
Ἔνθα κρεωπώλης τὸ κρεωπώλειον ἀνοῖξε
Πιπράσκων πινυτοῖσι κρέας τοῖς οἰκονόμοισι.
Ταὶ κρεκὰ τὰν καλὰν κόσμησαν πρωῒ γυναῖκες.
Οἴκοθεν ἐρχόμεναι ποτί τ' ἄλλας ἑλκεχίτωνας.
Ἀλίῳ ἠλθόμενος θέρεος βῆ θερμὸς ὁ λίτης.
Παρθένος ὠκεανῷ πρόπαλαι τεῖνε πρόσωπον

Ταὶ ἀλλὰ φεύγοισα μελανύδρου, καὶ μεγάμυκον.
Χ Εἰκοστὰ δύεται, καὶ ὑποτέλλει δεύτερα ὥρων.
Οἰομένα γαῖαν, λίπεν κροσδέα πόντον.
Καὶ μέγαρον πάτρος μεγάλω κρονίωνος ἄνακτος.
Αρματί δ' ὀχλεῖται πυκινῷ, ἴτυν ἄφθιτον αἰεὶ
Δίφρος ἔχει, καὶ ἐπίσσωτρον χρυσέοισιν ἱμᾶσι.
Λάμπονται πάντως καλῷ κοσμήματα δίφρῳ.
Ρυμὸς δ' ἀργύρεος, χρύσεον ζυγὸν, ὥσδε λέπαδνα
Δειρὴ ἔχει χρύσεια καλοῖς σήθεσι φλέγοντα
Ιππων ὠκυπόδων κεφαλᾶς κορυφῇσι μετ' ὦτα
Ποίκιλα σείονται περὰ μὴν ἰσδοντα θεοῖσι.
Σὺν τοῖς βῆ κατὰ γαῖαν ἀπείρονα τὰ βρότε' ἔργα
Εἴδουσ' ἀνθρώπων, καὶ ἀριθμεῖ ποικινὰ πάντα.
Νῦν χιὰ ἁ κήνεα ψυχόφθορον εἶχεν ἔχιδναν.
Αὐτὴ δ' ἐν χιαροῖς κατακάρθαιεν ἀλιοοῖσα.
Βρώμων τοὶ μινυροὶ καλέουσιν μητέρα μικκοὶ
Δυόμενοι. μάτηρ πετεινὰ χίδρα λέγοισα
Υἱοῖς βρῶμα φέρει, ὃ σομώδης εἴλεθ' ἕκαστος
Ορτάλιχος. βοσῆρες ὅπη ἐντ' οἰσία βλωτρά
Καὶ φύλλων ψιθύρυσμα, ῥέον καὶ ἄγλαον ὕδωρ.
Παίσδουσιν πολλοὶ κατὰ τερπόμενοι φίλον ἦτορ.
Μήποκα δειδόμενοι τῶν διοφάγων ὑπὸ ζώων.
Οχε ον ἀελίῳ χιαρῷ δὴ χαίρε δίκαρπον.
Αὖθι βοᾷ γλώσσαπις ἀνὴρ περὶ βάθρα δικασῶν.
Ηδονται πρόϊαι, καὶ δένδρεα καρποτοκοῦντα.
Ψ Εἰκοστόντε τρίτοντε διὸς μεγάλοιο βέβηκε
Θυγάτριον, ῥοδοειδὲς, ὁμόχροον, ἢ ὀλίθρομον.
Πόρτις καὶ δαμάλη ἐν νῦν ἄγκεσι κορύπτει.
Πλαζόμενοι τρίμμων τοὶ βουκόλοι αἴτια πάντα
Ερκεα ζητεῦσιν πετεινῶν, ἠδὲ γονεῖαν.

Τοὶ διασκάζοντες παῖδες σκοτινᾷ διαπετίνδᾳ
Παίσδουσιν τὼς ὀφθαλμὼς ὡς ἀμφεκάλυψαν.
Ἰσὸν γράπτουσιν κῶραι, σεμναί τε γυναῖκες
Μαινοφόροι θαλάμοις ἐνὶ πολλὸν μῦθον ἄδουσαι.
Ἤτριον ἐξέλκόν τι μὲν αὔλαι ἐκ καλαθίσκων
Καὶ ἀγαθὶν πολλοῖς τοῖς ῥάμμασι τὴν πλεχθεῖσαν.
Καὶ μὲς κόπτουσιν τὰ στημόνια πετάοντα.
Πηνία δεξάμεναι τέχναν ἀσκοῦσι δὲ ἄλλαι.
Σκυμνὼς καὶ νεβρὼς ποτὶ μηκὼς ματέρες ἶσιν.
Νῦν σκευαζόμενος σταθμόν γε βόων ἐριμύκων
Ονθον ἰάπτει ἀπὸ, τὰ καὶ χορτάσματα θῆκεν.
Τὼς πίνακας δὴ λεύσει, μάγειρος χρυσὰ πάταχνα
Σμὴξ', ἀβάκων ἐν ποθὲ τιθεὶς σοβαρῶς γε πρόπαντα.
Νῦν χάσκοις πίνακας διδύμως ἐξ ὠκεανοῖο.
ω Εσχάτα ὡράων ὑεμπτώτων ταχύπωλος
Ἦνθε, κασιγνήτων τελεσάσων ἔργον ἁπάσων.
Πιερίδες μῶσαι μεγάλω διὸς ἄγλαα τέκνα,
Ἔσπετε τὰν λοιπαῖν ὡράων, ἔσπετέ τ' ἔργα.
Ἀθανάτων χωρὶς δύναται βροτὸς οὐδὲν ἤβαιόν.
Ὑμὶν γὰρ ῥᾶστον, χαλεπώτατον ἔσσεται ἀνδρί.
Πληϊάδων ἄτλαντος ἰδοὺ χορὸν ὕδατα πόντω
Τέγγεται, ὠρίων νῦν λάνθανε κύμασι ψαιδροῖς
Λαμπρὸς, δὴ ὑποτέλλων ἆμαρ αἰθέρα δῖον
Οκκ' ἐξεῖ. τρυχοῦντε δρόμον γε τρόχοισι καλοῖσι.
Καὶ τόκα μὲν παλάθας ἐξέλκει θηλυτεράων;
Ἢ σταφίδ', ἢ εἴ τις θῆκεν τῶν πυθομένων τι.
Μὴ δρόσον αἰθήσοι τὸ νοσῶδες τοῖς νυχίοισιν
Ἰσοβόαν ἀροτρεὺς ὑιὸς ἰὼν πρῶτα κρεμάσδεν
Ἀγρόθεν οἰχόμενος, χ' ἕλικας τὰς εἰλίποδας βοῦς
Λυσόμενος σκληρῶντε πόνων, ἀρότροιό τε δεσμῶν

Ἐς γόνατα προμέοντι βόων οἴκονδε νεόντων.
Ναυσάθμων τὰς λιβυρίδας, λειάς τε παρώνας
Ὠθοῦνται ναῦται, καὶ πάσας ὡς τύπῳ εἰπεῖν
Νῆας, αἳ ἀπαύστοιο πορῶνται ἀδρίω ὁρμάς.
Ἥλιος φαέθων μετενίσσετο βουλυτόνδε.
Ὑψηλῶν ὀρέων σκιόωνται πᾶσαι ἀγυιαί.
Ἀνὴρ σκευάσδων τὰ βρώματα μυττωτεύε.
Χρυσελεφαντιπήλεκτρον τὰν ἀσπίδα θέντο
Χρυσάοροι στράτιοι, καὶ ἔγχεα δουλιχόκαυλα.
Ἔρκεσι βαίνουσ' οἶς μελανόχρως δώματα ὄζος.
Ἐν πηλῷ λάλαγες καλέουσιν νύκτα μέλαιναν,
Τερπόμεναι δροσερῷ τε χρόνῳ, καὶ νύκτι σκιώδει.
Ἀγρεῖος μογερὸς κατιώμενον ἧκε σκαφεῖον.
Δάκνουσι μικκοὶ κώνωπες οἱ ὀξὺ λαλοῦντες.
Ἔρκεσι καὶ τενθρηδῶνες βαίνοντι πορωταί.
Καὶ τόκα κωτίλλα ἁπαλὰν κοιμίξε γλυκεῖαν.
Καὶ τόκα ταὶ δαμάλαι λείποισαι ὀργάδας, οἴκῳ
Βαίνοντι, μόσχοις τὰ μὲς οὔθατα πλεῖα φέροισαι.
Ὅσσα τ' ἐν οὐρανίοισιν ἐλαυνόμενα νέφη εἰσὶν
Ἠὲ νότω δροσερῶ, ἢ τῶ βορέαο πέσοντος
Ἔσχατα μὲν πρᾶξις ἕπεται τῶν οὔτις ἀριθμός.
Ἲς ἀνέμων ὠθεῖ καὶ ἄλλα κορύσσεται ἄλλα.
Ὡς τῶν οὔτις ἀριθμὸς ἐντ' οἴκονδε νεοίσων.
Ἄλλαν μὴ μόσχων βουφορβὸς μητέρ' ἀμέλγε.
Ἄλλος τῶν ἵππων σταθμὸν κόσμησε, καὶ ἵππως.
Πολλῶν ἐν γλυκίων ὕπνος βλεφάροισιν ἐφίζεν
Λυσιμελής, μαλακῶς ἀνθρώπων ὄππα καλύπτων.
Νῦν πᾶς ἄνθρωπος σκληρῶν δὴ φείδεται ἔργων.
Ἄλλος γὰρ δειπνῆσε, καὶ ἄλλοις καιρὸς ἴωθε
Δειπνηστός, βροτὸς ἐργαστὴρ δὴ πολλὰ μογήσαις

Χεῖρα προτεινόμενος νῦν ἡμειρήσιον αἰτεῖ.
Ἆμαρ φεύγει καλὸν ὡς κύματα μακρὰ θαλάττης.
Ὡς τροχὸς ἐκτρέπεται καὶ τ' ἄλλῳ ἄλλον ὀπηδεῖ.
Τλήμονες ἄνθρωποι πῶς τ' αὔριον ἔσσεται ἀμίν;
Οὐκ ἴδομες, πολλῶν νῦν οὐρανὸν ἀστερόεντα
Εἰσορόοντων γαῖα καλύψει τ' ὄμματα μάτηρ.
Ἄγκεα καὶ ποταμοὶ καλλίρροοι, οὔρεα μακρὰ,
Θεῖα θάλασσα, ἅλιος καλόν, χ' ὕμες σκιόεντα
Αἴτεα, δενδρώδη, πολύθηρά τε, καὶ πολύϋλα,
Μάρτυροι ἔσθον ἐμὶν ὅτι δὴ πάμπολλα μογῆσα.
Πάντα λέγειν οὐκ ἀνθρώπων, μόγις ἔργον ἔοικεν
Ἀθανάτων, ὅσσοι περιακτὸν ἔχουσιν ὄλυμπον.
Μὴ τοίνυν ψέγε ταῦτα πρὶν ἂν καταγνώμεναι, ἀλλὰ
Ζεύγνυθι εἰ δύνασαι, ἢ πρᾶτον γνῶθι σεαυτόν.
Μηνὸς ἑνὸς παράδειγμα τεθείκαμες, αὐτὰρ ἐκεῖνο
Μηνὰ μαθησόμενον ἔτεος ῥὰ διδάξεθ' ἕκαστον.

ΤΕΛΟΣ.

BAPTISTAE FOPPAE MEDIOLA-nensis argumentum in librum Horarum.

Si uarios hominum mores, si facta uirorum,
Quid uehat astrifero consurgens uesper Olympo,
Quid'ue polo referat fulgens Aurora sereno,
Aut ubi iam medium phœbus tenet aureus orbem,
Quid'ue die uarijs surgentes partibus Horæ,
Noscere uis, docto Natalis carmine monstrat.

NATALIS COMITUM VENETI DE VIGINtiquatuor Horis Aprilis Liber.

DICITE mi Musæ magni Iouis inclyta proles
Horas : de Cœlo, quæ seruant tempora cuncta.
Quæ uariant terras, & quicquid continet orbis.
Egregium patriæ sydus complectere Cosme.
Munera parua uiri lætus complectere Cosme.
Sumpturus maiora grauis quum uenerit ætas.
Quem sua significant hostem cognomina morbi.
Firma bonis sedes, statio gratissima doctis.
Cui patria ingenteïs meritò commisit habenas.
Florentem patriam decoras tu Cosmus, & ornas.
Syderibus latè uarijs exornat Olympum
Prima, per immensum diffundens lumina cœlum.
Nunc etiam agricolæ duros posuere labores.
Accendunt cæcam pellentia lumina noctem.
At iuga dura boues ponentes colla resoluunt.
Sumpturi cœnam mensas cupiere parari.
Hic cædit panes, carnem terit ille, rubenti
Hic implet dulci spumantia pocula Baccho.
Nocte iacent pictis multi, stratisq; tapetis,
Cantibus, & fidibus perculsi corda sonoris.
Agni nutricum balantes ubera tractant.
Aepolus hic implet niueo mulctralia lacte.
De sylu s, latebrisq; suis it turba ferarum.
Sic lupus, & ceruus uelox, uulpesq; dolosæ.

Noctua sic, asion. non apta hæc turba rapinis.
Nunc quoq; ros gelidus conspersit gramina guttis
Pratorum, humanos oculos circumuenit altus
Somnus, cunctorum somnus solatia diuùm.
Iamq; latent muscæ celeres: pictæq; lacertæ.
Mus furatur, apes aluearibus arte cauatis
Nocte fouent dulceisq; fauos, paruosq; nepotes.
Nunc genus æquoreum latuit sub fluctibus altis.
Ore uomit quodcunq; nigrum, minimeq; colorem.
Tu manibus barbam mulces Neptune madentem,
Ad terram fundens expressam protinus undam,
Qui quatis æternis terram, qui fluctibus orbem,
In thalamum uenis & chara cum coniuge dormis.
Nunc montem pictæ, & nidos adiere uolucres.
Terra silet, Zephyrus nil turbat flamine syluas.
Sic alti fluuij, spumosæq; æquoris undæ.
Ensifer Oceano clarus se tingit Orion.
Sydera multa micant, numero comprendere multa
Nunc licet immensi cœli si lumina cernas.
Scorpius emergit pelagi de fluctibus altis.
2 *Altera Nympharum uelauit lumina somno*
Curantum fonteis, fluuiorumq; alta fluenta.
Sus grunit stabulis nunc, altis uocibus undam
Qui petit, atq; siti premitur, uincloq; tenaci.
Sæpius excubitor cristatus concinit ales,
Arboribus largam, & cunctis animalibus undam
Significans, operiq; uirum, syluæq; uirenti,
Si mare tranquillum sileat, cœlumq; serenum.
Sæpius hic fœnum bobus posuere bubulci.
Vt ualeant perferre grauis mox pondus aratri.
3 *Vana mouere cibos hinc somnia tertia cogit.*

Ad cerebrum fertur fumus: diuersa ciborum
Virtus mortaleis miseros spe ludit inani.
Hic gaudet nummis alta tellure repertis.
Thesauro multo; spolijs, pulchra'ue puella.
Ast alius uerno nectit de flore corollas.
Nunc trahit aut hamo pisceis, cepit'ue uolucres.
Non gaudet quicunq; cadit de montibus altis.
Mergitur aut liquida delabens gurgitis unda.
Hæc diuis est grata, uiris gratissima cunctis.
Nascitur Arcitenens, & summum scandit Olympũ,
Oceani patris sedes, atq; æquora linquens.
4 *Syderibus claris quarta exornauit Olympũ.*
Tunc & auis sylua quæ delectatur amœna
Pignora parua fouet cupientia nare per altum
Aethera, frondosis ramis, syluaq́; teguntur.
Ore trahens bos hesternas nunc ruminat herbas.
Fit sonitus nocturnus equus dum pabula rodit,
Garrula dat qualem, ut strigilis tractatur equorũ.
Nunc syluæ, nunc terra silet, nunc æquora ponti.
Squammatumq́; genus pelagi, testaq́; latentia
Omnia declinant molli sua lumina somno.
Sæpe rigat terras pluuiarum gratior unda.
5 *Quinta hinc mortali pepulit de pectore curas.*
Quam mediam tenet & roseis Aurora quadrigis
Roscida, & ætherium qui claudit uesper Olympũ.
Præbuit infanti mammam pulcherrima nutrix.
Vel lectum linquens cunabula parua petiuit.
Vel teneris lectis recubans gratissima mater.
Stellio nunc dormit, crusta & quæcunq; tegũtur.
Aere quæ pendet Lyle, uespeta, lacertæ,
Formicæq́; habitant quæcunq; foramina ruris.

Sic quæcunq; colunt frondeis, & in arbore thecas.
Iam caper Oceani imperium, fluctusq; refugit
Candidus educens cunctis mortalibus astra,
6 *Hãc sequitur sexta, et terrã complectitur almã,*
Cui caput est atrum, nigrantia lumina, pontum
Effugit Oceani patris, fluctusq; sonanteis.
Tegmina pulla gerit, nigra est in corpore toto.
Calceus obscuro infectus, nigroq; colore est.
Squallidum & umbrosum totũ peramabile corpus.
Nunc genus Eridani dormit, squammataq; proles,
Nunc omnis fluuij demulcet pignora somnus.
Cognatæ colubris anguillæ lumina somnus
Deflectit, rapidusq; lupus sua lumina claudit.
Nunc & coniugij iuuenes capiuntur amore.
Participemq; thori cupiunt, iunguntur amore
Coniugibus iuuenes alij, partisq; fruuntur.
Cæcus Amor dic qua mortalia corda sagittis
Arte feris, qua fraude uiros tua subiuga mittis.
7 *Septima per fluctus Horarum nigra cucurrit,*
Et magnas terras latis amplectitur alis.
Nunc iterum excubitor cristatus concinit ales.
Voce uocans lucem concussit uertice cristas.
Significatq; diem miseris mortalibus almum.
Non tamen ira canum cessat: uulpesq; dolosæ
Pignoribus paruis epulum, prædamq; reportant.
Lactentes porci circunstant ubera matris,
Pharmaca sumpturus queritur, tristeisq; medelas
Deuouet, ipse suos nec mores odit iniquos.
Crapula cui tulit, & spumantia pocula mortum.
Tunc admiramur sanos, cupimusq; ualere.
Quum grauis inuasit pestis, febresq; fatigant.

Nouimus

Nouimus hic omneis cœleſtia regna tenenteis.
Et ſtructam plenis oneramus lancibus aram.
Sic ubi prætendit zephyris uolitantia uela
Nauita, littoribus qui nauem traxit in æquor,
Numina ſupplicibus uotis, cœlumq; precatur.
Cœruleus ſtultè fluctus quum littora plangit,
Murmurat, oppoſitas atque indignatur arenas.
Nunc ſcopulos duros frangit, nunc trudit in undas.
Diſſipat & ſabuli cumulos, & littoris oras.
Sylua fremit latè, & nutantis culmina montis.
Vrniger æquorea nunc ſeſe tollit ab unda.
8 Iamq; octaua ſubit redimita papauere frontē
Somnifero, obſcuræ properantis filia noctis.
Candidiora polus nunc ſydera monſtrat, auesq;
Extendunt tepidas circum ſua pignora pennas.
Hic bobus fœnum rurſus poſuere coloni.
Significantq; diem triſtem, durosq; labores.
Nunc mures quicunque dolis decepit & arte
Muſipulas aperit, ſenior nunc pectore uerſat
Multa, miniſtrorum qua quis ſua munera tractat.
Haud facile hic dormit, multæ nam pectora curæ
Sollicitant, uigili quæ pellunt lumine ſomnos.
Non dormit totam noctem, qui regna gubernat.
Debitor huic animo, nunc tota mente tenetur.
Aut alijs numerat nummos. nunc alta fluenta
Dant ſonitus magnos, & quæ præterfluit unda.
Aut imber denſus labens de montibus altis.
Lætantur fontes, & fontium amabilis unda.
9 Nona propinqua uenit, cœloq; uolatilis hora,
Prædones temnit uacuus, cantatq; uiator,

Ast alius curru uehitur, pedes alter abiuit.
Tempora lux media, & clarus sol calfacit altus.
Nunc cepit panes posita fuligine furnus.
Nunc etiam bobus fœnum posuere bubulci.
Et iuga dura parant, aptatur uomer aratro.
Interea soleas, & uesteis sumpsit arator.
Atq; capit stimulum, tractata cuspide dura
Cornutos iungit tauros, stimuloq́; lacessit.
Femora uadentum ferro punguntur acuto.
Leniter in dumis lucem decantat Aedon
Vocibus aßiduis, & cantibus æthera mulcet.
Nunc & anus lectum linquit, caniq́; mariti
Illius haud dulcis deflectit lumina somnus,
Nunc aliquis nauem mercator traxit in æquor,
Tranquillam cernens undam, pontumq́; iacentem.
Numina quò faueant orat, uotisq́; precatur.
Conclamant nautæ, sulcat freta lata carina.
Insonuit pontus nautis dudum oopop oop.
Coniugibus iuuenes tenero iunguntur amore.
At studiosa cohors lectum, somnumq́; reliquit.
Percurrensq́; legit sapientum dicta priorum.
Nunc gemini Pisces surgunt ex æquoris unda.
10 Iam decima aduenit multorum plena laborũ.
Atq; capax operum, nunquam mortalis: at illa
Vsq; tamen moritur diuino semine nata.
Syderibus paucis nunc clari regia cœli
Emicat, agricolæ duros adiere labores.
Et calefacta iugo ceruix fert pondus aratri.
Agni nutricum balantes ubera tractant.
Aepolus hic implet niueo mulctralia lacte.

In ſyluas, latebrasq; ſuas it turba ferarum.
Sic lupus, & ceruus uelox, uulpesq; doloſæ.
Noctua ſic, aſion, non apta hæc turba rapinis.
Diffugiunt homines rapidarum turba ferarum.
Cornua quæq; gerunt, & inermes montibus altis,
Vallibus aut imis, ſpatioſoq; æquore campi.
Nunc ueſpæ uariæ, nunc muſca uolatilis atras
Deſeruere domos, pauidus mus delitet alté.
Deq; foraminibus fugiunt animalia terræ
Plurima, de tuguris rimis, de frugibus almis.
Areolas uermis per cultas repit, & hortos.
Vltima cum primis iungens ſe flectit in orbem.
Tertiò & excubitor criſtatus concinit ales.
Stertentes homines ad duros mille labores
Suſcitat, ipſa domum, nidumq; reliquit alauda,
Aſſuetum repetens lucum, ramosq; uirenteis.
Nunc habet & fluuios, & pulchra fluenta chelidon,
Ore legens calamos humilis uolat æquora iuxta,
Piſcoſumq; lacum, paruis dum munera natis
Prima locat, ſimul ore pipit dum conſtruit ædes.
Bombilat agmen apum nunc, atq; aluearia tota,
Floribus inſidunt uernis mox rure uolantes.
Mella legunt aliæ folijs, & pignora parua.
Aſt onus accipiunt aliæ uenientibus. illæ
Pignora chara fouent, horrendis prælia portis
Hoſtibus ignauis illæ trepidanda pararunt.
Atq; his ſignificant Mauortis triſtia fata.
Cæra faui redolens diuinum mittit odorem.
Nunc quia lux aperit cœlum, fugere columbæ
De nidis epulas natis per rura legentes.

Interea procul it roseis Aurora quadrigis
Clara, uiris lucem linquens mortalibus, & dijs
Et procul à nostra tandem tellure profecta
Filia soluit equos rapidos Iouis altitonantis,
Vt cœlum infecit roseo fucata colore.
Lætatur nemus, & tellus, & pignora ponti.
Nunc gaudent herbæ, & Cereris flauentia rura.
Serpillum ridet, cultæq; rosaria terræ.
Lilia cum uiolis, & amaracus, alba ligustra.
Lætantur rutæ frondes, suauisq; amaranthi.
Eximiæq; comæ gaudent bene olentis anethi.
Innumeri flores tepidas panduntur in auras.
Pampinus, & teneris lucem labrusca racemis
Nunc cupiunt, pariter folijs oleaster amaris.
Et quercus, hederæ molles, plantæq; comantes.
Sed iam soluit equos rapidos formosus Apollo
Crinibus auratis, aptans calcaria plantæ
Infracta, ascendit currum uaria arte paratum.
Terret equos celeres quatiens hinc dextra flagellū.
Hiq; sua extemplò currentes atria linquunt.
Ad maris undisoni properantes littora currunt,
Aequorei linquunt Neptuni regna madentis.
Inde uiris cunctis lucem, diuisq; reportant.
Armentum cogens in pascua læta bubulcus
Demulcet panos iucundis cantibus aureis,
Frondentis syluæ sub ramis arboris altæ.
Cornutas uituli matres mugitibus altis
Ecce uocant, nemus omne sonat, uallesq; profundæ.
Ingeminat uoces semper purissimus æther.
Nunc celeres pascuntur equi, caudamq; mouentes

Perpetuò, forti Mauortia pectora bello.
Qui pariunt mortem miseris mortalibus atram.
Et bellatores forteis ad sydera tollunt.
Humida piscator nunc iactat retia ponto,
Ciuibus hinc prædam referens grauis ære redibit.
11 Altera post decimam terras cōplexa lacertis
Per mare, per cœlum nubes dispellit apertum.
Deserit & nigris purgatum nubibus orbem.
Et iam causidici resonarunt uocibus altis
Atria, nunc teneri iuuenes aperire tabernas
Incipiunt, illi redolentia poma, sed ille
Farcimina exponit populis uenalia cunctis.
Exponunt alij uesteis, galeasq́; nitenteis.
Diuitis it pictas querulus mendicus ad ædeis.
Ille canes soluit, dum retia præparat alter,
Cornuaq́;, campus resonat clamoribus altis.
Latratuq́; canum, atq; hinnitibus almus equorum.
Iam cocus ipse ueru longum, carneisq́; parauit.
Hic iugulat, uerubus torquet'ue trementia mēbra.
Alter uel gratis condiuit odoribus ollas.
Suauis odor mistus fumo peruenit ad astra,
Vt strigilem posuit, qui curam seruus equorum
Acer habet, scandens currentia flumina adiuit.
Sæpius hinc ueniens his hordea ponit, & omnes
Lætantur pueri ludis, formosaq́; nutrix
Infantis uesteis lauit, quas ponit aprico
In frutice, hæc undam calidis depromit ahenis,
Pastorum niueo spumant mustralia lacte.
Exprimit ille serum quo caseus inde relictus
Perstat, at hic ueteres mercator ponderat orbeis.

Nunc auibus pedicas tendit uelocibus auceps.
Venatorq; feris prætendit retia cunctis.
Agnus sydereus emergens uellera siccat.
Oceaniq; domum fugiens, sedesq; profundas.
12 Altera deinde trabẽs uesteis iam peruenit hora.
Nunc segnis primùm somnum, lectumq; relinquit.
Non sibi, non ulli qui uitam uiuit honestam.
Vtilis haud ulli, fruges consumere natus.
Hinc ensem sumens thalamum meretricis adiuit.
Quisq; suas arteis cepit, studioq; tenetur.
Dulce sonant uituli mugitus, dulcius unda,
Quæ fluit alticoma est uiridans ubi populus alba.
Atq; alni, quercus, ulmiq;, nemusq; sacratum.
Et dulcis Zephyri, siue Euri sibilat aura,
Nubibus ex altis grauidæ, quæ incumbit aristæ
Frugiferæ, campos Eurus quum inuadit apertos
Rusticus hic cantat, uolucres concentibus auras,
Frondosas mulcent syluas, camposq; patenteis.
Lætantur fructus purgatis solibus almi.
Pomaq; cum grossis, aluum soluentia pruna.
Nunc mulier duris fert prandia prima colonis.
Curribus auratis currit formosus Apollo.
Quo gaudent herbæ, tellus lætatur amœna.
13 Tertia post decimã frontem redimitta nitentẽ
Alma diem, lucemq; uiris mortalibus auget.
Nunc claros radios emittit purus Apollo.
Inuasit rorem dolor, & noua gramina magnus.
Ingemuit sylua frondens, terræq; feraces.
Cantibus hic uarijs complenteis æquora campi
Rusticus audiuit uolucres, simul ipse canendo.

Vocalis cantat cuculus, qui tempora multa
Arboribus super umbrosis iam uixit, amœnè
Disiunctis bobus durus requiescit arator.
Fontibus hos liquidis compellit deinde bubulcus.
Forte tamen nidus tua pignora mollis hirundo
Dulcis habet, quæ læta foues, spoliataq; pennis.
Testudo bicolor limoso flumine gaudens
Innatat hic herbas inter, cannasq; palustres.
Pleiadasq; Hyadasq; micantia sydera Taurus
Extulit ex unda liquida mortalibus ortus.
Scorpius ipse petit Neptuni regna madentis.
14 Floribus hinc ornata uenit pulcherrima quarta.
Oceanum patrem, piscosaq; regna relinquens
Aequoris, ad summi uenitq; cacumina cœli.
Et iam tinctores, statuæ quibus arte parantur,
Quiq; aurum, qui ligna uiri, quiq; æra figuras
In uarias ducunt, & acu qui pingit acuta,
Qui tornum exercent, pingunt'ue aulæa, lutoq;
Fictile qui format, lapides qui cædit, & undas
Est quibus ars circum pelagi, remosq; dolatos,
Qui iuga, qui plaustrum faciunt, currusq; nitenteis,
Prandia uel cupiunt, uel iam sumpsere parata.
15 Quinta hinc post decimam pulchris ornata capillis
Exornat terras, & lati tergora ponti.
Aegiochiq; domos amplas iouis alta relinquens,
Arboribus cunctis spargit sua lumina, syluis,
Atq; deis, miserisq; uiris, terræq; iacenti.
Nunc repetunt armenta domos, saltusq; relinquunt.
Istaq; pastor agit, pastoribus illa relicta.
Iamq; refert grateis diuis formosa sacerdos

Prandia quæ sumpsit, quæ sueuit uiuere parcè.
Non facile hic tolerare sitim ualet æger acerbam.
Quiq; gerit curas ægri nunc prandia sumit
Turbatus, simul hunc inuadunt mille labores.
Ille grauem morbum grauiter fert, iste labores.
Emporio mercator abit, suetosq́; penates
Lætus adit, miles lucentia tela reponit.
Qui multos iuuenes pugnando misit ad Orcum.
Nunc scutum, galeasq́; leueis armaria sumunt.
Nunc ensem, & latè splendenti hastilia ferro,
Horrendum quatiunt hastas, uincuntur ab ipsis
Mortales miseri, quum uentris dira cupido
Inuadit, facile haud nouerunt uincere sese.
Cum seruis domino uenienti sternere mensam
Incepit promus, alij lauere forata
Spongia aqua plena mensas, queis cura lauandi.
Immundumq́; ferunt humorem uase profundo.
Ast alij posuere thoros, pictasq́; cathedras.
Quisquilias alij uerrentes forte myricis
Eiecere, ferunt mensis candentia lina.
Nunc putealis aqua frigentia pocula reddit,
Vase ferunt alij uiuo de flumine lymphas,
Inq́; manus hominum fundunt, argentea uasa
Has capiunt, alij lances posuere nitenteis.
Carne graueis, his crista tremit, cœloq́; minatur.
Hic promit niueis Cerealia dona canistris.
Ast ubi sederunt uarijs, pictisq́; cathedris,
Accipiunt epulas manibus mox quisq; propinquas.
Crateras alij statuunt, & uina coronant.
Ille tenet uinum rubicundum munera Bacchi.

Aſt alius miſcet uino in crateribus undam
Qui tulerant plenos lances hinc omnia portant
Conuiui appendix bellaria multa feruntur.
Quiſque horum, & uini ut tandem reiecit amorem,
Prudentes ſerui mox dentiſcalpia ponunt.
Nugantur pueri iuuenes, & fœmina pulchra.
Interea cytharam manibus quis ſumpſit honeſtis,
Inuidia cantor dignus mortalibus idem.
Nunc iterum potare ſolet, qui multa comedit.
Fœmina nunc, multiq; uiri duxere choreas.
Et circumſaliunt capti dulcedine cantus.
Ac ueluti reſonant uaſtis maria alta procellis
Hybernis uentis, quum fluctus littora plangunt.
Spiritibus rapidis reſonant freta concita longè.
Quæ naueis iactant, tum fluctus fluctibus inſtant.
Motantur ſegetes uelut in flauentibus aruis,
Quum Zephyrusq; Eurusq; ſimul de nubibus atris
Incubuere ſatis, ad ariſtas uergit ariſta.
Sic hi motantur, ſaltantis fœmina læua
Dexteram habet ſaltans, alios aliæq; ſequuntur.
Annoſi ſedere uiri, uiduæq; relictæ.
Completur turba iuuenum mox porticus alta.
Pollucem cernes, & Caſtora pignora magno
Grata Ioui, geminos fratres. pugnisq; tremendus
Eſt alter, loris alter, pia numina nautis.
Aequoris ex unda fugiunt, pelagoq; ſonoro.
16 Monſtrauit frontem terris hinc alma ſerenam,
Fertilis, atq; ingens, prudens, & florida, ſexta.
Ornatus roſeus patrium peruenit Olympum.
Fœmina nunc cantat percurrens pectine telas.

Piſcator læuo calathum fert ipſe lacerto
Suſpenſum, piſceisq́; trahit de gurgitis unda.
Alba iuuenca uocat per florida prata iuuencum.
Aut herbas tondet, ſemperq́; comantia prata.
Saltantum dum fila lyræ tractantur amœnè
Immodicus lauit ſudantia tempora ſudor.
Incipiunt lino frontem ſiccare madentem.
Tollitur & puluis ſumma ad laquearia tecti.
Niquis aqua ſpargat, ramoſaq́; dextera terram,
Ne rurſus mittat nebulas, denſasq́; procellas.
Nunc rurſus ſerui ſpumantia pocula ponunt
Aurea, potantes extendunt labra, lauantq́;.
Atq; bibunt ueluti reſonantia ſaxa Carybdis
Vndiſona, & miſeris ſeruata pericula nautis.
Non tamen hi, uelut hæc potas mox euomit undas.
Præparat hic phaleras, & ephippia ſeruus equorum.
Lactentesq́; ſues circum nunc ubera matris
Plena ſuæ ſuſpenſi, lacte tumentia ſiccant.
Quod ſatis eſt comedunt, menſuram cætera ſeruant.
Solus homo malus eſt, animalibus inclyta cunctis
Menſuram Natura dedit iuſtisſima mater.
Solus homo matris iuſtisſima munera ſpreuit.
Non ualuere cibi, liquidæ uel fluminis undæ
Taurum, uel uolucrem, uulpem'ue necare, lupum'ue.
Non armant denſas in Martia bella cohortes.
Non galeas læueis, non ſcuta nitentia, & haſtas
Sumpſere, armatos ferro, ſpolijs'ue ſuperbis
Plectere quis uidit morienteis mordicus arua?
Fama lupum nulla eſt maduiße cruore luporum.
Tigridas haud tigris multas lacerauit, & ingens

Turba canum cane nulla iacet prostrata peragros.
Quàm facile est reperire uiros qui corpora læto
Multa uirum dederint, suadet quæ crapula cuncta,
Iustitiæ contemptus amor, & gloria mundi.
Inclyta testantur polynicis mœnia Thebæ.
Et Troiæ uastata iacent quæ sparsa peragros.
Prælia testantur pariter Carthaginis altæ.
Tigranis Armeniæ regis, Phænicia rura.
Atq; Arabum tellus, & latè regna feracis
Aßyriæ. regioq; omnis quam lumina solis
Despiciunt, fluctus, resonantiaq; æquora cingunt.
Qui sueuit dormire die, nunc dormit, et omnes
Prandia sumentes serui nunc dulcia rident.
Impune alterius dapibus, sumptuq; fruuntur.
Stamina de lana teneræ traxere puellæ.
Altera pingit acu uesteis, ast altera telas.
17 *Septima post decimam uenit sitibunda sororum*
Fluctibus ex imis, currus & ab æquore tollit.
Instat equis rapidis, quos è præsepibus altis
Soluit, ut aspiciat splendentia lumina solis.
Dispellens pelagi nubeis, atq; ætheris almi.
Fascia & infantem conuoluit callida nutrix.
Suspicit is ridens præbentem munera lactis.
Decerpunt flores redolenteis ecce puellæ,
Gaudentes pulchras & composuere corollas.
Dulcia currentes latè per florida prata.
Serpillum legitur, Narcisusq;, ac hyacinthus.
Lilia cum uiolis formosa, crociq; comantis,
Sanguineæq; rosæ flores, redolentia serta.
Quæ propè fontanas undas, humentia circum

Flumina nascuntur, uelox ubi murmurat unda,
Arboribus uarijs tecta, oblectamina mentis.
Floriferæ ripæ uariis se floribus ornant.
Nascuntur uiolæ passim, teneræq; anemonæ.
Vtilibus foliis, & multis, plura rosarum
Puniceo genera exurgunt infecta colore.
Nunc etiam passim rubicunda papauera florent,
Alta comis, folijs latis, tenerisq; comata,
Nunc aliquis fodiens squallentia rura ligone
Talibus affatur florenteis uocibus uuas.
Spumabit tandem plenis uindentia labris.
Vndanteisq; lacus cernam, dabo pocula Baccho
Dulcia, uenturis fracibus gaudete columbæ.
Pignora quæ teneris plumis induta fouetis.
Nunc operum somno dilator gaudet, & umbra.
A strepitu procul est omni, duroq; labore.
Oceanum Cancer liquidum iam fugit, & undas.
Et claris chelis terram complectitur almam.
18 Filia magna Iouis frontem monstrauit apertã
Orta uiris, superisq; deis, animalibus, atq;
Arboribus longis, syluisq;, & montibus altis
Octaua, & reddit late candentia rura.
Emicat huic ingens flammatis zona lapillis.
Sunt rosei cubitus, est aurea fimbria uestis.
Tota nitens, cœli flammantia sydera reddit.
Nunc ignem terris mittit formosus Apollo.
Extrahit & multos nigra tellure uapores.
Dum latus igniuomum calcaribus urget equorum.
Sydera cœlorum cernit flammata uiator.
Curribus infractis, claris, uelocibus instans.

Et quos mortali nulli contingere fas est.
Pastores armenta, gregesq; in pascua læta
Compellunt, folijs uarijs hic candida flores
Decerpit, capita herbarum frangitq; puella.
Quæ memor hyberni seruabit frigoris. alte
Floribus in teneris pastores multa canentes
Decumbunt, dulci mulcentes pectora cantu.
Daphnidos hic lætum cantat, tristeisq; dolores.
Ille canit Veneris, quæ sit perpessus Adonis.
Ast alius quæ passus Hylas puer Herculis; alta
Thracius hic terras ubi Bosphorus alluit unda.
Sæpe queruntur Hylā frutices, & Daphnin, Adonin.
Frondosumq; nemus, respondet uallibus Echo.
Echo, non caro, non os est, uox sola relicta.
Quæ gaudet septis, & montis uallibus imis.
Deplorant uolucres, & dulci uoce mouentur.
Sanguinolenta canunt alij certamina Martis.
Hi non pastores, præcordia ferrea, dura
Corda tenent, alius teneros decantat amores
Fœmineos, alius cursus, & sydera cœli.
Obliquasq; uias solis, calidosq; recursus.
Vt duodena regit signato tramite currum
Astra inter nitidum, graijs quæ ecliptica fertur.
Ille duos Arctos tua pignora clara Lycaon.
Nunc ambas ursas, fuit utraq; fœmina quondam.
Horrendos hydros treis, contrà uoluitur orbem,
Atq; polos mundi redimitus lumine Phœbus.
Erranteis stellas, uarios Lunæq; labores.
Vt Deus Oceanum terris, & ab æquore terras
Secreuit, nigrum littus, sic æthera purum.

Vt uolucres primùm secuerunt aëra pennis.
Ventosumq́; fretum, currentia flumina ponto.
Et maris insani pulsanteis littora fluctus.
Frondenteis syluas, saxosa cacumina montis.
Et grauidas nubeis, gelida cum grandine fulgur.
Et zonas quinque, extremæ sunt usque niuosæ.
Nam neq; longinquas illas sol calfacit altus.
Quæ media est, nimio est semper confecta calore.
Viuere mortaleis tres non patiuntur. at ustæ
Quæ mediæ restant zonæ, gelidisq; duabus,
Fructiferæ, blandæ semper, uictusq; feraces.
Tempora & interse contraria quattuor anni,
At bene iuncta tamen. florentis tempora ueris.
Ardentem æstatem quæ flores sternit in aruis.
Et caput Autumnum redimitum pinguibus uuis.
Sic Hyemes pigras spolianteis gramine campos.
Hic nimium tonsor crinitos ferte totondit,
Nunc resonat ferrum duris incudibus ingens
Impositum, iuuenes dum circùm brachia tollunt
Plectentes cuncti in numerum, scoria undiq; saltat.
Runcatrix conducta leueis nunc inter aristas
Nuda pedes herbam uellit, quas leniter aura
Fructiferi zephyri motat, tepidiq; trementes.
Et radijs læta, & pastoris lumine solis.
Qui solet è lectis homines depellere inerteis.
Quiq; diem ducit uehemens, quiq; omnia nutrit.
Qui complet flammis orbem, terrasq; iacenteis.
Retia nunc fluuijs iecit, stagnis ue marinis
Piscator, trahitur cum piscibus acris hirudo.
Sæpe trahunt piscatores pro piscibus angueis,

19 Altera nata Iouis iam peruenit altitonantis.
Lampetie ſimilis pulchræ pulcherrima comptas
Flaua comas, ueſteisq́; trahens, auroq́; refulgens.
Et roſeas fucata genas. lætantur in agris
Apricis ſolis radijs nunc munera bacchi.
Munera mellis apes, & pignora parua per agros
Flore legunt, ubi culta nitet, floretq́; racemis
Vinea, quæ dulceis mittit de ſtipite fructus.
Dulcior ad liquidos fonteis eſt ſomnus in antro,
Hic ubi ſunt lauri, frondentes & cypariſſi,
Formoſæq́; hederæ, nymphis fonteſq́; ſacrati,
Suaue chelidonium, gelidis atq; umbra cauernis,
Alternè dulci reſpondent uoce uolucres
Aëriæ, uirideis ſyluas & uocibus implent.
Quàm iacuiſſe thoris auratis, purpureisq́;.
Herculeum cernes undas fugiſſe Leonem.
Syderibus claris ſurgentia pectora fulgent.
20 Hanc ſequitur uelox fugientem læta ſororum
Altera, dum prima emoritur quæ uoluitur uſque.
Venator rigidus campo uenatur aperto.
Syluestrem capream ſequitur, leporesq́; fugaceis.
Inſequitur uolucres campo, uel montibus auceps.
Murmura apes teneros ad flores rure uolantes
Grata cient, nectarq́; legunt, & pignora lætæ.
Erranteſq́; canes huc illuc agmina turbant
Venantes, floresq́; mouent per rura ruentes
Nunc alij portant niueo ſpumantia lacte
Vaſa, alijs fertur uenalis caſeus urbi.
Computat articulis quot nummos hic feret urbe.
Iumentis alius imponit pondera mercis.

Laturis cunctis uenalia ciuibus urbis.
Piscatur pisceis alius, dapibusq; dolosis
Aera recurua tegit, pungentia qui æra momordit,
Hic fortunatus fugit fera fata, cruentus
Ast hic infelix duro suspenditur hamo.
Mortuus in niueis calathis mox fertur in urbem.
Florida rura boues errantes lata bicornes
Gramina pascuntur, mugitibus intonat æther.
At neq; nunc terram, qui currit in aëre Phœbus
Flammato exurit curru, tepet inclytus orbis.
Nunc in uirgultis lactentia prata uolucres
Florida diuino demulcent undiq; cantu.
Lætitia captæ pecudes per pascua læta
Exiliunt, ustæq; æterna febre capellæ.
Hic ubi currentis fluuij submurmurat unda.
Atq; indignantur molem se flumina contra.
Nunc molle est tempus, mollissima dona Lyæi.
Forsitan hic ciues iuuenes petiere lupanar.
Diuitiæ præbent ansas, nam purior hic est
Pauperior, duro qui uersat rura ligone.
Turpior est hominum, quantò est opulentior omnis.
21 Iam quæ uiginti sequitur nunc prima sororum
Inspectura uenit terras, atq; æquora ponti.
Nunc cornuta simul gaudent animalia, & altos
Quæ monteis habitant tectos frondentibus umbris.
Nunc aliquis gaudet liquidis innare lauacris.
Cernere & est nanteis pictos sua corpora pisceis.
Nunc frangit glebas duras, qui uomere terram
Mollitur, domini dura qui lege iubetur.
Quiq; procul domini iussu est, qui liber arator.
Hic

Hic lanius sueuit clausas aperire tabernas.
Oeconomis carnem uendit prudentibus. & iam
Composuit formosa suos nunc fœmina crineis.
Atq; alias adijt matronas atria linquens.
Iamq́; æstum sensit calido sub sole uiator.
Extulit oceano faciem pulcherrima Virgo,
Cœruleum fugiens pelagus, fluctusq́; sonanteis.
22 *Hæc moritur, uelox iam nascitur una sororum*
Quæ terras uisura fretum formosa reliquit.
Atq; domum latam magni Iouis altitonantis.
Ornato uehitur curru radiosq́; nitenteis
Currus habet, ferrumq́; rotas quod cingit, & aureis
Effulget pulcher loris ornatus equorum.
Argento temo nitido perfectus, & auro
Sunt iuga, flammatis collaria picta lapillis
Colla tenent, capitis nutant in uertice cristæ
Alipedum, trahitur dum pictus currus, equorum.
It quibus immensam terram mortalia facta
Inspectura uirum, numerat quæ callida cuncta.
Exuuijs positis iuuenescit uipera uanis.
Collibus in tepidis, aut campo dormit aprico.
Nunc auium fœtus matrem cupiere uolantem.
Sollicitat quos dura fames, aut semina mater
Ore legens paruis, hæc portat munera natis.
Ore cibum pullus mox quisq; accepit aperto.
Hic ubi sunt alni teneræ, saliceśq; uirentes.
Et liquidi fontes, foliorum grata susurrant
Murmura, pastores obliti corda timoris
Colludunt, nil armentis, gregibus ue timentes.
Et biferi rami lætantur sole tepenti.

Iudicis hic rabulæ circum subsellia clamant.
Lætantur fructus, uirgulta uirentia gaudent.
23 Tertia uiginti exactis uenit alma tonantis
Filia, quæ tepida est, roseo fucata colore.
Vallibus in gelidis nunc saltauere iuuenci.
Pastores campo latè, syluaq; uirente
Errantes uolucrum nidos, & pignora quærunt.
At pueri obscura latitantes nunc drapetinda
Ludunt, ut tenui uelarunt lumina panno.
Fœmina nunc telas pingit, teneræq; puellæ
In thalamis dulci fabellas uoce canentes.
E calatis aliæ deducunt stamina pictis:
Atq; globos udos onerarunt stamine multo.
Sumentes radios hæ densant pectine telas.
Hinnulus, & scymni blandas cupiere parentes.
At cuicunq; boum stabulum data cura parandi
Eijcit ecce fimum, complēs præsepia fœno.
Iamq; cocus lauit lances, absterjit, & omneis.
Imposuitq; abaco picto prudenter inaneis:
Nunc cernas geminos Lances ex æquoris unda.
24 Vltima ueloci curru nunc peruenit hora.
Dum properata fugit multarum turba sororum.
Pierides Musæ magni Iouis inclyta proles,
Pandite nunc horam reliquam, nunc facta uirorum.
Nam sine dijs nihilum mortalia robora possunt.
Et dijs quod facile est nulla ratione ualemus.
Mergitur Oceano Atlantica turba sororum.
Delitet Orion effulgens fluctibus altis.
Emersurus ubi cœlum rubefecerit almum
Orta dies, quæ clara rotis extollitur aureis.

Ficorum maßas de cratibus omnis ademit,
Aut passas uuas, siccandas solibus hic qui
Exposuit, quicquid putredine carpitur atra.
Ne ros nocturnus noceat, uel lumina lunæ.
Temonem durum curuus suspedit arator
Ex agro ueniens. uertentes crura iuuenci.
Vincula deponunt, duriq; laboris aratrum
Laxa tremunt quæ de collo palearia pendent.
Pellitur in portus nauis quæ lubrica sulcat
Terga maris, frangitq; tuos grauis Adria fluctus.
Iamq; nigrescenti propior fit uesper olympo
Vmbrantur montes alti, & deserta uiarum.
Ille parans epulas concidit edulia ferro.
Ornatos clypeos auro, solidoq; elephanto
Deposuit miles, longoq; hastilia ferro.
Ad nidos ueniunt uolucres, quos culmina plantæ
Alta tenent, uirides interq; palustria ranæ
Vocibus hic querulis clamant, noctemq; uocarunt,
Roscido & umbroso gaudentes tempore noctis.
Agricolæ duri forteis posuere ligones.
Nunc parui culices mordent, fuciq; uolantes
Aßuetas petiere domos, sic garrula hirundo
Pignora parua fouet, quæ supra extendit & alas.
Nunc adiere domum linquentes pascua tauri.
Et distenta ferunt uitulis niuea ubera matres
Vt grauidæ nubes cœlo uoluuntur in alto,
Dum Boreasue Austerue furit, flatuq; sonoro
Extremas agit in primas, non ullus earum
Tum numerus, uis uentorum compellit, & illas
Hæc sequitur uelox, atq; illa impellitur illa.

Sic quoq; tecta boues non est numerare petentes,
Nunc priuas uitulis matres mulsere bubulci.
Ast alius stabulum solers orauit equorum.
Multorum somnus cilijs insedit amœnus.
Molliter & soluens artus mox lumina claudit.
Nunc omnes homines duros posuere labores.
Cœnarunt alij, multis nunc peruenit hora.
At quoscunq; labor presit, pondusq; diei
Tendentes fessam petierunt præmia dextram.
Iamq; dies fugit formosus in æquoris undas,
Vt rota se uoluit semper, sequiturq; priorem.
Mortales miseri quæ nobis tempora ducet
Crastina lux? nulli norunt forte inclyta tellus
Velabit multorum oculos qui sydera cernunt.
Vos liquidi fluuij, montes, uallesq; profundæ,
Diuinumq; genus pelagus, stabula alta ferarum.
Vos nemora, arboribus densis formosa sacratis,
Multa laboraui, testes estote precamur.
Non mortalis opus est omnia dicere: possunt
Vix ipsi superi cœlestia regna tenentes.
Nec prius hæc uitio dederis quàm noris, & ipse
Addito siqua potes: uel te cognosce parumper.
Vnius exemplum mensis posuisse sat, illud
Singula monstrabit tibi tempora protinus anni.
Vltima donaui latijs, at prima Pelasgis.

Ταῦτα τὰ ἐλλήμματα τοὺς χαλκοτύπους παραλέληθεν. ἐν φύλλῳ. γ. στιχῷ δὲ πέμπτῳ γραπτέον βροτῶν. ἄνευ τοῦ σίγματος. φύλ. δ. στιχ. μδ. οὐδὲ λεκτέον.

στιχ. ν. τίς. φύλ. ε. στιχ. θ. ἀλλὰ στιχ. κβ. μῦν τις ἀνα-
γνωστέον. στιχ. κε. πολλαί. στιχ. λε. ὁδίτων. φύλ. ς.
στιχ. ιγ. σκωλήκια. στιχ. ιδ. σώματα πλύσσοντά τε,
ζεύγνυντά τε τἄχατα πρᾶξις. φύλ. ζ. στιχ. ιδ.
πύλας οἴκω. στιχ. ιε. σκεδάζετο. στιχ. ιζ. κωδῶν.
στιχ. μζ. γλυκέως. φύλ. η. στιχ. κ. ὅσσοις. στιχ. κβ.
γλυκύ. λη. θῆκε. μβ. ἠπλῶνται. φυλ. θ. στιχ. λδ.
τῶ ποταμῶ. μβ. μβ. εἰ μή τις. φύλ. ι. στιχ. ε. ὀρύσ-
σων. λ. τῶν φύλ. ια. στιχ. μγ. τὰ μέσσα. μδ. ζωο-
δότειρα, μειλίχιά τε, καρπογόνω τε. φυλ. ιγ. λδ.
μῦθον. λε. ἄλλαι. φύλ. ιδ. στιχ. λζ. καλλίῤῥοοι.

CLARISSIMO AC IVRIS VTRIVSQVE PERITISSIMO GABRIELI Panygarolæ Patricio Mediolanensi Natalis Comitum Venetus. S.

COnsideranti mihi GABRIEL ORNATISSIME, *atq; omni uirtutum genere cumulate, qua potissimum ratione tibi pro tantis in me beneficijs gratias referrem, aut singularem meum erga te amorem patefacerem, placuit tandem aliquid lucubrationum nostrarum elargiri. Nam quid ego aurum, uel alias ad te diuitias mitterem? quasi egregium, & excellentem uirum popularibus his donis, leuissimisq; rebus oblectari existimem. Sed quid Attalica Attalo ipsi omnibus (ut ita dicam) copijs affluenti, ego per-*

tenuis, atq; fortunæ bonorum inops deferam? Nullasne igitur pro tot, tantisq; tuis in me beneficijs gratias agerem? Neq; meo quidem officio, neq; cuiusquam uiri boni dignitati conuenit, collatorum in se beneficiorum obliuisci: neq; profectò quæ à uiris excellentissimis præcipue sunt accepta, queq; magno & usui, & ornamento fuerunt, silentio sunt inuoluenda. Hæc quũ ita se habeant, constitui istum de Anno libellum ad te, apophoreti loco quod maiores mittere in his Saturnalibus consueuerunt deferre. Dubitaui (fateor) sæpissimè, tibi magno, & exercitato in literis uiro, hunc libellum inculto fortasse, & inornato stylo scriptum tradere: cùm quia ueterum autorum eloquentia semper es delectatus, quæ hoc felicior multò, atq; iocundior est uisa: tum quia publicis negotiis districtum te semper intelligo. Non enim me præterit quantis procellis, aut quibus uentorum flatibus uestra ciuitas, cùm dudum antea fluctuarit, tunc hoc maximè tempore agitetur. Horum autem omnium causa & hominum malitia, & ipsorum temporum uicißitudines esse uidentur. Vna me tamen, atq; ea maxima causa in tantis tamq; uarijs cogitationibus confirmauit, quòd multis iam exemplis compertum habebam, isti tuæ doctrinæ adiunctam esse, & innatam humanitem quandam, qua te munus nostrum benignè accepturum, & eius tenuitatem pro magna mea erga te obseruantia compensaturum intelligebam. Hæc enim inter grauißima negotia animi relaxandi gratia, aliquando legere poteris. Nam quòd te semper utilitatis publicæ cupidißimum fuiße cognoui, quòd diligentiam summam, singulareq;

Studium tuum omnibus in rebus extitiſſe, quòd noti ſunt mihi tui mores, notum ingenium, nota humanitatis præſtantia, tot negotijs impeditum, aliqua ratione his laboribus te ſubleuandum eſſe putaui. Et quanquam *nihil teſtimonio noſtro, nihil collaudationibus eges* ὄυτε γὰρ ἡ κρηνὴ δίψα, ὄυτε τὰ στέμφυλα δεῖται ἐλαίου, *quid enim in hac ampliſſima* Mediolani *ciuitate clarius? quid in omnibus* Inſubrum *urbibus ſpectabilius? quid in tota deniq;* Italia *tua eſt eloquentia illuſtrius?* Qui *totam ferè, quamuis pleniſſimam, ampliſſimamq; ciuitatem ex tuo narrantis ore ſuſpenſam detinuiſti: qui coram grauiſſimo, ſanctiſſimoq;* Senatu *tuos clientes olim honorificentiſſimè defendiſti: qui quòd plurimùm & eloquentia, & probitate ſemper uiguiſti, omnibus plaudentibus uictor rediiſti) accipias tamen hæc, & æquo animo de te dici patiaris. pauciſſimas (ut tibi obſequar) uirtutum tuarum cõmemorabo: tacebo iſtam tuam liberalitatem, omittam ſingularem prudentiam tuam: præteribo urbanitatem, nõ dicam optimos & ſuauiſſimos mores: quibus cùm omneis alios qui te norunt, tum conciueis tuos ſummo tibi amore deuinxiſti: quorum grauiſſima certiſſimaq; teſtimonia mendacij me ſuſpectũ eſſe non patientur.* Il*lud tantum dicam omnibus ferè uirtutibus te ornatiſſimum eſſe.* Quid *enim ſingula de te connumerare aggrediar? quaſi uelim æquoris idem*

Scribere quàm multæ Zephyro *turbentur harenæ.*

Veruntamen *qui tuarum laudum cùm poſſit prædicator non fuerit, is omnibus inuidus planè, non immemor, aut negligens eſt exiſtimandus.* Cum *igitur* Gabriel *hu*

manisſime tantas ingenij tui dotes, tantas animi ſuaui-
tates cognouerim, cui ego potisſimum uel iuſtius, uel ho
neſtius q̃ tibi hũc libellum dicandum exiſtimare debui?
aut quem per Deos immortaleis decentius epiſtola no-
ſtra cõmendare potui? quem deniq; ad hoc munus uel
meliorem, uel te aptiorem eligerem? te ſiquidem bonarũ
literarum ſtudioſi ſuſpiciunt meritò, admirantur, obſer
uantq́; omnes. Boni igitur Gabriel optime, & quicquid
ad te mittimus, & quicquid de te diximus conſule: noſq́;
ut ſemper conſueuiſti, complectere, & defende. Vale.
Venetijs.

MAGNIFICI D. DOMINICI
Lauredani Patricij Veneti.

Argumentum in Librum primum de Anno.

PRimus feſta Deum, ſæuoſq́; Cupidinis igneis,
Cœleſteisq́; faces, agricolasq; canit.
Te quoq́; bellipotens, & florum gratia: pulchris
Halat odoriferis pagina plena roſis.
Flumina muſcoſis leuiter labentia ripis
Concinit, aſtrorum reddita cauſa patet.
Quas legat, inueniet ſacras Epidaurius herbas.
Hortulus innumero gramine tectus erit.

NATALIS COMITVM VENETI DE ANNO

LIBER PRIMVS.

Descriptionis veris argumentum à signis coelestibus.

AVREA *stella Lyræ uitauit eburnea plectra.*
Et pars Herculei magna Leonis abest.
Vidimus æquoreas curuũ Delphina per undas,
Nunc latet: Idæus iam puer exoritur.
Iam redeunt cultis, redeunt iam gramina campis.
Incipit arboribus prima redire coma.
Veris adest species, ueris cantemus honores.
Annue Olorinis æthere uecta iugis.

Venus à cignis vehitur.

Annue scribenti geminorum mater Amorum,
Hoc qui præcipuè tempore sceptra tenent.

Inuocatio Veneris vnà cum propõne coniuncta.

Lætitias tu diua potes numerare iocosas
Veris, & innumeris germina plena bonis.

Petitio à facili.

Tu potis es cœli stellas numerare micanteis,
Quas tacito motu tempora ueris agunt.
Tu nomen, cursumq; potes, causasq; referre.
Quæ sine diuina non sciet ullus ope.

A necessario.

Arbitrium quæ floris habes quoq; Flora, canenti
Annue: sunt donis omnia plena tuis.

Expurgatio primũ cõtrariorũ.

Absit Erichtheus raptor florentibus herbis.
Flamina sint aruis insidiosa procul.

Erichtheus A-

Accipe tranquillo Gabriel mitißime uultu,
Musæ primitias, ingenijq; mei.
Nunc damus exigui flores uernantis agelli,
Gemmatis fructum lancibus inde feram:
Desinit, & cœpit nunc formosißimus annus:
Qui semper primas itq; reditq; uias.
Februus aduenit, iam soluite sacra peremptis.
Memnonis & mater lucida fugit aquas,
Surgit io, iam surgit io leuis aura Fauoni.
Et multò hesterna gratior illa uenit.
Exul Arimaspos Aquilo glacialibus alis
Qui semper certant gryphibus, ecce petit.
Frigida nunc glacies Zephyri dissoluitur aura.
Quæ niue canebat, gramine terra uiret.
Fluminis immensas pronus capit alueus undas.
Labuntur gelidæ sole tepente niues.
Defluit in ualleis altis de montibus humor.
Dura fuit glacies, quæ modò currit aqua.
En croceæ redolent uiolæ, minioq; rubenti
Persimiles: surgunt candida leucoia.
Et quæ frigidulis canebat gleba pruinis,
Rore madet: uesteis induiturq; nouas.
Tertia nox Phœbum quùm præcipitarit in undas,
Conspicuiq; pedes Arctophylacis erunt,
Eurus ab Aeolijs furibundus prosilit antris.
Aequoreas rauco murmure turbat aquas.
Hic parat effœto lætamen spargere campo.
De turpi surgent gramina læta fimo.
Hoc gaudet fœcunda seges, floresq; decentes.
Stercore nutritur uita superba uirum.

thenarum rex, cuius filiam rapuit boreas.

Aegyptij draconē caudā sibi mordentem ꝑ Anni demonstratione pingebant.

VI. Idus februarij ver.incipit. Cato.de re rustica.

Arimaspi populi Scythiæ. Pli. libro.6.cap.17. Arimaspi antea Cacidiri.

Leucoion ἀπὸ τοῦ λευκοῦ καὶ ἴου .i. alba viola. Colum.lib.x. candida leucoia, & flauentia lumina Calthę.

III. Idus pedes Arctophylacis apparent.

Aeolus ventos suo imperio tenere dictus, ꝙ venturas tēpestates ꝓdicebat.

Præparat hic burim, dentalia uomere cingit.
Frigore demißum quisq; resumit opus.
Vitibus, atque oleis iam cultus uenit, & illæ
Sudori referent præmia digna tuo.
Nunc quoque pomorum plantaria prima ferantur.
Credantur culto semina læta solo.
Populus alta comis factura nepotibus umbram,
Quum neque frōdescit, nec noua gemma tumet,
Vlmus amica, salix religandis uitibus apta,
Plantantur quando est gleba soluta gelu.
Tunc & odoriferi coluere rosaria Pæsti.
Seminibus cultus, arboribusq; uenit.
Tum dantur cultæ tamaricis semina terræ.
Tum quoque sementis uenit arundinibus.
Idibus alato quum fugerit æthere curru
Sol, & syderibus cesserit alma dies,
Occidet Arcitenens uirides decliuis in undas.
Huic stellæ auricomæ quinq; decemq; micant.
Ante pedes fulgent septem radiantibus astris.
Ornatus multis artibus ille fuit.
Namq; is per syluas uenando sæpe sagittis,
Sæpe feras petijt: sæpe deditq; neci.
Fertur & ingenue doctas coluisse sorores.
Et torquere celer colla uolantis equi:
Iuppiter eximijs qui reddit præmia factis.
Fouit uirtutes, inter & astra tulit.
Hæc quoque lux magni celebrabit sacra tonantis.
Idibus huic cunctis est tribuendus honor.
Spargat odoratis fumis altaria Fauni
Rusticus, & cuius gramina carpit ouis.

More patauini aratri.

Cum sol est in xxiii. puncto Aquarij & relicto di Capricorno nostrę regioni radios minus obliquos mittit incipit terra calere, sunt eo tēpore arbores colendæ.

Pæstum Lucaniæ oppidum, rosarum abundantissimum.

Idibus Februarij Sagittarius noctu occidit. Ign. de stellis, & Colum.

Macrobius i. saturnalibus oēs idus inqt, sunt Ioui sacrę calēdę aūt Iunoni.

Faunalia.

Dies ater.

Dies ater.

Hæc Cremeram Fabiæ generoso sanguine gentis
Lux dedit infectum : rubra cucurrit aqua .
Quid uetat & fastos nostris miscere libellis ?
Candida uel quæ sit , quæq; sit atra dies ?
*Hoc quoq; pars ueris,pars quem nūc scribimus,*Anni.
Hæc quoq; sit nostris meta petenda rotis .
Tum uirides turgent tenero de cortice gemmæ .
Tum reparat lapsas frigore sylua comas .
Tum uelant latè reuirentia gramina campos .
Tum uariat florum rura nouata color .
Tunc aßueta petunt uirides spineta lacerti .
Tum quæ delituit uipera serpit humi .

Pauones à quibus Iuno vehit.

Tum quæ Iunonem *rapido uehit æthere curru*
Remigium alarum stridula pandit auis .

Capitalis pœna apud Thessalos ciconiā occidere. Pli.lib. x. cap.xxiii.

I*nuisum colubris tulit alba* Ciconia *rostrum :*
Grata tuis nimium Theßala *terra uiris .*
Tunc auis Argoa *primùm portata carina*
Fligit ad partus deuia grata suos .

Phasianus à flumine Colchorum phasi. Mart. ante mihi notū nil nisi Phasis erat.

Anuus & passer , mergi , mollesq; columbæ ,
Et pica humana uoce locuta uiris ,
Martius & picus Veneris *captatur* Amore .
Fertq; palumba tuas populus alta domos .

Pers. quòd si dolosi spes sul ferit nūmi coruos poetas , & poetridas picas,cantare credas pegaseium melos.

Cras ubi flammicomus Phœbus *permensus* Olympum
I*am iuga purpureis gemmea tollet equis ,*
Anguis , Auis , Crater , fulgebunt nocte silenti .
Miratur siquis sydera uidit heri .
Hippocreniades illorum pandite causas :
Clara Iouis *proles , digna parente tuo .*
Tempus erat quo sylua comas induta priores
Gaudet, & innumeris frondibus alta uiret .

Coruus Apollineo iuſſu rapit unguibus uncis
Cratera, & liquidas ferre iubetur aquas.
Tollitur, & liquidum carpit mox æthera pennis.
Tollitur, & cœli peruolat altus iter.
Fons erat electro ſimilis, uitroq; nitenti.
Muſcoſo circùm margine cinctus erat.
Populus exiguos umbrabat plurima riuos.
Atq; alnus teneris undiq; tecta comis.
Hæc loca erant auibus nunquam uiduata canoris.
Vndaq; labenti dulce ſonabat aqua.
Hunc ſuper ingenteis formoſa tetenderat umbras
Ficus, & ingenti pondere preſſa ſuo.
Huc uenit, & roſtro ficus percusſit acerbas.
Dum fiant dulces inde moratur ibi.
Mox rediјt paſtus, ſquammoſumq; attulit hydrum:
Et cratera. Deo talia uerba dedit.
Cauſa moræ hic noſtræ, hic eſt inſidiator aquarum.
Fatidicus ſoluit talibus ora ſonis.
Addere peccatis audes mendacia? & ipſum
Omnia qui nouit fallere uelle Deum?
Donec acerba ſuos onerabit pendula ramos
Ficus, de nullis fontibus ipſe bibas.
Inde hæc ſignauit ſtellis, depellit ab unda
Anguis, dans cauda uerbera fontis aquæ.
Tertia poſt idus roſeis Aurora capillis
Tithoni croceum deſeret orta thorum,
Tempus erit nudo palmam præbere Luperco.
Capripedis Fauni tunc quoq; ſacra cole.
Poſtera lux ueniet, mutantur flamina uenti.
Aeoliјs antris proſiluere Noti.

XVI. Cal. martii. anguis auis & crater oriuntur. Igin. Ouid. Faſt. II.

Hippocreniades ab equo Meduſæ.

Chronographia.

Fontis deſcriptio. quare aqua fontiũ naſcatur vide Plutar. in æmilio.

Coruis guttur perforatur donec ficus maturescant, ita vt nunquã eo tpe posſint bibere.

Tres ſunt angues in cœlo, quorum hic vnus.

XV. Cal. martii Lupercalia. Faunalia iterũ.

XIIII. Cal. dies incertus.

* Postera lux aderit nigro nu meranda lapil-lo.

Atri dici potę-ta.

Plut. in picle rę fert cur dies bo ni albo lapide signarētur. καὶ τῷ λαβόντι τὴν λευκὴν κύαμον. in Alcib. cur mali nigro. τὴν μέλαιναν ἀντὶ τῆς λευκῆς ἐπενέγκῃ ψῆφον.

Non conuenit diebus atris cō uiuia parare, aut mercari, & vendere, vel sę rere.

* *Hæc etiam nigro lux est numeranda lapillo.*
Namq; solet miseros sollicitare uiros.
Quæ iubeant atris non exercere diebus,
Adde fidem dictis, ne capiare, canam.
Nec loca mutentur, nec uos migrate coloni:
Hæc feret exitium, pauperiemq; dies.
Hos parui quicunq; facis, per sydera iuro
Esse atros damnis experiere tuis.
Aeger erit semper, cœpit quicunq; diebus
Atris: aut multum temporis æger erit.
Tristis erit semper qui tempore nascitur atro.
Franget continuò uel sua fila soror.
Ne mihi contigerint dulces hoc tempore fratres.
Eueniat nostris hostibus illa dies.
Tum neq; conueniunt lautis conuiuia mensis.
Mercibus à cunctis abstinuisse iuuat.
Tum neque credetur semen feliciter aruis.
Nec prodest ualidis scindere bobus humum.
Ceperunt iam solis equos super æquora Pisces
Dum loquor, & stellis sydera iuncta micant.
Nunc gaudet cuius uictus per fluminis undas
Innatat, & cauda lubricus urget aquas.
Sed neque cras dubijs credantur linthea uentis.
Nec præstes pelago, flaminibusq; fidem.

XIIII. Kl. Martij Sol in Pisces igressus est, tūc optima est piscatio.

Mox ubi consurget roseo consperſa colore
Aurora, & gemmis lucida facta comas,
Iamq; dies aderit, quo nomine dicta Quirini
Sacra ferunt, stulti tum sua festa colunt.

XII. calendas Quirinalia siue stultorū festū.

Tu Piscis surget quem pascit Aquarius unda,
Quòd tulit Inachiam per freta longa Deā.

Fornaci quoq; liba Deæ, & pia thura ferantur,
Vt fruges flammis temperet illa tuas.
Inter purpureas anus est rugosa puellas,
Et dicit Mutæ murmura sacra deæ.
Qui sapiunt cineres cupient placare paternos.
Compositæq; ferent munera parua pyræ.
Cras quoq; gaudebunt celebrare Charistia chari.
Sic fugit hesterni funeris ille dolor.
Bis ubi distulerit stellas Aurora micanteis,
Liba ferent huic qui terminat arua deo.
Non hic exitijs, aut fuso sanguine gaudet.
Non ut sanguineam uictima plangat humum.
Sed quoq; lux eadem nigro numerabere signo.
In fastis etiam nomina nigra tenes.
Ornithiæ incipiunt flatus spirare tepenteis.
Exul ab exilio iam reuocatur auis.
Iam uaga limosum nidum suspendit hirundo,
Quæ uisit nostras uere tepente domos.
*Ingeminat, uariatq; suos * luscinia cantus.*
Omne sonat uolucrum garrulitate nemus.
Vrsa diu latuit cæcis inclusa cauernis,
Nunc iterum solis lumina nota petit.
Sed iam lux properat uenturis sexta calendis;
Nec sol puniceis fræna reponit equis,
Quatuor exurgunt stelle, cœloq; sagittam
Perspiciet, si qui cernere poßit, erit.
Flatibus hæc ualidis dispellit nubila cœlo.
Aequora lata maris exagitata fremunt.
Væ ratibus medio quas repperit æquore uentus.
Væ ratibus funem quæ soluere diu.

Notius dr. constat stellis. xij. teste Iginio, surgit cũ piscibus.
Fornacalia.
Mutæ deæ festum.
Parentalia.
XII. ka Charistia. couueniebãt omnes affines in eundẽ locũ.
X. Cal. terminalia. nihil termino qđ sanguinẽ haberet offerebatur, vt vicinos concordes eẽ significarẽt.
Dies ata.
Orinthię venti xxx dies spirãt dicti ἀπὸ τῆς ὄρνιθος. i. ab aue. Aristo. lib. ij. meteo.
Luscinia lucem canens ut philomela amica cantilenę, quãuis hic etiam legatur philomela susurros.
VII Kl. martij Sagitta orit̃ mane tempestat significat. Vidẽ Colum. & Igi

Vt, Dicite quę fonteis aganippidos hippocrenes.

Hoc quoq; Parnaſi blandæ narrate puellæ,
Quæq; Meduſæi flumen habetis equi.

Euriſteus rex Mycenarum, quis aut Eruſtea durum? Heſperides hunc hortum ſeruabant.

Herculis Euriſteus domitari robore monſtra
Iuſsit, & impleri cuncta labore uiri.
Hortus eat roſeos orientis ſolis ad ortus,
Et fuluis ramis aurea poma gerens,
Squammeus hæc coluber diffundens naribus ignem
Seruabat, rami ne raperetur onus.
Huc heros aditurus erat, uiditq; Promethea
Culminibus ſtantem Caucaſe magne tuis.

Propter illud. audax Iapeti genus, ignem fraude noua gentibus intulit. dictus eſt Prometheus ἀπὸ τῆς προμηθείας. i. à prouidentia.

Huic iecur infelix aquila arrodebat, ad anguem
Horti cuſtodem dic mihi quà ſit iter.
Protinus hic placida monſtrauit fronte, miſertus
Ille feræ neruo ſpicula torſit aui.
Iuppiter Herculeæ pietatis captus amore,
Fauit: miſſa ſimul ſpicula in aſtra tulit.
Halcyone poſuit primos hoc tempore nidos.
Venti deponunt, æquoris unda tacet.

Dies Halcyonij: Colum. & hic lib. quarto. Ouid. metamor.

Halcyonumq; dies hæc dicunt tempora, ſed cur
Eſt alio nobis cauſa ferenda loco.
*Quum pudibunda polo * diſcedent aſtra ſereno,*
Et ſol alipedi fræna reponet equo,

* decedent.

VI. Kl. Tarquinij fuga. Hiſtoriam de Gabijs Liui. ab urbe, & Plutar. in uita Marcelli.

Ille dies aderit pepulit quo Roma ſuperbum
Tarquinium, Gabijs lux uenerata uiris.
Ruſticus hic poterit uitem plantare nouellam
Hic ubi in apricis gramine terra uiret.
Tum quoq; dum uiridi cælantur cortice gemmæ,
Vtilis id tempus inſitionis erit.
Sunt duo qui reſtant ſoles, Mars feruidus altis
Inſtat equis, puluis fit ueniente rota.

Ante

Ante tuo populus campo diffusus equorum
Desine perspiciat si prior ullus erit,
Namq; is Olympiacæ repetet mox præmia palmæ.
Parrhasia tota conspiciente feret.
Cras ubi Tithoni rorantia gramina coniux
Viset, & auratos de mare tollet equos,
Tarquinios raptis signis cecidisse superbos,
In campis dicent Martia terra tuis.

III. Cal. martis Equiria in campo Martio. Allusio ad Olympica certamina.

Te canimus Gradiue ueni, clypeumq; repone,
Orbeq; pacato prælia nulla geras,
Effice pacato sileant ut prælia mundo:
Aurea te Pallas, te Venus alma rogat.
Gaudia nobiscum nunc flores inter, & hortos:
Muscosi ad ripam fluminis ipse cape.
Inter concentus uolucrum prostratus in herba.
Quà cit fontanæ murmura riuus aquæ.
Cur magis horrendo comples certamine mundum,
Nec iuuat in lætis procubuisse locis?
Si neq; læta iuuant, dic saltem nomina mensi
Quis dedit, his dictis hinc tua castra petas.

Studia, & amores.

Precatio à iocis quibus, & milites recreãtur.

Incumbens ensi, iaculum deponit acutum,
Et galeam madidis sustulit inde comis.
Hinc dextra rigidam mulcens ad pectora barbam.
Ora istis soluit puluerulenta sonis.
Bella iuuant, sed fama magis, mihi gratior una est.
Et petitur nostri summa laboris, honor.
Nec labor ullus erit causas narrare patentes,
Nam iuuat in libris nomen habere tuis.
Diuitias alij quærant, queis sola uoluptas
Quæritur, haud duri summa laboris, honor.

Romani non opibus, sed gloria inducti militabant.

Me mea progenies Romæ ſurgentis origo
Donarunt tali munere prima patrem.
Pars fuit Italiæ, mundi caput, inclyta Roma.
Nunc paucas urbeis, exiguasq́; tenet.
Hanc urbes reliquæ dominam ſunt inde ſecutæ
Sic primum uenit nomen in aſtra meum.
Vel quia cum Zephyri latè ſpirantibus auris
Terra tepet, glacies & reſoluta fluit,
Arma parant primum, tectæ diſcordia mentis
Tum patet, & rigidus miles in arma uenit.
Vel potius quia bella magis tibi Roma placebant,
Donaſti forti munera prima Deo.
Vulcanum Lemnos ueneratur, Creta Dianam.
Iunonem Spartes inclyta terra colit.
Me Latium, ſemper latijs ego plurimus oris.
Nominis, & menſis reddita cauſa patet.
Plura ego quid referam? fiunt mihi ſacra calendis.
Incipit hic titulos, & mea feſta dies.
Garrula (ni fallor) dudum cantauit hirundo
Veris dulciſonis tempora prima modis.
Tempus adeſt lapſum de cœlo ferre per urbem
Ancyle, hic Salij Mamuriumq́; uocent.
Oebaliæ celebrate diem: nunc caßide Mauors
Depoſita uelox ad ſua ſacra uenit.
Hic eſt ille dies, quo ſumptis fortiter armis
Conſtiterant Tatij, Romulidumq́; genus.
In medios matres paſſis uenere capillis.
Deiecere ſuis fletibus arma uirum.
Tolle faces Hymenæe tuas, melioribus auris
Vtendum. præſtant commoda multa moræ.

Prima Romanorum ſtudia bellum fuit vnde Mars Romuli pater.
Ab exemplo.
Narratio vt Heſiodus τόνδε μέτ' ὀρθρογόη πανδίονος.
Plut. in Num. Liu. ab vrb. Ouid. lib. iii. faſt. de Martis feſto, quod cal. fiebat.
Ancylia.
Sabinarum mulierum animus.
Hęc dies connubiis aduerſatur.

Prælia nec Veneri, nec amorum tempora Marti
Conueniunt, aptum tempus uterq; cupit.
Elicium placate Iouem, precibusq; uocate.
Nunc in Auentino sunt sua festa iugo
Bis ubi iam Titan sceleratum fugerit orbem,
Et mittent radios sydera cuncta suos,
Surget ab æquoreis clarus Vindemitor undis,
Vt sua quid lacrymet uinea perspiciat.
Electro similes properant de cortice guttæ.
Brachia labenti cuncta liquore madent.
Sic lachrymat nati nuper pia mater adempti,
Dum uidet extructis corpus inane rogis.
Dic agè pampineam qui portas corniger hastam
Cur fundit cæso palmite uitis aquam.
Bacche refer: lacrymat dimissas frigore frondes,
Quas rigidi Boreæ distulit aura leuis?
Anne coëgerunt fletus sibi gaudia, uesteis
Quòd reparat, primas induiturq; comas?
An magis agresti suadens tolerare labores
Fundit aquam, spondens fundere posse merū?
An potius quia uere noui patuere meatus
Collecti humoris copia maior adest?
Vt ter pampineum concussit dextera thyrsum,
Protinus extremis annuit ille sonis.
Memnonis ut mater roseis inuecta quadrigis
Venerit, & quintæ tempora lucis erunt,
Occidet Arctophylax custos Erymanthidos Vrsæ.
Postmodò si quæres, ille latebit aquis.
Postera lux gelidis conspersas roribus herbas
Viset, tum Vestæ debita liba feras.

V. nonas Vindemitor oritur vesperi. Colū. Ptolom.

Mos fuerat maioribus, vt mortuorum omniū corpora comburerent. Herod. lib. i.

III. non. Arctophylax occidit. Ouid. siue est Arctophylax, siue est piger ille Bootes.

Pridie nonas Vestalia.

Cathedra Iulli Cęsaris.

Hic est ille dies quo Augusti Cæsaris olim
Additus est titulis pontificalis honor.
Gramina tum surgunt: uiridi lætissimus herba
Gaudet ager, rident rura colore nouo.

Plin. lib. xviii. cap. xvii. herba securidaca, quã Greci à similitudine πελέκιον dicunt.

Herba securidacæ calamos complexa uirenteis
Surgit, quæ fruges perniciosa necat.
Infelix lolium pariter, tribuliq; minaces.
Carduus & spinis herba timenda suis.
Surgit & armatus telis paliurus acutis.
Lappaq;, quæ latis occupat arua comis.
Consurgunt filices, & opacis frondibus arua
Velantur, surgit pestis acerba boum.
Surgunt urticæ notissima gramina cunctis.
Vellite de lætis tristia cuncta satis.
Vellite dum paruis hærent radicibus herbæ.
Non bene uelluntur gramina fixa solo.
Quàm leuius primùm miseris succurritur ægris.
Ferre solet spretus magna pericla dolor.

Nonis equus mane oritur. flat Aquilo. colum.

Septima lux agitur, si surgas mane sereno
Astra Medusæi conspicientur Equi.
Tum furit Arctoo Boreas furibundus ab axe.
Et mare cæruleis sæpe reclamat aquis.

Veiouis festũ. ex à, & συλάω prædor.

Veiouis ad lucos festum celebratur Asyli.
Effugium est miseris, auxiliumq; uiris.
Incipiat mota uomer splendescere terra.
Putrescant rastro gramina uersa graui.
Sed summas primùm radices cædite sulcis,
Ne lædant: tutum uomer habebit iter.
Quod sequitur, lignis purgate uirentia prata,
Hic ubi apud riuos multa salicta uirent.

Cras ubi Phœbus equis iam fræna resoluet anhelis,
Et surgent toto signa serena polo,
Si bene perspicias, Minoia stella Coronæ
Surget ab Oceani conspicienda uadis.

VIII. idus corona vesperi oritur. Ouid. fast. iii. Protinus aspicies venienti nocte coronam.

Spargite tum cultis genitalia semina sulcis.
Mentior ah demens sacra referte Deo.
Sacra referte Deo primum qui nubila ducit,
Et fugat, & nitidum fertq; refertq; diem.
Ille dabit lætæ felicia tempora messi.
Ille dabit placidam protinus imbris aquam.
Tertia lux sparget spatiosum lumine cælum,
Diuidit imperium somnus, & alma dies.

VI. idus vernū æquinoctiū secūdum neotericos.

Carduus, & rapidum semper spectantia solem
Gramina, dum florent testificantur idem.
Nunc iuga prima noui discant tolerare iuuenci.
Nunc duris frænis pareat acer equus.
Quarta ubi nox pullo iam carpserit æthera curru,
Piscis in æquoreas it Borealis aquas.

III. idus piscis Aquilonius vesperi occidit.

Hunc memorant, fratremq; suum uitare Typhona
Optanteis, tergo sustinuisse Deos.
Numina portantes sacros meruistis honores.
Rettulit hic paruus præmia tanta labor.

Equiria in cāpo Martio. iiii. idus.

Visus heri fertur rapidorum cursus equorum
In campo rapidis quem Tybris urget aquis.

Dies ater.

Hæc quoq; non faustis numerantur tempora signis.
Esse ferunt atram quæ leuis hora fluit.

Pridie id9 dies est vacuus.

Cras ubi diffuso spargentur lumine terræ,
Nec sacra, nec populum publica causa tenet.
Tum cursu assuescat referet qui præmia Pisæ,
Quiq; erit Eleo carcere dignus equus.

Pisa oppidum Arcadiæ iuxta Alphæum amnē. Vir. Aut Alphea rotis prælabi flumina Pisę.

Elei populi in Peloponesso in olympicis certaminibus pręstãtes. Luc. quantũ clamore iuuat Eleus sonipes.

Antè diem tempusq́; tamen prædiscite, luna.
Diuisit rebus tempora cuncta suis.
Prima dies mensis numeris aptissima cunctis
Hæc iubet in læto pascere rure pecus.
Hoc peperit Latona die pulcherrima Phœbum.
Nutrijt Ortygiæ hunc insula cincta uadis.

Lunam primus Anaxagoras ut Plut. in Nic. ut Plin. lib. ii. endymiõ obseruauit. Hęc ex Hesiod.

Septima lux sacra est, cum prima, & quarta, peractis
Viginti atq; nouem iura licebit agi.
Quarta dies primum formosas ducere iussit
Vxores, sacri participesq́; thori.
Augurijs eadem captandis commoda: rerum
Si quem magnarum gloria summa tenet.

Quintã fuge: pallidus Orcus, Eumenidesq́; satæ.

Lux quinta est semper cunctis incommoda rebus
Exactisq́; decem postera grata uenit.
Omnibus octaua est, & nona aptißima rebus.
Ad lunæ cursus hos speculare dies.
Apta hœdis, ouiumq́; uiris octaua secandis.
Sit ueruex aries nunc, caper, hircus heri.
Sexta dies mensis teneris inimica puellis.
Nascitur hoc sextò rara puella die.
Est eadem blandis Veneris sermonibus apta.

Vir. Nona fugę melior, contraria furtis.

Aduersa est furtis nona, sed apta fugæ.
Inde secunda dies decima succedere lapsa
Incipiet, pastor uellere nudet oueis.
Hac poteris rectè maturam cædere messem.
Hac ponit Lyde stamina prima die.
Hac quoq; textrices uos addite licia telæ.
Apta fugit tacitè non reditura dies.
Tertia post decimam felix est ponere plantas.
Glabra loca agrestes conserite aboribus.

Hac quoq; credentur fœlicia semina terræ.
Ne dubita ualidis uertere bobus humum.
Tertia post ueniet cunctis incommoda plantis.
Non est gignendo gratior ulla mari.
Hæc eadem non est gignendis apta puellis.
Iungere nec quæras cauta puella uirum.
Septima post decimam cædendis commoda lignis.
Hoc poteris uento spargere farra die.
Area tum Cereris gaudet thalamisq́; superbis,
Erratibus pandis, cæ lua sylua cadit.
Nona dies media est cunctis aptißima plantis.
Apta mari, sexu fœmineoq; uenit
Hoc tamen ut nitidum Phœbus lustrabit Olympum,
Iamiam purpureis in mare iturus equis.
Apta secunda uenit decima hinc prudentibus: antè
Quinta grauis curis, pòst quoq; quinta grauis.
Tertia nona dies cœlo comitata sereno.
Aequoreis uentis credere uela iubet.
Hac poteris rectè teneris domitare iuuencos.
Aptare & freno colla fugacis equi.
Hæc ubi seruaris, uitam sine crimine ducas.
Et placeas superis, numina sancta cole.
Sic tibi finitimi cuncti, populusq́; fauebit.
Et uenient faciles in tua uota dei.
Iamq́; ubi nox pellet Phœbæam lampada terris,
Fulgebunt primæ lucida signa Ratis.
Musa refer quæ causa Ratem donarit Olympo.
Cur nitet in cœlo quæ modò nauis erat.
Prima hæc cærulei sulcauit mollia terga
Aequoris, insuetas prima cucurit aquas.

Εἰν ἑσδ' ἡμέσση ἐσθλὴ μέντ' ἡ δὲ φυτεύειν ἡ δὲ γείνεσθαι ἀνέρι ἡ δὲ γυναικί,

Colum. pridie idus Martij Argonaus oritur Ptolom. verò III. idus.

Prima tridentifero Neptuno ſacra parauit.
Prima feræ mortis accelerauit iter.
Aeſonides primus Pagaſæa Phaſidis oras
Naue adijt, quærens uellera fortis ouis.
Vt redijt uoti compos fatalia portans
Vellera, dat patrijs debita thura Deis.
Accepere Ratem cœleſtia numina primam.
Huic tria donarunt ſydera, bisq; decem.
Liba feret cras & ſoror infelicis Eliſſæ,
Adueniet ſacris Anna perenna ſuis.
Cæſaris hæc eadem gladios, & uulnera uidit.
Hanc nigri lapides, atraq; ſigna notant.
Audimus, reſonant diris Aquilonibus ædes.
Vixq; tenet firmas ianua clauſa fores.
Cras aurora polum rubicundo carpere curru
Incipiet, claro Chela nitore micat.
Scilicet hæc hortis uenerunt apta colendis
Tempora, ſeminibus gratior hora ſubit.
Naiades irriguas primum quæ ducitis undas,
Et quæ ſeruatis florea rura Deæ,
Vos quoq; ſyluarum Dryades, nemorumq; potentes,
Annuite incœptis numina ſancta meis.
Floribus halantem nunc deſcendamus in hortum.
Ecce Dionæis floribus ille nitet.
Non ad parua uoco, reges coluiſſe feruntur
Hortos: Alcinous teſtis, Adonq; uenit.
Hos etiam coluere Deæ Heſpertuſa, ſororq;
Aegle, fucatis ſic Arethuſa genis.
Non hic Aethneæ inſidiæ, pallentis & Orci.
Nullaq; quam uideat regia Ditis erit.

Oetę vita ī hac pecude uigebat.

Anne pennæ feſtum. Ouid. lib.iii.faſt. idibus.

Plut. ἔστιν δ' ἐκεῖ ταῦτα πολλῶν ἀκοῦσαι διεξιόντων in Cęsar.

Dies ater, & uentoſus.

Ouid. Scorpius à prima parte uidendus erit. XVII. kl.

Ἀ νάω. fluo.

Napeę à ναπέος.

Ἀ δρυός. quercu.

Dione Veneris mater.

Alcinous, &

Sancta fides, & sacra deum, cœlumq; coluntur
Omnia sunt nobis, omnia plena iocis.
Insidias timeant illas quicunq; pararunt.
Intulit & quisquis uulnus, & ipse ferat.
Fallimtr? an uerè ueniunt tria numina? tellus
Alma tremit, ueniunt, en tacet aura leuis
Nunc agè pingue solum rastris uersetur iniquo
Pondere, fortunent ut tua uota Deæ.
Fœcundúmq; effer rudus, fer stercus aselli.
Nec pudeat turpi spargere rura fimo.
Scilicet hoc spargunt ieiunæ terga nouales,
Quos horti, aut culti gloria ruris habet.
Arripe graminibus lætalia sarcula duris,
Et quod sparsisti, protinus inde tegas.
Nam uenti humorem, rapidi'ue potentia solis
Exiccat, minus est quàm fuit antè bonum.
Post ubi terra nitens cultu sua semina poscet.
Mittito poscenti, semina: rumpe moras.
Spargito Narcißi semen, uiolasq; uirenteis.
Et fractis spicis allia pone manu.
Lilia, cum maluis, rutæ, pariterq; comantis
Herba croci, siser, & ulpica, cicoreæ.
Ocyma, pisa simul, malache, menthæq; seruntur.
Semina credantur iam tibi pingue solum.
Hortorum cultor duro ne cede labori,
Si uenale cupis carpere lætus olus.
Deucalioneæ pepererunt corpora cautes
Nostra, premit multò durior ipse labor
Heu quanto preminur miseri sine fine dolore.
Non dolet huic corpus, mens tamen ipsa dolet.

Adon celebratißimi. Plin. Hesperidũ nomina ab exemplo eas hortaĩ

Colum. lib. X: tu grauibus rastris cunctãtia perfode terga mox bĩi cũ glebis uiuacem cespitis herbã, cõtundat marrę, uel fracti dẽte ligonis. Alliaq; in fractis spicis & olentia latè ulpica.

Inuigilate uiri tacito nam tpa motu diffugiũt nulloq; sono cõuertitĩ annus

Caltha herba malè olens Ouid calthaq; Pæsta as vincet odor rosas.

Nunc quoq; lactucis satio gratißima, calthæ
Semina spargantur, spargitur & panaces.
Iam iam consurget uariorum gratia florum.

Profugos vinctura papauera somnos.

Somniferum capiat culta papauer humus.
Capparis extrudit teneras de cortice gemmas.
Et quæcunq; fabis utilis herba uenit.

Iā Megaris veniat genitalia semia nabulbi.

Quæq; uocat Veneris flammas eruca iacenteis
Nascitur, & bulbi nunc Cytheræa tui.
Multiplicis cæpæ uenter sua gramina mittit.

Et mater Aricia porri.

Porri & Aricini copia magna uiret.

Orbe virés pariter plebi, regiq; superbo frigoribus caules, & veri cymata mittit.

Grata tibi caulis, quæ mittit cymata uere,
Ad primum frigus præparat ecce comas.

Ascalóia vnde.

Iamq; Palestinis Latio quam misit ab oris
Ascalon, exornat fertile cæpa solum.
Pastinaca comas in molleis explicat auras.
Expandunt frondes petroselina suas.

Ἀ πέτραις, καὶ σελίνου. i. a saxo, & apio.

Semine de posito cucumis curuatur in arcum.
Exurgunt molli uertice & asparagi.
Ecce globo similis, nunc parua cucurbita crescit.
Et similis Lunæ cornibus alba nouis.
Exornant hortos uirideis absinthia, surgit
Grata salutiferis saluia tecta comis.

Plutar. in Timolconte. τὰ μνήματα τῶν νεκρῶν εἰώθαμεν ἐπιεικῶς στεφανοῦν σελίνοις. καὶ παροιμία ἐκεί

Sic apium mœstis aptißima planta coronis.
Cuiq; dedit toruæ nomina lingua bouis,
Aspice: frustatim pepones num terra secarit?
An natura fuit? uel fuit artis opus?
Exornant pyretræ, surgens & amaracus hortos.
Et quæ multa ferax gramina terra tulit.
Baccar odoriferum consurgit nobile gramen.
Innumeros flores rosq; marinus habet.

Suspice, iam placidi fulserunt Arietis astra.
Et nitidam Phœbus lumine fecit Ouem.
A Zephyris demissa uenit nunc leniter aura.
A nobis fugiunt frigora cuncta procul.
Tertia post idus oritur lux, Phœbus olympum
Carpit equis, fugiunt sydera cuncta procul.
Alta corymbiferis ornentur limina ramis,
Bacchus adest, fieri iam sua sacra iubet.
Bistonas, & Scithicos domuit, Tanaimq; niualem
In mare Caucasiis qui fluit actus aquis.
Huius odoratis redolens Panchaia syluis,
Atq; indus Ganges aureo saxa trahens,
Et quicunq; colunt orientis solis ad ortum,
Senserunt uireis, bellaq; dira Dei.
Omnia quæ uictor rediens Romana propago
Addidit imperijs protinus ille tuis.
Hic etiam primus claro diademate reges
Ornauit, sparsas cinxit honore comas.
Inflauit quoque primus ebur, uocesq; canentum
Composuit: doctas instituitq; tubas.
Hoc emisse ferunt, & uendere prima docente.
Inuenit primus dulcia mella faui.
Ducere equis primus pompas, clarosq; triumphos
Iussit, sunt docti festa colenda Dei.
Penthea felicem si det libamina patri,
Fit rigidus spreta relligione Deus.
Testis erit Thracum rex, qui sibi crura bipenni
Cædit, amans Orpheus tristia fata subit.
Itur ad Argeos, nunc fratrum pompa duorum
Ducitur, his binis festa diebus erunt.

ἔχων. βȣγλώττη buglossa.
XVII. cal. Apri. Sol in Arietem ingreditur Cœlum.
Fauonius spirer.
XVI. kl. April. Bacchi festum, eius uictoriæ.
Thraciæ popu li. fluuius Thraciæ.
Arabia à Baccho victa.
& India.
Orientis regiones à Baccho domitæ.
Vide Macrob.
Ἴακχε πολυτίμητε μέλος ἑορτῆς ἥδιστον εὑρών
Aristophanes in ranis.
Hic liberi patris sacra aspernabatur.
De Orpheo Vir. Geor. iiij. Ouid. fast. iii.
Castoris & pollucis festum.

XVI. Cal. Miluius diluculo exoritur.

Hinc Aurora suos primos ubi mouerat ortus,
Miluius incerta nocte uidendus erat.

Agonalia.

Mos fuit ingenuis pueris hac luce uirilem,
Insuetis humeris imposuisse togam.
Sunt qui luce illa patres, & Agonia sacra
Commemorent priscos concelebrasse uiros.
Bis ubi crnsurget cœlo rubicunda sereno
Aurora, & roseis æthera carpet equis,

XIIII. dies ater Aquilo serenꝰ.

Atra dies aderit: nec surgunt æquora uentis.
Nec Boreæ turbat aura serena diem.

Hippocrates de aere.

Si pluuia, atq; Australis hyems, clemensq; peracta est,
Siccaq; uenturi tempora ueris erunt,
Ibit abortiuus Boreas glacialis in arua,
Et grauidis multis magna pericla feret.
Vix poterit uoces Lucina audire uocantum.
Quem dederint partum iam moriturus erit.
Nescia conuerti fugientia tempora cursum
Accelerant, fortes inuigilate uiri.
Iam liber est udus, iam succo ramus abundat,
Discat syluestris dulcia poma pyrus.
Aptior illa tamen cultis quæ creuit in hortis.
Nulla ars syluestrem nobilitare potest.

Auditorẽ quasi defessum attentiorem facit, vtilitatem promittens. A facili.

Nunc agite agricolæ cultumq; modumq; serendi
Discite, paruus erit, utilis iste labor.
Discite quemq; ferat ramus, quem ferre recuset.
Non idem cunctis surculus aptus erit.
Sub platano sedi uiridi securus in umbra,
Cœlesteis gramen tum cupiebat aquas.
Poma cadunt: Zephyri motabat leniter aura
Culmina, uel rostro percutiebat auis.

Nec procul hinc cornus lunatur pondere pruni.
Atq; ulmus glandis pondere pressa gemit.
Arboribus cupidis fructus mutare priores
Surculus inseritur cortice persimilis,

Vniuersalis arborum insitio.

Poma tulere pyri, sic persica sanguine tincta
Cernis amygdalinus ramus, ut ipse ferat.

Serenus. fertur amygdalinus succus nucis esse bibendus.

Quatuor esse modos arbos est passa serendi,
Et solers usus tempora bina dedit.
Enodes truncos argutæ lamina serræ
Eradat, librum lædere falce nocet.

Cato de re rustica. cap.xli.

Tum summum trunci cuneis aperitur adactis,
Corticibus cortex iungitur inde ferax.
Euulsis cuneis includitur, inde fouentur
Oblita molliculo uulnera facta luto.

Colum. de arboribus. cap. xxvi.

Brachia mox pandit frondes oblita priores
Arbos, & gaudet fructibus alta nouis.
Sic olea inseritur niueæ gratissima Paci.
Et multæ genus hoc insitionis amant.
Hic ubi gemma tumet mauult abscindere librum,
Arboris alterius germina claudit ibi.
Ille probat uiti terebratæ infigere surcum.

Colum. lib. v. cap. x.

Arboris hic lætæ parua flagella petit,
Delibrat hinc ramos, nudatos induit idem
Corticibus uacuis, sic coit ipse liber.
Postera lux aderit, surget Aurora rubenti
Aethere, quæ roseo prouocat ore diem.
Sydera Gorgonei pelago demersa profundo
Mersa latent, nec iam conspiciuntur Equi.

XIII. Cal. equus mane occidit. Septentrionales vẽti.

Panditur Aeolios quod uentos continet antrum.
Panditur: & quanta est ianua lata patet.

Non tenet Hippotades luctanteis murmure uentos.
 Quisq; furens rapidas concitat altus aquas.

Dies ater.

Tum quoq; lux nigra est, tum subtrahe linthea uento
 Mercator, Boreas pugnat & atra dies.

Mineruę festũ quinquatrus. incipiunt. xiiii. Cal.

Tempus adest doctæ celebrandi festa Mineruæ.
 Hanc pueri, iuuenes, hanc celebrate uiri.

Præest artibus, quia multas inuenit.

Artibus illa præest cunctis, doctisq; magistris.
 Præq; Dea quauis ingeniosa Dea est.
Hæc dedit arguto percurrere pectine telas.
 * Hæc docuit plenas exonerare colos.

Inuenta Mineruę.

Hæc etiam docuit tristeis depellere morbos.
 Huic debet clarum uacca Myronis opus.

* Hæc & ventrolas.

Huic & Praxiteles, huic Parrasiusq;, Scopasq;.
 Qui stat Phidiaca Iuppiter ipse manu.
Qui tabulas pingit, uarijsq; coloribus ornat.
 Hæc Dea pro doctis Aegida semper habet.
Præsidet & studijs, est nostri carminis autor.
 Da precor auxilium Diua benigna tuum.
Sanguine prima uacat lux, gaudent sanguine fuso
 Quatuor, & plausu magna theatra sonant.

Tubilustrium.

Quinta dies agitur, tandem lustrare canoras
 Illa tubas iubet, est hæc Dea læta tubis.
Hæc quoq; spreta dolet, magnaq; accenditur ira.
 Damna per ingratos suscitat illa uiros.

Hom. in catal. Θάμυριν τὸν θρήϊκα παῦσαν ἀοιδῆς.

Vt cæcum Thamyrim doctæ fecere sorores
 Threicium, cantu uictus ut ille fuit,
Hæc quoq; textricem uoluit superasse superbam,
 Quæ sæpe in thalamis nũc quoq; texit opus.

Ouid. metam. de Lyde.

Nubila fugerunt paßim, cœloq; sereno,
 Surgunt purpureis lilia mista rosis.

Serta legunt uarijs indutæ uestibus Horæ.
Conuenit aurorum floribus ille color:
Nulla mora est: ueniunt Charites, nectuntq; coronas.
Tempora cinguntur floribus inde nouis.
Rumpe moras Narcisse dij te crede tepentis.
Flatibus, hinc absunt frigora: rumpe moras.
Nonnè uides Cinara natum se credere ueri?
Aspice quàm multis floribus halet humus.
Iamq; Therapnæo surgunt de sanguine flores.
Surgunt & smilax, & sua uota crocus.
Candida cur smilax imitaris lilia odore?
Repentisq; hederæ cur tibi parta coma est?
Et quæ syluestreis onerat labrusca racemos?
Gaudia num talis uisere nostra cupis?
Esto procul smilax, taxus, tristisq; cupressus.
Et quicquid signum funeris esse solet.
Auferat Helleboros Amythaoniusq; Melampus.
Cede cicuta procul, sint aconita procul.
Hic canimus læti florentia tempora ueris.
Et cupimus signum mortis abesse procul.
Parca thymo lætatur apis, per florea rura
*Incumbens herbis * poplite mella legit.*
Ne noceant illi blandas uenerare Napæas.
Si quem cœlestis gloria mellis habet.
Quintus ubi Titan rubefecerit æthera curru,
Gemmatisq; rotis uenerit alma dies,
Lancibus æquantur geminis somniq; dieq;
Tempora, nec breuior nocte fit ipse dies.
Hoc tamen antiquis, quorum quoq; signa sequemur.
Nam canimus priscis tempora culta uiris.

Iliad. θ. αὐτόμαται δὲ πύλαι μύκον οὐρανοῦ, ἃς ἔχον Ὧραι.

Tres Charites Iouis filiæ.

Ouid. metam. Adonis ab apro dilaniatus in florem versus.

Hiacynthus à Therapne vico Laconię.

Crocus adolescens in florē ui noīs mutatus Smilacem amaut, quę in fruticem versa est.

Melampus primus helleboro est vsus.

Cicuta qua Socrates periit. Plat. lib. i. de repub.

IX. et VIII. Kl. Aequinoctium uernum. tempestatē significat.

Audijt hic aliquis tonitrus, ad sydera dicet
Fugisti uerè frigoris hora procul.
Quid si cras flarint spirantes frigora uenti?
Vndaq; de cœlo cum niue mista cadet?

Serui Vulcani, qui Ioui fulmina faciebant.

Tum Brontes, Steropesq; fremũt, nudusq; Pyracmon.
Personat incudis tota taberna sono.

Mons Siciliç celeberrimus.

Murmurat excelsa fumantibus Aetna caminis,
Nil opus est follis flamine, tolle procul.
Tolle procul folleis, opus est hic forcipe longa.
Mulciber en totus sicut ab imbre madet.
Dum parat arma uiris cæcis Vulcanus in antris,
Agmina prima parant, & sua tela duces.
Tum bellator equus gyros edoctus, & artem
Militiæ mandens aurea fræna micat,
Aere renidenti uestit Mauortia miles
Pectora, & hybernis Marte iubente redit.
Ille caput galea tegitur, mox cingitur ense.
Pilatas hastas arripit ille furens.
Pinguia nunc tandem duris uertantur aratris
Arua, ruant alij terga ligone soli.

Vligo naturalis humor terræ.

Iam laceretur ager qui multa uligine abundat.
Vertatur rastro cespitis herba graui.

Quasi mille grana ferens, allusio.

Apta uenit milio satio nunc, arua colone
Impleto, granum nam tibi mille dabit.
Culta racematum capiunt te rura panicum.
Mittatur cultis iamq; phasellus agris,

III. kal. festum Concordiç. Pacis. Iani. Salutis.

Sunt duo qui restant soles: Concordia regnat,
Mars fugit, & Martis tristia bella tacent.
Nec rus ab ductis squallet Cereale colonis.
Omnia sed duro uomere culta nitent.

Pax

Pax uenit, auratæ reſeretur ianua Paci.
Ni tibi ſacra ferent obdito Iane fores.
Omnia quæ clari mirantur lumina Solis,
Dum rapidis cœli ſigna recurrit equis,
Nunc cupiunt reparare genus: iam ſacra Saluti
Ferte, ſub imperio cuncta habet illa ſuo.
Luna regit menſeis, ut frater temperat annum.
Cyntia ſuprema eſt concelebranda die.
Hic tuus eſt menſis tenerorum mater Amorum.
Teq; canam dextro numine dextra ueni.
Tu generis fœcunda parens, tu filia magni
Aequoris, æquoreis tu Dea nata uadis.
Hæc ego cum canerem, roſea redimita corona
Rettulit huc uultus protinus illa ſuos.
Quid tibi ait mecnm? cantabas tempora nuper,
Et tacito curſu ſydera lapſa polo.
Feſta Deum, lætosq; dies, camposq; uirenteis.
Nunquid in humano pectore uulnus habes?
Scis Dea reſpondi, neq; enim te fallere poßem.
Scis Dea: namq; huius nomina menſis habes.
Pars putat Aprilem dici quia frigore clauſa
Rura patent Zephyris, & reſerata uirent.
Aut quia de clauſo mittuntur cortice gemmæ.
Siue quòd exiliat ſeminis herba ſolo.
Hi tibi ſurripiunt titulum, tibi tanta poteſtas.
Omnia quæ dicunt, tu Dea ſola facis.
Tu mare, tu cœlum, tu terras fœtibus imples.
Per te cuncta uigent quæ reparare potes.
Non tibi ſurripiam titulum nec munera laudis
Hæc ſunt officijs ſurripienda tuis.

Pridie.kl. Luna in Auentino monte colit.

Ab auditoris perſona bñuolentiam captat cum laudando

Ab apriendo Aprilis Venus dicitur & ἀφροδίτη & ἀφρογένεια .i. ex ſpuma genita.

A perſona ſua bñuolentiã captat ſuum officium laudando aduerſarios deprimendo.

Hæc ego narrabam defigens lumina terræ.
Ah puduit uultum cernere uelle Deæ.
Littorea myrto quam dextra forte gerebat,
Mox tetegit leuiter tempora nostra Venus.
Perfice dixit opus: quisquis mea nomina mensi
Surripit, imperium sentiet esse meum.
Continuò patuere, prius quæ multa latebant.
Castalio ut si quis fonte bibisset aquam.

Veneris festum

Hanc Latiæ celebrate nurus, huic spargite flores.
Huic date purpureas uere iubente rosas.
Iuncta Venus Marti meritò: sunt tempora pulchræ
Sacra Deæ haud illis dulcior annus erit.

Causa ꝙ arbores nunc pariãt ẽ ꝙ succus collectus in lignis frigore exire incipit in frondes & fructus. Aestate qa succus ĩ frondes semp diffundit arbores non ita succo sunt plenæ, quam uere. Hippo. de nat. ueri.

Mollia formosum pingunt uiolaria campum.
Et noua de tenero palmite gemma tumet.
Hic noua se primum surgenti gramina Soli.
Credunt, & Zephyri dulcior aura uenit.
Arboribus redeunt frondes, syluæq; uirescunt.
Et pulso hyberno frigore ridet ager.
Rusticus hic lætus tenueis decantat ad auras.
Dum facilem duro uomere uersat humum.
Tunc auis in syluis dulceis decantat amores.
Quæ fuit hyberno frigore muta diu.
Vipera per syluas quærit rugosa maritum.
Coniuge cum uiridi parua lacerta iacet.
Quis scit ne in tenera iaceat nunc molliter herba
Complexa optatum pulchra puella uirum?
Vnda strepens fluuij leuiter cælauit amores.
Frigoribus duri marmoris instar erat.
Nupsit auis, molles iunxerunt rostra columbæ.
In liquida nubit fœmina piscis aqua.

Et mea captarunt formosæ pectora Musæ.
His teneor, ferus hæc uincula nectit Amor.
Hoc igitur meritò geminorum mater Amorum
Tempus habes, sceptris dignaq́; regna tuis.
Stant duo templa tibi Fortuna leuissima rerum,
Omnia cum uertas, uerteris ipsa rota.
Hæc Cæretanis hostili Marte peremptis,
Tullius extruxit mox tibi cæca Dea.
Hoc ubi terra madet labentis Tybridis unda.
Hoc ubi terra loci de boue nomen habet.
Ergo ubi prima dies Veneris deduxerit ortus,
Sacra Deæ fiunt qui locus humet aqua.
Fucatis rubicunda genis Aurora colorem
Restituet rebus interitura breui.
Tum cuius figit lætalia uulnera cauda,
Pronus in æquoreas Scorpius iuit aquas.
Qualis aper frendet canibus latrantibus, ore
Spumoso, aut clausum bombilat agmen apum.
Talis adit syluas Aquilo stridentibus alis.
Murmurat, & rapido flamine uerrit humum.
Rana loquax querulis nunc implet uocibus arua.
Si propius uenias insilietq́; lacus
Triste ministerium regis, cædesq́; queratur.
Certè est stultitia digna perire sua.
Tertia nox cœlo ducet radiantia signa,
Præuia cùm noctis fulserit orta Venus.
Si bene perspicias nutantis sydera mundi,
Pleïadum toto de grege nulla micat.
Tum freta nulla fremunt, inuitatq́; unda carinas.
Mercator pelago quærit auarus opes.

De colum bis Var. d̄ re rustica lib. iii. ca. ii. multa Fortūę uirilis festum kl. Apr. Plut. de fort. Romāo℞ Seruius Tullius templum eius condidit.

In foro boario.

Apud lacū Nemorensem.

Quòd Sol nūc est in Arietis signo Scorpius iā multò ante necessario mane occidit.

Flat hic uentus ab ęstiua & Solstitiali plaga Orientis. Aquilones uerò Ethesiæ.

Tangit Aesopi fabulam.

Non. Vigiliæ uespi occidunt teste Colum. imbres, nec hoc constante XVII. kl. maias fordicidia celebrantur.

Tertia nox Pyroenta diem qui naribus efflat
Sentiet ignitas mergere læta rotas,
Libra feret lances oriens aduersa, furensq;
Aequoras rapidus suscitat Auster aquas.
Ensifer Orion lateas cùm uespere Pæan
Flammea purpureis colla resoluet equis.
Lux eadem celebrat ludos ubi fulserit Eos.
De uicto fiunt publica sacra Iuba.
Tum poteris terram latis eradere marris,
Hic ubi palmitibus uinea aprica uiret.
Apta Tarentinis ouibus subit hora lauandis,
Quæ mox cædetur candida lana nitet.
Postera Pallanteis cœlo cùm mouerit umbras
Aurora, in roseis lutea uecta rotis,
Sacra Deæ fiunt quæ lætis præsidet aruis.
Thensa ad puluinar fert simulacra Deum.
Hunc læti celebrate diem qui uomere terram
Sciditis, hæc aruis semina prima dedit.
Ante fuit uictus glandes, & cespitis herba.
Fertilis hæc nullo terra iubente dabat.
Mox iuga presserunt insueti colla iuuenci,
Quem uetat in sacris cædere Diua suis.
Huic ignaua cadat sus nullo pressa labore.
Impia frugifera est hostia danda Deæ.
Namq; ea turbauit teneræ uestigia plantæ.
Cùm foret huic tristi rapta puella dolo.
Hic est ille dies sparsis per colla capillis
Quo gemuit, qualis cum uocat ales Itym.
Testis erit Cyane muscoso margine cincta.
Tuq; boum lambens pabula læta Gela.

VI. idus libra uesperi oritur. Vt illud præstitit obsequium Dianæ sæpe roganti, Scorpio ut Orion exoriente cadat.

Hac die Cæsar Scipionem, & iubam uicit cũ sequereẽ reliquas exercitus.

Calabriæ Vrbs à Tara Neptuni filio, ibi oues optimæ,

V. idus Cereri festum, imagines portantur

Huic fõti aquæ Anapi miscentur.

Pantagiæq; undæ, Tapsus, Cygneia Tempe,
Antraq; Cyclopum, quæ fluit Acis aqua,
Piscosusq;, Melas omnis Trinacria, cœlum
Quæ petit, & tribus est conspicienda iugis.
Ardua portabant lætantes colla dracones,
Quisq; suæ credo lætus honore Deæ.
Sed neq; prætereant Circensis tempora ludi,
Quin quoq; uentosis præmia dentur equis.
Bis ubi deducet croceos Pallantias ortus,
Pars Hyadum toto de grege nulla micat.
Sæpe solent pluuia sitienteis spargere campos.
Ipse madet multa sæpe uiator aqua.
Idibus, & Fabius uictor tibi Iuppiter alme
Templa dedit, precium sanguinis illa uirum.
Gratior, argento multò preciosior auro,
Hunc sibi Libertas uendicat alma diem.
Hei mihi quàm properant fugientia tempora cursum.
Dum loquor hæc fugit iam leuis hora procul.
Lux hesterna fuit nigro numeranda lapillo.
Sic leuis à nobis, quæ uenit atra, fluat.
Hac etiam Romam matrem duxere deorum.
Sic laurus mißis Delphica consuluit.
Prima ubi post idus stellas Aurora fugarit.
Imbribus, & multa grandine terra madet.
Tertia post idus roseis inuecta quadrigis
Leucothea exurget roscida super aquis,
Telluri fordæ fordam mactate iuuencam.
Vt bene quam peperit, nutriat illa satum.
Tum grauidæ pecudes, grauidæ sunt semine terræ.
Mactatur grauidæ Victima plena Deæ.

Pachino.s. Lylibeo,& Peloro. Vide Polyb. Siciliã describentem.

Ceres à draconibus uehit. Ouid. quò simul ac uenit frenatos currib' angues iunxit, & æquoreas sicca pererrat aquas

Circenses ludi

III. idus occidunt Hyades. tunc .n. ppinquus est Tauro sol, & frõs ei' lumine occupat.

Quintus Fabi' Ioui uictori de uictis Samnitibus tẽpla dicauit.

Idibus libertatis festum.

Pridiæ idus dies ater.

Colum. XVIII. kl. maias nẽtosa tẽpestas, &

Tertia diffuſo lux ſparget lumine cœlum,
Diffugient terris aſtra ſerena procul.
Inter Auentinos, & nobile Pallanteum,
Colleis, alatus tunc quoq; currat equus.

E quiria. xiiii. kl. Maii. in circo celebrant. Vulpes Carſeo lana cauſa huius ſacri.

Tu quoq; das pœnas Vulpes ſequeriſq; fugiſq;
Quod nocet, hæc facto præmia digna tuo.
Hei mihi quò propero? iam noſtra reuertere muſa.
Dum ſequor hanc uulpem, Taurus in aſtra fugit.
Hunc Phœbus cepit, radianti lumine luſtrat,
Et cælat radijs cornua clara ſuis.

XV. kl. Maij Sol in Tau. ingredit. Colum & Ptolom.

Nil timet aduerſi fatalia tela, ſed ipſe
Scorpius in uirideis præcipitatur aquas.

Signum oppoſitum Scorpius Sole Oriente decidit.

Scilicet hic colitur, quàm præmia magna laboris
Quòd tulit Europam per mare tutus habet.
Illa quidem gelido contraxit ab æquore crura,
Et timuit guttas proſilientis aquæ.

Fabula Tauri cœleſtis notiſſima.

Suſpicio cœlum, iam Sol quæ proxima ſigna
Aurea Phryxeæ uellera liquit Ouis.

Sol Arietem liquit, q Phryxū uexit & Hellē.

Nunc generis paruo comitata Cupidine mater
Mittere flammata cuſpide tela iubet.
Quem capiunt cæcis religant huic lumina uinclis
Pectoribus condunt tela cruenta ſuis.

De Cupidine, ſeu amore uid Plat. in conuiuio

In furias, ignemq; ruunt genus omne ferarum:
Et quæ terra parens, quæ freta longa tenent.
Nunc pater æquoreus qui terram amplectitur undis
Coniugis in gremio uinctus amore iacet.
Dij quibus imperium pelagi conſortia regna,
Eſte precor teſtes in mea uerba graues.

Oceanus cum ſua coiuge iacet quo maris piſcium amor ſignificatur.

Inde ſuo Tethys partus enixa marito.
Aequoris immenſi piſcibus implet aquas.

Tethis Oceani coniuux.

Magna Pales ueneranda tibi quoq; ſacra feremus.
Tu modò paſtores, & tueare pecus.
Tranſiliet paſtor fœni fumantis aceruos.
Virgaq; ſacratas laurea ſparget aquas.
Lux eadem Romæ natalis creditur altæ,
Mœnia qua primùm Romule iacta tibi:
Poſtera cùm Paphiæ flores Aurora rubenteis
Viderit, & ſuetum ruſticus ibit opus,
Cùm pecudes paſtor lætis recluſerit aruis,
Phœbus & alatis iam iuga ponet equis,
Protinus in medio florentia tempora curſu
Veris erunt: æſtas hoc fugiente ſubit.
Tum rigida immodico ſtillabit penula nimbo.
Vndaq; de cœlo grandine miſta cadet.
Cras ubi gemmatis redimitus tempora ſertis
Purpureo Phebus uexerit axe diem,
Formoſæ Veneris uinalia feſta coluntur.
Vos quæ proſtatis reddite thura Deæ.
Ferte roſas calathis, & grata ſiſymbria Diuæ.
Templa petunt, Siculus nomina fecit Eryx.
Nunc claro Phœbi cælantur lumine ſeptem
Pleiades, ut liquidis exoriuntur aquis.
Iamq; ſoporifero redimita papauere frontem
Nox properat, rigidæ ſuſpice ſigna Canis.
Aſpera ne noceat Rubigo frugibus almis,
Aſpera Rubigo nunc ſua ſacra ferat.
Frigora, nec rigidi flatus Aquilonis, & imbres,
Nec quos uermiculos humida terra parit:
Nec tantum nocuit ſegeti quàm concutit Auſter.
Quàm madidis ſpicis ſole tepente calor.

Plut. de placitis phorum.
Plat. in timeo de mundo & elementis.
XII. Cal. maii palilia.
Tibul. de palilibus, accendet flammas tranſi lietque ſacras.
Ouid. certè ego tranſilii poſitas ter in ordine flammas.
Natalis Romæ hic dies, in quo Roma cœpta ędificari.
Coluui. XI. Kl. Maias ver bipartitũ. pluuia, non nunquã grãdo.
X. Kl. maii meretricum feſtũ. Vinalia appellantur.
Siſymbriũ herba quę in fontibus naſcitur Veneris Erycíę
Vergilię cũ ſole oriuutur.
VI. Cal. maii. Canis minor apparet mane oritur cũ Leone.

IIII. Calen. Maii. Rubigalia festa fiunt.

Quare agè flaua Ceres pesteis depelle malignas,
Effice ne pereat grandine læsa seges.
Tu quoq; pampineam qui portas corniger hastam,
Vitibus expellas tristia cuncta procul.
Seruanti segetes dabimus tibi adorea sacra.
Et dabimus templis spicea serta tuis.
Seruanti uiteis tibi plenam thuris acerram.
Et dabimus dulci pocula plena mero.

IIII. Lyra vesperi oritur.

Nocte domo prima si cœperit ire uiator,
Suspiciat, cernet sydera cuncta Lyræ.
Postera ut immenso disperget lumina cœlo
Aurora, in roseis æthere uecta rotis,

III. Calen. maii mane capra exoritur.

Oleniæ surgens sydus pluuiale Capellæ
Arida pergrata rura rigabit aqua.
Tum uerò ingenti flammata cupidine tellus
In gremio nutrit semina læta suo.
Hinc maria, hinc montes, totisq; errantia campis,
Et pictæ uolucres te Venus alma canunt.
Ipsa capis Martem galeam qui ponit, & ensem.
In tepidoq; foues languida membra sinu.
Te circum uolucres concentibus aera complent.
Et Pandioniæ dulce queruntur aues.

Pandionis filiæ Progne, & Philomela.

Te circum redolent stellantia lumina florum.
Te cantu celebrant æquora, rura, nemus.
Nunc ros in tenera pecori lætissimus herba
Spargitur, & duplex uda fit illa cibus.

Oblectatio animalum ꝓpter aëris temperiē.

Inter se blandi luctantur cornibus agni.
Et læta in læto gramine saitat ouis.
Iam pecudes fugit quæ Phryxum uexit, & Hellen,
Quæ lapsa angustis nomina fecit aquis.

Nescio quid uideor labenti cernere rostro.
  Ora feres pecudis, cætera membra canis.
Sed ualeat Taurus, pecudesq́;, canisq́; superba.
  Vix semel hæc oculis subdita signa meis.

> Colum. III. cal. maias canis se vesperæ cęlat tempestatē significat.

Hoc quia uelarunt pluuialia nubila cœlum,
  Cælarunt radios sydera cuncta suos.
Hi ualeant: sed uos cytiso gaudete capellæ,
  Vuida quæ fertis ubera pignoribus:
Agmen apum lentæ deflectit brachia plantæ.
  Inq́; uuam lectum sustinet arbor onus.
Ecce boues lætis implent mugitibus arua.

> De apibus Pallad. in Maio. cap. vii.

  Ecce uocat uitulum læta iuuenca suum.
Carmina dum pastor uiridi modulatur in umbra.
  Hic ubi grata ciet murmura riuus aquæ.
Hic celeris iaculi certamen ponit, & ipsa
  Præmia, at hunc potius nuda palestra iuuat.
Hunc iuuat ars tortæ potius Balearica fundæ.
  Dum carpit somnos ille supinus humi.

> Ἀπὸ τοῦ πάλλειν, palestra dicitur.
>
> Baleares, Hispanię ísulæ, Strab.

Hic canibus mauult latè circundare saltus.
  Ille feris tendit retia, at alter aui.
Montibus hic lato quatiens uenabula ferro
  Errat, cum sequitur sedula turba canum.
Alta seges uestit uirideis lætissima campos.
  Et pingit cultum seminis herba solum.
Tortilis en palmes nuptas amplectitur ulmos:
  Spondens cultori plurima uina suo.

> Translatio à coniugibus.

Postera cùm roseum Tithonum liquerit, ostrò
  Sarrano effulgens Memnonis alma parens,
Prima tibi flores quæ seruas sacra feremus.
  Primitias florum munera prima feres:

> Floralia.

Taigete magnum peperit Lacedæmona: prima
Has inter cunctas connumerabar ego.

Taigete Lacedæmoba.

Mercurium peperi, melioraq́; pignora cunctis.
Nuntius est superum, cum Ioue regna colit.
Inde Ioui placuit cœlo donare sereno,
Donarunt Maij nomine turba uirum.

Maia Mercuriū genuit nuntium & Deorum, & hominum.

*Dixerat hæc. cultu mulier * dignißima casto,*
Incessuq; grauis, fronte uerenda uenit.

* formosa pudico.

Prima chaos uarias Maiestas clausit in oras.
Diuisit terris æquora, rura polo.
Hæc maria, hæc terras recta statione gubernat.
Et regit audaces hæc ratione uiros.
Illa ego sum magni defendo regna tonantis.
Aßiduam lateri Iuppiter ipse tenet.
Hanc Pudor, atq; Pauor seruantes, uera fateri
Dixere, haud uerbum plus'ue minus'ue ferunt.
Donauere uiri tali me munere, regna
Quòd tueor: nutu tempero cuncta meo.
Risit Calliope, o quàm sua causa disertos
Efficit, ad sese commoda quisq; trahit.
Nomina quæ dederit mensi mihi causa ferenda est.
Huius se ad uerbum composuere Deæ.

Maiestas aliquādo vtilitate corrumpitur.

Nunc ubi magnificæ stant altæ mœnia Romæ,
Pastores paruas hic habuere casas.
Romulus hic (longæ ambages) surgentia primùm
Mœnia iecit, erant pascua læta boum.

Vide Plut. in vita Romuli de Romā.

Confluxit populus, in parteis diuidit omneis.
Pars gaudent armis, altera consilijs.
At quia consilio maiores sceptra tuentur.
Pars melior Maio nomina prima dedit.

Maius à maioribus.

Dixerat hæc, omnes subitò assensere sorores.
Tum tetigit Phœbus fila sonora lyræ.

Lariū festum.

Lux oritur, Laribusq; parant altaria, nobis
Qui præsunt, miseris auxiliumq; ferunt.

Bonæ Deę festum, que Fauna, Fatua, Stenta, appellatur. Colū. Ptolom. VI. nonas Maias Suculę cū sole oriuntur. Plin. lib. ii. de uentis.

Cras ubi cæruleis Phœbus tolletur ab undis,
Cedet & auricomum sole nitente iubar.
Tunc in Auentini celebrantur culmine montis
Sacra Bonæ maribus non adeunda Deæ.
Nomine quæ græco dicuntur ab imbre frequenti,
Surgent Atlantis sydera cuncta senis.
Horridus Argestes mulcebit flamine syluas.
Pandite tum uento carbasa lata leui.

Floralia iterū. Eleusis Attica ciuitas ab Eleusio, quē Ceres agri culturam docuit.

Flora tibi flores, & suauia sacra feruntur.
Quid flores, uernas quæ spuis ore rosas?
Vt serues flores, ut deflorescat Eleusis,
Vt seruet fructus, quos tulit ipsa seges.
Palmite tum prudens uitem priuabit inani
Vinitor, hoc cultu pinguior uua tumet.

Maiores in treis parteis armēta diuidebāt. pars aris, pars fœturæ, pars laboribus seruabātur.

Pastores pecori mox nomina gentis inurant.
Aptior hic sacris, aptior ille gregi.
Aptior hic duræ telluris scindere terga.
Et dare sub durum fortia colla iugum.
Postera nox pullo cinget uelamine terras,
Hesperus Hesperijs nocte uidendus erit,

Centaurus. V. non. totus apparet, fabulam Igi. & Oui. v. fastorum.

Phyllirides Chiron cœlo consurget aperto.
Nec mora: consurgent æquora mota Noto.
Intulit huic uulnus manibus delapsa sagitta.
Vulnus erat mortis, uulnus in astra tulit.
Sexq; quater stellis ille insignitur, & aræ
Signatur stellis hostia danda decem.

Scilicet hunc pietate uiros superasse fatentur.
In manibus pignus nunc pietatis habet.
Altera pars extat, tegitur pars altera ponto,
Huius qui cauda sæpe timendus erat.
Instat equis Aestas flaua redimita corona,
Decidet exiguo tempore floris honor.
Hora subit tacitè resecando commoda fœno.
Mittite aratra boues, sumite plaustra boues.
Grata quidem reliquis, crudelia tempora uobis.
Queis neq; uer parcit, quos premit ipse calor.
Læta fuit uobis exacti temporis ætas.
Frigida cùm primis antra fuere domus.
Quum daret herba thorũ, sitienti flumina potum.
Et uictum quercus plurima sacra Ioui.
Prima Ceres ferro glebas inuertere iußit.
Mutauit quercus uberiore cibo.
Protinus excisis quercetis pinguia rura
Senserunt nuper semina lata uiris.
Vertere tum duram cœpistis uomere terram.
Tum preßit durus mollia colla labor.
Protinus in farris, glandis mutatur aceruus.
Venerunt mortis copia delitiæ.
Hinc labor, inde quies cœpit certare benigna:
Hos inter uenit semen auaritiæ.
Hinc scelerum facies multis uariata figuris
Creuit, & hæc maior quàm fuit antè uiget.
Diuitiæ cœpere uiros domitare feroces,
Quos nummi inuasit insidiosus amor.
Iustitiæ diffugit honor, fideiq; nitentis.
Ipsaq; ludibrio sacra fuere uiris.

Cic. lib. 1. de inuentione. nam fuit quoddam tempus, cum in agris homines passim bestiarũ more vagabãt.
Lucret. lib. v.
Verg. i. georg. prĩa Ceres ferro mortales vertere terras instituit.
Delitię maximè corpora hominum debilitant.
Auaritia nascĩ ex desiderio q̃e tis, cum ipsa sit inquietissima.
Varijs figuris, multis flagitijs.
Dei contemnũtur ab hominibus lucri causa, iustitia & fides cesserunt auaritiæ.

Pugna fuit pugnis primum, mox ſtipite duro
Prælia geſſerunt, ſæuior iste fuit.
Continuò inuenta eſt peioris uena metalli.
Aes cesſit ferro, uicit & ira decus.
Continuò auratas phaleras, & ephippia ſenſit.
Sudauitq́; equitis pondere preßus equus.
Tum miles clypeum, radiantiaq́; induit arma.
Vſaq́; ſunt ferro, ferrea ſæcla ſuo.
Nec ſatis eſt ferrum, ſtipesq́; in fata uirorum,
Tempora ni mortis acceleraret aqua.
Nec ſatis unda fuit. diuiſimus aëra pennis
Quò properent lentum triſtia fata gradum.
Detulit hic igneis irritamenta Deorum,
Vt premeret cœlum, quicquid & illud habet.
Altera progenies ſcoria ſucceſſit ab ipſa,
Seu ſcabro topho, pumice ſiue leui,
Per ferrum, flammasq́; morantia fata uocauit.
Defuerat fatis unica flamma uirum.
Hæc quoq́; ſurripuit belli tormenta barathro.
Quæ cum tartareo murmure ſæpe ſonant.
Vt cui non poßet lætum torquere lacertis,
Pulſa leui flamma tela repente darent.
Sed neq́; cùm terras inſana Canicula ſcindit,
Aut quum Libra pares diuidit æqua dies,
Aut uerſa terras irrorat Aquarius urna,
Et campos pluuijs obruit ille ſuis,
Sed quum læta nouis pinguntur floribus arua,
Spargitur & primo rore nouatus ager,
Principium florum, belli, ruriſq́; colendi,
Magnorumq́; operum tempora ueris habent.

Lucr. V. arma antiqua manus, vngues, dentesq́ue fuerunt.

Ἐφίππιον, tegmen equi. phaleræ vero ſunt ornaméta.

Aetas ferrea in bello ferro vtitur.

Nota ſtultitiam hominũ, Hom. Odyſſ. lib. i. ὢ πόποι οἷον δή νυ θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται, ἐξ ἡμέων γάρ φασι.

Dædali fabulã tangit.

Audax Iapeti genus, ignem fraude noua gẽtibus intulit.

Tophus genus ſaxi concaui. pumex notus.

Inſtrumenta flãmiuoma nuper in bellis reperta.

Canicula Aeſtatem ſignãt hic. Libra Autũnũ.

Translatio ab aurigis.

Sudat equus longo ſpatio, curſuq; rotarum.
Iamq; opus eſt duro demere colla iugo.

MAGNIFICI DOMINICI Lauredani Veneti.

Argumentum in Librum ſecundum de Anno.

FEſta Deum, Cereremq; canit, ſtellasq; ſecundus.
Cur data ſint alto ſigna ſerena polo.
Inuenies ſuaui labentia flumina curſu.
Agricolis quo ſint rura colenda modo.
Cultus ager grauidis latè flauebit ariſtis.
Quod legat hic aliquid nauita durus habet.

NATALIS COMITVM VENETI DE ANNO
LIBER SECVNDVS.

PANdite uelorum Zephyris feliciter alas.
A' puppi ſurgens aura ſecunda uenit.
Anchora nec teneat firmatas iacta carinas.
Aeſtas iam properat. caldius urget opus.
O mihi Nereides ſeruantes æquoris undas,
Parcite currentis frangere membra ratis.
Tu quoq; quem meritò cognomina tanta decorant,
O ſplendor patriæ Panygarola tuæ,

Metaphora à nauibus ſumpta

Beneuolentiam captat à perſo-

Huc ades: & facilis cœptis illabere nostris.
Dum peragat cœptum picta fasellus iter.
Hei mihi quàm breuis est florentis temporis ætas.
Quàm celeri cursu læta iuuenta fugit.
Vt celeri cursu labuntur tempora florum,
Sic breue & humanæ conditionis iter.
Ecce cadunt flores tot per lætißima rura,
Sydera quot cœli lucida regna tenent.
Quot'ue cadunt guttæ pluuiali tempore, densis
Quot folia in syluis præcipitata iacent.
Labitur, & sequitur se uelocißimus Annus,
Versa fugit ueluti, se sequiturq; rota.
Aestas uer sequitur, Brumam uer, Brumaq; Bacchi
Tempora, quæ ueniunt quum fugit ipse calor.
Ergo ubi purpurei fugerunt tempora ueris,
Et ceßit Cereri floribus orba Venus,
Aestas flauenteis spicis redimita capillos
Aduenit, hanc sequitur rure gemente Calor.
Crura rigent setis uarijs, sunt gramina setæ.
Pro longis pendet caricis herba comis.
Tegmina sunt molles, quos gestat tibia iunci.
Semiuirensq; tegit uestis utrunq; latus.
Pars prior huic uestis grauidis flauescit aristis.
Posterior flauet pondere priua suo.
Mollia composita uelantur brachia fronde.
Delabens sudor feruidus ora rigat.
Ah sibi ne plantas lædant spineta tenellas.
Calceus has nullus, sed tenera herba tegit.
Dextra gerit uirgam, qua uisa protinus omneis
Amittit flores terra nouata suos.

na auditoris, cũ & laudando, & orando, vt sit sibi auxilio.

Venusta temporis comparatio.

Aestatis poëtica descriptio.
Cur potius in capite longiores pili, Aristot. ꝓblemat*ων* sectione prima.

Nota physicas rationes. sudor in fronte nascitur ꝓpter cerebri magnã humiditatem.
Allusio ad uirgam Mercurii.

Antè nouis paßim redolebant floribus arua
Quæ puerilis erat, forma uirilis adest.

VIII. idus maii incipit æstas, dies ater.

Prima dies agitur æstatis, primaq; nonis
Exactis, nigris lux numeranda notis.
Arua rigat pluuiæ sitientia gratior unda.
Aura leuis Zephyri mane tepente uenit.
Aethera conscendet, curruq; nigerrima pullo
Postera nox liquidis exorietur aquis,

VII. idus lemuria quæ triduũ celebrabantur Ouid. fast. V.

Inferias umbris, patrijs & manibus offer.
Effugiat tectis ut grauis umbra tuis.
Romulus has statuit quum fratris funera duxit,
Et posuit rapidis membra cremanda rogis.

Colum Virgiliæ nonis oriũt mane, VI. idus totę apparent· Malum nubeñ. Orion uespere occidit.

Pleiades incipient humeros onerare paternos
Cra;, largis pluuijs pinguia rura natant.
Tolle faces Hymenæe tuas, furialis Erinnys
Te sequitur: quæ mox pollice franget opus
Iam Sol flammicomus curru permensus Olympum
Aufugit: Orion æquore mersus abest.

Omnia, uel ipsa elementa deum timent, ac uenerantur.

Terra tremit, leuis aura silet, mutescit & Eurus.
Numinis aduentu diriguere comæ.
En redimita uenit flauentia tempora spicis
Alma ceres, flauet, quam uidet illa, seges.

Ceres Saturn .i. κρόνου· & opis .i. terræ filia. seges. n. & loco, & tpe indiget·

Sancta faue nobis, proles Saturnia, & opis,
Dum teritur nostris area cœpta rotis.
Te Cererem canimus frugum chariβima mater,
Omnia quæ nutris munere Diua tuo.
Ilicibus deuicta iacet Dodona recisis.
Et rigidæ glandi non uenit ullus honor.

Primus hic in Attica fruges inuenit.

Quis nunc Triptolemo glandes donaret edendas?
Chaonia fruge est gratior ipsa seges.

Glande sues soli tandem pascuntur acerba.
Exurgunt segetes hic ubi sylua fuit.
Iam leuibus uentis grauidæ motantur aristæ
Grataq; populeis frondibus aura uenit.
Dulcior est somnus nunc sub frondentibus umbris,
Quàm sit in auratis ponere membra thoris.
Quà uitrei fontis delabens murmurat unda.
Et tegitur tenero gramine riuus aquæ.
Et resonant auibus splendentia rura canoris.
Dulcius haud resonant garrula plectra lyræ.
Esto procul regum consertis purpura gemmis.
Quicquid Pactolus uoluit, & unda Tagi.
Aut quicquid rapidis undis deuoluitur Hermi.
Absit Erithræis gemma remissa uadis.
Omnia quæ priuant languentia lumina somno.
Qualia sint certè Damocle testis eris.
Tristior hic quantò est defosso qui incubat auro,
Quam qui parua tenet iugera culta soli.
Concinit hic semper tenueis iucundus ad auras
Vertitur hic celeris semper ab orbe rotæ.
Huic semper crudelis auis trahit ilia rostro.
Deperit huic semper, nascitur inde iecur.
Nunc iuuat Aegeas undas circundare rete.
Est ubi piscosis Astypalæa uadis.
Aut ubi perpetua resonant Absyrtides unda.
Aut ubi labenti personat Acis aqua.
Aut ubi de matris Aeginam nomine dixit
Aeacus. aut Cocali regna recincta mari.
Puniceis inuecta rotis Aurora reuisit
Et maria, & terras, syderumq; polum.

Propter id. Pars prior huic uersus grauidis flaue (?) scitaristis.
Voluptates quæ secum Aestatis tempora afferunt: Deus .n. optimus nihil hominibus non iocundum fecit.
Exprobatio auaritiæ.
Lydiæ fluuius.
Lusitaniæ fluuius.
Mare rubrum à Græco nomē ductum.
Nota historia Dionysii Syracusani de ense suspenso.
Ab Aegeo Thesei patre.
Insula in mari Aegeo.
Insulæ in mari Adriatico.
Fluuius Siciliæ ex Aethna in mare fluuens.
Insula Pyreo portui propinqua Siculum mare.
Cocalus Siciliæ rex.

Runcare est herbas frugibus inutiles euellere.

Qui sapit hoc segetes runcabit tempore cretas,
Ne noceat sterilis frugibus herba bonis.
Incipiunt alij florentia radere prata.
Sternitur exiguo tempore ueris honor:
Quæ modò purpureo redolebant prata colore,
Vix detonsa uirent, floribus orba suis.
Viua ligone graui subigat plantaria crebrò,
Glabra cupit quisquis conserere arboribus:
Ille ligone parat uiteis purgare nouellas.
Nutritur uitis parua labore uiri.

Virg. cui nunquam exhausti satis est.

Vua tumet musto, pariter sudore coloni.
Semper inexhausti namq; laboris habet.

Pathos ab hominũ miseriis.

Heu qui mortaleis miseros sine fine labores
Sollicitant, quantis flectimur usq; malis.
Vt labor est auibus pennas agitare per oras
Aërias, lati piscibus amnis iter.
Sic homini duro glebas inuertere ferro.
Aßiduusq; dolor, continuusq; labor.

IIII. idus Maii Fidicula mane oritur, tempestatem significat.

Bis iubar exortum liquidis cernetur ab undis,
Orta diem ducet Memnonis alma parens.
Orta Fidis latè splendebit crinibus aureis.
Orta prius Titan quàm iuga ponat equis
Nubila tum coëunt, uiridantiaq; æquora surgunt.
Rus madet, hoc largis imbribus, illa Noto.

Vna ex nouẽ musis ab οὐρανοῦ .i. à cœlo Græca locutio, ut τί μοι καὶ σοί.

Vranie quæ docta polum, quæ sydera nosti,
Dic quid cum cœlo, syderibusq;, Lyræ.
Talia dicebam, subridens lumine toruo
Aspexit, taleis mox dedit ore sonos.
Me sine tu cœlum, tu lucida sydera cantas?
Ec quid habet uires in mea regna Ceres?

Hac Orpheus olim firmauit flamina uenti.
Hac tenuit fluuij sæpe morantis aquam.
Hac quoq; deduxit syluas, silicesq; rigenteis.
Hac rigidas duxit montibus ille feras.

Fabulam refert Igin.

Hac miser Euridices manes arcessere fertur:
Hac meruit: rursus ni rapuisset Amor.

Virg. Georg. li. iii. de Euridice.

Hac superum tristis lætos cantauit honores.
Et felix Bacchum si sua plectra sonent:
Huius præterijt laudes, discerpere membra
Fertur ab Ogygio concita Baccha Deo.

Causa cur Orpheus fuerit à mulieribus laniatus.

Ogygia insula inter Phœnicũ, & Syriũ mare, vbi Bacchus colebatur.

Irrita non patitur mortales Iuppiter æquus
Facta uirum, cunctis præmia digna refert.
Ne pereat prorsus diuini gloria uatis,
Ille Lyram cepit, tradidit astra nouem.
Aduenit armipotens quatiens hastilia Mauors.
Arma sonant, Mauors bellica signa dedit.
Ipse suos Vltor dudum deposcit honores,
Et petit Augusto templa parata foro.

Martis vltoris festum. iiii. idus maii. Ouid. li. v. fast. pro vltione mortis Iulij.

Idibus, ut roseum tollet de gurgite currum
Aurora, & fugiet coniugis orta thorum,
Si bene perspicias radians caput extulit undis
Taurus, Phœbæis præuius ille rotis.
Mox ubi monstrarit radiantem lampada terris
Orta dies, stabit lumine terra nouo,

Idibus Tauri caput oritur ante solem.

Scirpea pro uiuis hominum simulachra duorum
Tybridis in rapidas deijcientur aquas.

Scirpea simulachra.

Tunc age quo possis Annum prædiscere signo
Expediam, damnis ne experiare tuis.
Testis erit Phœbus, qui latum temperat orbem,
Quàm mea ueridicis musa sit orsa sonis.

Prognostica Anni, & qualia tẽpora sint futura,

Namq; ubi sol Geminos lustrabit lumine fratres,
Et medium Maij fecerit altus iter,
Si cessant iuuenes aluearia mittere genteis,
Et Baccho, & Cereri tristior Annus erit.
Nam corrupta nouos corrumpunt tempora flores,
Corrumpunt fructus protinus illa simul.
Si Borealis erit, siccus quoq; tempore uerno — Hippocr. de aëre, & aphorismorum tertio.
Annus, & Autumni terra natabit aquis,
Australi regione auras mittente proteruas,
Vnde Auster rigidus lata per arua furit,
Iam tussis, capitisq; dolor, cerebriq; paratur,
In gelidas hyemes: cùm niue terra latet.
Si pluuia est æstas Austro turbata superbo,
Atq; eadem Autumnus tempora diues habet,
Tristis hyems sequitur senibus, bis quatuor acta
Lustra quibus: quibus est uel pituita frequens.
Pestifer ut multis resonabunt arua rubetis: — Arist. sectione prima problematon. XXI. ὅταν γένηται φορὰ τῶν μικρῶν βατράχων.
Humida quas anni tempora longa ferunt.
Horridus effulget rubicundo crine cometa. — Meteor. primo.
Aeolijs antris prosiluere Noti.
Pestifer annus erit, si multos terra uapores
Phœbei radij pulsa calore feret.
Dum loquor hæc, lux it nigro signata colore — Pridie idus dies ater.
Hinc procul: & pullis atra uolauit equis.
Atlantis facunde nepos Cyllenius heros, — A' Cyllene mõte.
Quem peperit magno lucida Maia Ioui,
Huc ades: en meritis pro tantis sacra feremus. — Idibus Mercurialia.
Donasti decies munera mille uiris.
Hic docuit duræ nudari membra palestræ. — Quę Mercurius inuenerit.
Repperit auratæ fila sonora Lyræ.

Præſidet & furi, prædones ſoluite ſacra.
Non hic Lauerna regna minora tenet.

Lauerna Dea prædonum.

Præſidet & merci: qui merces æquore quæris,
Perq́; feras genteis, Caucaſeasq́; niues,

Caucaſus mõs Indię altisſim9

Qui ruis ad lato diuiſos orbe Britannos,
Ne pigeat mercis munera ferre Deo.

Britãnia inſula ĩ mari Oceano, nunc Anglia.

Arcebit fures: labor eſt quoq; parta tueri.
Pro ſcelerum numero placet uterq; Deum.
Ille dabit ueniam quotquot mendacia dices.
Et facilè ambobus fallere poſſe dabit.
Nuntiat hic iras ſuperum, uenturaq́; bella
Suſcitat, in manibus fœdera pacis habet.

Euronotus ventus vñ dictus. Pli. lib. ii.

Iam ſpirat uentus, qui nomen traxit ab Euro,
Atq; Noto, & medius inter utrunq; uenit.

XIII. kl. Iunij Sol in Geminos.

Iamq́; duæ, & totidem luces de menſe ſuperſunt
Regia quot brumas prælia Troia tulit.
Aut totidem, quot bella tulit Tyrinthius heros.

Duodecim Herculis labores.

Quot Salij Martis ſcuta referre ſolent.

Ancylia.

Tyndaridas Phœbus luſtrabit lumine claro.
Inter ſe capiunt hi: referuntq́; uices.

A Tyndaro Oebaliæ rege eorum patre.

Hac (benè ſi memini) celebranttur Agonia luce.
Dicta quòd ad ſacrũ candida agatur ouis.

Agonalia.

XII. Kl. Iunij

Mane ubi ſtelligero fulgebunt ſydera cœlo,
Erigones aderit conſpicienda Canis.

Canis Erigones oritur.

Tum regio Boream ſeptem ſubiecta trioni
Mittit, qui rapido turbine uerrit humum.

XI. Kl. tabiluſtrium.

Poſtera lux ueniet, celebrentur luſtrica ſacra.
Et reſonent circum mœnia lata tubæ.
Diuitias augent aluearia, mella uorantis
Formidant telas papilionis apes.

Papiliones ſeu tineas quę mella conſumunt necandi ratio. Colum. lib. ix. cap. xiiij.

Prima ubi cæruleum uariabunt ſydera cœlum,
Et Sol in liquidis tinxerit ora uadis,
Aerea componas aluearia, lumen in illis,
His arctum collum, latior aluus erit.
Sponte ſua pereat: uolitabit lumina circum.

VIII. & VII. Kl. Iunias Arcturus mane occidit, tẽpeſtatẽ ſignificat. Colũ

Arctius huic collum triſtia fata dabit.
Tertia læta manu roſeos Aurora capillos
Exprimet Oceani roſcida nuper aquis,
Pronus in æquoreas Arcturus ſe feret undas.
Aequora tum uentis exagitata fremunt.
Tunc apij cultæ ſpargantur ſemina terræ.
Ozima tum gaudent pingue ſubire ſolum.
Hincubi conſurget pelago Tithonia coniux,

VII. kl. iunii Tarquinii fuga V. kl. iunii publicæ Fortunę feſtum ꝑ templi dicatione. Capra mane exorit ante ſolẽ eſt autem ſtella in humero ſiniſtro aurigæ q dexſtro pede ſiniſtrũ tauri cornu tãgit.

Fit ſacrum, rurſus tum fuga regis erit.
Bis ubi lux aderit puro clariſſima cœlo,
Iam Fortuna leuis publica ſacra petet:
Tunc ubi aratra ferent collis ſuſpenſa iuuenci,
Et matutinum ruſticus ibit opus,
Oleniæ aſpiciet ſydus pluuiale Capellæ:
Quæ fuit in cunis officioſa Iouis.
Tempus adeſt duras primùm purgare noualeis.
Vellite de lætis triſtia cuncta ſatis.
Punica iam floret, miſitq; balauſtia pomus.
Punica puniceo planta colore rubet.
Perſicus inſeritur nunc dempto cortice, citrus
Vult grauidum moris adſociare genus.
Herboſos reficit ſaltus ubi roſcida Luna,
Villoſas paſtor uellere nudet oueis.
Antè uel æquoreis quàm Phœbus ſurgat ab undis.
Quum gaudet gelido rore nouatus ager.

Nox tenebrosa polum nigro uelamine texit.
Suspiciens cœlum sydera quæq; noto.
Pertimuit Cancer Capri contrarius ortum,
Oceani petijt retrogradusq; uada.

IIII. Cal. Capricoruus oritur vesperi, opponit.n. cācro.

Vranie facunda doce Iouis inclyta proles.
Te sine nil altum carmina nostra sonant.
Filius Alcmenæ sæuam Iunonis ob iram,
Per mare, per terras horrida monstra domat.

Cancri fabula. Herculis mater Alcmena.

Nec procul hydra colit piscoso flumine Lernæ,
Horrenda, & nulli despicienda uiro.
Huc heros aditurus erat, Iunone iubetur
Cancer in Herculeos uulnera ferre pedes.
Occidit is tandem confossus uulnere magno.
Quæ dare tentarat, tristia fata tulit.

Hydra Lernęa, de qua multi autores memi nerunt. Proxima Lernæā ferro, & face contudit hydram.

Hunc cepit miserata polo Saturnia Iuno.
Mox illi stellas octo, decemq; dedit.
Vomere tempus adest pingueis uersare lupinos,
Quos instar multi stercoris esse uelis.
Palmite nunc rursus uitem purgabit inani
Frondator, subiget rura ligone graui.
Hic ubi iam ueteres uites florere parabunt.
Quæ sibi promittent soluere posse sitim.
Lucifer effulsit cœlo nitidissimus alto.
Suspicio, à tergo non habet Vrsa metum.

III. Cal. Iunij Arctophylax mane non apparet.

Aonij Musæ colitis quæ culmina montis,
Dicite cur fulgent hæc quoq; signa polo.
Fertur in hospitium superos cepisse Lycaon,
Iuppiter & lautis accubuisse thoris.
Experiar nunc hospes ait sint numina uerè.
Et puerum reliquis addidit indè cibis.

Eius fabula.

Ἄρκτος græcè ursa. ἀπὸ τοῦ λύκου, à lupo Lycaon.
Iouis Licei templum.

Iuppiter id sensit, puerum collegit, & ursa
Facta fugit mater, fit pater ipse lupus:
Quatuor exactis lustris fugientibus annis,
Filius insequitur per nemora alta feras.
Inq; Iouis templum matremq; ursamq; secutus
Archadibus certa lege necandus erat.
Iuppiter hic natum miseratus, & inde parentem
Parcit utriq; scelus, inter & astra refert.
Quatuor, atq; decem stellas donauit, & illis
Pro pœna licuit sic pietate frui.

Vnde nomen ductum est Arctophylacis.

Si bene perspicias formantia lumina signum,
Nunc etiam matrem forma sequentis erit.
Sensit ad extremum deduci tempora mensis,
Sceptrigeri coniux, & soror una Iouis.
Multa mouens animo syluis spatiabar opacis,
Accipe: nam paucis ordine cuncta canam.

Auditorē attētum facit.
Cuiusdam nemoris descriptio.
* Querantur.

Est locus arboribus densus, secretus ab omni
*Turba, ni uolucres dulce * querentur, erit:*
Non ullus rastris, aut curuo uersat aratro.
Permanet antiqua relligione sacer.
Fontibus ille frequens liquidis: queis terra rigatur.
Hos etiam multi numen habere putant.

Rhomboides figura quadrilatera, vt ait Euclid, ῥομβοειδὲς δὲ, τὸ τὰς ἀπεναντίον πλευράς τε καὶ γω-

Quatuor est cinctus nemorosis collibus, eius
Rhomboides formam sola figura refert.
Est tamen huic aditus quà lenis defluit unda.
Hic primum coniux est mihi uisa Iouis.
Namq; uehebatur pauonibus illa superbis
Aethere sublimis: ambitiosa Dea est.
Despexit, syluis spatiantem uidit opacis.
Aethere de summo talia dicta dedit.

Accipe qui mensis causas, nomenq; requiris.
Sum magni coniux, & soror illa Iouis.
Non aliter stupui, quàm qui propè fulmine tactus
Pertimuit, uitæ nescius ipse suæ.
Abstulit inde metus, quæ fecerat: accipe causas
Quas quæris, de me nomina mensis habet.
Ausa fuit pellex exacti nomine mensis
Gaudere, ex titulis annumerare suis,
At germana Iouis, coniux, regina Deorum,
Nec loca post illam continuisse ualet?
Pars putat à iuuenum deduci nomine mensem.
Sic quoq; Maiorum nomina Maius habet.
Est bona pars etiam quæ nomen ducat ab unâ.
Quòd cepit populos inclyta Roma duos.
Vnius antè fuit, qui nunc est Iunius idem.
Vna fuit primo littera uincta loco.
Hæc neq; uera putes: iam me tria numina uincunt,
Mars, Venus, & pellex: quarta nec uxor erit?
Prima ego Saturni proles, Saturnia tellus
Pignora Saturni spernat, eumq; colat?
Sed potius cœlo miscebitur æquoris unda,
Et grauis æquoris terra natabit aquis,
Quàm mea Romanas in genteis ira quiescat.
Ni mihi pro multis, munera parua dabunt.
Supposui Latio regnum Carthaginis altæ.
Et Samon, & Sparten quæ mea terra fuit.
Supposuit Latijs Argon, Tatiumq; Sabinum.
Et sub Romanis terra Phalisca iacet.
Plura ego quid memorem? sunt huius nomina mẽsis
Nostra, nec eripias munera parua mihi.

νίας ἴσας ἀλλήλαις ἔχον, ὃ ὅτι ἰσοπλευρόν ἐστιν, ὅτι ὀρθογώνιον.

Argumẽtum à minori ad maius.

Iunius ab vnâ antea Vnius.

A nobilitate coniugij.

A genere.

Iracundia propter ingratum Romanorum animum.

Exprobratio à suis beneficijs.

Hęc loca erant omnia in quibus Iuno colebatur.

Conticui: quis enim malit contendere Diuæ,
Quæ magni est coniux, & soror ipsa Iouis?
Scilicet & rigidi flexit fera corda mariti
Fœmina blanditijs, aptaq; uerba ioco.
Quum sol cœliuagum tollet de gurgite currum,
Et quatiet torto uerbere clarus equos,
Pinguia larda Deæ Carnæ, & faba multa feratur.

Clusius idem et Ianus.

Clusius officium nunc habet illa tuum.

Festum Carnæ, Martis, tēpestatis, & Monetæ. kl. Iunij.

Templa petunt Martis portæ uicina Capenæ.
Et Tempestatis templa uerenda Deæ.
Tum quoq; Iunonis celebrantur festa Monetæ.
Hæc fauit uotis magne Camille tuis.

Aquila prima noctis parte cernitur.

Fulget ab Ideis puerum quæ sustulit oris
Ales, sol liquidis præcipitatur aquis.

IIII. nonas Hyades mane cernuntur.

Postera cœliferi stellas deducet Atlantis
Lux, quum per liquidas Phœbe natabis aquas.

III. nonas.

Tithoni coniux roseo uelamine cincta
Cras aderit, spargens lumine cuncta nouo,
Si tibi poma suos onerarunt pondere ramos,
Adductis ramis deteriora legas.

* daret.

*Sic ægris quæcunq; * dabat pia pabula mater*
His refert, pascens uberiore cibo.
Regia purpureo solis suffusa colore,
Emittet dominum cras reserata suum.

Pridie nonas festū Bellonę in circo maximo.

Maximi circi descriptio.

Mane sacrum Bellona tuum quum uiderit, illud
Quæ uidit reliquis annumerare potest.
Maximus est circus, ludi celebrantur in illo.
In medio uelox currere fertur equuis.
In medio sparsa pugnat gladiator harena.
Stant circùm imparibus iuncta theatra locis.

Hic cum belligera iacitur caduceus hasta.
Hæc bellum, hic lætæ fœdera pacis habet.
Herculis hic templum saxo sublime uetusto
Cernitur: hic fiunt hoc quoq; sacra die.
Scilicet Euboicæ iußerunt carmina uatis
Sacra sibi fieri, templaq; digna Deo.
Dum loquor, intumuit magnis Aquilonibus æquor.
Sydera diffugiunt, exoriturq; dies.
Sacra tibi fiunt nonis tria nomina seruans.
Monte Quirinali, quem statuere Cures.
Turba faces extingue nouas fluuialibus undis.
Connubijs ueniet gratior hora tuis.
Tithoni rubicunda thoros Aurora relinquet,
Effulgens uarijs lucida syderibus,
Atra dies aderit, multis incommoda rebus.
Quæ fugias, nostri tempora Veris habent.
Ecce Lycaonij pueri qua zona refulget,
Stella latet: Corus lata per arua furit.
Hunc læti celebrate diem qui ducitis hamos.
Quiq; subæratis æra recurua cibis.
Et quibus ars circum uentosi flumina lata
Eridani, multis qui fluit auctus aquis.
Influit hic fluuijs triginta missus in æquor
Adriæ, & immensis fluctibus auget aquas.
Huic cedat Nilus, cedat glacialis & Ister.
Et quotquot fluuios maximus orbis habet.
Huic Peneus ripis herbosis undiq; cinctus,
Et uoluens multo murmure saxa Tyras,
Parthenius uitro similis si leniter unda
Curreret, & lambens florida prata Lycus,

Signũ belli, vel pacis, caduceus hasta iacta.

Festum in templo Herculis.

Nonis sacrum Deo qui fidius, sanctus & semi pater dicitur. Varro.

Malũ nubere.

VIII. idus dies ater.

VII. idus. Arcturus stella q̃ est in zona Arctophilacis, occidit. Corus.

Periphrasis est piscatorum.

Piscatorii ludi.

Pado flumina se addentia.

Adria mare Venetijs ꝓximũ.

Nilus Aegypti.

Ister qui & Danubius flumen scythiæ.

Fluuius Thessaliæ, qui inter Ossam. & Olympum alluit.

Fluuius Paphlagonum.

Rhenus. Tanarus, Mincius, Lactus, flumia. Trebia flumẽ quod Placẽtiæ arua alluit.

Huic Rhenus, Tanarusq; fluunt, & uortice multo
Mincius: & Iacti flumen arundiferum.
Et Trebia horrisoni surgentis flumina belli
Conscia, quorum altis arua rigantur aquis.
Influit huic Lambrus cœnosis fluctibus, atq;
Adduæ harenosis flumina cincta locis.
Quæ circum uolucres concentibus æthera mulcent
Arbore sidentes pignora parua docent.
Et Morgus ripas lucis præcinctus opacis.
Dum fluit, applaudit populus alta comis.
Et Tarus undosus pluuiali turbidus unda.
Huic Nicia herboso margine donat aquas
Seßites, Olius, Ticini leniter unda

Valentiæ fluuius.

Et roseis ripis Duria plenus aquis.
Et Scultena simul qui latè fluctibus undat.
Influis & multo pisce Gabelle tuo.

Hæc dicta per ecbasim.

Hei mihi quo propero? quid demens flumina canto?
Non hæc promißi pars fuit ulla mei.
Labentem miror muscoso margine Sturam,
Interea cœptum musa relinquit opus.
Mentis odoratis fumis altaria sparge.

Mentis festũ.

Fecerunt Pœni templa colenda Deæ.
Diua faue: tu diua mei pars carminis: una
Liqueris, in præceps cætera cuncta ruent.
Lucidus æquoreis emergit Lucifer undis.
Stella secuturæ præuia lucis adest.
Nocte sedens gelida spinosa in sede lacertus,
Queq; suo cornu cochlea tentat iter,
Quæq; fouent nidos, nudataq; pignora pennis,
Quasq; tegit densis arbor opaca comis,

Aether

Aether, terra, fretum uenturo lumine gaudent.
Interea rapidis sol fugit æquor equis.
Semper inextinctis cui stant altaria flammis,
Diua faue, radios mitte benigna tuos.
Virginibus coleris, lux hæc tibi sacra referre
Dicitur, & castam casta ministra colit.
Pane coronatur uillosi pectus aselli.
Exornantq; rudeis florea serta molas.
Vnde sacri primùm deuenerit huius origo
Lampsacus, & causas ipse referre potest,
Ara Iouis Pistoris habet sua sacra Quirites,
Quem uobis urbem rustituisse ferunt.
Plurimus obsedit dudum Capitolia Gallus,
Territus is pane est, qui nihil arma timet.
Bis sol æquoreis currum demerget in undis,
Lunaq; bis niueis clara uehetur equis.
Omnia quæ latis errant animalia campis,
Quæq; secant caudis æquora lata maris,
Deflectent suaui tacitè sua lumina somno.
Otia terra potens, otia pontus aget.
Colla superq; humeros deflectent fessa iuuenci.
Rusticus imponet languida membra thoris.
Aër erit tacitus, peragetq; silentia mundus.
Nullius frondes arboris aura ciet.
Tum Delphin surget clarum super æquora sydus.
Inuidia hic alij sollicitantur aquis.
Nam caput extollunt unda, nituntur, & ipsa
Mens surgit, corpus pondere depritur.
Fortè tamen quisquam si tollet lumina cœlo
Nocte illa, pluuijs ora rigabit aquis.

VI.idus. Vestæ festũ. de igne uestali, & uirgini bus, quæ uestæ sacra admi nistrabãt. Liu. ab urbe. Plutar in Numa.

Corona ex panibus collo asini suspẽdebaт.

Lãpsacus, priapus

Iouis pistoris qui monuit panem Gallis iaciendum esse.

IIII. idus delphinus uespere oritur.

Bellerophontæi seruantes flumina fontis,
Quid micat hic Delphin? tantaue iura tenet?

Delphini Fabula, Amphitrite Doridos & Oceani filia. Hesiod. in Theog.

Doride & Oceano natam Neptunus amabat.
Legitimis cupiens adsociare thoris.
Ast hæc uirgineum cupiens seruare decorem,
Aufugit altus ubi sydera fulcit Atlas.
Montibus, & syluis, & toto quæritur orbe.
Gurtitibus cunctis flumineisq; uadis.
Inuenit hanc demum florentia rura peragrans,
Qui proprio Delphin nomine dictus erat.
Iungere connubio miserum persuasit amantem.
Et sibi legitimis adsociare thoris.
Neptunus meritis grateis persoluere fertur.
Ne pereat grati gratia tanta uiri.
Inter & astra poli curuum Delphina locauit.
Nunc claris stellis emicat ille decem.

Matralia. iiii. idus. Matutę in honore in foro boario.

Hac uos luce bonæ Matralia soluite matres.
Sacraq; Cadmeæ reddite liba Deæ.
Nunc Matuta tibi populus delubra frequentāt.
Aera bouis nomen prisca dedere loco.

Eodem die fortunæ festum ad forum boariū.

Lux eadem Fortuna tibi sacrata, locusq;.
Parce ferox miseros sollicitare uiros.
Ludis inhumanis, nec tu prece dura moueris.
An tibi sunt lacrymæ, nostraq; uerba iocus?

Quare Fortūa cæca dicaī multæ rationes. Lucr. lib. v. qūo inuēta sint metalla. Arist. lib. 3. meteor.

Pauca tenent alij multo congesta labore,
Exiguoq; aliis multa labore fluunt.
Diua refer cur cæca uiris dicaris, & amens.
An quia sub terris est tibi cæca domus?
De terris tu diua uenis, terrasq; requiris.
Vt uir de tectis itq; reditq; suis,

An quia cum spiras uelis feliciter auras,
Continuò reddis pectora cæca uirum?
Desidit ignauus diues, modò cautus, ino
Facta ubi diuitijs pectora cæca suis.
An quia quum uelas mortalia lumina ueste,
Non subeunt priscæ conditionis opes?
Immeritos tu Diua foues, & honoribus * auges.
Et merito priuas * tristis honore uiros.
Sed iam composito uenit Concordia uultu.
Sacra petit meritò Liuia templa dedit.
Rusticus incipiat terra circundare uiteis,
Ne penetret rapidi solis ad ima calor.
In stabulis, quum sicca gemunt feruoribus arua,
Gramine sit uiridi pascere cura pecus.
Ast ubi defuerit gramen, præsepia fronde
Imple: sufficiet populus alta comas.
Area nunc (instat Cereris tritura) paretur.
Non est in quouis illa paranda loco.
Hanc quoq; ruricolæ prudentes discite partem.
Nil audire nocet, sæpe iuuare solet.
Argillosa placet tellus, rimosa calore
Quæ non sit: sicca nec sit hiulca siti.
Quæ neq; dat cœnum pluuijs quum sæpe rigatur.
Nec fiat flammis puluerulenta Canis.
Nam rimosa capit granum, mox gramina surgunt
Aut est formicis peruia granigeris.
Hic sua sæpe mali fodere cubilia talpæ.
Quàm perdit multis area grana modis.
Sæpe solent mures sub terris horrea lata
Ponere, non hyemis frigoris immemores.

* Ornas.
* rursus.
Concordiæ festum.iii.idus.

Captat beneuolentiam ab auditore, eum laudando, deinde attentionem ab utilitate.
Argilla terra, qua figuli utuntur ad uasa fictitia conficienda

Pulueruleta solet granis miscere lapillos.
Augent hi fruges, diminuuntq; decus.
Quæ sit in apricis, medioq; umbone feratur
Altius, hæc nobis area lecta placet.

Areæ descriptio.

Quæ Clypeo similis sit, quauis parte rotunda
Defluat ut pluuiæ protinus unda procul.
Gleba terenda tibi est, rastris cædenda minutim.
Talibus ut lecta est area prima locis.
Formicis inimica solum conspergat amurca.
Sic talpæ fugiunt, herbaq; nulla subit.
Illa tibi mox sit grauibus compressa cylindris.
Cancellis etiam cingere sæpe iuuat.
His actis iterare decet quæ inarauеris arua.
Aptius ut capiat semina cultus ager.

Idibus qnquatrus minores in honore Mineruæ. & Iouis inuicti festum.

Venerunt idus, inuictus sacra referto
Iuppiter, & populi lætus honore tui.
Quinquatrus etiam tempus celebrare minores.
Iam uaga per uicos tibia multa sonat.
Hanc lucem celebrate uiri, iuuenesq;, senesq;.
Quæ colitur, festis sacra Minerua uenit.
Namq; potens bello est, eademq; iacentibus armis.
Nunc sumit clypeum, nunc gerit illa togam.

XVII.Cal.Iulij. templum Vestę purgatur.

Tertia lux aderit, Vestæ purgamina pontus
Per fluctus capiet Tybri superbe tuos.

XVI.Cal.bonũ nauigare,& nubere.

A' Zephyris demißa fluet cras leniter aura
In mare, flaminibus pandite uela suis.
Turba faces accende tuas fluuialibus undis
Mersas, connubijs aptior hora subit.

IIII.idus Iunij Solstitium secũdũ neotericos.

Iam Phœbum Geminos incendere lumine fratres
Credas, & tempus solstitiale fuit.

Floribus incipiunt eiectis arua calorem
Sentire, & ſicco tempore ferre ſitim.
Gaudeat uſtus ager, montes gaudete ſupini.
Et prata irrigua quæ caruiſtis aqua.
Namq; ubi cæruleum uariabunt ſydera cœlum,
Et ſol æquoreis tinxerit ora uadis,
Lucida Agenorei radiantis cornua Tauri
Cernentur geminas uertice ferre faces.
Tum pelagi reſonant magnis Aquilonibus undæ.
Pinguia tum largis imbribus arua madent.

Caput Tauri nocte prima apparet, tempeſtatem ſignificat.

Bis ubi uicta locum radijs Hyperionis aſtra
Cedent, in roſeis ille rubebit equis,
Enſifer Orion humeros extollet ab undis.
Lætaq; pergrata rura rigabit aqua.

XIIII. Cal. Orionis mane humeri oriuntur.

Hic niſi uelarit pluuialibus æthera nimbis,
Cras ſurget madidus tum quoq; Cancer aquis.
Dumq; dabit lapſus conſperget gramina guttis.
Punicea hinc ſolis terga calore dabit.

XIII. Cal. Sol in Cancrum.

Aduenit cui iacta ferunt haſtilia nomen
Pallas Auentinis Diua colenda iugis.

Palladis feſtum xiiij. cal. dicta à πάλλω, vibro.

Suſpice conuexi nutantia ſydera mundi,
Delphinus tota nocte uidendus erit.
Templa frequentantur populo Capitolia iuxta.
Sumano referunt debita ſacra Deo.

Sumani feſtum. xiii. Calen.

Ille procul pellet ſplendentia fulmina noctis.
Sic ſecura magis hora quietis erit.
Bis Aurora ſuum Tithonum linquet, Olympum
Inficiens nitidum læta colore nouo.
Sydera ſi cernas, latuit qui cingitur angue.
Et rapido ſurgunt æquora mota Noto.

XI. Cal. Ophiuchus mane occidit. Colum.

Carpathiũ mare inter rhodũ, & Cretam. Ophiussa ab alijs. Plin.

Insula Carpathio pelago uicina, colubris
Narratur multis depopulata Rhodos.
Hos inter retrahens sinuosa uolumine terga
Anguis erat, uerrens pectore latus humum.
Forte ratem pelagi tempestas appulit illuc,
Qua Triopæ Phorbas æquore uectus erat.
Ille feras omneis domuit, sæuumq; draconem.
Tradidit & meritæ noxia cuncta neci.
Hoc gaudens anguemq;, uirumq; recepit Apollo.
His tria donauit sydera, bisq; decem.
Tum uiciam resecare decet, siliquasq; uirenteis,
Quæ ponas pecori pabula grata tuo.
Falce fabæ plenis siliquis sternantur, & illas
Area mox grano prosiliente terat.
Ingemuit magna grandæuus uoce cucullus.
Nunc stridet rauco parua cicada sono.
Aufugit accipiter, blandæ gaudete uolucres,
Quas medio nobis æquore uentus agit.
Bis ubi gemmatos currus radiante pyropo,
Tolles piscosis lucide phœbe uadis,

IX. Cal. flamminius pœnis victus.

Ille dies aderit quo pœnis undiq; cinctus
Flaminius pœno uictus ab hoste cadit.
Cras ut ab Oceani spatiosis fugerit undis
Aurora in roseis lutea uecta rotis,

VIII. Cal. fortis Fortunæ festum. naues coronatæ per Tyberim cõuiuia vehebant.

Fortis Fortunæ sacri celebrantur honores.
Protrahit hanc uictum quisquis ab arte colit.
Iamq; coronatæ portant conuiuia puppes.
Quas pronas rapidi tybridis unda trahit.

VII. Cal. solstitium.

Sex restant soles: & iam sitientibus ægris
Aestatis tempus solstitiale uenit.

Fluctibus æquoreis zonam cælauit Orion.
Sed tamen hæc prima nocte uidenda uenit.

Zona Orionis noctu apparet.

Nunc apibus Mellona faue, popanumq; magistri

Mellona Dea mellis. popanũ libum.

Huic date, sacratis & pia thura focis.
Tempus adest priuare fauis: mellatio prima
Aduenit, his partem linquere sæpe iuuat.
Omnibus amissis fugiunt aluearia, duros
Vt scopulos quisquis fregerat antè ratem.
Omnibus utilitas grata est iactura molesta.
Quodq; nocet fugiunt uir, fera, piscis, aues.
Apta Machaonijs hæc dantur tempora succis.
Ver tamen his multò gratius esse solet.

Aesculapii filius medicus clarissimus.

Decerpit doctus sacras Epidaurius herbas.

Epidaurum oppidum, Aesculapij tẽplo celeberr.

Quas habeat gelida cum niue canet humus.
Sacra Lares referunt nunc, & de flore corollas.
Dantur Statori nunc sua liba Ioui.
Vltima lux agitur Iuni, iam sacra ferantur

V. Cal. Larium & Iouis statoris festum.

Alcidæ, docto Pieridumq; choro.

Pridie Herculis & Musarum festum.

Quis mihi nunc referet præsentis nomina mensis?
Limitis ignarum quis'ue docebit iter?
Sic aliquis noctu syluas ingressus opacas
Multa mouens animo fræna relaxat equo.

Apta est metaphora à viatoribus sumpta.

Et nunc Fortunæ mœstus conuitia dicit.
Et nunc suspiciens numina sancta uocat.
Vos mihi Pierides, quarum modò sacra ferebam,

Captat beneuolentiam à pietate sua erga Pieridas.

Et semper uenient festa colenda mihi,
Dicite quis dederit huic primus nomina mensi.
Dicite: præteriti uos meminisse decet.

Petit auxilium à facili.

Ad quos confugiam? uel quem precer ipse Deorum?
Irrita si fuerint numina uestra mihi.

A necessario.

Audijt has uoces formosior una sororum.
Iliad. i. τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος.
Cuius de labris dulcia mella fluunt.
Audijt: & celerem tulit ad mea carmina gressum.
Mox tetigit uerbis ultima uerba suis.
Disce latinorum causas operose dierum.
Irrita nec credas numina nostra uiris.
Tempora cùm latij digessit conditor anni,
Prima suo Marti nomina mensis erant.
Siue quòd in primis curabat prælia Martis,
Siue dedit forti nomina prima patri.
Proxima sunt Veneris, generis quia mater: ut ille
Regna parat, genteis regibus illa parit.
Ordine succedunt seniorum tertia: quarta
Sunt iuuenum, numeri nomina quintus habet.
Maximus hunc princeps Romanæ Iulius urbis,
*Constituit * primus nomen habere suum.*
*quintum.
Sic ait, in tenueis subitoq; euanuit auras.
Et plenum suaui liquit odore locum.
Aurora exurget sparsis per colla capillis,
Tithoni linquens dissociata thorum,
Sic cernes, quando complentur numine Bacchi,
Α' μαίνομαι, insanio. Baccho mulieres sacrificātes.
Currenteis fusis Mænadas ire comis.
Calendę sacrę Iunoni.
Iuno tibi Iuli lux est sacrata calendis.
Sacra ferunt aris regia Diua tuis.
Da facilem cœptis cursum soror alma tonantis.
Ipsa potes nobis conciliare Iouem.
Calendis migratio ex ædibus.
Mutauit suetosq; lares, & dulcia tecta
Nunc, it in ignotas plurima turba domos.
IIII. nonas Iulii Corona mane occidit.
Vt ter in herbosos saltus recluserit hœdos
Pastor, & ad suetum rusticus ibit opus,

Theseos ardentis decedent astra Coronæ.
Accensis facibus cingitur illa nouem.
Pandite Thespiades: signorum reddere causas
Non est humanæ conditionis opus.
Cum pueris Theseus Minoia regna petiuit.
Hæc urbeis centum concelebrata tenent.
Fluctibus Aegeis plectuntur littora terræ,
Cæruleum dubijs quum fluit æquor aquis.
Virginibus comitatibus erat. formosior una
Puniceo faciem tincta colore fuit.
Talis erat species, qualem præferre uidentur
Candida purpureis lilia mista rosis.
Inuitæ Minos cæco succensus amore,
Inuito Theseo concubuisse cupit.
At potis æquoreum genus est certare tyranno.
Nec genus æquoreum credidit ille uirum.
Cingebat digitum fuluo pulcherrimus auro
Annulus, hunc Minos in maris ima iacit.
Si tibi Neptunus pater est, quiq; æquora uentis
Suscitat, & placidis inde refrænat aquis,
Hunc reddas: Theseus attollit lumina cœlo,
Aequora prospiciens mox dedit ore preces.
Intonuit pars læua poli, cœloq; sereno
Fulgor adest, qualem nubila ferre solent.
Nec mora, præcipitem sese demisit in undas.
Nereides aurum restituere uiro.
Oceani coniux auro, gemmisq; coronam
Obtulit ornatam, munera coniugij.
Vt factum æternæ sequeretur gloria famæ
Hanc cepit Theseus, inter & astra tulit.

De tributo pro morte Androgei Plut. in Theseo. Minos rex Cretæ.

Aegeum mare Cretam alluit. ab αἶγος dictū aut Aegeo.

Nerei filiæ. Nisee, & Cymothoe.

Veruactum terra verno tẽpore arata.

Tum ueruacta iuuat duris inuertere aratris.
Iamq; boues grauibus subdite colla iugis.
Tum syluestris ager purgetur sentibus hirtis.
Exurgant segetes hic ubi sylua fuit.
Ter florens Scylla, tot tempora monstrat arandi.
Lentiscusq; quater uertere rura monet.

Pridie nonas Cãcer medius mancapparet. Pars posterior prius oritur.

Vt ter dispulerit splendentia sydera mater
Memnonis, in roseis æthere uecta rotis,
Iam Cancer medio consurget corpore ab undis.
Ortaq; de liquidis cauda nitebit aquis.

Plut. in sylla. ἦν δὲ αὕτη πρὸ μιᾶς νόνων καὶ πλίων, ἃς νῦν ἰουλίας καλοῦμεν.

Tum potes irriguos hortis deducere fonteis.
Garrulus orta riget gramina riuus aquæ.
Tempus adest cultæ cæparum semina terræ
Credere, uult longos terra fouere napes.
Qui cupit autumno rapacia carpere, spargat,
Quæ crescunt primo frigore rapa, sölo.

Plut. ĩ Camillo. θεραπαινίδα τοὔνομα Τουτόλαν, ὡς δὲ ἔνιοι λέγουσι Φιλωτίδα.

Hac luce arserunt tremulis Capitolia flammis.
Hac ignis petijt plurimus astra nitor.
Septima lux magnum lustrauit lumine cœlum,
Phœbus ab æquoreis emicat ortus aquis.
Hic est ille dies, quo te Tutula quirites
Concelebrant, orbis inclyta Roma caput.

Nonis perijt Romulus. Plut. in eius vita. ἠφανίσθη δὲ νόναις ἰουλίαις ὡς νῦν ὀνομάζουσιν, ὡς δὲ τότε κωπτ-

Hic idem uidit cœlum petijsse Quirinum.
Sunt loca quæ Capreæ dicta paludis erant,
Iura dabat populis hic, cœlum nube repente
Occulitur, densis defluit imber aquis.
Nunc tonat horrendũ, nunc scinditur ignibus æther.
Tecta petunt cursu quæ propiora uident.
Sic fugit ipsa acies quam Mars sæuissimus armis
Insequitur, cursu deuia opaca petens.

Sic fugit agna lupum quem uiderat ore cruento.
Clara petit patriis astra Quirinus equis.
Mox ubi tempestas cessit, purissimus æther
Emicuit: circùm Romule cuncta sonant.
Romule cuncta sonant. ueniebat Iulius urbe,
Hic audita refert uerba iubente Deo
Romulidæ gaudent, numerumq; altaribus augent.
Vt stes pro patria magne Quirine tua.
Dum loquor, hæc magnis umbris inuoluerat orbem
Nox, & syderibus cesserat alma dies,
Exerit ecce caput Neptuni Phœbus ab undis,
Et cedunt radijs astra repente suis.

Plut. ἰούλιον πρόκλον εἰς ἀγορὰν προελθόντα, καὶ τῶν ἁγιωτάτων ὅρκων ἱερῶν ἁψάμενον.

Reddite nunc Vitulæ libamina sacra Quirites.
Hæc risu, & multis est Dea læta iocis.

VIII. idus festũ vitulę Deę, quę lætitiæ pręerat

Sæpe iocis gaudent sæuorum corda uirorum.
Et Martis paruus pectora uincit Amor.
Lætitia careant conuiuia, nulla uoluptas.
Lætitia careat, nil quod in orbe iuuet.
Lætitia Elysijs, desint & gaudia campis:
Tristitia careant Tartara, sola placent.
Imbribus immensis maduerunt arua repente.
Puluis erat, sed nunc molle fit ille lutum.

Varia est de cãpis Elysiis opinio. aliqui. n. putant esse insulas quas fortunas appellant.

Cepheus æquoreis nuper surrexit ab undis,
Et madidus uestes pressit ab imbre graueis.
Iam sua ueloces Aquilones flamina mittunt.
Quos præcursores Græcia docta uocat.

VII. idus Cepheus oritur uesperi temp. Colum.

Prodromi à πρὸ, et δρόμος

Purpureis infecta rosis Aurora capillos
Postera de gelidis orta nitebit aquis.
Tempus Apollineos ludos celebrare Quirites,
Stant ubi non paribus iuncta theatra locis.

V. idus Apollinares ludi in circo maximo.

Auratum mactate bouem, mactate capellas.
Latonæ populo conspiciente bouem.

Orió totus mane apparet. uétus pluuia, tonitrus.

Iam si suspicias totus surrexit Orion.
Cum tonitru, & pluuijs uentus in arua furit.
Postera lux ueniet, solem Galatæa remittet,
Et cedet nitidum sole nitente Iubar,

IIII. idus Iulii Cęsaris natalis dies. Macrob. Sueton

Pinguia fulgebunt tremulis altaria flammis.
Iulius hoc natus dicitur esse die.
Iulius egregiæ Romanæ gloria gentis.
Et cuius nomen nunc quoq; terra canit,
Viuit in æternum magnorum fama uirorum.
Nec ualet æternum carpere liuor edax.
Sacrauere tibi ante idus Fortuna sacellum,

Ididibus Procyon, à πρὸ, & κυνὸς,

Nomine de matrum quæ muliebris habes.
Cras ubi prima dies oritura crepuscula ducet,
Consurget Procyon præuia stella Canis.

*Gramina.

Tum ualido rursus uertantur uomere terræ.
*Puluerulenta coquat * æquora uersa dies.*

Plutarchus in Marco Caio. ὅθεν καὶ τὴν ἡμέραν ἐπινίκιον οὖσαν ἐν τῷ Ἰουλίῳ μηνὶ, τὰς εἰδοὺς.

Tunc agite irriguos hortis deducite fonteis.
Tum pereunt sicca gramina adusta siti.
Idibus, & lædæ pueris sua sacra ferantur.
Hoc sunt ambobus templa dicata die.
Incedunt equites, & Honoris templa relinquunt
Per populos auri cuncta nitore micant.
Auratis it equus phaleris, it dentibus aurum
Mandens, ex speculis plurima turba uidet.

Idibus. actis sacris honoris, Senatus magna pópa in Capitoliũ ibat.

Aemula syderibus diffundunt lumina gemmæ.
Sidera collucent sole nitente magis.
Sic populo comitante petunt Capitolia magna.
In summa tremulum spargitur æde iubar.

Si tibi poma suas onerarunt sera parentes,
Decutias ramis deteriora manu.
Nunc & amygdalinos fructus decerpe, ligone
Gramina conuellas frugibus atra nouis
Si libet argiuum uerbosis credere chartis.
Depereunt multis gramina cæsa modis.

Gramina ne reuiuiscant.

Nam quum sol Cancri feruentia terga calore
Vret, & ignitis æthere curret equis,
Luna gradum sextum Capri formosa tenebit,
Non surgent ullo gramina cæsa loco.
Aut etiam Cyprium si quis fecisse bidentem
Nouerit, hircino sanguineq; inficiet,
Mox etiam ignitum non ulla extinguet in unda.
Ast hirci rursus sanguine tinget eum.
Vt pater Heliadum Phlegoni sua fræna reponet.
Et fugient stellæ claro oriente die.

XVII.kl. Aug. ater dies phlegõ solis equus.

Atra dies aderit nigro numeranda lapillo.
Cui dedit infaustis Allia nomen aquis.
Sit procul à nobis eadem qui tempora semper
Ducit, & æqualeis uult numerare dies,
Cur magis hyberno furibundus tempore uentus
Suscitat æquoreas flamine semper aquas?
Cur potius uerno cœperunt fulgura monteis
Plectere? uel grando dura calore coit?
Disposuit natura dies, & tempora rebus.
Plurimum in humanis roboris illa tenet.
Disposuit numeris orbem regnator Olympi.
Officium peragunt sydera cuncta suum.
Cernis ut hoc anno consurgant undiq; bella?
Pluribus exactis mitior orbis erat.

Lucret. lib. v. fulmina postremo, nix imbres nubila, uẽti, nõ minus in certis fiunt in partibus anni.

Sentẽtia Pythagorica omnia est numeris eẽ composita.

Systole.

Non eōdem cursu docuerunt currere tempus
Castra duco, ueterũ uel monumenta uirum
Nam sol Herculei torrebat terga Leonis
Proxima, & ignitis arua premebat equis.

XV. Kl. Satilis apud Allia Roma fœdè pugnauit Liui. lib. vj.

Sexq; decemq; dies rubicundo crine fugarat
Iulius, ardebat ferulis omnis ager.
Allia uorticibus rapidis cum fluxit, amœnam
Romano tingens sanguine pinguis humum.
Sunt quoq; qui contra Veienteis arma ferenteis
Hoc Fabios referant oppetijsse die.

XII. kl. Septẽb. Cimbri Romanos vicerunt duce Scipiõe. Lucullus Tigranẽ regem vicit.

Iam decies, nouiesq; Augusti fugerat undas
Sol: cessit cimbris Roma superba uiris.
Lux tamen hæc fauit Luculli uiribus, amplæ
Armeniæ strauit fortia castra ducum
Quid tibi Romanas cædes, quid damna Latinis
Lata feram? lacrymas funera tanta cient.
Externas potius stragas, & fata referte
Dura iuuat, quanquã & hæc meminisse dolet.

Ge. Syllaba causa metri breuis fit natura longa.

Quid græcas acies, actasq; in tartara genteis?
Sparsa ue cæsorum sanguine rura canam?

VII. Idus Maij Troia capta. Timoleon eo die Carthaginẽseis magno certamine ĩ Sicilia vicit.

Nouit Alexander quantum aduersatus Aprilis
Strauerit immensas Thargelionis opes.
Septima erat Maij uenturas ante calendas
Lux, cecidit Graijs Troia cremata focis.
Has quoq; Sidoniæ magno certamine fractæ
Cesserunt opibus Timoleontis, opes.

Nonis Iunij grecia sese clarissimis victorijs habitis liberauit.

Testis erit nobis Aethna, atq; Panhormia tellus.
Et Gela, quæ rapidis in mare currit aquis.
Quinta dies aderat Iuni, quum Leuctra fugarunt
A laribus patrijs arma cruenta ducum.

Quinta erat, Euboici quum ſanguine terra Geræſti
 Intepuit ſtratis undiq; tecta uiris.
Quinta erat, ut ferro ceciderunt agmina latè
 Quæ pauit campis Theſſala terra ſuis.
Iulius infelix caſtris ſæpiſsime græcis
 Dicitur, hic graio ſanguine tinxit humum.
Septima diffuſo luſtrabat lumine cœlum
 Lux, ſtabant roſei lumina ſolis equi.
Antipater Cranonis humum quum ſanguine græco
 Sparſit, & intepuit funere pinguis ager.
Septima, quum fudit non parua cæde Philippus
 Armatas acies græcia terra tuas.
Septima, & Archidamus non pauco milite cinctus
 Dum petit Italiam uictus ab hoſte cadit.
Sexta erat Auguſti, quum Perſas Græcia uicit.
 Terra mihi teſtis tu Maratonis eris.
Tertia lux iterum ceſsit uictoria Græcis.
 Hic Mycale nobis teſtis adeſſe potes.
Sexta erat Auguſti, uenturas ante calendas,
 Plenaq́; fulgebat Cynthia, quanta ſolet.
Naualis magnis uictoria ceſsit Athenis.
 Inſula quam Naxos teſtificata refert.
Sed quid barbaricis hoſtilia tempora bellis
 Commemorem? damnis ſæpe notata ſuis?
Si libeat ueterum priſcos euoluere faſtos,
 Inuenies cur ſit quæq; notata dies.
Inuenies quæ ſint pugnantia tempora rebus.
 Quæ faueant: caſu quæq; notata ſuo.
Poſtera puniceis peplis induta rubebit
 Aurora, & liquidis aſtra fugabit aquis.

Theſſali à Bœotijs victi.

Iulius græcis aduerſus.

Nonis Antipater Macedoniæ rex græcos vicit.

Nonis etiam Philippus Macedo.

Archidamus vir fuit Spartanus, nonis victus.

Græcorum victoriæ.

VIII. idus Auguſti græci perſas vicerunt.

Marathon Amicæ campus.

III. nonas altera victoria.

VII. Kal. Septéb. naualis victoria Athenienſium circa plenilunium apud Naxon.

XVI. kl. Auguſti æſtas media

Scinditur in medio comitata caloribus. Aeſtas.
Aequaq; pars actæ, quæ ſuperabit, erit.

XV. Kl. dies ater.

Tertia poſt atram lux atra reuertitur, arua
Corus, & æquoreas flamine turbat aquas.

XIII. Sol in Leonem.

Bis ubi lux ueniet, ſol Cancri terga relinquit.
Proximaq; Herculei ſigna Leonis adit.
Herculis hic primus labor eſt, primumq; periclum.
At non armata concidit ille manu.
Quinta ubi nigranteis Aurora remouerit umbras,
Vdaq; gaudebit lumine terra nouo,

VIIII. Kl. Leonis clara ſtella in pectore orit.

Pectora quæ fului luſtrat candore Leonis
Stella, fugit liquidis conſpicienda uadis.
Hæc ſolet tnterdum pluuialia nubila cœlo
Ducere, tum denſis imbribus arua madent.

VIII. kl. Caniculæ canes rutilæ immolantur.

Flāmicomus Phœbus conſperget luce micanti
Et maria, & terras, aſtriferumq; polum.
Iamq; canes rutilas inſana Canicula poſcit.
Cur canis eſt fuſo ſanguine læta canum?
Tres, totidemq; dies Iuli de menſe ſuperſunt,

VII. kl. Canicula apparet caligo æſtuoſa, multa de hac Plin. lib. x.

Effulget paruæ torrida ſtella Canis.
Iuppiter Europæ cuſtodem fecit, & illa
Gnoſia regna petit preſſa dolore graui.

Caniculæ fabulę.

Hanc Cephali coniux multis curaſſe medelis
Dicitur, & ſanam munus habere ſibi.

Gnoſos ciuitas Cretę, Minois regia celęberr.

Nam ſtuduit canibus lepores agitare uolanteis.
Et canibuus celeres exagitare feras.
Ipſe cani dederat cunctas euincere poſſe
Iuppiter, & nullas mittere poſſe feras.
Vt perijt Prochris Cephalus Thebana petiuit
Mœnia, quem fida eſt uſq; ſecuta canis.

Iuppiter

Iuppiter hic uulpi dederat non uincier unquam
Cursibus, aut flecti robore posse canum.
Tum canis hanc uulpem conuenit, uincere nullam,
Et nullam uinci robore posse patet.
Nescius altitonans quò rem deducat, utramq;
Saxa iubet fieri, saxa repente rigent.
Sed tamen Europæ custodem deinde sereno
Accepit cœlo, sydera terna dedit.
Tum sitiunt herbæ, magnisq; caloribus arua
Ardent, tum pluuias arida gleba uocat.
Tum pronæ rapidi frænantur fluminis undæ.
Debilia immensus corpora languor habet.
Dem ipsa in siccis moriuntur gramina campis.
Tum peccudes umbras per nemora alta petunt.
Tempere non alio Iuno desæuit in illam,
Quæ bos ex homine est, ex boue facta Dea.
Tempore non alio campis truculentior errat
Vipera, quæ in rugas flectitur, inq; sinus.
Si tempestates cœli, pluuiasq; frequenteis
Ducet, & immodicis arua rigabit aquis.
Dum Subsolani mittent sua flamina uenti,
Autumnus pinguis tempora læta feret.
At si nec tempestates, nec nubila cœli
Ducet, erunt senibus tempora læta uiris.
Fœmineo sexu, puerisq; incommoda cunctis.
Crede mihi, feruor multa pericla feret.
Accensis facibus cum cœperit ire uiator
Cras, Lemures'ue timens, furta ue cæca uirum,
Cernet ab Idæis puerum quæ sustulit oris.
Is modò suspiciat sydera clara poli.

Habet unam ĩ capite, unam in pectore, unam in lũbo.

Ius fabula.

Hyppocrates de aëre & aqs Ethesiæ uenti flant. XL. dies.

VI. kl. Aquila uesperi oritur.

Creta Iouis magni resonanti cingitur unda
Aequoris, Aegei uerberat unda maris.
Vrbibus hæc centum toto notissima mundo.
Nescio quem fama est hinc rapuisse Iouem.
Insula nec procul est, Baccho gratissima, uini
Fertilis, Aegeis fluctibus illa sonat.

Naxos una ex Cycladibus in Aegeo mari, olim strongyle dicta, mox Dionysio a Bacch.

Dicitur hæc Naxos, tamen & Dionysia fertur.
Dicitur hæc Bromio insula grata Deo.
Iuppiter huc paruus fertur, nutritur in illa.
Dum capiat magno robora digna uiro.

Titanũ Fabula nota.

* Crearat.

Titanas uicturus erat, quos terra creauit*
Irata, & primùm dat pia thura focis.
Interea auspicijs aquila est conspecta secundis.
Iuppiter hanc cœlo cepit in astra ferens.
Hæc fuit illa Ioui puerum quæ tradidit, Ida
Surreptum, hunc supra nunc quoq; læta uolat.

VI.kl.Neptuni festum.

Sacra tridentifero Neptuno reddite, fluctus
Suscitat, & placidis temperat æquor aquis.
Tunc auidus messor plenas succidet aristas
Sole sub ardenti, cùm sitit ipsa Canis.
Sint propè uel gelidi fontes, uel cantharus esto.
Cantharus est potior, cantharus esto propè.

IIII.kl. Leonis pectore claræ stellæ oriuntur. Clementiæ festum, Apeliotes. A fonte Macedoniæ.

Tertia lux agitur uenturas ante calendas,
Herculeæ prædæ pectora clara micant.
Sacra manent tua templa, manet Clementia Cæsar.
Moribus o quantum conuenit illa tuis.
Dum loquor incaluit magnis feruoribus æther.
Flant subsolani, mensis & ipse fugit.
Pandite Libethrides, sacro quæ fonte sorores
Sueuistis pulchras sæpe lauare comas.

Pandite quis dederit ſextili nomina menſi.
Dicitur Auguſtus, qui modò ſextus erat.
Sic ego: doctarum ſic orſa eſt una ſororum,
Dicenti ſuauis ſpiritus oris erat.

Auguſtus unde dictus.

Non auium geſtus tribuerunt nomina menſi,
Iunctáue ſunt uno nomina bina loco.
Aut auis à dapibus guſtatis tradidit illi
Nomina, ſed maior cauſa ferenda ſubeſt.
Præſtitit Auguſto populus Romanus honorem,
Et iuſsit menſem nomen habere uiri.
Hoc inijt primùm quòd munera conſulis, & quòd
Sæpe triumphauit uictor ab hoſte graui.
Hunc ſenſit Nilus, uicinaq; rura Canopi,
Memphis & Ogdoi terra ferax calami.
Sic ait, in nebulam tenuem, uentosq́; receſsit,
Vix bene finierat ultima uerba Dea.
Spes uenit, & lauro crineis redimita uirenti
Sacra petit, locus eſt nomina fecit olus.
Hæc dea cùm uenit ſummo de uertice mundi
Pandora, à ſuperis triſtia dona ferens,
Perſtitit, & miſeros ſolatur, carcere clauſus
Sperat, & externis ſupplicat ille uiris.
In cruce pendentes ſperant, & compede uincti.
Sperat, & in medijs nauita merſus aquis.

Canopus Ægipti ciuitas.
De calamis Mē phiticis Apulei & Martial, dat carthis, habileis calamos Mem phitica tellus.
Cal·Augu. Spei feſtum in foro olitorio.
De pand ora Heſiodus.

Hac quoq; luce tibi ſacrarunt templa Quirine
Belliger, ut frænes bella Quirinus eris.
Inficiet roſeo cœlum, terrasq́; colore
Aurora, & rubris æthera carpet equis
Cæſare lux aderit qua fertur uicta Pyrene.
Et ſenſit Latios miles Iberus equos.

Cal. Marti tem plum ſacratum Quirinus à ge- ſcendo.

Nonis mane Leo medius oritur.

Nonis et Salutis festum. de his Gyraldus, de mensibus.

VI. idus solis indigetis festũ in colle Quirinali.

IIII. idus Cereris festum, & Opis Nymphæ & Arę. in uico iugario.

Comparatur æstas veri.

Quinta ubi lux primo complerit lumine cœlum.
Orta tibi medij signa Leonis erunt.
Vrniger aduersus uirideis decliuis in undas
Ibit, ut æquoreas inde reportet aquas.
Monte Quirinali celebrantur festa Salutis.
Hæc regit imperijs unica cuncta suis.
Quem dea respexit toto letißimus orbe
Ambulat, & multis ditior unus erit.
A` quibus auertit uultus irata serenos,
Aspexit'ue feris torua supercilijs,
Cuncta nocent, odere simul, sunt damna frequentes
Diuitiæ, mistis ignibus ignis adest.
Quarta ubi Phœbea lustrabit lampade terras
Lux, fugiet nobis nox tenebrosa procul.
Indigetis Solis celebrantur festa Quirini
Monte super, dantur thura Sabæa focis.
Bis Aurora polo tenebras rubicunda fugabit,
Bis Phœbus claris æthera carpet equis,
Tunc poscet sua sacra Ceres, tunc Opis, & Ara.
Sunt ubi Iunoni templa dicata Iugæ.
Stramemtum pecori, & paleæ resecentur inanes,
Gaudeat & cultu uinea parua nouo.
Ipse feras frondeis pecori, cùm prima fugarit
Astra dies, & cùm uespere signa micant.
Aestas utilior rosei quàm tempora ueris,
Cùm paßim redolet flore repletus ager.
Cùm noua purpureo pinguntur prata colore,
Et tegitur uarijs terra nouata comis.
Ruricolas hæc prima iubet succidere messes.
Prima fatigatos adiuuat illa uiros.

Sed tamen hæc aloen melli commiſcet amaram
Et res nulla omni parte beata uenit.
Fructibus hæc uarijs plures miſcere labores
Gaudet, & ignauis præmia parua dedit.
Ipſa ſimul ueris florentia tempora triſti
Nulla timore carent, nulla labore carent.
Plurima læta ferunt immiſtis triſtia lætis
Tempora & aduerſis multa ſecunda trahunt.
Nam uer purpureum ſi uiteis induit uuis,
Nulla mora, agricolis ſpesq́; metusq́; uenit.
Si ſeges in cultis ſurgit lætiſſima campis,
Nulla mora, agricolis ſpesq́; metusq́; uenit.
Curuetur baccis flauentis termes oliuæ,
Nulla mora, agricolis ſpesq́; metusq́; uenit.
Si tegat alma dies pluuialibus æthera nimbis,
Nulla mora, agricolis ſpesq́; metusq́; uenit.
Arceat hæc toto pluuialia nubila cœlo,
Nulla mora, agricolis ſpesq́; metusq́; uenit.
Si menteis hominum nubes, cœlumq́; fatigat,
Deſerit & nulla gaudia parte malum.
Si quæ grata magis nobis, & læta uidentur,
Deſerit hæc nulla gaudia parte malum.
Quid iuuat in Scyllam ſcopulos uitare Charybdis,
Quæ uomit epotas, inde reſorbet aquas?
Omnia plena malis, furor eſt curare nocenteis
Diuitias, hic ſunt omnia plena malis.
Ipſa uirum quoq; plena malis ſunt corpora, demum
Si bene perſpicias omnia plena malis
Sed iam contigimus terram, portumq́; ſubimus.
Hic teneat feſſas anchora iacta rates.

MAGNIFICI Dominici Lauredaui Veneti.

Argum. in Librum Tertium de Anno.

TErtius Alcinoi ſyluas, & munera Bacchi,
Feſta Deum, uolucres, ſydera, rura, canit.
Inuenies dulci curuatos pondere ramos.
Hic peraget ſuetum durus arator opus.

NATALIS COMITVM VENETI DE ANNO LIB. III.

LINQVITE *nunc doctos latices, fonteisq́; ſorores.*
Linquite ſacratis nunc Heliconà iugis.
Linquite Parnaſum, frondoſaq́; culmina Pindi.
Threcium'ue Hæmon uertice & aſtra ſuper.
Heu ne deſerite in medio precor eſſeda curſu.
Quicquid erit nobis, munera ueſtra feram
Nunc fierem paſtor, modò cernere docta liceret
Numina, & Aſcræo qualia uiſa ſeni.
Seruarem pecudes baculo ſubnixus in aruis.
Et canerem, plectro percutiente lyram.
Iam medium ſupereſt curſus, mediumq́; peractum eſt.
Et par exacto nunc mihi reſtat iter.

Inuocatio vnà cum prop oſitione coniuncta.

Bacche faue uiteis, pomos Pomona canenti.
Annuite Heſperides cætera turba Deæ.
Annuite incœptis, nam munera ueſtra canemus.
Et uos agreſtes numina læta Dei.

Autumni deſcriptio.

Dulcibus Autumnus redimitus tempora pomis
Aduenit, & fruticum germina dextra gerit.

Compoſuit Zonam connexis pinguibus uuis.
Mirantur uolucres, inde ſequuntur eum.
Hunc circum turdi ludunt, raptimq́; racemos
Nudont; poſt tergum pondere zona caret.
Parcite nunc uuis pictæ, blandæq́; uolucres.
Parcite: nunc etiam uitis acerba uiret.
Ille ſinum uarijs impleuit fructibus amplum,
Cruraq́; nudauit, queis noua muſta premat.
Adueniat, lætosq; dies, & tempora læta
Ducat, & innumeris omnia plena iocis.
Cras aderunt idus, ſi tollas lumina cœlo,
Non erit auratæ cernere ſigna Lyræ.

Pridie idus Augusti fidis mane occidit Colum.

Inter ſe certant magno cum murmure uenti.
Aruaq́; uerrentes puluerulenta fremunt.
Gratior Autumnus roſei quàm tempora ueris,
Cùm tegitur primo gramine cultus ager.

Veris & Autũni cõparatio.

Læta uel innumeris ornantur floribus arua.
Aut queritur primis cùm Philomela ſonis.
Ver frondes, Autumnus habet ditiſsimus uuas.
Vixq́; tenet pendens dulce racemus onus.
Gratius hoc multò quàm nobile nectar Hymetti.
Gratius Hyblæo nectare pendet onus.

Montes Atticę mellis ob ſuauitatẽ celeber.

Vcr flores, Antumnus habet fragrantia poma.
Et flexus magno pondere ramus hiat.
Principium triſtis belli, rurisq́; colendi,
Magnorumq́; operum tempora ueris habent.
Principium lætæ pacis, preciumq́; laborum
Autumni ſecum tempora grata ferunt,
Cantat in umbroſis alius lætiſsimus antris,
Pollice dum tractat fila ſonora lyræ.

Atq; alius tenui carmen modulatur auena.
Vosq́; canunt gratis tempora læta modis.
Aspice: quisq́; suo curuatur pondere ramus.
Cuncta colorantur fructibus arua nouis.
Lucretij locus ex lib. v.
O felix hominum primùm genus illud in aruis;
Vrbe, dolisq́; procul, litigijsq́; fori.
Sponte sua tellus, nulloq́; coacta labore
Multa dabat, glandes, cornaq́; uictus erant.
Nec terram ferro curuus uersabat arator.
Nec tonsa horrendis falcibus arbor erat.
Aetas surgentis tum primùm florida mundi
Felix, & nostra longe aliena die.
His liquidi fontes uiridi stillantia musco
Marmora lambentes eripuere sitim.
Margine gemmato nullis, & cælata'ue in auro
Pocula erant: iuncta capta sed unda manu.
Et Venus in campis iungebat corpora furtim.
His pretium glandes, baccaq́; lecta fuit.
At non multa uirum sub signis millia ducta
(Infandum) exitio tradidit una dies.
Nec quenquam placidi cepit pellacia ponti.
Aequora susceptas deposuere minas.
Nauita nec cœlum, nec cœli sydera norat,
Et satis ad uictum mundus habebat opum.
At postquam nummi uenit furiosa libido,
Cuncta furore sonant, cuncta furore sonant.
Nil iuuat Autumni tempus, requiesq́; laborum
Nulla datur, frustra tempora læta fluunt.
Nam nos delitias sequimur per iurgia, lites,
Bella, dolos, spreta relligione Deum.

Sic bibimus flammam cupientes pellere sicco
Corde sitim, crescit quæ minor antè fuit.
Alcides capiat magnus libamina custos,
Stant ubi Flaminiæ proxima templa uiæ.

Pridie idus Herculis custodis festum.

Idibus & magnæ celebrantur festa Dianæ.
Dantur odoriferis thura Sabæa focis.

Idibus Dianæ festum.

Itur Aricini nemoris, uallisq; uirentis
Ad loca quæ rauco murmure lambit aqua.
Hic fuit Egeriæ lucus frondentibus umbris.
Hospitium magni, consiliumq; Numæ.
Ista perexiguum Augustum lux protulit, inde
Implerunt terras nomine facta uiri.

Idibus Augusti Cęsaris natalis dies.

Festa dies agitur seruis, ancilla choreis
Quæq; uacat: resonant omnia plena iocis.
Nunc quoq; Loretum maius tua sacra uidebit
Nomen ab aduerso qui trahis amne deus.

Idibus seruorũ festum, domini seruis seruiebãt

Idibus exactis, Delphinis mane tepenti,
Luce secutura, sydera mersa latent.
Aequora tum surgent stridentis flamine uenti.
Et pluuia latè terra madescit aqua.

XIX Calẽ. Septẽbris delphin mane occidit. temp.

Exercet Dictyna feras, humeroq; pharetra
Aurea dependens per nemora alta nitet.

Dictyna uenatorum dea à δικτύου rete.

Delia per syluas latè, per opaca uiarum,
Imperium nullo tempore maius habes.
Visere nunc ciues uenere nitentia culta,
Mœnibus inclusi qui latuère diu.
Nunc laqueis captare feras, nunc fallere uisco
Tentant, nunc ficta uoce uocatur auis.
Lata peragrantur canibus uelocibus arua.
Exilit auritus, diffugit ecce lepus.

Hic inflat rauco reboantia cornua cantu.
Incitat hic tardos, sollicitatq; canes.

XVII. Kl. dies ater.

Tertia post idus consperget luce micanti
Oceanum patrem Memnonis orta parens,
Lux ea fulgebit sudo clarissima cœlo,
In fastis atræ sed tamen omen habet.

XVI. Kl. portunalia ad pontẽ Aemilium.

Postera lux aderit, cùm lucida tela diei
Dispulerint toto signa serena polo,
Aequoreus ueniet tunc ad sua sacra Palæmon,
Tybridis in portu stant ubi templa Deo.

Palẽmonis fabula.

Hic se præcipitem pelago dedit, at pia cœli
Numina ab æquoreis mox rapuere uadis,
In cœlum latura ferant si numina ponti,
At pater æquoreus talia dicta dedit.
Iuppiter æthereas sedes sortitus, Olympi
Imperijs teneat lucida regna sui.
Aequora sorte meum sceptrum uentosa gubernat.
Et data sunt illo regna minora mihi.

Vnde portunus.

In portu quoniam cecidit Melicerta, tueri
Hunc iussit portus, nomen & inde tenet.
Incumbent uenti, pelagoq; uolabis aperto,
Si uotis felix fauerit ille tuis.
Qui mare, qui terras, cœlumq; laboribus imples,
Qui petis Eoas, occiduasq; domos,
Irrita cuncta facis, ni numina sancta Deorum
Adsint incœptis semper amica tuis.

XV. Kl. dies ater.

Cras iuga dura ferent collis, & aratra iuuenci,
Assuetum repetet curuus arator opus,
Tum quoq; quæ nigras inter numeratur, Olympo
Phœbeam ducet lampada clara dies.

Postera dipellet croceo fucata colore
Astra dies: Conso sacra parate Deo.
Scilicet ara latet semper tellure sub alta.
Est tamen hoc cunctis conspicienda die.
Pectore consilium lateat licet, omnia promunt
Tempora, mox populo condita quæq; patent.
Sic ea quærenti causas, ritusq; latendi,
Ara mihi uisa est significare Dei.
Hoc fieri statuit solennia sacra Quirinus.
Hoc quoq; Romulidis præda Sabina fuit.
Postera purpureum uelamine tecta micanti
Tithoni ut coniux uiserit orta polum,
Lux erit Augustum qua mors tristissima terris
Inuidit, solam gratia nulla mouet.
Nil pretium, nil forma iuuat, nil robur, honores,
Nulla fames illam sollicitauit opum.
Iuppiter accipiet spumantia pocula uino.
Primitias musti rustica turba feret.
Accipiet pateras plenas, ubi prata reuisens
Ver cinctum florum promet honore caput.
Cras ubi in æquoreas undas sol astra fugarit,
Et de piscoso gurgite tollet eqnos.
Tunc si suspicias, radiorum cincta corona,
Candida Phœbeo lumine Virgo micat.
Saxea Parnasi colitis quæ culmina Musæ,
Quæq; Medusæi flumen habetis equi,
Pandite: nam nostis mores, & tempora lapsa.
Ad carmen ueniat conscia turba meum.
Hæc Iouis, & Themidis, Iustissima semper in orbe
Vixit, & iniustis non bene amata uiris.

XIIII. Kl. Consualia plut. liu. Oui. lib. i. de arte.

Augusti mors.

Primitiæ uini Ioui.

XIII. Cal. sol in Virginem.

Mons in Phocyde. Strabo. lib. IX.

A facili.

Virginis fabula.

Hæc tenuit quondam genteis in pace ſuperbas.
Nec dubio uoluit pandere uela Noto.
Nec freta nauigijs impelli uidit, aratro
Omnis honor, doctis agricolisq; fuit.
Sarcula, nunc rigidus quod ferrum ſurripit enſis,
Poſcebant: illis uilior enſis erat.
Venit honor telis reiecta pace malignis,
In galeas duras ſarcula uerſa nitent.
Arma facit Mauors, Cerealia ſurripit arma.
Irato Marti cedit & ipſa Ceres.

Extrema per illos, iuſtitia excedens terris veſtigia fecit.

Vrbibus hæc uirgo fugiens mox rura petiuit.
Et lacrymans taleis edidit ore ſonos.
Heu pietas, heu priſca fides quò fugit? & illa
Inclyta gens pacem qui coluere diu?
An uideam fratris ſœdatum ſanguine fratrem?
Quodq; nefas tetrum maximus orbis habet?
Ecce mihi niueam lacerarunt improba ueſtem
Sæcula, ni fugerem deinde datura neci.
Rure tamen nec tuta fuit, quam ſæuus arator
Per rura inſequitur, frondiferumq; nemus.

Lucanus, nulla fides, pietasq; viris qui caſtra ſequuntur.

Ruſticus & ſuperos ſpernit gladiator, & æquum.
Plus habeant æquo roboris arma facit.
Aufugit & campis: tandem patet, inquit, honeſtis,
Aut iuſtis, toto nullus in orbe locus.
Euolat his dictis, cœloq; recepta ſereno eſt
Gaudens, & ſtellis ſexq; decemq; micat.

XII. Vinalia ruſtica.

XI. Cal. pampinatio in locis frigidis.

Ruſtica cras etiam Veneris vinalia cuncti
Concelebrant, urbi qui noua muſta ferunt.
Hinc ubi purpureis radijs Hyperionis aſtra
Cedent, nocturnæ diffugientq; faces,

Frigida ſi fuerit regio, priuabitur umbra
Pampinea, dulci quæ tumet uua mero.
At ſi rura fero feruebunt uſta calore,
Defendant uitis Bacchica dona comæ.
Iamq; feros ſyluæ diſcat deponere mores,
Floreat & partu nobiliore pyrus.
Agreſtem pomus naturam ponat & hortos
Exornet cultos, quæ modò ſylua fuit
Incipiat ramos alienos diſcere citrus.
Atq; nouis ornet corpora nuda comis.
Quiſquis habes armenta quibus non ſufficit undam
Siccus ager, uel ſunt lympida ſtagna procul,
Nunc agè quò liquidos latices reperire latenteis,
Si libeat, poßis, carmina noſtra canent.
Cùm roſeis Titan radijs complere parabit
Terrás, & claris aſtra fugabit equis,
Arua premes mento, ſiccis proſtratis in agris.
Atq; ad ſurgentem lampada rura uide.
Si nebulas tenueis atq; aera ſurgere criſpum
Cernes, ne dubita multa latebit aqua.
Hæc ubi cognoris, certißima ſigna ſequentur.
Si facies quicquid carmina noſtra docent.
Lata tribus pedibus foſſa eſt fodienda, ſit alta
Quinq;: ubi purpureis ſol mare adibit equis,
Interius ſint uncta tibi tunc ærea uaſa,
Quodlibet inuerſo comprimat ore ſolum.
Frondibus, & uirgis & cratibus abde ſupernè.
Hæc ubi: nigrantis tempora noctis eant.
Si cras inuenies ſudores intus, in illa
Ne dubia fouea multa latebit aqua.

Inſitio.

Aquæ inueniendę ratio.

Palladius i Augusto.
Vitruius.

Seu potius mauis æquare bibacia fundo
Vellera, tum pariter foſſa tegenda tibi eſt.
Hæc manibus ſi preſſa dabunt cras uuida guttas,
Sub fouea multæ ſignificantur aquæ.
Cras ubi ſol roſeos currus extollet ab undis,
Et nitido cædent aſtra minora Deo,

Vulcanalia.x.Kl.

Tunc quoq; Vulcano ſacri redduntur honores.
Flamminius teſtis circus, & ignis erit.

Cōſueuerāt in circo Flaminio animal ſinguli in flāmas iacere.

Pro ſe quiſq; uiri donant animalia flammis.
A furijs flammæ ſe putat eſſe procul.
Stat populus circum flammas, ridetq; iocoſus,
Hæc ſunt innumeris tempora plena iocis.
Ille iocis gaudet, riſus amat ille iocoſos.
Hic tuus eſt coniux non bene cauta Venus.
Hic tuus eſt coniux, qui Martem claſit, & ipſam,
Spectanda & populo corpora nuda dedit.
Quantos cœlicolis riſus, quantosq; cachinos
Protulit, & quantos præbuit ille iocos.

x.Kl. dies ſerenus Aquilo.

Pandite nunc leuibus uolitantia linthea uentis.
Qui fluet hac Aquilo luce ſerenus erit.

VIIII.kl. feſtū Opiconſiuæ in Capitolio.

Cras Aurora ſuum Tithonum linquet, in undas
Cras Titan claris aſtra fugabit equis,
Tunc Opiconſiuæ reſonent capitolia laudes.
Illa ſacerdotes arcet, & unus adit.
Cautus inocculuit ficus hoc tempore ſegneis
Ruſticus, & tardas ad meliora uocat.
Scilicet ignauas ars ornat, & arte feraces
Redduntur, miræ ferilitatis erunt.

Ars quid poſſit.

Ars ualet in rebus cunctis, monet, inſtruit, ornat,
Arte leuis labor eſt, qui fuit antè grauis.

Ars facit, ut ſparſa leuius gladiator harena
Pugnet, & audenti pectore uincat ouaris.
Ars facit,ut leuius remus diuerberet undas.
Ars facit hic leuius brachia iactet aquis
Ars facit, ut currus leuius per aperta trahatur
Aequora inaſſuetis puluerulentus equis.
Ars facit orator popularia corda uolutet.
Vt leuis à Zephyro canna,Notó'ue tremit.
Ars facit, hic radio cœlos,& ſydera mundi
Scribat,& hic doceat cernere cuncta Deos.
Ars facit, ut diuum tibicen pinguis ad aram
Efflet per buccas ore tumente ſonos.
Ars facit, ut leuius tellurem uerſet arator.
Sit leuior docta ſtiua regente manu.
Tres reſtant, totidemq; dies:pulcherrima mater
Memnonis exoriens murice tincta rubet.
En qui purpureas reddit Vindemitor uuas
Præcinctus radijs conſpiciendus adeſt.
Feruidus hic Auſter contriſtat flamine cœlum.
Et latè denſis imbribus arua rigat.
Occidit Arcturi pluuialis ſtella, Bootis
Zona latet cùm ſol tingitur Oceano,
Cras quoq; Vulturni cumulant altaria donis.
Et de Vulturni nomine feſta colunt.
Rara tibi fuerit uitis mandare lupinos
Hic poteris multi ſtercoris inſtar erunt.
Arida conditur ficus, conditur & uua.
Iamq; enſi ſimilis caricis herba cadat.
Cædaturq; filix ſquallenteis nata per agros.
Purgetur ſterili gramine terra ferax.

Bucca pro tibia.

VII.Kl. vindemitor mane oritur. Colum. Plin.

Arcturus occidete incipit.

VI. Kl. Vulturnalia.

III. Kl. virginis humeri oriuntur. Ethesiæ cessant.

Tertia lux aderit, humeros extollet ab undis
Virgo, purpureo sparsa colore genas
Aeolus Ethesias accerset, fræna remittet.

Pes amphibrachus.

Per mare ne rursus murmura rauca sonēt.
Aequore cæruleo Phœbus de uertice mundi
Mergitur; & contrà lucida signa micant.

Pridie kl. Andromeda uespери oritur quippe quę cum piscibus.

Nunc si perspicias sublato sydera uultu,
Andromedam dices exeruisse caput.
Hanc Perseus olim nigris portauit ab Indis,
Vxoremq; suam, participemq; thori.
Abstulit hanc ceto: potuit plus gratia facti,
Quàm pater, aut uoces Caßiopæa tuæ.
Lux hæc Natalis tuus est Germanice Cæsar.
In modò quæ recolunt falsa fuere patres.
En ad uos redeo rursus Iouis inclyta proles.
Nam nostis cultus, sydera, festa Deum.
Omnia debilitat ferrum, lapidesq; rigenteis
Tempus, & immenso quicquid in orbe uiget.
Tempore franguntur montes, & fluminis undæ
Vanescunt, turris tempore uicta cadit.
Vos tamen æternum felices uiuitis æuum.
Diuinis nullum tempus obesse potest.
At quisquis plures uiuendo præterit annos,
Is certè multis doctior esse solet.
Vos igitur nobis doctæ narrate sorores.
Nostis præteriti temporis acta uirum.
Sic ego. doctarum cœpit sic una sororum.
Nostraq; compleuit corda timore Dea.
Si bene connumeres menseis, à Marte, sequenteis
Incipiens, huius nomina clara patent.

Qui

Qui ſequitur menſem quartum Iunonis, ab ipſo
 Eſt numero intonſis nomine dictus auis:

September vñ.

Mox fuit Auguſtus Sextilis, ſeptimus illum
 Qui ſequitur numeri nomina menſis habet.

Olim Germanicus menſis.

Hic habuit quondam titulos Germanice ueſtros,
 Ad nomen rediјt ſed tamen inde ſuum.
Vix bene finerat, cùm ber quid ſyllaba menſi
 Additur? hæc ſoluit talibus ora ſonis.

Cur Septemb.

Sol trahit è terra multos æſtate uapores.
 Nunc fiunt imbres, ſole abeunte procul.
Vel quia quos trahit hoc conſumere tempore non quit.
 Quatuor hinc menſes nomen ab imbre tenēt.
Sic ait, ut uentus tenuis, nebulæq; uolantes,
 Protinus erepta eſt uiſibus illa meis.
Ergo ubi deducet croceos Pallantias ortus,
 ſeptimus, & terris lumina menſis aget.

Vulcani intutela.

Vulcani tutela diem capit, omnia menſis
 Tempora Vulcanus mox tenet imperio.
Nubite formoſæ parca meliore puellæ.
 Hæc nitet, in faſtis lux tamen atra uenit.

Calendis dies ater.

Cras ubi purpureo Phœbus conſurget Eoo,
 Et toto fugient aſtra ſerena polo,
Ille dies aderit, quo Cæſar contudit arma
 Aegypti, & Solis unde feruntur equi,
Sanguine quo multo Neptunus regna rubere
 Vidit, & infectis æquora lata uadis.

IIII. nonas Septemb. Cæſar Antonium in Aegypto naualі prelio ſuperauit.

Sunt gemini piſces: hic eſt Aquilonius, ille
 Auſtrinus, uenti nomen uterq; tenet.

Piſcium deſcriptio.

Scilicet Auſtrinus pluuioſum uergit ad Auſtrum.
 Huc, ubi nigranteis torrida Zona premit.

At Boreus Boream surgentem prospicit, unde
Vltima mortaleis frigida Zona premit.

Piscis Austrinus occidit cosmicè.

Tunc si suspicias Austrinus piscis in undas
Iuit, & Oceani tingitur ille uadis.
Instat sementis, Telluri sacra ferantur.
Nec prius accipiat semina cultus ager.
Illa dabit multo cùm fœnore credita, monstra
Graniuora arcebit, noxia nulla feret.

Pridie nonas.

Tertia dispellet stellas rubicunda micanteis
Aurora; effusis per sua colla comis,
Tunc ador, & semen iacitur feliciter aruis
Triticeum gelidis, aut ubi opacus ager.
Nunc quæ seminibus prosint medicamina primùm
Accipe, ne pereant semina iacta sŏlo.

Semperuiuę herbæ descriptio.

Herba uiret semper, medijsq; caloribus, atq;
Frigoribus, uiuam semper & inde ferunt.
Exiguum folium, crassum, tenerumq;, rotundum.
E rumpit tenero uertice spina tamen.
Seda uocant alij, sunt qui sesuuia dicant
Hanc in culminibus tegula parua tenet.
Cuius aquæ succus mistus; si semina habebit
Nocte prius, multum proderit ille satis.
Nec minus agrestis cucumis uenit utilis, humor
Expressus seruat sœmina iacta sŏlo.
Trita iuat radix, hanc curam semina poscunt.
Ni facies, uanis littora bobus aras.

VII. idus Aquilonius piscis desint occidere Capra orii Colum.

Septima lux Boreum gelidis cælauit in undis.
Fulget Amalthecæ Stella uidenda Capræ.
Vbera quæ quondam paruo siccanda tonanti,
Præbuit, in cunis officiosa Iouis.

Felix qui superos merito ueneratur honore.
Nunc cœlum exigui præmia lactis habet,
Lux est qua Solimæ gentes ob funera Christi.
Senserunt acies Vespesiane tuas

IIII,idus Sept. Æquinoctium Autumnale secundum iuniores.

Iam medium tenebris orbem, mediumq; diebus
Diuidit, ardenti qui ruit axe Deus.
Vitisator tenero redimitus palmite crineis
Ecce uenit, thyrsum contutiente manu.

Bacchi descriptio

Ora tument uuis quas multas edit, & ipsum
Abdomen uentris turpe retardat onus.
Sic cuius partus facilis Lucina dolentis
Expectat, mulier, iam paritura tumet.
Labra tument exerta, genæ, uultusq; rubescit.
Detectumq; gerit cornua bina caput.
Fructibus huic uarijs à læua pera grauatur.
Sæpe illis gaudet imposuisse manus.
Colligit hic prudens maturas rusticus uuas.
Crureq; setoso dulcia musta premit.

Vindedmia celebratur.

Illa fluunt instar labentis fluminibus undæ.
In labris feruent Bacchica dona suis.
Prela parant alij, repleuit dulcibus uuis
Ille lacus: spumans defluit unda meri.
Ecce alius subdit fumosis colla caminis
Rapta, alius curat dulcis ahena sapæ.
Sollicitant alij flammas, hic follibus auras
Accipit inde, eflat, ligna dat ille focis.
Hic undam folijs leuiter despumat aheni.
Vasa rotans alius priuat inerte situ.
Virginis en medium liquidis extollit ab undis
Tertia uenturis idibus orta dies.

III.idus Virgo oritur mane.

Iam ſubit agricolæ prati quoq; cura legendi.
Plana, ferax, & quæ roſcida terra placet.
Hic ubi lectus ager, ſternat uirgulta bipennis.
Grandia mox tibi ſunt ſaxa legenda manu.
Idibus ampla Ioui Capitoli templa dicarunt.
Magnaq; ſunt magno templa dicata Deo

Idibus Ioui Capitoliũ dicatũ.

Idibus & prætor conſueuit pangere clauum,
Lucida ter cedant ſydera ſolis equis,

XVII. Cal. octobris Megaleſia Iunius Brutus huic deæ ædẽ dicauit Liu. lib. vi. dec. iiii. Idibus, & dic Megaleſiorum dies atri.

Tum quoq; Romani Ludi celebrantur, & ipſa
Magna Deum mater gaudet honore ſuo.
Iunius huic ædem ſtatuit, Megaleſia magna
Qui proprio dixit nomine feſta Deæ.
Tunc, hodieq; dies ater rorantia cernit
Gramina ſit quamuis ora ſerena poli.

XV. Cal. Arcturus mane oritur. Colum.

Quartus poſt idus Arcturum tollet ab undis.
Tunc Eurus crebro turbine uertit humum.
Tunc Notus exurgit pluuias qui ſuſcitat undas.
Flamine tum rapido concitat Auſter aquas.

Ortu Arcturi ſi pluit, non pluit ortu Delphini. Pl n.

Si tamen æquoreus Delphinus rura rigarit.
Non rurſus pluuia terra madebit aqua.
Tunc quæ ſtagna colit diffugit garrula hirundo.
Syderis aduentum nulla manere poteſt.

XIIII. Cal. ſpica Virginis oritur mane, Fauonius, corus.

Poſtera diſpellet ſtellas Aurora micanteis,
Virginis Aſtreæ lucida Spica nitet.
Aſpirat Zephyri genitalis leniter aura.
Mentior? an flatus aufugientis erant?

XIII. Cal. Sol in Libram, Crater matutino apparet.

Cras ubi læta nouo ſpargetur lumine tellus,
Sol fugit amplexum Virgo benigna tuum.
Protinus ingreditur Libræ radiantia ſigna.
Et Crater ſummo mane uidendus erit.

Iamq; locis siccis, calidisq; papauera sparge.
Iamq; tuum semen brassica, terra cupit.
Gith seritur, nunc & cultæ nasturtia terræ.
Nunc & in apricis semina parua Thymi.
Postera lux ueniet, tenueis in luminis auras
Romulus hoc natus dicitur esse die.

XII. Cal. Romuli natalis dies.

Inclyta qui primus ingentis mœnia Romæ
Condidit, & proprio nomine dixit opus.
Pondere curuatur flauentis termes oliuæ.
Pallada munificam nunc uenerare Deam.

Oliua à Pallade inuenta

Huc ades umbrosis gaudens Feronia lucis,
Huc ades in carmen tu quoq; Diua meum.

Feronia nemorum dea.

Tu Dea frondosi nemoris, tua regna uirentes
Plantæ, quæ summi culmina montis habent.
Culmina Parthenij Veneri gratissima seruas,
Nonacrimq; uirent Mœnala summa tibi.

Mons Archadiæ, sic Nonacris, et Męnala

Albanum tu Diua tenes. Actæi Aracynthi
Culmina frondosis ardua cincta iugis.

Albanus mons Romę ꝓximus

Horrentemq; simul saxoso culmine Pindum.
Partibus ex multis garrula lambit aqua.

Pindus Thessaliæ mons.

Orbellum, Rhodopenq; tenes, quiq; altus Amyclis
Imminet, Armenij summa Niphatis habes.

Rhodope mõs Thraciæ.

Taygetus amyclis imminet.

Quos tulit ipsa, suos fructus altissima Pinus
Vix tenet, & multo pondere pressa gemit.
Parce illa uastis Isthmos circunfluus undis
Cingere uictori tempora digna uiro.

De isthmiis ludis apud Corynthum, Plut. in Theseo. Plato in Rep.

Cingite baccifera uictricia tempora lauro.
Aut quæ uictori palma dabatur equo.
Aut etiam forteis nunc myrtea serta coronent
Crineis, uel circùm brachia dent hederæ.

He arbores in locis diuersis victorũ comas exornabant.

Mænalus mons pinis abundantissimus.

Sternitur infelix pinorum sylua decora.
Pinifer en tristis Mænalus exuitur.

Fagus à φάγω
Lothos in Aphrica est frequens.

Cernis ut aëriæ diffundant brachia fagi.
Perpetua Lothos fluminis humet aqua.
Monticolæ larices nunc culmina montis obumbrant.
Fraxinus, ornus, acer, castaneæ, tiliæ.
Robora quid nemorē? quid quercus? quid terebinthos?
Carpinus immensas explicat alta comas.
Quid tibi nidiferas ulmos, sameraq; carenteis?
Perpetua laurum quæ tibi fronde uiret?

Quæ arbores cæsę durent in aquis Theophrastus lib. v.

Alnus amat fluuios frondens, amat æquora cæsa.
Nunc arbos frondet quæ modò nauis erit.
Huic comes est abies, quanquam cupit altera mõteis,
Altera perpetua qui fluit amnis aqua:
Nunc opulus, cedrusq; uirent, atq; æsculus ampla.
Populeas frondeis nunc leuis aura quatit.
Poma rubent, gratis de pomis siqua supersunt,

Persica poma à Persia noiata.

Quæ dedit Hesperijs Persica terra uiris.
Zizipha nunc, tuberes, & medica mala leguntur.
Cortice sub uiridi punica grana rubent.
Crustumijs, Syrijs, & quæ Numantia mittit,

Crustumia, pyra quæ vulgò glaciola. Syria croucla. De pyris Colu. lib. v. cap. ix.

Hæc sunt autumni tempora grata pyris.
Vos Amerina diu, uos succi plena phalerna,
Optastis quæ nunc tempora perueniunt.
Nunc rubet Alcinoi pomis ditissima sylua.
Ipsa suos ramos parua labrusca premit.

XI. cal. Octobris signa librę opposita Aries & Pisces mane latent.

Cras ubi diffugient spatioso sydera cœlo,
Et cedent claro signa minora Deo,
Proxima signa Aries contra, piscesq; nitentes
Oceani in liquidas deijcientur aquas.

Tempus adeſt amiti uirgæ, uiſcoq; parando.
Apta ſit aucupij noctua parta dolis.
Cras aliquis curuo terram uerſabit aratro.
Iam dicet Nauis ſydera cuncta latent.
Cætera perſpiciet tunc cœlo ſigna ſereno,
Forſitan & pluuijs inde madebit aquis.
Donec amygdalini curuantur pondere rami.
Carpite ruricolæ meſpila prima manu.
Tempora cotoneis ueniunt aptiſſima pomis,
Quæ tibi Cretæo miſit ab orbe Cydon.
Carpite ruricolæ uentres durantia ſorba.
Eb mille Autumnus munera diues habet.
Ille caput quaſſat redimitus tempora ramis.
Et quæ collidunt, plurima poma cadunt.
Nunc calathos implete uiri, blandæq; puellæ.
Aufugiet uelox quæ ſinit hora procul.
Quid caprificus uult hæc, quæ ſemper acerbos,
Semper habet fructus? decipit illa uiros.
Decipit: illa tamen dat feſſis protinus umbram,
Quum ſcindit glebas torrida ſtella Canis.
Caryca, uel Syrijs mittantur Coctana ab oris.
Ne Caprificus ſedula decipiat.
Tybure mittantur ficus, molliq; Tarento.
De lætis ueniant munera parua locis.
Alba ſuos ut parua premunt piſtacia ramos:
Ipſeq; iuglandis pondere ramus hiat.
Nunc Corylus Præneſte tuis pergrata nucetis,
Quam tibi, quam Græcis Pontica terra dedit.
Nunc cerasum, prunumq; ſimul, nunc munus Araxis,
Quæ redolent moſcum nunc pyra nulla iacent.

Amites virgæ viſco infectæ.

X. Cal. argonauis occidit tempeſtatē ſignat.

Cydonia mala vnde dicantur.

Caprificus. pri, metri cā corripitur natura longa.

Coctana exiguæ ficus.

Præneſte Corylis abūdans.

Araxes Armeniæ fluuius.

Pondere nunc cornus premitur, nunc glandibus ilex.
Sanguineis baccis auia cuncta rubent.

Autumni laudes.

Nec minus hic resonant auibus uirgulta canoris,
Quàm cùm uere nouo cantibus arua sonant.
Gratia nunc florum campos ornauit olenteis.
Syluarum folijs brachia tecta uirent.
Mollia nunc tutò tepido se gramina soli
Credunt, à campis Auster acerbus abest.
Nec timet herba gelu, nec sæuo exuritur æstu.
Et pulso ardenti tempore ridet ager.
Rusticus hic lætus tenueis decantat ad auras,
Dum facilem duro uomere uersat humum:
Nunc auis in syluis Autumni cantat honores.
Quæ fuit æstiuo tempore muta diu.
Alba mari iungit mollis sua rostra columba.
In liquida nubit fœmina piscis aqua.
Quis scit ne in tenera iaceat nunc molliter herba,
Optato gaudens pulchra puella uiro?
Vnda strepens fluuij leuiter nunc cælat amores
Quæ penè æstiuo tempore sicca fuit.
Nunc mea captarunt formosæ pectora musæ.
His teneor, ferus hæc uincula nectit Amor.
Nunc duris olim spinis armatus echinus
Panditur, in præceps castaneæq; cadunt.
Euitet uolucris uiscum, calamosq; tenaceis.
In se si nescit sedula ludit auis.

Ficedulę nominis allusio.

Tu quoq; auis ficus quam nomen cepit edendo,
A laqueo fugias, cautior esse uelis.
Illud monstrauit, monstratam puninet ille.
Ne dominus ficus dulcia damna ferat.

Iamq; cothurnices, turdiq; per arua uidentur.
Sturnorum campi garrulitate sonant.
Cacabat & perdix quum ducit sydera uesper.
Auolat aufugiens Phasis alumnus Ithys.
Cras ubi flammiferos tollet de gurgite currus
Phœbus, & Oceani fugerit ortus aquis,
Astra procul fugient, tum summo uertice mundi
Phyllirides Chiron conspiciendus erit.

IX. Cal. Centaurus mane oritur. tépestas.

Sæpe ruit uentus syluas furibundus in altas,
Pinguiaq; immodicis imbribus arua natant.
Culta lobis milij tellus flauescit, at illud
Tempora lunata falce secare iubent.

Theophrastus ἐν λοβῷ μὲν οὐ μόνον τὰ ἐπέτεια, καθάπερ τὰ χειδροπά.

Cras tibi Libra dies, & somnos ponderat æquis
Lancibus, & perstat pondere lingua pari.

VIII. Cal. æquinoctium autũnale.

Vt quater Oceano Tithoni lucida coniux
Surget, gaudebit roribus herba nouis.
Lucida suspicias sublato sydera uultu,
Orta tibi Hædorum sydera bina micant.
Ipsa dati cœlo potitur nunc munere lactis
*Mater *, at hi rapti præmia lactis habent.*

IIII. kl. Hædi oriunt cum Sole

*&

Tunc est præcipue satio pergrata lupinis,
Et siliquis: capiat semina læta solum.
Falce racematum tempus resecare panicum.
Hæc capis, hæc mittis munera terra uiris.
Scilicet alternis uicibus natura gubernat.
Quicquid habet tellus, quicquid & æquor habet.
Vt folia in syluis labuntur, prima uiretq;
Altera, & his lapsis altera perueniunt.
Sic quæcunq; uident nutantis lumina solis
Intereunt, surgunt altera, deinde cadunt.

οἵηπερ φύλλων γενεὴ τοιήδε καὶ ἀνδρῶν.

Dapes in templo Mineruę.

Vltima lux agitur cœlo deducta sereno.
Accumbat sacris docta Minerua thoris.

Pridie Kl. metrinæ festum.

Huc ades o Metrina tuus noua uina sacerdos
Libat, & annoso pocula plena mero.
Dum loquor hæc tacito fluxerunt tempora cursu.
Septimus & mensis præcipitatur aquis.
Nunc quæ Pegasides fontem seruatis, & undam,
Vngula quam celeris cornea fodit equi,
Pandite. nam sacros per uos accedere fonteis
Opto, Calliope docta puella faue.
Nam tentanda uia est qua me quoq; tollere poßim
Inter mortaleis docta per ora uirum.
Nunc iuuat è floreis pratis legisse coronam,
Perpetuoq; meum cingere honore caput.
Si neq; Mœcenas aberit, nec tempus iniquum
Inuideat (namq; id frangere cœpta solet)
Te nostri natale sölum, dulcißima tellus,
Vnicus Italiæ splendor, in astra feram.

Venetiarū laudes.

Ecquæ nam toto est urbs te felicior orbe?
Robore, consilio, diuitijsq; uiges.
Tu sola Ausonijs ingens es gloria campis.
Testantur patriæ mœnia læta tuæ.
Aspice te circum disiectis oppida pinnis
Vndiq; strata iacent, undiq; strata iacent.
Dij tibi sic faueant semper iustißime Cæsar.
Vt seruas patriæ mœnia clara meæ.
Magna quidem laus est populos uicisse superbos.
Nec minor est uirtus abstinuisse bonis.
Tu meritò duplici lauri cingere corona.
Virtuti uenient præmia bina tuæ.

Hæc patria est doctis, urbs nec pacatior ulla.
Inter quas multas maximus orbis habet.
Dux tuus est studij Cosmus Florentia fautor:
At Venetum doctis inclyta terra domus.
Nec spes, nec ratio studiorum tempore nostro
Exceptis rursus ulla duobus erit.
Vatibus haud turpe est iterum conducere furnos,
Balneolum Gabijs, languida musa iacet.
Non homines, uelut antè, solent uirtutis amore,
Aut laudis capti, quærere digna uiris.
Vicit amor nummi, atq; auri furiosa libido.
Vnde aurum crescat lumine quisq; notat.
Dicite mortales, collecta pecunia quidnam
Multa iuuat? uel quis finis & usus erit?
Disce agè uir nummi quis sit prudentibus usus.
Hoc animæ est dandum, sit tibi cura tui.
Illud cantori, referat sua munera cantor.
Fumet & ad patrios sæpius ara Deos.
Sis bonus hospitibus, iustos uenerare, nec ulli
Sis ferus: & patriæ sit tibi cura tuæ.
Vtere sic partis, sacros uenerare poetas,
Musarumq; choros, qui tua facta canent.
Sic & in Elysiis campis inglorius æuum
Non duces : læta fronte uidendus eris.
Illic & laudes, illic data munera sumes.
Nec flenti lacrymas tristia fata cient.
Vt tumuit cuicunq; graui manus usta ligone,
Flet sortemq; suam, pauperiemq; patrum,
Quid melius quàm fama uiris bona? gloria parui
Rebus in humanis funera sola facit.

Vsus diuitiarū quis esse debeat. Theocr. Aristo. lib. iiii. ad Nicomachum.

Hoc manet Atridis: Priami bona nocte teguntur,
Nec dantur reditus, quæ rapuere duces.
Sed ruit interea nunquam reparabile tempus,
Docta Syracuſij dum tibi dicta cano.
Septimus à numero dictus, ſequiturq́; ſequenti,
De numero, cuius nomina dicta patent.

October olim Domitianus.

Dicitur October, tu nomina uana dediſti.
Amiſit titulos Domitiane tuos.

October in Martis tutela.

Menſis adeſt Gradiue, tua hunc tutela gubernat.
Ponat pauliſper tela cruenta manus.
Bellice depoſita galea pauliſper, & haſta,
Effice diſcedant bella, furorq́; procul.
Effice diſcedant iræ, furiæq́; uirorum.
Tempora ſint quæſo, cantibus apta meis.
Si iubeas dulces dictabunt carmina Muſæ.
Nulla ualet Mauors in tua bella ſoror.
Cuncta tibi cedunt, urbes, populiq́; feroces.
Auro franguntur ſed tua tela tamen.
Nec (precor) inuideas quòd nõ tua caſtra ſequamur.
Non manus hæc illis artibus apta mea eſt.
Non mihi præualidis torquentur pila lacertis.
Dura'ue flectuntur colla fugacis equi.
Sed mea formoſæ captarunt pectora Muſæ.
Hæq; docent, famæ nobilioris iter.
Diuitias alij quærant, inhientq́; paratas.
Me iuuat in multis gloria parta uiris.

III. non autũnus medius.

Sunt paribus ſpatijs Autumno tempora lapſa,
Et ueniunt: medium diuidit orta dies.
Nunc quoq; ſunt lini qui credant ſemina ſulcis.
Sunt quoq; qui uiteis falce putare uelint.

Est alius terræ flexos propaginis arcus
Deflectit, uitis nunc reparanda uenit.
Quarta dies orta est octaui lucida mensis.
Heniochus rapidis fræna relaxat equis.
*Phœbe mone qui cuncta uides, audisq; : * sorores*
Qui regis, Aonidum, Pieridumq; choros.
Tu numerare potes fulgentia sydera cœli.
Cur'ue micent tacito lucida signa polo.
Fertur Ericthonius Vulcani semine natus,
Dum petit amplexus sacra Minerua tuos,
Hæc pede consperfit miscens cum puluere semen.
Altera pars anguis, altera surgit homo.
Accipit hunc calatho, quem læua forte gerebat
Abdidit, ut nulli sacra uidenda uiro.
Hunc dat Erichthei clausum seruare puellis.
Clauditur hic quicquid non aperire iubet.
Grata magis, semperq; placent, quæcunq; iubemur
Linquere, præ cunctis sola negata iuuant.
Vidi ego nuper equum frænis parere negantem.
Laxatis frænis inde quietus erat.
Sæpe uagas calathum quòd reclusere puellas
Crimina dementeis morte luisse ferunt.
Anguis ad auxilium fugit, clypeumq; Mineruæ.
Hæc aluit: misto corpore magnus erat.
Iunxit equos curru primus, celeresq; quadrigas.
Altrici statuit sacra ferenda suæ.
Iuppiter obstupuit currumq; inuentaq; Solis
Semihominem cunctis prodere posse uiris.
Accipit hunc: stellis septem radiantibus ornat,
Vt referat factis præmia digna suis.

IIII. nõas Octobris Heniochus mane occidit.

* Sororum.

ἠέλιος ὃς πάντ' ἐφορᾷς, καὶ πάντ' ἐπακούεις.

Aurigæ fabula.

Equos quis primus iunxit.

Tempora uenerunt iterum gratiſsma plantis.
Surculus ignotam diſcat amare pyrum.
Credantur terræ radicibus intyba longis.
Ocimaq́; cappar, menthaq́, piſa, eruum.
Carduus, & maluæ, redolens & ſemen anethi.
Credantur culto iam coriandra ſŏlo.
Phœbus ab imperijs ſeſe feret Amphitrites.
Et ſcandet rapidis æthera clarus equis.

III. Nonas. Corona manę oritur tempestas. Putealia. * Florea serta vadis.

Surget ab Oceano Bacchi tum Gnoſius ardor.
Rura madent pluuijs, tollitur unda maris.
Tempus erit iam iam puteos ornare coronis;
*Et dare fontanis * ſerta decora uadis.*
Si nimijs anni madefacta eſt imbribus uua,
Accipe quo poſsis hanc medicare modo.

Ad vina complura remediū.

Feruere cùm primo ſpumantia labra calore
Cernes, elatus iamq́; racemus erit,
Transfer uina alijs uaſis, ſubſidere fertur
Vnda, magis petit hæc inferiora grauis.

Pridie nonas Aries medius occidit Hœdi oriuntur.

Nocte ſequente aliquis tollens ad ſydera uultum,
Vltima Phryxeæ terga uidebit Ouis.
Si fuerit potus ſurgenteis dicet ad Hædos,
Cras habet taleis o mea menſa dapes.
Viua ſua referat ceraſi plantaria terra
Rusticus & ramos ad meliora uocet.

Ceraſa vt ſine oſsibus naſcantur.

Oſſe caret ceraſum (docet experientia mater
Cunctorum, ſi quis credere forte negat)
Si truncus geminas in parteis ceſſerit, & ſi
Sit radice tenus rapta medulla leuis.
Se tamen è terra pedibus ferat ille duobus
Truncus, ne Boreæ ſentiat inde minas

Fune ligandus erit, ferro signata cicatrix
Sic coit, huic uirgo surculus aptus erit.
At si formicas patitur quum floribus albet,
Incipit & teneras fundere planta comas
Fex uini, andrachne, & rigidum miscetur acetum.
His relinas truncum, pestis acerba fugit.
Quarta ubi post nonas fugiet Tithonia coniux,
Et sol decedens æquore mersus erit,
Pleiadas incipiet serus deducere uesper.
Tum capiat fossus uomere sulcus ador.
Prima ubi credideris nutrici semina terræ,
Optantur pluuiæ, queis sine nulla seras.
Nunc age quo possis pluuiam prædiscere signo
Expediam, cœptis annue Phœbe meis.
Namq; ubi Sol Zephyri purus longinqua reuiset
Regna, dies totus deinde serenus erit.
Si quoq; mane oriens nitidum caput exeret undis,
Ora erit immensi tota serena poli.
Mane rubent nubes, nec tollit ab æquore currum,
Ventus erit; pallet, grando timenda uenit.
Exoritur Phœbus, nubes glomerantur ad illum
Horrida tempestas, magnaq; surgit hyems.
Si tamen has inter promet sua lumina, tantò
Maior hyems, quantò hic ore minore nitet.
At nisi circundant nubes tua lumina Titan,
Qua fuerint uenti parte, timendus erit.
Sole oriente rubent radij, pariterq; cadente,
Tum coëunt pluuiæ, tum coit agmen aquæ.
Ecce rubent nubes circùm cùm fertur in undas,
Imber abest, sequitur postera clara dies.

Remedium cõtra formicas.
Portulaca.
V. idus Virgiliæ oriunt uesperi.
Teoph. lib. 8. Capite sexto. μετὰ δὲ τὴν σπορὰν ὕδωρ ἐπιγίνεσθαι πᾶσι συμφέρει,
Prognostica pluuiæ, & serenitatis ex Sole ex Plinio & Theophrasto.
{At si cum recert' q; diem cõdet' q; relatum lucidus orbis erit.
Medioq; refulserit orbe.
Virg.

Diuersi rumpent radij.

Si pluet, & radius nubem contraxerit, illam
Quæ sequitur pluuijs est comitata dies.
Si cùm rura nouo conspergent lumine, nubes
Hæc Austros ibit, hæc Boreamq; trucem,
Caute uiator aquas pluuuias, uentumq; timebis,
Sit licet hæc multo lumine clara dies.
Si radij obtusi fuerint, ut nube carentes.
Suspectæ pluuiæ sint tibi ruricola.

Prognostica pluuiæ & serenitatis ex luna.

Si uerò sese Phœbus iam tinxit in undis,
Luna geret fratris officiosa uices.
Quarta tibi sit certa prius, nec fallere nouit,
Hæc tibi sunt certo signa notanda die.

Virg. sin ortu in quarto.

Flat rubicunda, pluit nigrans, & pura serenat.
Dat rutilans uentos, & pluuialis erit.

Vento rubet aurea Phœbe. Virg.

Ante tamen quartam mortaleis illa latebit,
Humida totius tempora mensis erant,
Si modò spirabit tepidi leuis aura Fauoni.
Plena nitet quæ nunc luna birornis erat.
Dat rutilans Euros, pluuias subnigra, serenat
Pura, micat claro lumine pura dies.

Virg. si nigrũ obscuro comprenderit aera cornu.

Hæc quoq; signa dabit nascens, si turbida primo
Consurget cornu, post mediam imber erit.
Inferius nigret cornu, pluuialis habetur
Cum nondum mediam fecerit illa uiam.
Corpore si in medio nigrescet, plena parabit
Imbribus immodicis illa rigare solum.
Si Boreæ surgens cornu monstrabit acutum,
In syluas Aquilo tum furibundus adit.
At si aliud pariter rigidum spectabit in Austrum,
Nulla mora, in magnas prosilit ille minas

Ventus

Ventus erit quum stella facem de uertice mundi
Ducet, dum fulgent lucida signa polo.

Sæpe etiã stellas vento impẽdente videbis. Aristot. problematum sectione prima.

Si uer, atq; æstas, syluas, camposq; rigarint,
Mox erit Autumni multa serena dies.
Autumno procedet hyems uentosa sereno.
Sic uariant cursum tempora quæq; suum.
Dant quoq; signa duæ stellæ, dicuntur Aselli.
His binis Cancri lucida terga micant.

Vide iginium sunt in testa cancri.

Exigua est nubes hos inter, distat ab ore,
Et cauda, latet hæc, aspera surgit hyems.
Fulgurat à Zephyris, Austro, Coro'ue serena
Nocte, sequente die uentus & imber erit.

Virgilius at Boreę de parte truci cum fulminat & cum. & cætę.

Si nubes alti consident culmine montis,
Imber erit, fugient, phœbe serenus eris.
Nunc agè qui gaudes nigræ nidore culinæ,
Tempora quò possis noscere, signa canam.

Prognostica ex culina.

Namq; ubi fictilibus prunas admoueris ollis,
Si hærebunt latis, imminet imbris aqua.
Aut quum de pruna tecta saliere fauillæ.
Lumine uel carbo candidiore nitet.
Dat quoq; signa fretum, uenturo murmurat unda
Vento, tranquillis dum mare cessat aquis.

Ex mati.

Tum nemus omne sonat, foliorum murmura longè
Clamant, quum densis imminet imber aquis.
Pluma natat, spinæ lanugo per aëra fertur.
Aut quam florescens populus alta tulit.
Nunc ubi sylua comis campos, & ramus opacat,
Credite ruricolæ semina prima locis.
Atlantis facunde nepos huc labere pennis.
Te caducifero bella iubente silent.

Idibus Mercurialia.

Bella silent, lætus ueniat mercator ad aras.
Nec pigeat pacis munera ferre Deo.

Equus matri Deum cędebať XVII.Cal.dies ater.

Nunc equus ingentis Matris mactatur ad aras.
Sanguineam moriens uictima plangit humum.
Lux ea post idus signo numerabitur atro.
Hei mihi quàm penè est illa relicta mihi.

XIIIj.Cal.Nouembris.Sol in Scor.ingressus.

Nunc si suspicias stellas ubi fugerit eos,
Scorpio Phœbeo lumine clarus erit.
Tempus adest ulmis lentas adiungere uiteis.
Iam quæuis arbos ablaqueanda uenit.
Persicus inseritur, platanis inserta rubebunt
Persica, pingentur poma colore nouo.

Præcoqua duracina, persica vnde nomen sumpserunt. Artaxata urbs Armeniæ.

Præcoqua sunt, & quæ sumpserunt oße tenaci
Nomina, sunt & quæ persica terra dedit.
Sunt quoq; quæ misit tellus Artaxata felix
Inter se capiunt hæ, referuntq; comas.
Sed tamen, & prunos non dedignantur, & audent
Ignotis ramis adsociare genus.
Sic & amygdalinis ramis. tamen illa pudore
In sterili platano se posuisse rubent.

Persica ut inscripto nomine nascatur.

Nunc agè quo poßint inscripto nomine nasci
Poma feram: nobis Græcia testis adest.
Septimus ut patefacta dies dura ossa uidebit,
Erue: diuellas tegmina aperta manu.
Mox tibi cinnabari scribendus nucleus illo
Nomine, quo nasci nomine poma cupis.
Obrue compositis illum mox oßibus, antè
Fune liga, primis ossa repone locis.

XIII.Cal. Vergilię mane occidunt.

Postera lux ducet Phœbæam lampada terris,
Sopitis somnos excutietq; dies,

Tum te Vergiliæ sole exoriente latebunt.
Occidet incertæ portio magna Bouis.
Fœmina, uel mas sit, non est cognoscere promptum.
Membra priora patent, posteriora latent.
Defruto adest tempus tandem, dulciq; carœno.
Grandia nunc spument dulcis ahena sapæ.
Cernis ut obscuri cinxerunt æthera nimbi?
Centaurus gelidis mane refugit aquis.
Arctoo Boreas gelidus spirauit ab axe,
In mare tranquillum quantus adire solet.
Distulit huc, illuc nubes: cœlo inde sereno
Subdidit aspectu sydera cuncta tuo.

VIII. Cal. Centaurus mane oriri desinit.

Accipe quid referat Autumnus pinguis, olenti
Cum uenit pomi cinctus honore caput,
Si Boreas lætos campos inuadet, Olympus
Nec pluuias terra tum sitiente dabit,
Si neq; ab Arcturi pluuialis syderis udo
Occasu, multa terra madebit aqua;
Si neq; spargetur pluuia rus, cùm petet undas
Oceani, horrendæ stella timenda Canis,
Humidior natura quibus, uenit hora benigna:
Fœmineo sexu tempora sicca fauent.

Prognostica autumni, ex Hippocr.

Nox uentosa uenit uenturis quarta calendis.
Nil sarraca sequens stella Bootis erit.
Tum pater ò Lenæe ueni, tibi sacra feremus
Munera, Vertumno te comitante ueni.
Sed prius & fico multo, tumidisq; racemis
Infectam faciem fluminis unda lauet.
Ora quid ambobus fœdaris pinguia succis,
Me prendens tremula uoce rogauit anus.

IIII. Cal. Arcturus vesperi occidit, Baccho, & Vertumno noua vina offeruntur.

Tunc ego: Trinacrijs nuper quia uenit ab oris
Infectos uultus, oraq́; tincta gerit.
His anus auditis ardentius instat, & omnem
Rem cupit, & ritus noscere Bacche tuos
Nam iuuat externos mores, cultusq́; Deorum
Noscere, ne in paucis usq; moremur ait.

Athenæus lib. II. Dipnosophistarum. Eramus, adag.

Trinacrijs Morychus fertur; quia collibus uuas.
Hic dedit, & primus dulcia dona meri,
Repperit, & dulceis ficus, nunc ille duobus
Muneribus fruitur, reddita causa patet.
Vix bene finieram, nobis cur dicitur idem
Bacchus? sunt igitur nomina terna Deo?

Bacchus à βακχεῖν Eustat.

Mænades effusis currunt sine more capillis,
Dum fiunt patris turpia sacra senis
Tum fremitu arua sonant, & fœmineo ululatu.
Nomen ab insanis hinc Deus ipse tenet:

Bacchi multa nomina, Ouid. lib 4. Meta.

Dicitur & Bromius, Liber, Dionysius idem.
Lenæi Ismarijs plurima fama iugis.
Nunc & Osiris erit, nunc à soluendo Lyæus.
Quem silæna uocet iamq; Priapus erit.
Nycteleus, Nyseus, Eleleus, & Iachus, & Euan.
Per graias genteis nomina plura sonant.

III. Cal. Cassiopea uesperi occidit. eius fabu.

Cras ubi sydereus flammas deducet Olympus,
Ibit in Oceani Cassiopæa uada.
Illa tuum Tethys non quærit pulchra maritum,
Vt tua sic pellex, participetq́; thorum.
Sed defessa uia, longo defessa labore,
Fluctibus æquoreis crura lauare cupit.
Nereidas forma uoluit superare puellas.
O mulier nullo munere digna Deum.

Fœmina de forma, uel tempore nulla iocosè
Decertat: solet hic seria ferre iocus.
Nunc resupina sedens cum cœlo uoluitur alto.
Fulgenteis stellas tresq; decemq; tenet.
Credite securi nunc cultæ semina terræ.
Effugit uisus lucida Maia uirum.

Antè tibi Eoæ Atlantides abscondantur.

Maturanda suo sunt omnia tempore, gnauè
Nulla est sementi res facienda magis.
Silicet hic anni totius spes solet esse.
Qui male crediderit semina, pauca leget.
Qui bene mandarunt sulcis sua semina, inoccant
Ne uentura seges, præda sit alitibus.
Iamq; cadant densæ concussa de ilice glandes.
Prata riget riuus lenè strepentis aquæ.
Fraxinus, aut ornus ramis spolietur, & ilex.
Hosq; feras duro pabula grata boui.
Ite leues elegi quamuis non passibus æquis.
Et quamuis pressi pondere quisq; graui.
Meta patet cursus, per apertum currite campum.
Iam propè suscepti meta laboris adest.
Quid uolui demens? hoc dignum uersibus æquis
Pondus erat, sit me pœnituisse satis.
Nam neq; mutari facile est: sub pondere sudo,
Do pœnas sceleri Iuppiter alme meo.
Heu quantò melius curuus præceptor arandi.
Et quem doctiloquum Mantua digna tulit.
Res quocunq; cadat, nobis narrate puellæ
Quod superest: faciles in mea uota Deæ.
Difficile est fateor, sed uestris uiribus impar.
Credibile est magnos omnia posse Deos.

A' facili auxilium petit

Mensis ut octauus fugit; sic proximus illi
Aduolat, ardentis & latus urget equi.

November vii.

Vt dedit octauo numerus sua nomina, nonus
Qui sequitur, nomen deinde sequentis habet.
Iamq; ubi pallenteis frondeis rubicunda uidebit

o Vocat.

*Purpureum roseo quæ * uehit ore diem,*

Tauri caput occidit.

Aspiciens Zephyros aliquis sic dicet ad astra,
Lucidus in liquidas Taurus abiuit aquas.
At si despiciet, canentia rura pruinis
Cernet, & albebunt arua colore nouo.

Cal. Ioui epulum parabatur

Nunc epulas dat turba Ioui, mensæq; parantur.
Accumbet sacris Iuppiter ipse thoris.
Namq; suos nunquam Deus auersatur amicos.
At semper læta fronte uocatus adest.

III. nonas fidis mane oritur. pluit.

Scripsimus hæc. lucem iam tertius extulit undis
Phœbus, & emicuit conspienda Fidis.
Signa dabunt imbres, si terram aspexeris udam,
Cœperis ut pigro membra leuare thoro.
Cras ubi lux aderit, roseis inuecta quadrigis
Aurora expellet sydera cuncta procul.
Prima iter ingressus captabis frigora luce.
Multa procul fugit, multaq; uenit auis.
Frigora quòd ueniunt solers diffugit hirundo.
At syluestris anas frigora prima petit.

Plinius.

Vos quoq; Pygmæis nunc tandem prælia paruis
Parcite, quæ Thracum rure uenitis aues.

Homo. Iliad. γ. ἀνδράσι πυγμαίοισι φόνον, καὶ κῆρα

Heu quid turbatis paruam certamine gentem?
Dicite. quo geritis prælia tanta modo?
An quia quæ uobis signatur in aëre pennis
Littera Pythagoræ, quem tulit alta Samos.

Temnitur his nullo uiuentibus ordine? non ne φέρονται.
Gentibus Hesperijs temnitur illa simul?
An potius quia uestra solent hi pignora telis
Cædere, quæ hostili Marte perempta iacent?
Mart. turbabis uersum. nec littera tota manebit.
Vere nouo (uer semper agunt florentia rura
Illorum) altiuola parturiente grue,
Pygmæorum pugna.
In pugnas armantur oues, simæq; capellæ.
Funguntur q; ipsæ munere fortis equi.
Vt primum peperere grues, utq; oua dedere,
Nataq; sunt paruis maxima damna uiris,
Scandit equum paruus paruis calcaribus harmos
Vrgens Pygmæus, dextera fræna regit.
Læuaq; pugnaceis arcus, humeroq; pharetra
Pendet; uipereo spicula felle madent.
Conueniunt multi, parua de gente fit ingens
Agmen, nec gens est altior illa pede.
Littora discurrunt passim, syluasq; uirenteis.
Oua gruum quærunt, illa reperta terunt.
Ni faciant, paruæ tollentur semina gentis.
Ibit & in nihilum, quod fuit ante parum,
Ecce grues ueniunt, quarum iam pignora paruus
Triuit Pygmæus, quum neq; nata forent.
Tum uerò feruent ardentis prælia Martis.
Alter in alterius nil timet arma ruens
Illæ pro natis pugnant, pro seq; repugnant
Hi, certant armis, & ratione simul.
Pygmæus parua depromit tela pharetra.
Inq; gruem mittit, sed cauet illa leuis;
Dum fuit exiguis paruus bellator in armis,
Sibila dum neruo spicula missa mouent.

Vincitur; atq; impar ſublimis in aëra fertur.
Sic uitæ cupidus triſtia fata uocat.
Autumno fugiente leues, blandæq́; uolucres
Triſtantur ſolito deficiente cibo.
Sic neque ſunt eadem cunctis felicia rebus
Tempora, nec cunctis triſtia damna ferunt.
Sed iam contigimus metam, datur hora quietis.
Ex nox in nigris aduolat atra rotis.
Tempus equum dudum ſudantia ſoluere colla.
Deme iugum: capiat corpora feſſa quies.

MAGNIFICI DOMINICI LAVREDANI VENETI.

Argumentum in Librum Quartum de Anno.

ARuorum cultus, ſpoliatas frigore ſyluas,
Feſta, niues, uolucres, ſydera quartus habet.

NATALIS COMITVM VENETI DE ANNO LIB. IIII.

IAM Phaëthontæi pulſarunt æthera currus.
Et ſol cœliuagos æquore tollit equos.
Iuppiter altitonans clarum patefecit olympum.
Noxq́; pruinoſis lurida fugit equis.
Aſpice iam roſeus color ætheris inficit umbras.
Sydera fugerunt exoriente die.

Pandite, nunc Zephyri felicis sibilat aura,
Linthea flaminibus: uentus & unda uocat.
Sulcenus placidum uentis spirantibus æquor.
Inuitat facilis marmoris unde ratem.

Inuocatio à metaphora sumpta.

Dij quibus imperium pelagi, quā currimus undæ.
In nostras faciles nunc precor este preces,
Oceanusq; pater rerum, Neptunus, & udus
Nereus, cui semper barba madescit aqua.

Pater rerũ iuxta Thaletis Milesij sentẽtiam qui oĩa aquam principium est arbitratus.

Namq; ubi contigero portus, in puppe coronas
Constituam, uobis florea serta dabo.
Mox tria purpureis altaria floribus addam,
Hic suaueis fumos pinguis acerra dabit.

Narratio.

Diffugit iam læta dies, & gaudia multa
Innumeris ueniunt continuata malis.
Fugit læta dies, fortis, uiridisq; Iuuenta,
It procul hinc niueis florida uecta rotis.
Cernis ut innumero miscetur flumine pontus?
Innumera ut uentis nubila pulsa uolant?
*Sic uarijs * properata malis incurua Senectus*
Aduenit: huic semper fida Querela comes.

* Comitata.

Et baculo suffulta gemit, tremebundaq; membra.
Nec potis est sese pondere ferre suo.
Nunc anni fugere dies, & tempora læta.
Venit Hyems canis tempora tecta comis.
Eminet huic mentum, rugosus uultus, & ore
Illa cauo, mentum, nasus & ora tegit.

Hyemis descriptio.

Non secus annosæ, cùm fluminis ebibit undam
Ex imis, resonant posteriora bouis.
Dentibus ora carent, humectant lumina guttæ.
Et capitis magno pondere colla tremunt.

Stiria dependet naſo, gemit illa dolore
Perpetuo, pallet iam propiore nece.
Vnca manus, uenter paruus, tenuesq; lacerti.
Huic manuum uenas enumerare potes.
Hanc etiam expediam uir præſtantißime partem,
O Gabriel muſis gloria ſumma meis.
Tu modò da facileis uelo feliciter auras.
Vt mea quò cœpit currere, nauis eat.
Tu mihi Neptunus, mihi tu rex Eeolus alter.
Carbaſa cum uultu ſtantq; caduntq; tuo.

VI. idus nouẽbris Auſter, aut Eurus. Virgiliæ occidũt.

Sexta dies agitur uenturis idibus, Auſter
Murmurat, & raucus lata per arua uolat.
Vergiliæ totæ liquidis cælantur in undis.
Delitet Atlantis lucida turba ſenis.
Si qua tibi fuerit ſterilis uiuacis oliuæ.
Planta, cupit ſimæ ſtercus habere capræ.

Celebratur ſementis, hordei, farris, & tritici. Theophra. libro. viij. cap. vj. σπείρειν δὲ ξυμφέρει πάντα, μάλιστα μὲν ἐν τοῖς ἀρότοις.

Credite ruricolæ nunc cultis hordea campis.
Fertilis en tellus farra nouata cupit.
Spargite triticeam meſſem dum campus aratrum.
Dum patitur tellus uulnus, & hora ſinit.
Otia delectant corpus, ſed ferre uoluptas
Parua breuisq; ſolet plurima damna uiris:

Fabæ ſeruntur.

Prima fabis ſatio uenit, pinguißima tellus.
Has capiat: Phœbe plenior orbe micet.
Credere ni libeat quicquid fert Græcia mendax,
Inter fabellas hoc numerare potes.

Faba quomodo ab herbis ſit tuta.

Nam faba ſi tepido maceretur ſanguine primùm
Dura capi, herbarum noxa nulla nocet.

Faba vt facilè coquatur. Pal-

Si ſpargenda madent commiſto ſemina nitro,
Fit coctiua breui, ſigni or antè fuit.

Hora ſubit pratis iterum pergrata parandis.
Ponantur uites, eſt ubi apricus ager.
Conuenit & mergos, flexos propaginis arcus
Cædere: nunc plantas aggere cingat humus,
Nunc ubi rura tepent, nec ſæuum frigus adurit,
Et rigidi Boreæ uis glacialis abeſt;
Vitibus, arboribusq; ſubit iucunda putandis
Hora, ſimul cultus poſcit oliua ſuos.
Palladiæ forſan cultus uiuacis oliuæ
Quæris, & id noſtro carmine doctus eris.
Arua legas queis ſit ieiuni glarea ruris
Miſta, placet cretæ cum ſabulone locus.
Nec mihi diſpliceat natura denſius aruum:
Sit ſabulum, uligo, glarea nuda, procul:
Nec cerri lateat radix, aut æſculus alta
Nam radix oleam pernicioſa necat:
Viua ſua referas illuc plantaria terra.
Foſſa alta his debet quatuor eſſe pedum.
Sunt & qui cœli regionem in cortice ſignent.
Et quæ pars uentis, queis quoq; uerſa fuit,
Hic ubi lectus erit campus, plantæq; uirentis
Spargent pacatas brachia læta comæ:
Arbutus ablaqueanda tibi eſt, cui ſtercore iacto
Sæpe fodi, rurſus aggere cingat humus.
At ſi Palladios fructus tibi denegat arbos,
Accipe quo poßis hanc medicare modo.
Pars miſcetur aquæ, pars & miſcetur amurcæ.
Rebus menſura hæc æqua duabus erit,
Mox circum plantas humor ſpargatur inanis,
Ponere ſtramentum ſit tibi cura prius,

lad. Theoph. lib.ij.cap.v. de arboribus.

Mergi uitium.

Oliuarũ cultus.

Theophr. lib. ij. capite. vij. de plantis. δὲ καὶ τὴν θέσιν ὁμοίως, ἣν πρότερον εἶχον γωνίας τῶν δένδρων τὰ πρὸς Βοῤῥᾶν, καὶ τὰ πρὸς ἕω καὶ τὰ πρὸς μεσημβρίαν,

Vt oliuæ ferat fructus remedium.

Cato de re ruſtica cap. 93.

Arbores cur aliç tardè crescant, aliæ citò.

Forsitan & prolem tardè crescentis oliuæ
Miraris, cur sint germina tarda rogas.
Quattuor hic elementa iuuat nouisse, duorum
Humida natura est, sunt quoq; sicca duo.
Sunt duo quæ frigent, duo sunt quæ continet æstus.
Nascitur hinc toto quicquid in orbe uiget.

Mare, pisces: cœlū volucres intelligendum.

Hinc pecudes, armenta, uiri, mare, sydera, cœlum,
Et cum graminibus, saxa, metalla, frutex.

Theophrastus lib.i. de causis plantarum.

Altera plus humoris habet res, altera sicci.
Ast alia his pariter mista duobus erit.
Altera res magis est cum frigore mista, calore
Altera, at hæc pariter mista duobus erit.
Quatuor has parteis capiunt animantia, at huius
Plus tenet hoc, eius parcius illud habet.
Quæ magis est sicci compos & frigoris, hæc res
Tarda uenit, citius humida crescit aqua.
Fœmina namq; uiris citius concrescit, at illa
Debilior, cum sint robora magna uiris.
Plus habet humoris mulier, uir plus quoq; sicci.
Continet hæc res plus roboris, illa minus.
Tempora plura mares uiuunt: magis arbuta crescunt
Est natura quibus mollis, & humidior.
Cernis ut exiliant salices, & populus alta?
*Vt crescat longo tempore * dura Ebenus?*

*palma virês.

Humidior frondes maiores educat arbos,
Aut plureis: udæ est humida densa coma.
Duritiem fructus oleæ testantur, & ipsa
Sicca coma, hic omnis reddita causa patet.

Maria clauduntur.

Nauta gubernaclum puppis suspendat, & altè
Dormiat: æquoreas non datur ire uias.

Partibus à cunctis pelagus turbatur & undæ
Tanquam cum uentis pax ſit adempta ſibi.
Semina qui ſparſit terræ ſuſpendat aratrum.
Nam rus hyberna uulnera ferre negat.
Tellurem Boreæ penetrabile frigus in altam
Ingreditur, uireis debilitatq; ſoli.
Monſtrat auis tempus Lybicas quum fugit ad oras. Grus.
Credidit hic quiſquis ſemina nulla ſolo,
Heu miſer alterius fruſtra ſpectalis aceruum,
Quum ueniens Aeſtas ſpicea ſerta geret.
Nec prece, nec precio flectuntur tempora lapſa.
Nec ſentit lacrymas labilis hora uirum.
Amiſit quæcunq; ſuos inſana iuuentus,
Quam cuperet lapſos mox reparare dies.
Atra ſecunda dies poſt idus præterit, illi XVII. & XVI. Cal. dies atri.
Tertia ſuccedit fuſca colore ſuo.
Dum loquor altiuolans Phœbus per ſigna recurrit.
Et torto alipedes uerbere pulſat equos.
Sydera nunc undis pellit, nunc illa reducit.
Tempora diffugiunt hoc uariante uices.
Quinq; decemq; dies nono de menſe ſuperſunt.
Mane erat auratæ ſtella uidenda Lyræ. XVI. Cal. Decemb. Fidis mane oritur. Auſter interdum Aquilo.
Aequora perflantes Aquilones hoſtia pandunt.
Arudáq; uerrentes pulueruIenta ſonant.
Tum quoq; plebæi ludi celebrantur: Iolcus Ludi Plebæi celebrantur. Iolcus, & Acaſtus funebres ludos inſtituere.
Sit procul, hinc ludos aufer Acaſte tuos.
Tempora funeribus dedimus, ſunt tempora rebus
Certa ſuis: illis Februus aptus erit.
Hinc Aurora polum uelamine tecta micanti
Viſet, & in roſeis alta rubebit equis,

XIIII. Cal. Sol in Sagittarium tranſit.

Arcitenens claro ſplendentis lumine ſolis
Fulgebit, gelidis nuper ab ortus aquis.
Bis ubi cæruleo denſiſſima ſydera cœlo
Fulgebunt, tremulis lucida quæq; comis,
Orbis erit tacitus operum ceſſante tumultu,
Nocte pruinoſis adueniente rotis,

XII. Cal. caput Tauri occidit veſperi.

Si bene perſpicias cœlum circumq́;, ſupraq́;,
Iam cernes Tauri delituiſſe caput.
Sæpe etiam mittunt Aquilones frigus, & imbreis.
Syderis occaſum ſignificabit aqua.
Hic ſyluæ, pratumq́; uirens, ſaltusq́; patentes,
Et loca montanis frigida iuncta locis,
Hic & conualles, hic alti culmina montis,

Aeolus, Hippotæ filius.

Ipſeq́; priuatur gramine cultus ager.
Hippotades Boream gelidis exire cauernis
Imperat, & rigido ſtringere rura gelu.

Boreæ deſcriptio.

Impiger hic tectus glaciali frigore ab antris
Euolat, & mentum frigore ſæpe tremit.
Ingemuit tellus, ſpoliataq́; frondibus arbor.
Aßurgit placidi quæ fuit unda maris.
Stiria dependet barbæ, rigidisq́; capillis.
Et grauida obſcura nubila fronte gerit.
Calceus eſt uitro ſimilis, glacieq́; rigenti
Concretus, ſummum nix tegit alta caput.
Atq; ſupercilium niuibus, cana'ue pruina
Albicat, hoc quantum ſylua decora tremit.
Scilicet irrumpit nullus uiolentior amnis
In mare, quando augent flumina creta niues.
Nullaq́; tam fertur tigris uiolenter in heſteis,
Fraudibus ut ſenſit pignora rapta ſibi,

Aut furibundus aper latratibus excitus altis,
Fertur in aduersos, dilaniatq; canes.
Quàm furit in syluas Aquilo stridentibus alis,
Decidit exiguo tempore frondis honor.
Nam neq; tam densæ concussa de ilice glandes,
Guttaue de cœlo grandine mista cadit,
Quàm folia in syluis ceciderunt frigore læsa,
Aëre uel gelido pulsa uolant Borea.
Nulla uiret, nisi siqua uiret de semine læto
Herba: dolet nudus gramine ager uiridi.
Sylua dolet folijs desolatissima lapsis.
Et tristis passim conqueritur uolucris.
Tecta, laresq; uolant auium, nidiq; feruntur
Flaminibus rapidis aëra per uacuum.
Flete simul montes Argeus, & Arnoba dorso
Astra petens alto. lugeat hic Apesus.
Qui colitis rupes Apesuntis flete coloni.
Parparus, Asterion, & simul Artemius.
Lugeat ustus ager uiridanti gramine priuus.
Syluaq; formosis priua caput folijs.
Vos quoq; muscosis labentia flumina ripis.
Et quorum fluctus populus opperuit.
Nam neq; mulcebit cantu, syluisq; uolabit
Quæ sueuit uolucris garrula, frigoribus.
Deuehit unda fluens, quæ molleis antè susurros
Frons dedit, & mergit uortice nunc rapido.
Aspice nudatæ spinæ, sepesq; rigescunt.
Inuasit postquam rura ferus Boreas.
Arbuta nulla uirent folijs, aut gramine campus.
Omnia nam Boreas arua celer spoliat.

Argeus Cappadociæ mons. Arnoba mons Germaniæ Pli. lib.iiij. cap.xii. Papinius, noíe lernei dicunt Apesunta colõi Achaiæ mõtes. Plin.li.iiii.ca.v

X. kl. Decẽb. Lepus mane occidit. Leporis fabula.

Suffice nutantis radiantia ſydera mundi,
Iamq; Lepus timidus æquore merſus erit.
Aufugit inſidias uenantis Orionis, ipſum
Aufugit ad dominum, dum timet ille canem.
Hic Maia genitus caſum miſeratus in aſtra
Rettulit: & ſtellas ſex dedit auricomas.
Inde dedit Lepori maturos edere partus.
Atq; alios nondum uentre tenere graui.
Ruſticus hic acuat uallos, furcasq; bicornes.
Vimineas apibus præparet ille domos.
Præparet hic corbes: & præli colla parentur.
Omnia ſunt gnauis tempora grata uiris.
Dũ loquor hæc, Phœbi clarũ ſubit æquora ſydus.
Per terras ſomnum nox tenebroſa ſerit.
Nunc neq; ſub dio molleis decerpere ſomnos
Dulce, nec in uiridi decubuiſſe ſolo.
Sæpe operire ſolent pluuialia nubila cœlum.
Et pluuia horrenda cum niue miſta cadit.

VII. Kl. Decẽb. Canis occidit ſolis exortu.

Tertia lux aderit ſudo clariſsima cœlo,
Et ſol puniceis æthera carpet equis,
Tum ſitibunda Canis gelidas deſcendet in undas.
Potanti o utinam uiſcera rupta fluant.
Viſcera rupta fluant, ne cœlum torreat æſtu.
Et quicquid tellus, quicquid & æquor habet.

XIII. Kl. Brumalia.

Venit Bruma querens nondũ ſibi ſacra referri,
Heſterno fuerant quæ celebranda die.

VI. Kal.

Poſtera lux tollet liquidis Hyperiona regnis.
Et flabunt roſei lumina ſolis equi.
Tum quoq; plantandis uenerunt tempora prunis.
His cœlum tepidum, lætaq; terra placet.

Nunc

Nunc quæ deciduis pomis medicina paretur,
Quo cultu ueniant uberiora, canam.
Nam cuneum prodest oleastri infigere pruni
Radici, tamen hæc sit terebrata prius.

Remedinm ne pruna decidāt.

Si timet & uermeis, formicarumq; cohortem,
Hanc line, rubrica est cum pice mista salus.

Si timet formicas, & vermes.

Nec robusta nimis referat medicina dolorem.
Ne uitam cupiens tristia fata ferat.
Fert medicina necem, fert & medicina salutem,
Si notæ uires huius & huius erunt.

Quid medico sit considerandum.

Cernis ut helleboro uesania uicta recedat,
Helleborus stygias quærere cogat aquas?
Nunc & castaneæ credantur semina terræ.
Nam posito melius semine planta uiget.
Altera in alterius gaudet frondescere truncis.
His audent salices adsociare genus.
Cynthia compleuit diffuso lumine cœlum
Dum loquor, & fulgent signa serena polo.

V. kal.

Vt caput ignicomum gelidis erexerit undis
Purpureo lucem qui uehit axe Deus,
Tempus erit plantas agresteis ponere, mores
Quas doceas, patribus degenerare suis.
Syluestris cerasus per syluas quæritur altas.
Nunc siliqua, & sorbus, punica planta, citrus,
Quæq; suos ornat formosa cydonia ramos,
*Dedignata alias * ferre superba comas,*

* lanta.

Mespilus, & ficus plantantur, candida morus.
Et sua quæ tingit sanguine mora rubens.
Defessis Gallis feriæ, Græcisq; parantur.
Hic ubi terra loci de boue nomen habet.

Pridie kl. Hyades totę occultantur.

Delitet oceano Atlantica turba sororum.
Flammiuomo cedunt astra minora Deo.
Heu quàm fugerunt properato tempora cursu.
Vltima iam mensis lux inopia fluit.
Dij quibus imperium mensis, quiq; æquora sacro
Numine seruatis, semper adeste mihi.
Nunc ratis æquoreas Zephyris impulsa per undas
Nauigat, & longe quem peto portus abest.
Vos tamen egregium cœli decus, almaq; ponti
Numina perpetuo tempore digna coli,
Ferte uiam, facilem cursum, uentosq; secundos.
Dum mea quò cœpit currere, nauis eat.
Dignius auxilium iactanti brachia ponto
Tradere, quàm liquidis mergere corpus aquis.
Res diuina uiris miseris succurrere semper
Creditur, ut miseri poscere semper opem.

Sacer December Saturno, in Dianę tutela.
December vnde.

Te Saturne uocem? iaculatricem'ne Dianam?
Tutelam tenet hæc, est sacer ille tibi.
Dicitur à numero mensis, pars altera fratrum.
Præcedunt, numeri nomina quisq; tenet.
Hunc quoq; fas sequier multorum iura priorum.
A numero decimus, iste december erit.

Calendis fortunæ muliebris festum.
Gn. Martio postea dicto coriolano parcente Romanę vrbi templũ erectum.

Nunc Fortuna petit Muliebris debita sacra.
Nec sunt dona leui surripienda Deæ.
Huic ædem statuere Deæ, cum Martius urbis
Agmine Volsorum cinxerat omne latus.
Mater & uxor adest sparsis per colla capillis
Ducentes secum pignora parua manu.
Oscula contemnit nati pia mater, & uxor.
Spernit & amplexum dux generose tuum.

Tu precibus matris, lacrymis, fletuq; moueris.
Quem nequeunt hostes uincere, uicit amor.
Sacrauere tibi matres Fortuna sacellum.
De matrum nomen nunc mulie bris habes.
Iurgia sæpe capis, coleris, laudaris, amaris.
Et rides uoces usq; superba uirum.
Quid tamen est id quod colitur, laudatur, amatur?
Quos colat, ignorat plurima turba Deos.
Propositis quæ causa fauet Fortuna uocatur,
Accidat aut non quod mens cupit ipsa uirum.
Hanc facimus stulti Diuam, uotisq; uocamus,
*Quam colat, en sapiat *nescia turba Deam.*
Nomen ab euentu rerum tenet, hoc quoq; nullam
Esse docet, quàm sunt nomina multa uide.
Mascula, & Euelpis, & Parthenos, Idia, Parua,*
Fortis, & Auertens tristia, Blanda eadem.
Inde Virilis erit, quæ nunc Ixeutria fertur.
Et Primogeniæ stant quoq; templa Deæ.
*Nunc & Equestris erit, *eadem modò Publica, multis*
Nominibus nouit sollicitare uiros.
Et nunc depressos tollit, nunc deprimit altos.
Talis & Archilochi sedula fertur anus.
Dextra tenet flammas, tenet altera fluminis undam.
Talia sunt summi dolia bina Iouis.
Cras ubi ab æquoreis iam Phœbus fulserit undis,
Et cedet nitidum Sole nitente iubar,
Pinguia frigidulis spargentur rura pruinis.
Et late campis forma senilis erit.
Miratur tunc terra parens, miratur & Annus.
Inter se senior quis sit, uterq; rogat.

Fortuna ita à Platone definitur. Fortuna est causa in propositis, constitutisq; per accidétiam, & consecutioné. Plut. de placit. philosoph. Arist. phys. 2.

* credula.

Fortunę cognomina. * Sic.

* fuit hæc modò.

Aqua depressum, ignis elatū significat.

Hom. iliad. co. IIII. nonos.

Prosopopeia.

Nec sum terra senex, inquit, noua gramina semper,
Et semper flores uere tepente fero.

Sensus: iuuenũ est parere. ego quotannis pario. ergo sum iuuenis

Spargitur hic canis, nullum iuuenescet in æuum.
Vt quæ præterijt nulla redibit aquæ.
Tempus an ignoras imitari fluminis undas?
Aufugit ut semper, semper & unda uenit.
Es tamen ipsa senex inquit contrarius Annus.
Non ego canitie spargor ut ipsa uides.
O res æterno semper dignißima risu.
Tu canes, dicis me tamen esse senem.
Iam moriture tace, gestas in uertice mortem.
Desipis: ecce premunt fata cruenta caput.

Omnia grauia tendunt ad cẽtrum.

In me cuncta fluunt, mediam me machina mundi
Continet: ipsa parens omnibus esse feror.

Generationis causa calor, & humor.

Sol mihi cum stellis seruit, nubesq́; supernæ.
Cuncta suas præstant officiosa uices.

Diuina prouidentia.

Cùm posco pluuias, pluuias mihi nubila præstant.
Cùm solis radios, protinus ille nitet.

Metaphora à matribus. terra enim omnium mater.

Omnia in amplexum ueniunt defessa parentis,
Amplexus cunctis, hospitiumq́; patet.
Dum uiuunt homines, potumq́; cibumq́; ministro.
Post capio in gremio lãguida mẽbra meo.
Sic tua canities in me nunc decidit, ipsum
Mox utero condam, uisceribusq́; meis.
Talia dicenteis & pontus risit, & æther
Quaq; æther risit parte, serenus erat.
Dux epuli lauti, dux cœnæ pauperis una,
Te lactuca manet terra, paratq́; sinus.
Cæpa sequi lacrymosa uelit, mox ulpica magna.
Allia cùm pones luna sit ipsa procul.

Sit procul, & spectet qui solem mane remittunt,
Dum ponnnt fessis languida mēbra thoris.
Quinta dies aderit puro clarissima cœlo,
Tunc etiam Fauni sacra bicernis erunt.
Postera lux ueniet, medijs se tollet ab undis
Sydus, quod species Arcitenentis erit.
Polypus est, tempus sibi quo corrodere plantas,
Dicitur in criptis, difficiliq; domo.
Nam neq; tum solis suadent exire calores.
Ad nigros homines ille reduxit equos.
Illic arua gemunt ingenti exusta calore.
Et nostri lucem uix memor inde refert.
Nec campi gaudent herbis, nec frondibus arbor.
Aggeribus niueis fertilis albet ager.
Indutæ uestes horrent, & stiria mento
Pendet, & ingenti frigore cuncta rigent.
Nunc fera syluestris ramosæ cornua frontis
Quæ gerit, & cuius cornua nulla rigent,
Per syluas, monteis, spatiosa per æquora campi
Diffugiunt: omneis frigora dura premunt.
Tecta petunt quæcunq; cauas fodere latebras.
Languenteisq; iuuat copia nulla cibi.
Horrida tum longa uelantur corpora ueste.
Calceus à plantis arceat inde gelu.
Hæc parui quicunq; facis, per sydera iuro
Te uanum damnis experiere tuis.
Mane rigent latè gelidis Aquilonibus arua.
Aequora frigescunt, sydereusq; polus.
Septima lux agitur, ni obducant nubila cœlum,
Ales magna Iouis mane uidenda uenit.

Nonis Faunalia.

VIII. idus medius Sagittarius solem præcedet.

De Polypo Pli. lib. ix. cap. 29. Arist. de anima līū histor. lib. iiij. Oppianus lib. ij. de Piscib'. Hesio. lib. 2. ἤματι χειμερίῳ, ὅτ' ἀνόστεος ὃι πόδα τένδει.

Idem καὶ τότε δὴ κεραοὶ καὶ νήκεροι ὑληκοῖται, λυγρὸν μυλιόωντες ἀνὰ δρύα βησσήεντα φεύγουσιν. Οἳ σκέπα μαιόμενοι πυκινοὺς κευθμῶνας ἔχουσιν.

Κὰι τότε ἐσσεῖται.

Desinet à nobis roseos sol uertere currus.
Vlterius nil quò progrediatur habet.

Ψυχρὴ γάρ τ' ἠὼς πέλεται βορέαο πεσόντος.

Nunc lugent uolucres, & cœlum questubus implent.
Primaq; tam properè gaudia rapta dolent.
Qui sudore prius maduit, solemq; refugit,
Ardenteis flammas nunc cupit esse propè.

VII. idus Aquila oritur.
III. idus solstitiũ hybernum ẜm iuniores.

Aequora præpetibus tolluntur flatibus Austri:
Et similis monti tollitur unda maris.
Deliteant uiridesq; Dei, Nymphæq; decentes;
Qui mare, quæ lati fluminis ima colunt:
Illidunt duris scopulis resonantia longè
Aequora, littoribus finitimiq; tremunt.
Purpureis latè ridentia littora conchis
Turbantur, pisces æquoris ima petunt.

Halcyonei dies circiter Solstitium hybernũ. Arist. lib. v. cap. viij.

En nidum Halcyones deserto in littore ponunt.
Prima parant paruis munera pignoribus.
Tum Boreas gelidis Scythiæ demissus ab oris.
Comprimit afflatus rege iubente suo.
Tum pelagi longe resonantia murmura cessant.
Nec duris scopulis unda repulsa fremit.
Fit patiens remi, celeri tunc unda carinæ
Præbet iter, remex tunc agè carpe uiam.
Quinq; decemq; dies mutescunt æquora, deindè
Cum primo surgunt protinus illa sono.

Halcyonum fabula.
Nomen insulę vnde Apollo delphicus. populi Thessalię.
Apollo Clarius.

Nunc agitè Aonidès, summumq; Helicona colentes;
Dicite cur silet hos æquoris unda dies.
Delphica fecerunt Phlegyæ, Phorbasq; profanus
Delubra externis non adeunda uiris.
Est Claros Ioniæ magnum celebrata per orbem.
Et quondam Clario nobilis illa Deo.

Hic ingens Phœbi templum fuit, arboris umbra
Horrendũ, & multa fronde tegente nemus.
Quò populus uenit sacras exposcere sortes.
Huic nomen sortes inde dedere loco.

Claros à κλήρων sortibus.

Huc Ceyx aditurus erat, charißima sensit
Halcione, & taleis edidit ore sonos.
Chare precor coniux, uentis ne crede dolosis,
Vel miserere tui, uel miserere mei.
Quid leuius uento? leuior qui credidit illi.
Effice ne leuitas sit tua nota uiris.

Deliberatiuum genus ab honesto hortatur.

Heu laceras nuper tabulas in littore uidi.
Nuper & irato corpora mersa mari.

A tuto.

Mitescunt uenti donec tenuere carinæ
Aequora, miscentur tum maris ima Noto.
Tum pater æquoreus summo miscetur olympo.
Non tenet Hippotades tum sua fræna manu.
Nec me respicias, quòd inanis fœmina fertur,
Respice iudicium, consiliumq; meum.

Rem non hominem spectari oportere.

Flebilis exactæ tristißima tempora uitæ
Hei mihi deduxi plurima paßa diu.
Sex mihi natales ierant, quum dira parentis
Fregerunt Parcæ flamina prima mei.
Vix septennis eram, miseram me mater iniquis
Deseruit multis excruciata malis.
Te portum, & firmam requiem charißime coniux
Credideram, à nobis en fugis ipse procul.

Misericorda cõmouebit auditoris aĩus, si variã fortunæ cõmutationem dicemus, Itẽ si nos semp, aut diu ĩ malis fuisse ostendemus. Si nostrũ fatũ, aut fortunam cõqueremur.

Sed me terra prius quæ charos ante parentes
Obruat, aut æquor per quod iturus eris,
Quàm poßim Ceyca meum per marmoris undam
Deserere, externos dum petet ille uiros.

Captat beneuolentiã à persona sua.

Dicenti lacrymis oculi rorantur obortis·
Et complexa uiri fletibus ora rigat.
Certus es ire: precor tecum me tolle per undas.
Aut mors, aut eadem uita duobus erit.
Dulcius est tecum stygias descendere ad undas,
Ne iaceam cœlebs, in uacuisq; thoris.
Nec socero Hippotadæ credas qui carcere uentos
Continet, & placidis temperat æquor aquis.

Magnus amoris affectus, iterum admonet non esse abeūdum.

Cùm semel emisit non uinclis ille repente
Corripit, hi uersant cuncta furore suo.
His lacrymis Ceyx tandem, precibusq; mouetur.
Solatur flentem, flens tamen ipse simul.

Iurat sydera tā q̄ causam efficientem mare tanq̄ materiam tempestatum.

Chara refert coniux lucentia sydera solis,
Et per quæ niueis nocte refertur equis,
Perq́; meos oculos, Neptuniaq; æquora iuro,
(Periuris hæc sunt cuncta timenda uiris)
Cùm Phœbe sese curuum lunarit in arcum
Bis, cernes nostram iam rediisse ratem.
Vix ea fatus erat, ualidis incumbere remis
Nauita, trabs currens æquore sulcat aquas.
Halcyone sequitur fugientem lumine pinum.
Quoq́; suum potuit est comitata uirum.

Rotunditas aquę est impedimento, quò minus longinquas naueis cernamus.

Desiit illa uirum, longinquaq́; uela uidere.
Protinus ancillis excipienda cadit.
Interea rapidi ualido molimine uenti
Incumbunt pelago, diffugit alga procul.
Nil nisi spuma maris, fluctus, cœlumq; uidetur.
Saxosis scopulis læsa reclamat aqua.
Aura curuatur malus, subnectere uelum
Antennæ rector dum iubet, aura uetat.

Tollitur in cœlum nauis nunc ſydera tangens. Hyperbole.
Et nunc deprimitur tartara dira petens.
Ecce ruit Boreas ualido ſpiramine ſæuus.
Antenna, & malus frangitur, atq; rudens.
Nunc cœlum dices totum deſcendere in undas.
Diſpellunt nubes lumina cuncta die.
Suſpicit hic cœlum cœleſtia numina adorans.
Hic ſtipat rimas, clàm ſubit unda tamen.
Interea magnum uentis tollentibus æquor,
Surgit, & in miſeram deſilit unda ratem.
Nunc fleat Halcyone tranquillo quæ æquore flebat,
Quid faceret, ſi nunc cerneret illa uirum?
Deficit ars, animiq; cadunt, hic pignora uanis
Vocibus, hic fratres aduocat, ille patrem.
Halcyone Ceyca mouet, Ceycis in ore eſt.
Dum uocat Halcyonen, occupat ora fretum.
Hinc Ceycis aqua iactatur inane cadauer.
Halcyones decuit credere conſilijs.
Littus erat quò ſæpe uirum uiſura profecta eſt.
Halcyone, placidis quum foret æquor aquis
Forte ſua corpus tempeſtas appulit illuc.
Pallida cognouit coniugis ora ſui.
Tum uerò lacerat crineis, tunc unguibus ora.
Non ſine me Stygias dixit adibis aquas.
Crudeles uenti, ſors credeliſsima ſemper,
Aequora ſæua bonis inuidioſa meis,
Quid miſeram Halcyonem priuaſtis coniuge charo?
Eſte precor faciles in mea uota ſemel.
Obruat Halcyonem nunc quæ obruit unda maritum.
His dictis ſeſe præcipitauit aquis.

Oceani Thetys coniux miserata cadentem
Sustulit, amborum corpora fecit aueis
Alitibus quoq; iura dedit, dum ponere nidos.
Incipiunt, uentis æquora nulla fremunt.
Silicet Hippotades præstare nepotibus æquor
Fertur, & Aeolia claudere in arce Notos.
Tempora Veris habent luces de nomine dictas
Halcyonum, rursus continet acris Hyems.

Arist. lib. v. cap. viij. de historia animaliũ Simoni pes amphibracus.

Dicta sequebamur aliorum tempore Veris.
Nunc & Aristotelem, Simonidemq; sequor.

V. & iij. idus dies atri.

Nona dies mensis, decima mox altera lapsa,
Obscura & nigro tegmine operta uenit,

Idibus Scorpius mane totus apparet.

Idibus elatæ mutuendus acumine caudæ
Scorpius ex unda mane uidendus erit.
Fluctibus æquoreis contrà cælatur Orion.
Nec simul hæc unquam signa micare solent.

Scorpij fabula.

Pympliades signi formosæ pandite causam.
Vel quæ Pierij culmina montis habent.
Doctus erat iaculis Orion sternere ceruos.
Doctus erat cunctis figere tela feris.
Iactabat matri, iaculatriciq; Dianæ,
Omnia se terræ uincere monstra manu.
Scorpius horrendus surgit (mirabile uisu)
Et spatium multi contegit ille sôli.
Ne petat infaustis chelis Oriona, cœlo
Iuppiter hos cepit, inter & astra tulit.
Præstitit obsequium Dianæ sæpe roganti,
Scorpio ut Orion exoriente cadat.

XVI. Cal. Ianuarij Sol in Capricornum.

Quarta post idus stellas Aurora fugabit.
Vt tenebras terræ uicerit orta dies.

Corniger Arcadiæ metuens tua tela Typheu,
Qui se in flumineas præcipitauit aquas.
Excipiet mox solis equos in tramite curru
Signato, haud iussas præterit ille uias.
Sæpe madent syluæ pluuia, niuibus'ue teguntur.
Ventorum fremitus sæpe per arua sonant.
Scribimus hæc cœlo fugerunt astra sereno,
Et sol purpureis signa fugauit equis,
Huc ades o Saturne, tuo de nomine festa
Concelebrant: & iam munera missa probant.
Lætitia nunc cuncta sonant, nunc temporis omen
Mittitur: & nummos dantq; feruntq; uiri.
Scilicet antiquo Saturno rege fuerunt
Aurea sæcla, decens aureus orbis erat.
Nec lupus insidias ouibus, mortem ue parabat.
Sæpe eadem ambobus arboris umbra fuit.
Cum canibus cerui dormibant corda timoris
Immemores, iram deposuere canes.
Cum canibus timidi damæ, leporesq; fugaces
Ludebant, uicti deposuere minas.
Flamine uentorum tumuerunt æquora frustra.
In sese fraudes composuere suas.
Et nullæ tabulæ iacuerunt littore fractæ,
Ipsa satis regio fertilis omnis erat.
Deniq; sæcla uirum felicia protulit ætas.
Aequaq; fulgenti candidiora niue.
At quia nil fuluo reperit preciosius auro,
Aurea dicuntur sæcula prima uirum.
Vtq; Dei memores, & prisci temporis; aurum
Mittunt: tunc auri nullius usus erat.

XVI.Cal. Saturnalia tres dies celebrabantur

Hæc nos signa tamen in multos uertimus usus.
Tempore nil nostro gratius esse solet,
Mopsopio melle est multò felicius aurum.
Non est diuina religione minus.
Ecquid Sicaniis carnis, flauo'ue liquori
Dulcis inest? nil hoc dulcius orbis habet.

XIIII. Cal. Ian. Opalia. Opis Nimpha Saturni coniux.

Cùm bis exoriens lux carpserit æthera curru,
Venerit & terris conspicienda dies,
Tunc Opis Saturne tuæ celebrantur honores.
Grataq; erit coniux continuata uiro.
Bis Sol alatum tollet de gurgite currum.
Astriferumq; caput, flammiuomasq; comas.

XII. Kl. Angeronalia, in æde Volupiæ. Volupię uoluptatũ Dea.

Angerona tibi formosa Volupia templum
Commodat, ut sacris poßit adesse tuis.
Romanis angina uiris exorta dolorem
Intulit, & nullus ferre ualebat opem.
Ceperat ut morbum guttur, spes ulla salutis
Non erat, ægra dabat corpora cuncta neci.
Namq; malum superabat opem, quia numinis ira,
Quàm genus humanum plus ualet ira Dei.
Inde cateruatim morboq; neciq; dabantur.
Languebãt, tamen in limine mortis erant.
Errabant, nullasq; audebant mittere uoces.
Nam dolor alterius causa doloris erat.
Sic dolor urgebat duris calcaribus harmos.
Et tamen ad sese fræna trahebat equi.
Nec poterat cupidum quamuis os carpere uictum.
Tum patuit Ditis ianua lata feri.

Angeronã ab angore.

Consulitur Phœbus: sola est medicina Quirites.
Sunt sacra angoris constituenda Deæ.

Diua uoluptatum capit hanc, communia templa.
Quæq; uoluptatum iuncta dolore uenit.
Vtq; dolor taceat, comitem tamen usq; uoluptas
Hunc habet, & tandem uulnera cæca patent,
Ipse uoluptatem comitem dolor accipit usq;.
Claudentur tandem uulnera aperta diu.

Ratio cur Angerona in æde Deæ voluptatis colebatur.

Cernis ut in Veneris partu Lucina dolores
Subleuet, enixæ gaudia quanta ferat?
Cernis ut huic ægro tristeis medicina dolores*
Eripuit, læti pectoris esse dedit?

*querelas.

Huic contrà articulos fregit iucunda uoluptas,
Et Venus, & suaui pocula plena mero.
Si pretio tolli posset nodosa podagra.
Non id Apollinea tollitur arte malum.
Alcidæ, Cereriq; ferunt & dulcia uina,
Et mel, miscentur dulcia mella mero.

Herculi, & Cereri mel, & vinum mistũ offerebatur.

Sed cur Cecropios placuit turbare liquores?
His miscet Phrygius uina phalerna puer.

Cecrops rex Athenarum.

Ganymedes.

Villa frequentatur medijs quæ est condita campis
Sorice, congestas it peregrinus opes.
Nunc agè quò pestem posfis depellere acerui
Expediam: detur qua ratione neci.

Ad necandos mures remediũ

Nam cinis horum aditus si quernea texerit, atra
Nascetur scabies, exitiumq; graue.
Profuit helleborum nigrum miscere polentæ,
Aut adipi, aut pani, caseus aptus erit.
Profuit & cucumis syluestris, uel colocynta.
Et posita in patinis pinguis amurca necat.

Cucurbita agrestis.

Galbaneos prodest stabulis incendere odores.
Ne noceat magno uipera parua gregi.

De Galbano, Plin. lib. xii.

Profuit & lili radix, unguisq; capellæ.
  Viuacis cerui cornua adusta iuuant.

XI. Cal. Capella mane occidit. tempestatem significat.

Cras aurora polum cum iam rubefecerit orta,
  Cedet Amaltheæ lucida stella Capræ.
Forte iter ingreßo stillabit penula nimbo.
  Aut nix cum gelida mista grauabit aqua.

Larium festum. Compitalia.

Tum Laribus binis feriæ, ludiq; parantur.
  Gaudent in uarias compita secta uias.

X. Cal. Laurentalia. Ouid. fast. iii. vester honor veniet cũ Laurentalia dicã, acceptus geniis illa Decẽber habet.

Hinc ubi post Capram fulgebit luce micanti,
  Hic qui flammicomus calfacit arua Deus,
Sacra tibi dantur nutrix Laurentia gentis
  Martigenæ: sacris Fausiule pastor ades.
Quæ tamen est ratio? cur uobis sacra feruntur?
  Ne taceam uestras Faustule pauper opes.

Romuli historia.

Plus fraus, quàm rectum ualuit, quàm iura, cupido
  Regni: quàm pietas utilitas potuit.
Tum fratris soboles est Martis facta sacerdos.
  Ne rapto imperio pignora digna ferat.
Sed tamen insanos homines qui fata Deorum
  Consilijs sperant frangere posse suis.

**Manet immutabile semper.*

Quod Deus instituit, * hoc immutabile perstat.
  Nec uariat: firmo stant sua dicta loco.
Marte grauis (sic fama refert, si credere dignum est)
  Fœmina, dat partu pignora bina Deo.
Protinus it partus immensam fama per urbem,
  Corpora mittuntur proijcienda uadis.
Albula uerticibus rapidis currebat, amœnas
  Spreuerat & ripas fluminis unda suas.
Tum tamen antiquus sua flumina ceperat alueus.
  Reddideratq; suis luxuriosa locis.

Infanteis iacturus adit prope fluminis undam,
Et nunc infanteis respicit, inde uadum,
Ambos uagitu miseros orasse putares.
Imperium uictum tum pietate fuit.
Quid faciat tristis? diuini gratia uultus
Hunc mouet, infandæ nec sibi causa necis.
Ne uideat crudele nefas prope fluminis undam
Deserit, hinc abijt, fictaq; uerba refert.
Tum lupa montanis ueniens ad fluminis undam
Audijt infanteis fundere sæpe preces.
Liquerat hæc catulos, catulos est nacta gemellos.
Nutrijt ut partus pignora parua suos.
Ingenium sensere feris animalibus ambo
Iniustis multò mitius esse uiris.
Donec ad has ripas pastor peruenit, & ambo
Portat in exiguam pignora parua casam.
Creuit in immensum diuina potentia prolis
Vestræ, nunc aris munera uestra ferunt.
Lux eadem cœlo surgens rubicunda sereno
Aspiciet ferias Iuppiter alme tuas. X. Calé. feriæ Iouis.
Cras ubi Sol roseos tollet de gurgite currus,
Pro iuuenum Latij festa salute colunt.
Cras ubi spargentur terræ candore niuali,
Iam Brumæ tempus solstitialis erit. VIII. Cal. solstitium hyemale
Dicitur astriferi nobis rectissima Circi
Pars tropus, à græcis nomen habere patet. Solstitium quô fiat in tropico Cancri, & Capricorni.
Huc cum Sol uenit fertur deuertere cursum.
Vlterius nil quò progrediatur habet.
Sunt geminæ cœli partes, Aquilonibus harum Arcticus, & Antarcticus polus.
Vna riget semper, perpetuaq; niue.

Altera stat contrà directo tramite ducto.
Subiacet hæc auris Auster acerbe tuis.

Solstitiũ propter maximam signiferi declinationem.

Est Phœbus Cancro, Boreæq́; propinquior acri,
Aestatis tempus solstitiale uenit.
Est idem Capro, rigidoq́; propinquior Austro,
Tum Brumæ tempus solstitialis erit.

VI. Cal. Delphin mane oritur cum vltima Sagitt. parte. Miluius hyemẽ fugit.

Tertia lux claro lustrabit lumine cœlum,
Sydera Delphini mox orientur aquis.
Tum uariæ pontum uolucres, undasq́; sonanteis
Liquerunt, alias delituisse iuuat.
Miluius hybernos Aquilones fugit, ut alta
Stant uitreo latè flumina creta gelu.
Vertitur in glaciem rapidarum fluctus aquarum.

Cornix dux auium Plin.

Dux auium cornix frigora dira fugit.
Noctis amica, diem uolucris, lucemq́; perosa,
Delitet ut fluuij sustinet unda rotas,

Ciconia fugit, Plin.

Inuisum colubris fert alba ciconia rostrum
Hinc procul, ut glacie fluminis unda riget.
Perniciosa uiris Pygmæis alta uolucris
Quæ uenit Autumno, frigora prima petens,
Nunc fugit Boreæ flatus, furiasq́; rigentis,
Pœnitet, & facti capta pudore fugit.
Peruia nauigijs primùm, nunc peruia plaustris
Flumina turgescunt, sistitur unda gelu,
Non turdi, aut sturni uolitant, non ulla uidetur
Quæ uolitet circum flumina hirundo uaga.
Vnda rotas patitur, nuper sulcata carinis,
Ipsa latet turtur tegmine nuda suo.
Mollia erant quæ nunc uitreos dant æquora ponteis,
Nulla cothurnicum cernitur, omnis abest.

In duram

In duram glaciem cùm mollis uertitur unda.
Populeos ramos rauca palumba fugit.
Tu fuges ? an mutas formam ficedula primam ?
Cum tegitur glacie fluminis unda silens.

Apellatur . n. melácoryphus hyeme ficedula

Alta gelu riguit resonantis fluminis unda.
Syluæ mutescunt ; Athide nulla sonat.

Athis.i.luscinia

Inde secunda polo nox lucida sydera ducet.
Dardanij fuget te Ganymedis auis.

IIII.Cal. Aqui la uesperi occi dit.

Si tollas iterum stellato lumina cœlo
Nunc, dices fugit quo sitibunda canis?

III.Cal. Canicula occidit chronice.

Venit hyems premitur Sicyonia bacca trapetis.
Nec ueniunt omni tempora parte mala.

Sicyon urbs Achaiæ oliuis abundantisśima Fracibus.

Maior oliua cibis est aptior, illa trapetis
Quæ minor, & * sansis plenior esse solet.
Hanc uino, dapibusq; ducem fecere uetusti.
Inchoat, & tardos aspicit illa cibos.
Quisquis oliuabit, nec pinguem stringat oliuam
Nec lædat duro uerbere, utrunq; nocet.

Oliuatio.

Est Orchis, Radiusq;, & amaris Pausia baccis,
Sergiaq;, hinc regum nomine dicta subit.

Oliuarum gña.

Vna superborum regum tetigisse palatum
Gaudet, in auratis lancibus una iacet.
Hæ gratæ mensis: est sergia bacca trapetis
Gratior, hæc oleo uasa replere solet.
Neuia, Culminia, & Circites, Murtea, Oliuum
Pingue dabunt, mensis munera nulla rape.
Nunc age quò posśis oleam prædiscere, multis
Quo premitur baccis tempore planta, feram.

Prognostica oliuarum.

Temporibus si ueris apes examina mittunt
Plurima, oliuarum copia multa uenit.

Hæc quoq; signa damus, si ueris tardior hora
Venerit, & squallor pinguia culta premet,
Tum fœtus superabit apum, nec copia mellis.
Tempore mel sicco gaudet, at imbre genus.
Hi legere exiguos natos ab arundine dicunt.
Hi legere ex olea pignora chara ferunt.
Nam gaudent oleæ florentes imbre frequenti.
Vberior pluuijs fœtus uterq; uenit.
Sunt quamuis & cerinthæ qui ignobile gramen
Gignendis apibus munera ferre putent.

Araxes Armeniæ fluuius.

Nunc cerasus, tuberes, & amygdalus, & ꝗ Araxes
Hesperijs misit, seu fuit ille Lycus
Inseritur. sic quæ dat primo tempore flores
Arbos, & primo tempore prima comas.

Ianariꝰ à Iano dictus.

Iane bifrons anni qui spectas tempora lapsa,
Quiq; futura uides, inter utrunq; sapis,
Huc ades: en canimus labentis tempora mensis.
Fertur is à cunctis nomen habere tuum.

Argumentationes, quibus mõstratur annum incipi debere à Februario.

Diceris à populo primus, sed frigore terram
Tu premis, & campos forma senilis habet.
Barba tibi mentum uelat condere uiuali,
Velantur canis candida colla comis.

A signis.
Ab effectu.

Fit sterilis te terra senex ueniente, nec ulla
Parturit, ætatem significatq; tuam.
Est cursus solis flexus, semperq; rotatur.
Fine caret semper, principioq; caret.
Principium meritò labentis dicitur Anni,
Cùm tepet, & tellus gramina prima parit.
Cùm campi redolent uiolis, ebulumq; uirescit.
Et cùm de uiridi germine gemma tumet.

Cum gelidi parcunt hybernis flatibus Euri.
Et iuuenilis habet corpora cuncta calor.
Accipe cur latium Ianus incœperit Annum.
Cur dederit mensi nomina prima deus.
Ianus erat Latijs quondam celeberrimus oris.
Qui regere imperio norat, & arte uiros.
Inde bifrons dictus. postquam Saturnus Olympo
Fugit, ab imperio nam Ioue pulsus erat,
Hunc capit hospitio, nummis quoq; uela, ratemq;
Signauit; signa hæc aufugientis erant.
Hinc dicta est Latium Saturni nomine tellus.
Quòd totus Latia delituisset humo.
Condita & in Latio sunt altæ mœnia Romæ.
Mox Numa cum menseis sensit abesse duos,
Ianus habet primum: patres iussere, recepti
Hospitio memores dona dedere Dei.
Scilicet antè decem menseis compleuerat Annus.
Duxerat hos primus Romulus esse satis.
Donec in imperium captus de gente Sabina
Est Numa, qui menseis sensit abesse duos.
Per totidem cœli sol lucida signa quotannis
Currit, & auratis sydera lustrat equis.
Additur & Ianus, & Februus: iste Deorum
Auguriјs captus, manibus ille patrum.

Confutatio cōtrariorum locorum.

Hinc quia captandi uolucrum data tempora prima
Auguriis, Ianus nomina prima tenet.
Omina fugerunt, delapsa est ominis ætas.

Conclusio.

Nec doctus uisam consulit augur auem.
Mutantur prisci mores, mutetur & ordo.
Vltimus est Ianus, qui prior ante fuit.

Mutentur prisci mores, sed muneris ætas
Perstet, per cunctas ambulet illa uias.

Ζεὺς ὑψιβρεμέτης, ὅς ὑπέρτατα δώματα ναίει.

Iuppiter altitonans qui cœli altißima regna
Imperio frænas, æthereasq; domos,
Hoc tua templa die sacrari Tybridis unda
Vidit, & ex illo continuata diu.

Iouis, & Æsculapij tépla eodem die sacrata fuerunt.

Hoc etiam statuere die tua templa, Coronis
Quem peperit, capiunt templa nepotis auum.
Hac quoq; luce senis fumant altaria Iani.
Sunt & germanæ sacra ferenda Iouis

III. nonas Cancer mane occidit. oppositus é Capricorno.

Hinc ubi lux aderit uenturis tertia nonis,
Incipiet suetas quærere Cancer aquas.
Miscentur uarijs uentis tunc æquora ponti.
Suscitat æquoreas cauda natantis aquas.

III. nonas, pridie, & nonis dies atri.

Hæc, reliquæq; duæ luces ex ordine ductæ
Ne fallare caue, tegmina pulla gerunt,

Pridie, media hyems.

Cras ubi cæruleis consurget Phœbus ab undis
In medio cursu est frigus, & acris hyems.

Nonis Lyra mane oritur. Colú Ouid.

Hic nisi stellantis uelentur syder a cœli,
Lucida stella Lyræ mane uidenda uenit.

Dies post idus, nonas, kl. semper atra·

Atra dies sequitur nonas, idusq;, calendas
Semper, & obscuro tegmine operta uenit.

V. idus. Ian. Agonalia.

Quinta post nonas celebrantur Agonia luce
Hæc ubi sacra ferunt angulus omnis abest.

Delphinus mane oritur.

Vtq; diem liceat certis cognoscere signis,
Delphinus summo mane uidendus erit.
Hic ubi temperies cœli regioq; benigna est.
Et natura soli caldior esse solet,
Ablaqueanda uenit uitis, quò sentiat imbreis.
Et penetret rapidi solis ad ima calor·

Armentum quicunq; tenes, ualidosq́; iuuencos,
Sparge celer uiciæ ſemina parua solo.
Sed neq; ros gelidus, nocturnáue lumina ſemen
Perſpiciant, glebis obruat ille dies.

VI. dies ater.

Atra dies aderat; currus cùm prompſit anhelos
Sol cinctus uarijs tempora ſyderibus.
Nona dies Iani iam uelocisſima fugit.
Craſtina Iuturnæ ſacra uidere ſolet.
Hac etiam Carmenta tibi redduntur honores
Diua faue ductum carmine nomen habes.
Cras ubi Sol roſeasq́; comas, currumq́; rubentem
Fluctibus extollet Compita ſacra ferent.
Venerunt idus, ſacræ tibi Iuppiter alme.
Nunc tibi ſemimaris uiſcera dantur ouis.

IIII.idus Carmétalia: & Iuturnę feſtum. Pridie compitalia. Idibus agnus Ioui immolatur.

Idibus Auguſto te nomine uoce quiriteis.
Octaui primum fama uocaſſe refert.
Semper habet Latias cœleſtis Iuppiter idus.
Menſis habet primas Iuno ſuperba dies.
Bacche ueni, nobis in carmina ſæpe uocatus.
Bacche ueni, cœptis annue Bacche meis.
Non ego feſta cano nunc Orgia, quæq́; feruntur
Cùm ter ſol cœli ſigna recurrit equis.
Sed canimus tua dona, quibus collesq́; ſupini,
Et terræ rident æquora lata tibi.
Tempus adeſt ſcrobibus fodiendis, tempus aratris
Scindere humum curuis, eſt ubi ſiccus ager.
Nunc age cui posſis uitem commitere campo
Expediam. haud tellus fertilis omnis erit.
Eſt exille ſolum, ſpiſſum, ſiccumq́; nec ullum,
Aptum: terra placet nec reſoluta nimis.

Orgia ſacra Liberi pr̃is trieterica. Oppianus lib.i. de uenatione. Ouid. feſta corymbiferi celebrabat Gręcia Bacchi, Tertia quę ſolito t̃pe bruma refert.

Est præceps, est campestre, & lætißima terra.
Sit procul à nobis fertilis illa nimis.

Quæ terra sit uitibus apta.

Est habilis natura sŏli quæ uligine multa
Non humet, modicè sit tamen uda super.
Salsa procul sit, amara simul: deuergat in Austros
Vinea, sit cœli plurima temperies.

Considerandū est genus uitis & terra ut ei conueniat.

Hic ubi lectus ager, genus est quoq; uitis habendum.
Haud eadem certè est omnibus apta locis.
Siue suburbana est, siue est tibi rustica uilla,
Hæc uitis magis est apta, sed illa minus.

Bȣ̃ μαςὸς bu masti. Colum.

Apta suburbanis præcox, Rhodiæq; tumentes.
Cuiq; dedit nomen uuida mamma boum.
Purpureæ, Libycæ, Venuncula. Dactylus, atq;

Duracina vūa.

Cuius duricie nomen acinus habet.
Quid tibi Amineas uiteis, uuasq; gemellas
Commemorem cellis plurima uina ferunt.
Quid Nomentanas gaudenteis ubere campi?
Est p nguis præcox ubere læta soli:
Quid Visulam referam? mediocris creditur arui
Illa solo: Argitis non negat ire omes

XIX. Cal. dies ater.

Atra dies iterum rediјt, tamen illa nitenti
Ore micat, Phœbus lucidus instat equis

XVIII. Cal. Febru. Carmentalia. Ouid. nam prius Ausonias matres Carpenta uehebant. hæc quoq; ab Euandri dicta parente reor.

Tertia post idus Carmentæ sacra referri
Lux iubet, Archadiæ reddite liba Deæ.
Matribus Ausonijs patres Carpenta priora
Restituere, uteri ne pateretur onus.
Pro pueris eadem, pro matribus illa futuris
Sacra refert, lati præmia honoris habet.
Præmia honoris habet far, & redolentia liba.
Ceperunt ueteres talia dona Dei.

Gramine tunc aræ stabant, & cestitis herba,
His super accensis dulcia liba focis.

Eusebius lib.j. de euangeli. cap.vj.

Nullus odoriferos fumos conuexerat antè
Nauita, per dubias æquoris actus aquas.
Nec norant aræ stillanteis cortice myrrhas,
Nec Gangis costum miserat amnis aqua.

Ganges Indiæ fluuius.

Nec thus Euphrates, nec Media diues amomum.

Fluuius Mesopotamię Strabo.

Aut Arabes quicquid pinguia rura ferunt.
Nec norat naueis celeres nitidißima nardus.
Tuta sua tum merx in regione fuit.
Thura Ceres cepit: magnorum templa Deorum
Omnia cœperunt reddere thura Deis.

Quę victimæ, quibus dijs immolantur.

Hinc nos & superos gaudere, & numina cœli
Credidimus tristi sanguinolenta nece.
Thure Ceres capto, gauisa est sanguine porcæ.
Et Bacchus capri funere, Phœbus equi.
Hellespontiaco uiridi qui semper ab horto
Propellit fures, tristis aselle cadis.

Hellæspontiacus Priapus dictus ab insula.

Causa ferenda subest horum, nam numina lædunt.
Porcus obest segeti, uitibus ipse caper.

Cur hæ victimę ijs Dijs immolantur.

Quis nescit cur te gauisus aselle Priapus?
Lætantur celeri numina solis equo.
Quid tamen infelix bos tu subduceris aruo?
Quid bos, quid blandæ uos meruistis aues?
Nec satis est aræ quòd uictima reddidit exta.
Humano intepuit sanguine sæpe uirum.
Scyrpea testantur hominum simulachra duorum.
Grataq; Pergeæ Taurica terra Deæ.

Pergà oppidũ Pāphiliæ, taurica Chersonesus apud cimmeriũ bosphorũ & mæotidẽ aduenæ immolabantur.

Sic nos lurconesq; Deos, hominumq; uoraces
Fecimus: hic addunt crimen auaritiæ.

Namq́; auro gaudere putant, qui cuncta gubernat.
Vt stipis exiguæ munere furta linat.
Hic dat furtorum decimam, culpaq́; solutum
Se putat, ut furem reddidit iste Deum.
Reddite mortales superis & pectus honestum,
Et uacuum uitijs, iustitiaq́; nitens.
Porrima nunc, postuerta simul, Tegeæa, sorores
Adueniant sacris diua benigna suis.
Cras ubi purpureo Phœbus tolletur ab ortu,
Et cedet radijs cana pruina nouis,
Ad Capitolinum cliuum Concordia sacra
Aspicit, & niuea ueste decora nitet.
O utinam toto regnes Concordia mundo.
Consilijs cedant Martia bella tuis.
Tu miseras reficisq́; domos, urbeisq́; iacenteis.
Et comples late meßibus arua nouis.
Cogis inassueto uersari uomere terram.
Teq́; nitor cunctis adueniente redit.
Postera lux ducet te Capro Phœbe relicto,
Ad puerum, qui cum nectare miscet aquam.
Tum fera nimbosis consurgunt æquora uentis.
Tũ rapidus pluuias cõcitat Auster aquas.
Sexta ubi nox ducet cœlo radiantia signa,
Quæ fidis effulsit, nocte silente latet.
Sæpe solet nigris nimbis obducere cœlum.
Tum largis pluuijs pinguia rura natant.
Dũ loquor hæc, medio tenus est puer ortus ab unda,
Quem rapuit Phrygijs ales amata Ioui.
Pectora quæ lustrat generosi stella Leonis
Mersa latet, frustra quæritur illa tibi.

Porrima placatur, postuertaq́;. siue sorores. siue fugæ comites, menali Diua tuæ.
XVII. Kl. Concordiæ festum.
Candida te niueo posuit lux proxima templo quã fert sublimeis alta Moneta gradus.
Concordia paruæ res crescũt, vulgatissimum prouerbium.
XVI. Kl. Sol in Aquarium. tempestatẽ significat. Colum.
XI. kal. Fidicula noctu occidit.
Aqnarius cum sole oritur.
X. kal. in pectore Leonis

Sacra Ceres, Tellusq; ferant: ut semina laete
Haec seruet, fructus nutriat illa suos.
Interea requieq; boues, requieq; coloni
Mulcentur: posito quisq; labore suo.
Amittet robur quem semper flexeris arcus.
Et semper currens carcere missus equus.
Amissas reparat uireis, & corpora nutrit
Fessa quies, gaudet terra quiete ferax.
Cernis ut alterno maiores tempore messes
Surgant. asiduo debilitetur humus?
Tyndaridis & iam meriti reddantur honores.
Proxima sunt ripis templa Numice tuis.
Tertia cum gelidis niuibus, cana'ue pruina.
Viserit exoriens rura adoperta dies,
Iamq; pruinoso celebrantur Equiria campo.
Tybridis hoc cuius uerberat unda latus.
Tertia lux agitur, uenturis orta calendis,
Frondibus Ambraciae Pax redimita uenit.
Aduenias, magnumq; regas laetissima mundum.
Oppida cuncta ira, cuncta furore fremunt.
Nunc odium passim, nunc & conuitia regnant.
Inuidiae nunc uis ambulat alta uias.
Maiores certant odijs superare minores.
Solius regnat ambitionis amor.
Quid iuuat ambitio? quid longo tempore partae
Diuitiae? cunctas auferet hora breuis.
Cernis ut immodico turbetur flamine uenti
Aether, continuò concidat aura leuis?
Vt cadat ingenti crepitans cum murmure grando,
Soluatur mox, & uicta calore fluat.

clara stella oc cidit.

Cereris & Telluris festũ sementinę ferię.

Ouid. ocia corpus alunt, animus quoq; pascitur illis, immodicus contra carpit vtrũque labor..

VI. kal. Castoris. & Pollucis festum.

III. kal. Pacis festum.

Sic hominum mens exiguis attollitur alis.
Mox cadit, & tristi morte soluta iacet.
An nescis quo sint mortales iure creati?
Quàm breue sit nostræ conditionis iter?
Hei mihi si teneræ maluæ moriuntur in hortis,
Aut apium, ueris suscitat hora tepens.
His animam rursus reddet feliceter annus.
Fundere cùm uiridis cœperit herba comas.
At nos prudenteis, forteis, quum mortis iniquæ
Hora rapit, surdos quàm breuis urna tenet.
Dormimus tuti semper, somnumq; profundum.
Exigua & tellus, & tuciturna tegit.
Comprime musa gradum, miscentur sristia lætis.
Non tibi sunt læta mœsta canenda lyra.
Penatũ rbano rũ & patriorumfestum.
Nunc urbanorum celebrantur festa Penatum
Et qui de patrio nomine nomen habent.
Iam redit ipse labor, fortes uigilate coloni.
Rusticus assuetum quisq; resumat opus.
Iamq; putare decet uiteis, nec mane putabis,
Culta pruinosus cùm tegit arua dies.
Sed cùm uectus equis medium tenet æthera Phœbus.
Tertia uel radios uiderit hora nouos.
Culmina conspicimus portus, metamq; laborum,
Et leuibus Zephyris linthea plena tument.
Vela tument, placidusq; impellit carbasa uentus.
Aequora qui colitis lata fauete Dei.
Sæpe rates pelagi ualidas fugere procellas.
Has tamen in portu cærula mersit aqua.
Iam ratibus pandis laxas immittite habenas.
Officium peragat remus, & aura suum.

Februus aduenit, capiunt purgamina patres.
De purgaminibus nomina mensis habet.
Namq; solent urbem nudi lustrare Luperci:

Februarius dictus à Lupercalibus sacris.

Et dare porrectæ uerbera dura manû.
Sospita Dyndimene matri uicina calendis
Templa petet, quæ sunt hac renouata die.
Nunc etiam luci festum celebratur amœna

Luci Asyli festûm.

Quæ loca corrodit proxima Tybris aquâ.
Colla tibi molles præbent ferienda bidentes

In ęde Iouis, & Vestæ sacra fiunt, calẽdis Februarij.

Iuppiter, hæc summa stabis in arce uidens.
Nunc quoq; inextinctis lucentia lumina flammis
Aspiciant sacrum Virginis æde Deæ.
Nox uenit. & tacito labentia sydera cœlo
Effulgent radijs conspicienda suis,
Iam Lyra cœruleas Neptuni fertur in undas.

IIII. nonâs Lyra noctu occidit, tempestas.

Atq; Auster rapido turbine uerrit humum.
Proderit hic corpus uelari bardocucullo.

Aurea stella Lyrę vatsu:t eburnea plectra.

Nam solet hic pluuijs arua rigare dies.
Tertia lux agitur, pelago nitidißimus exit
Phœbus, & auratis lucidus instat equis.
Suspicias cœlum Berenices sydera fulgent.

Et pars Herculei magna Leonis abest. Igni. Colum.

Pectus abest, iam uix posteriora micant.
Venerunt Nonæ: patria correptus ab Ida
Nunc pocillator Iuppiter alme uenit.

Nonis Aquarius mane oritur. Iam puer exoritur.

Quatuor, atq; decem stellis signatur: & unda
Prona fluens stellis sexq;, decemq; micat:
Scilicet has merui, t diuini gloria uultus.
Et decor, & linguæ gratia magna suæ:
Hac pater Augustus patriæ est cognomine dictus.
Atq; equidem tanto nomine dignus erat.

Fulserit ut cœlo bis sol clarissimus alto,
Lucifer Oceani tinxerit ora uadis,
Epilogus. *Desinet acris hyems, glaciali frigore pontus*
Soluitur, haud celeres sustinet unda rotas.
Hoc quoq; non dubijs poteris cognoscere signis.
Nec frustra aspicimus sydera clara poli.
VII. idus Calisto occidit. *Candida in æquoreas Calisto labitur undas.*
Mox sese uisu surripit illa tuo.
Contigimus portum, nautæ imposuere coronas
Puppibus, & festis frondibus unda uiret.
Frigus habet finem, cũ frigore labitur Annus.
Cumq; Anno facto fine quiescat opus.
Vrsus ego factus, leporis sed filius: at mi
Polypus, & mollis sepia lector eris.

FINIS.

LVDOVICVS FERRARIVS

mathematicarum scientiarum publicus Mediolani professor.

EXornas nitido sydera lumine.
Exornas uolucrum cantibus aëra.
Ornas innumeris æquora piscibus.
Et terras Cereris frugibus induis.
Natalis Venetum gloria maxima.
Cœlum, terra, fretum, sic auium locus
Reddunt pro meritas munere gratias.
Et nos qui legimus candida carmina,
Naturamq; tuis discimus artibus,
Laudamus meritò: & perpetuum decus
Natalis Comitum concelebrabimus.
Cuius mundus adest munere pulchrior.

TABVLA MENSIVM & dierum.

IANVARIVS.

1 CAl. Iouis et Aesculapij tēpla sacrata. Iani & Iunonis festum.
2 4. Nonas.
3 3. Cancer mane occidit. dies ater.
4 Prid. dies ater. media hyems.
5 Nonis. dies ater. Lyra oritur mane.
6 8. Id. dies ater.
7 7.
8 6. Dies ater.
9 5. Agonalia. Delphineis oritur mane
10 4.
11 3. Carmentalia. Iuturnæ festum.
12 Prid. compitalia.
13 Idibus, agnus Ioui immolatur. Octauius Augustus dictus.
14 19. Cal. Februarij. dies ater.
15 18. Carmentalia. Porrimæ, & postuertæ festum.
16 17. Concordiæ festū.
17 16. Sol in Aquarium (transit.
18 15.
19 14.
20 13.
21 12.
22 11. Fidis uesfere occidit.
23 10. Clara stella in pectore Leonis occidit
24 9. Sementinæ feriæ.
25 8.
26 7.
27 6. Castoris & Pollucis festum.
28 5.
29 4. Equiria in campo Martio.
30 3. Pacis festum.
31 Pridie, penatum qui & patrij, & Vrbani dicuntur festū.

1 CAl. sospitæ festũ: Lucaria, festum in æde Iouis & uestæ.

2 Nonas, Lyra occidit uesperi.

3 2. Leo occidit.

4 Pridie.

5 Nonis. Aquarius mane oritur. Augustus pater patriæ.

6 8. Idus.

7 7. Calisto occidit.

8 6. Ver incipit.

9 5.

10 4.

11 3. Pedes Arctophylacis apparent.

12 Pridie.

13 Idibus, Sagittarius uesperi occidit, Iouis sacrum. Faunalia, dies ater, Fabiorum cædes.

14 16. Cal. Martij. Anguis. Auis Crater noctu oriuntur.

15 15. Lupercalia.

16 14. Dies incertus, sol ĩ pisces ingreditur.

17 13. Dies ater.

18 12. Quirinalia, stultorum festa. Notius piscis oritur. Fornacalia. Mutæ festum. Feralia.

19 11. Charistia.

20 10. Terminalia, dies ater.

21 9.

22 8.

23 7.

24 6. Sagitta oritur, Dies Halcyonei. Tarquinij fuga.

25 5.

26 4.

27 3. Equiria in campo Martio.

28 Pridie, Tarquinij superati.

MARTIVS.

i CAl. Martis & Iouis festum. Ancylia ferebãtur, dies cõnubijs malus
2 6. Non.
3 5. Vindemiator apparet uesperi.
4 4.
5 3. Arctophylax occidit.
6 Prid. Vestalia, cathedra Iulij Cæsaris.
7 Nonis, Equus mane oritur. Veiouis festum.
8 8. Id. corona uesperi oritur.
9 7.
10 6. æquinoctium uernũ iuxta neotericos
11 5.
12 Dies ater.
13 3. Equiria in campo Martio, piscis Aquilonius occidit uesperi.
14 Pridie, dies uacuus, argonauis oritur.
15 Idibus, Annæ perennæ festum. Cæsaris cædes, dies ater.
16 17. Cal. Aprilis. Scorpius mane apparet.
17 16. Sol in Arietem ingreditur. Agonia, Bacchi festum, Castoris & Pollucis festum. Miluius diluculo apparet.
19 14. Dies ater, Aquilo serenus, quinquatria.
20 13. Equus mane occidit, dies ater.
21 12.
22 11.
23 10.
24 9. Aequinoctiũ uetus.
25 8.
26 7.
2 6.
28 5.
29 4.
30 3. Concordiæ, pacis, Iani, salutis festum.
31 Pridie, Lunæ festum.

1 CAl. Veneris, & Fortunæ uirilis festum.
2 4. Non. Scorpius mane occidit.
3 3.
4 Pridie.
5. Nonis. Isidis festum. Vergiliæ uesperi occidunt, dies ater.
6 8. Id. publicæ Fortunæ festum.
7 7.
8 6. Ludi ob uictoriã Cæsaris in Iubam. Orion latet.
9 5. Cereris festum, instauratiõis dies circensibus additus.
10 4.
11 3. Hyades occidunt.
12 Pridie, dies ater: magna mater Romam uecta.
13 Idibus, Iouis uictoris et Libertatis festũ.
14 18. Cal. Maij, uentosa tempestas.
15 17. Fordicidia.
16 16.
17 15. Sol in Taurum.
18 14. Equiria in circo maximo, uulpes Carseolana.
19 13.
20 12. Palilia. Romæ natalis dies
21 11. Ver bipartitum.
22 10. Vinalia, meretricum festum. Vergiliæ cũ sole oriuntur.
23 9.
24 8.
25 7.
26 6. Canis mane oritur.
27 5.
28 4. Rubigalia, Lyra oritur uesperi.
29 Capra oritur, canis uesperi occidit.
30 Pridie, Floralia, uestæ templũ & Phœbi celebratur.

MAIVS.

1 CAl. Larium & bonæ Deæ festum.
2 6. Non, suculæ cum Sole. Floralia, sacra aristarum
3 5. Centaurus appa=
4 4 (ret
5 3
6 Pridie
7 Nonis
8 8. Id. Aestas incipit, dies ater
9 7. Lemuria, Orion occidit uesperi, malū nubere
10 6. Vergiliæ totæ ap/parent
11 5
12 4. Fidis mane oritur, Martis ultoris festū
13 3
14 Pridie, dies ater.
15 Idibus, Tauri caput oritur ante Solem, Scirpea simulachra
16 17. Cal. Mercurialia Iunij
17 16
18 15
19 14
20 13. Sol ingreditur ge=minos. Agonalia.
21 12. Canis Erigones oritur
22 11. Tubi lustrium
23 10
24 9
25 8. Arcturus mane oc cidit
26 7. Tarquinij fuga
27 6
28 5. Fortunæ publicæ festum, Capra mane oritur
29 4. Scorpius post Solis obitum tollitur in ortum
30 13. Bootes occultatur
31 Pridie

IVNIVS.

1 CAl. Carnæ, Martis, Tempestatis, Monetæ festum. Aquila prima parte noctis oritur.
2 4. Non. Hyades mane
3 3 (apparent
4 Pridie, Bellonæ festum, & in templo Herculis.
5 Nonis, Fidij festum, malum nubere
6 8. Id. dies ater
7 7. Arcturus occidit, mentis festum, piscatorij ludi
8 6. Vestæ festum, coronantur aselli, Iouis pistoris festum.
9 5
10 4. Delphinus uesperi oritur. Matralia. Fortunæ festum in foro Boario, & concordiæ, nouum
11 3 (solstitium
12 Pridie
13 Idibus. Quinquatrus minores, Ioui inuicti festum
14 18. Cal. Iulij
15 17. Templum Vestæ purgatur
16 16. Bonum nauigare,
17 15 (& nubere
18 14. Humeri orionis oriuntur, Palladis festum
19 13. Sol it in Cancrũ,
20 12. (Sumani festũ
21 11. Ophiuchus mane
22 10 (occidit.
23 9. Flaminius uictus à pœnis
24 8. Fortisfortunæ festũ, naues coronatæ per tyberim conuiuia portabant
25 7. solstitium uetus zona orionis oritur
26 6
27 5. Lariũ & Iouis Sta
28 4 (toris festum
29 3
30 Pridie, Herculis & Musarum festum.

IVLIVS.

1 Cal. Iunoni ſacræ
2 6. Nonas
3 5
4 4. Corona mane occidit
5 3
6 Pridie, Cancer medius apparet, Capitolium uſtum,
7 Nonis, Tutula Romanos liberauit, Romuli mors.
8 8. Id. Vitulæ deæ feſtum
9 7. Cepheus oritur ueſperi, Prodromi uenti ſpirant
10 6. Ludi Apollinares in circo maximo
11 5. Orion mane apparet, tempeſtas
12 4. Iulij Cæſaris natalis dies
13 3.
14 Pridie

15 Idibus, procyon oritur, Caſtoris & Pollucis feſtum
16 Auguſti, dies ater
17 16. Aeſtas media
18 15. Fabij cæſi, dies ater
19 14.
20 13. Sol tranſit in Leonem
21 12
22 11
23 10
24 9. Clara ſtella in pectore leonis oritur.
25 8. Caniculæ ſacra
26 7. Canicula apparet
27 6. Aquila ueſperi oritur, Neptunalia
28
29 4. Claræ ſtellæ in pectore leonis oriuntur, clementiæ feſtum
30 3.
31 Pridie.

1 Cal. Spei festum in foro Olitorio, Quirini templi dicatio
2 3. Nonas
3 3. Autumnus incipit
4 Pridie
5 Nonis, Salutis festũ, Leo medius mane oritur
6 8. Id.
7 7
8 6. Solis indigetis festum.
9 5
10 4. Cereris, opis, & Aræ festum in uico iugario
11 3
12 Pridie, Fidis mane occidit, Herculis custodis festum
13 Idibus, Dianæ festum, Augusti cæsaris natalis dies, seruorum festum.
14 19. Cal. Septemb. Delphini mane occidit
15 18
16 17. Dies ater
17 16. Portunalia
18 15. Dies ater
19 14. Consualia, primitiæ uini Ioui dătur, Augusti mors
20 13. Sol in virginem ingreditur. Vinalia rustica
21 12
22 11. Vulcanalia
23 10. Dies serenus
24 9. Opiconsiuæ festum in Capitolio
25 8
26 7. Vindemiator mane oritur, arcturus occidit
27 6. Vulturnalia
28 5
29 4
30 3. Virginis humeri oriuntur
31 Pridie, Andromeda uesperi oritur, Cæsaris germanici natalis dies.

SEPTEMBER.

1 CAl. dies ater
2 4. Non. Cæſar Antonium nauali pugna uicit, Piſcis Auſtralis occidit
3 3
4 Pridie
5 Nonis
6 8. Id.
7 7. Piſcis aquilonius deſinit occidere
8 6
9 5
10 4
11 3. Aequinoctium iuxta iuniores
12 Pridie, Virgo media oritur
13 Idibus, Ioui Capitolium dicatum, dies ater
14 18. Cal. Octobris Megaleſia, dies ater
15 17
16 16
17 15. Arcturus mane oritur
18 14. Spica Virginis mane oritur
19 13. Sol in Libram, Crater mane oritur
20 12. Romuli natalis (dies
21
22 10. Argonauis occidit
23 9. Centaurus mane oritur
24 8. Aequinoctiũ uetus
25 7
26 6
27 5
28 4. Hœdi oriuntur cũ Sole
29 3
30 Pridie, Metrinæ feſtum, epulum Mineruæ.

OCTOBER.

1 CAlen. in Martis tutela.
2 6. Non
3 5. Medius autumnus
4 4. Heniochus mane occidit
5 3. Corona mane oritur
6 Pridie, Aries medius occidit
7 Nonis
8 8. Id.
9 7
10 6
11 5. Vergiliæ oriuntur uesperi
12 4
13 3
14 Pridie
15 Idibus Mercurialia, equus deum matri cædebatur
16 Nouembris, dies ater
17 16
18 15
19 14. Sol in Scorpionem
20 13. Vergiliæ mane occidunt
21 12
22 11
23 10
24 9
25 8. Centaurus mane oriri desinit
26 7
27 6
28 5
29 4. Baccho & Vertũno noua uina. Arctu rus occidit uesperi.
30 3. Calliopeia incipit occidere
31 Pridie.

NOAEMBER

A C Il. epulan: Ioui parabatur Tauri caput occidit.
2 4. Non.
3 3 Fidis mane oritur. Hyems incipit.
4 Pridie.
5 Nonis.
6 8. Id.
7 7
8 6. Vegiliæ occidunt matutino.
9 5. Auster, aut Eurus.
10 4
11 3. Maria clauduntur.
12 Pridie.
13 Idibus.
18. Cal.
14 Decembris.
A5 17. die sipis oritur mnne.
16 16. Ludi ptebej. deos ater.
17 15
18 Col in Sagittarius ingreditur.
19 13.
20 12 caput Dauri occidit uestrum.
21 11
22 10, Lepus mane occidit.
23 9
24 8. Brumalia.
21 7. Canis occidit solis exortu.
26 6
27 5. Feriæ gallis, & græcis defeßis in foro boario,
28 4
29 3
30 Pridie. H.Cades totæ occultantur.

CAl. Fortunæ muliebris festum.
2 4. nonis.
3 3
4 Pridie.
5 Nonis. Faunalia.
6 8. Id. medius Sagittarius solē præcedit.
7 7. Aquila oritur.
8 6
9 5. Dies ater.
10 4
11 3. Solstitium hybernum iuxta iuniores, dies Halcyonei, dies ater.
12 Pridiæ.
13 Idibus. Scorpius mane totus apparet.
11. Cal. Ianarij.
14 18
15 18
16 17
17 16. Sol in Capricornum. Saturnalia, triduum.
18 15
19 14. Opalia.
20 13
21 12. Angeronalia in æde uolupiæ. Herculi & cereri mel & uinum.
22 11. Capra occidit mane. Larium festum. compitalia.
23 10. Laurentalia Feriæ Iouis.
24 9. Iuuenales ludi.
25 8. Solstitium uetus.
26 7
27 7. Delphin mane oritur.
28 5
29 4. Aquila occidit uesperi.
30 3. Canis uesperi occidit
21 Pridie.

TABVLA EORVM QVÆ
in his libris continebtur. iuxta ordinẽ alphabeti

P

Non erit indignum diuino numine bellum,
Quæ fuerint tantæ referam primordia pugnæ.
At tu Gonzagæ splendor, & gloria gentis,
Quo super egregie uoluuntur cardine Petri
Iura, decus latij qui ducis ab Hercule nomen:
Quantuscunq; fluit liquida cui Mincius unda
Assurgit, uirideis redimitus arundine crineis,
Hosce iocos legito turba, curisq; solutus.
Inuenies iucunda tuam spectacula mentem
Quæ teneant, animo sint hæc solatia fesso.

Humile genus est orationis. Hyperbole.

Imperio senior populos Pteroentas, & urbeis
Rite gubernabat placidas Oxypterus, omnem
Dixerat ipsius patris cognomine gentem.
Sed neq; delitiæ regem, nec purpura lato
Missa mari, ignauum tenuit petralibus altis.
Nunc hunc mulcebant mimi, non aulica turba.
Aut ornatus equum, uel multo fœmina luxu.
Publica siquando cesserunt facta quietem
Inter & umbrosas syluas, pecudesq; fugaceis
Venatu uictum quærebat: graminis herba
Sæpe thoros molleis, aut frons dedit arboris altæ.
Mißilibus celerem iaculis, cursuq; petebat
Forte feram, frustra telum iaculatus inane.
Insequitur tamen, & prædam iam iam tenet acer.
En rursus telum iaculatur dextra secundum.
Id uolat, incultis stridens defigitur aruis.

Narratio. Pterois alatus. Oxypterus alis acutis.

Forte tibi Crithophori Myrmicus tecta, laremq;
Candiderat, ferrum cæcas penetrauit in ædes.
Id quoq; Myrmici miseri per corda cucurrit.
Nox oculos subitò nigra caligine texit.

Crithophorus hordei portitor. myrmicus formicā significat.

Hæc ubi Critophorus nouit, populiq; propinqui,
Exoritur luctus, tum tristia funera ducunt.
Pars humeris ualidis magno subiere feretro.
Pars lugubre canunt, pars cærea lumina portant.
Conuocat inde pater consanguinitate propinquos
Aggere composito tumuli, dehinc talia fatur.

Crithophori oratio.

Nouistis proceres, utinam nec fata tulissent,
Funera Myrmici nostri, quem callida mater
Progeniem solam dederat consumpta senecta.
Per cœlum, & terras, & per lucida signa diei,
Per tempestates, & non uiolabile numen
Aequoris, æquoreosq; Deos, & flumina, nymphas,
Per lacrymas quibus ora madent: per funera nati
Non merito cecidit Myrmicus uulnere, nulla
Causa latet sceleris: mores, uitamq; peractam
Nouistis, queriturq; meo de pignore nemo.

Oophorus ouorum portitor, formicæ nomē.

Quid memorem Oophorum crudeli uulnere cæsum?
Quid proceres alios, quos omneis dextera sæui
Insontes cepit, misitq; Oxypteri ad orcum?
Quid? non armatus acies, bellumq; tremendum
Speramus? uenient, uenient qui funere nostro
Exaturent partis ardentia corda trophæis.
Si neq; corda mouent lacrymæ, nec funera nati,
At moueat uestri proles, miseriq; nepotes.
At moueat patrum pietas, patriiq; penates.
Quare agite o proceres animos accendite forteis.
Dum licet & uos, & prolem defendite uestram.
Hæc ubi: discedunt, minitantesq; æthera complent.
Ille tamen sequitur cursu, iaculisq; per alta
Tectaq; syluarum, & campos late, inscius acti.

Vt propè conspexit prædam, da Iuppiter inquit
Quod teneo, placidusq́; meis nunc annue uotis.
Te quoq; participem faciam: tibi munera sunto.
Sic ait, & ualidis contorsit uiribus hastam.
Illa uolat, stridensq́; feræ præcordia tangit.
Sternitur, & pedibus moriens squallentia ruris
Terga quatit, tandem uitam cum sanguine fudit.
Fit uoti compos. mox ad penetralia tecta
Lætus adit. Diuum cumulatq́; altaria donis.
Pocula libantur niueo spumantia lacte.
Quinq; dies ducit totos ex ordine festos.
Præda fuit pulicis corpus, duo iugera saltu
Telluris superabat, aueis, agileisq́; locustas
Spernebat, saltu nulli fuit ille secundus.
Labitur interea tempus, lucesq́; profundo
Præcipitat pelago Titan, aliasq́; reducit.
Nescius hic acti est, illis exæstuat ira.
Et memores alta posuerunt mente necati
Vulnera Myrmici. fraudes, & cuncta uolutant.
Nec nisi Muscarum placari sanguine regis
Turba potest, populi sed enim sine funere regem
Cædere quis poterit? defendunt fasq́; nefasq́;
Quisq́; sui. meritò multorum turba cadentum
Cernitur, alterius dum turpia facta tuentur.

Quem simul ac uidit attollens lumina toruè
Critophorus, melior præstanti corpore cunctis
Formicis, grauiter suspirans talia fatur
Hiccine qui nostrũ est, hic est proh Iuppiter alme
Myrmicum paruum qui tristem misit ad orcum?
Tardius, aut citius pœnæ peccata sequuntur.
Quò miseros Fortuna trahit. me uel maris unda
Obruat, aut tellus per apertum flamina cœlum
Me rapiant, contentus ero quodcunq; iubebis
Iuppiter omnipotens, liceat modò funera nati
Vlcisci insontis, uireisq; ostendere in hostem.
Talia fatus erat, nullo sermone mouetur
Muscarum princeps, nec enim sua murmura nouit.
Cum subito horrendis animis stant agmine denso
Formicæ, rostrumq; acuunt, furor urget in hostem.
Occidunt comites, in regem prælia uertunt.
Ni fuga subsidium, tenuem secat aëra uelox.
Regia Myonia est muscis habitata superbis, Myoniæ ciuitatis Muscarum descriptio.
Aggeribus multis firmata, & mœnibus altis,
Aëriæ surgunt turres, cœloq; minantur
Quattuor & Pario structæ de marmore perstant.
Cingitur hæc circum multa cœnosa palude.
Hinc circa latos despectant undiq; campos
Cura quibus, uigilum nunquam custodia cessat.
Semper & aërijs uolitant insignia uentis
Fixa foraminibus in summo culmine turris.
Stelligeros Aurora polos cum lumine spargit,
Atq; ubi purpureum currum sol mergit in undis,
Armati centum discurrunt mœnia circum
Explorantq; hosteis tecti fulgentibus armis.

Vt uidere duces, utq; arma nitentia regis
Cognouere, ruunt ſuetis & honoribus illum
Excipiunt, cuncti mirantes uulnera ſæua.
Perquirunt cauſam, in Formicas *impetus illos*
Continuo rapit, hi capiunt urbiq; reducunt
Defeſſum regem, plagis fimenta ferentes.
Eripiunt thoraca grauem, galeamq; nitentem.
Ante tegi nullis quanquam conſueuerat armis.
Arguit id comitum cædes & triſtia fata.
Cæduntur miſeræ Formicæ *nulla retardant*
Arma necem: primùm ſic quod fuit artis in hoſtem
Vertitur in ſeſe, cedit uictoria uictis.
Fugit Crithophorus ſoſpes: Muſcæq; *uolantes*
Ad regem lætæ tendunt, & prælia narrant.
Fama uolat, ſubitoq; urbes rumore replentur.
Interea ſol purpureos demerſit in undis
Currus, & Phaethontis *equos, orbemq; reliquit.*
Perpetuis curis ſoluit mortalia corda
Somnus defeßis conceſſus munere Diuum.
Cuncta quieſcebant animalia, quæq; latebras,
Quæq; colunt dumos, quæq; aſpera culmina montis,
Quæq; fouent nidos, habitant ue in fluctibus altis,
Omnia carpebant placidam per membra quietem.
At non amborum deflectit lumina regum
Blanda quies, uerſant triſteis in pectore pugnas.
Nunc ſubeunt uariæ cædes, ſtragesq; cadentum.
Hoſtibus è medijs inſignia rapta ſuperbè
Inſtructæ ue acies, armorum ſplendor, & iræ.
Has inter tantas deducunt tempora curas.
Mox ubi Luciferi Sydus clarum æthere ab alto

ὀυ χρὴ παννύ
χιον εὕδειν
βουληφόρον ἄν
δρα, ᾧ λαοί τ'
ἐπιτετράφα
ται, καὶ τόσ

Fugit equis rapidis uirideis in marmoris undas, Ἐκ μέγαλε.
Purpureumq; mari currum rosea extulit Eos,
Deseruere thoros reges, præconibus ambo
Ire iubent, alias armatas cogere genteis.
Interea *mæsto populos* Oxypterus *ore*
Alloquitur, uersatq; graueis in pectore curas. Oxypteri oratio
Egregium genus, & Marti gratißima turba
Quamuis multa diu solus perpessus ab omni
Agmine sum Formicarum *tristissima fata*
Et uobis cunctis, natisq;, urbiq; parantur.
Viximus innocui, nunc noxia dextera læsit,
Nouistis, iam se satiabunt funere uestro.
Sed uos per superos cœlestia regna tenenteis,
Per cineres patrios patria tellure receptos,
Per tempestates cœli, per lumina solis,
Saucius en uester rex orat, non sua sceptra
Defendatis, at à uobis, propellite cædes,
Funera natorum, tristeis patriæq; ruinas.
Vix ea fatus erat, magna speculator ab urbe
Critophori uenit, hic genteis, atq; arma parari
Nuntiat, atq; odium regis, populiq; furores.
Vrbs est in medijs campis Myrmicia *felix.* Myrmicia formicarum ciuitas.
Atq; ferax frugum uariarum florida tellus.
Sex turres, triplex agger, tria mœnia cingunt.
Nec plus quàm pinnæ tolluntur tecta domorum.
Hic etiam uigilum nunquam custodia cessat.
Semper & aerijs uolitant insignia uentis.
Cogitur huc acies, uenientumq; agmina regum.
Ecce ruunt centum Muscarum *facta ferentes*
Crithophoro, & regis sermonem, atq; oia narrant.
Arma, duces, numerum, reges quot conuocat, unde.

NATALIS COMITVM VENETI MYRMICOMYAMAchiæ Liber tertius.

Tertius armatos, uenientiaq; agmina narrat.

IAM ter purpureis Phœbus percurrerat orbem
Altus equis, ter mane rotis effugerat undas,
Cùm capere incœpit Myrmicia longa cohortes.
Nunc agè qui reges armati, quæ agmina campos
Complerint, quibus & totus pugnauerit orbis
Viribus expediam, cædesq;, irasq; ruentum.
Pandite Pierides: mortalis pectoris haud est
Prælia tanta Ducum, tantos narrare furores,
Et tantas acies, populosq; sub arma coactos
Omneis, quos solis splendentia lumina cernunt.
Horresco referens furias, belliq; ruinas.

Psichestius micas comedens. Formicæ nomen.

Primus ab Eois ducit Psichestius oris
Bellator fortis insignia picta ducenta.
Et niueum insignis pingit uelamen Arachne,
Nunc etiam tenueis texens sub imagine telas.
Isq; armatorum deducit millia centum,
Omneis expertos duri certamina Martis.
Cuncta suis sceptris orientis regna gubernat.
Proximus Oophorus patris de nomine dictus,

Hunc patre priuarat pugnans Oxypterus olim. Formicarũ myriades nouem millia nonaginta.90000.*ter
Millia bellantum * *quem nonaginta sequuntur.*
Vrbibus è multis quas diues lambit Idaspes. Idaspes parthorũ fluuius.
Arma gerunt clypeosq; leueis, curuasq; secures.
Et capitum pictæ nutant in uertice cristæ.
Tempora cinguntur regis diademate, fuste
Vtitur, hoc multos pugnando mittit ad ortum.
Nulla ualent ictus clauæ perferre cadentis
Arma, domat, lacerat, contundit, & omnia frangit.
Sic ubi tempestas cœlo consurgit aperto,
Conterit & segetes, & pinguia culta colonis
Iuppiter iratus, miscens cum grandine uentos.
Vt quod non tetigit grando, mox flamina rumpant.
Cum uellit plantas firmas radicibus altis.
Exornat niueus uexilla rubentia pullus,
Nunc etiam rostro capiens sub imagine Muscas.
Tertius agresteis acies deducit ab Euro
Herpetus, agrorum diues, granaria centum Herpetus, reptilis, formicę nomen.
Semper habet, semper plenissima frugibus almis,
Egregius forma iuuenis, quem nympha crearat
Fluminis ad ripas patri coniuncta, tepenti
Tempore, quo exiliunt flores in luminis auras,
Vdemia. annoso patri fuit unica proles: Vdemia, nulla.
Gratior & tantò, quantò præstantior armis,
Consilio'ue fuit, quo nec formosior alter.
Millia sexcenta ducit, uexilla uirentis Millia sexcẽta, myriades sexaginta.60000.
In medio ueli flauus passerculus ornat.
Se circum Muscas, nunc has, nunc deuorat illas.
Alatos ducit populos hic Herpetus omneis.
Optanteis semper duri certamina Martis.

Cùm Zephyri tenues auris noua gramina mulcent.
Aut ubi iam Boreas inuasit frigidus arua,
Et latè syluas spoliat, camposq́; uirenteis,
Ad terram læsæ labuntur ab arbore frondes.

Plut. in parellelis.

Quintus Erythrocarus rubris animosus in armis
Agmina densa furens deducit ab æquore rubro.
Pars rubet, est nigro pars altera tincta colore.
Quadringenta ducem quem millia picta sequuntur.
Nigra uolant placidis agitata insignia uentis.
In medio ueli Muscas falcata trucidat
Mors: atq; armatas acies prosternit inaneis.
An turmas Salpyga tuas, populosq́; feroces
Armatos sileam rostris tristiq́; ueneno?
Noningenta ferum comitatum millia regem
Vndiq; planities niueis insignibus alber.
Martia procedunt, & monteis agmina complent
Frondosos, inculta tremunt sub passibus arua.
Deniq; de cunctis ueniunt regionibus orbis
Innumeri secum ducentes agmina reges

Rubro capite. formice nomé. Millia quadringenta myriades quadraginta. 400000.

Necnon Myoniæ felicia gentibus arua
Complentur, totus terrarum confluit orbis,
Quiq́; colunt roseos orientis Solis ad ortus,
Quiq́; tenent solis contraria regna cadentis,
Quiq́; Austri, Boreæ'ue trucis frigentia rura.
Finitimis urbi primum ruit omnis ab agris
Muscarum numerus, squallentiáq́; arma capeßunt.
Murmurat omnis ager, maius fit murmur in urbe.
Ac ueluti uarijs spumoso flumina ponto
Cum ueniunt, diuersa locis, miscentur in unum,
Fit fremitus dum quæq́; suas labentia ripas
Corrodunt, maior Zephyrus collecta, uel Eurus

Omnia cum turbant perflantes æquora ponti.

Myriades centum millia 1000000.

Primus agit decies pugnator millia centum
Muscarum iuuenis præstans & corpore, & armis
Myzomelus: geminis alis munitus, & auro.

Myzomelus, suauiter mussitaus, muscæ nomen.

Quingenti aurati, & triginta millia regem
Belligeri comitantur, adest custodia semper.
Aphrica dat qualeis felix in prælia genteis.
Picus habet pictus insignia candida, lectas
Ore trahens lato formicas arbore ab alta.
Huc Elius dubijs prætendens carbasa uentis

Muscę auratę. Elius paluſtris Muscę nomen

Nauigat, huic celerem sulcantemq; æquora ponti
Dant puppim glandes, est cortex apta carinis.

Myriades sexaginta. 60000.

Ducit arundiferis sexcenta paludibus altis
Millia bellantum, nihili facientia Martem.

Arma Muscarũ

Scuta, leueis galeas præbent, thoracaq; durum
Crusta noui casei multo exornata labore,
Ensibus & capulos, & pila nitentia, at enseis
Cannarum cortex, hastilia dura ministrant
Culmina cannarum: terrentia tela uel ipsum
Tristia qui dirimit, quiq; auget prælia Martem.
Vxornat rursus insignia picus alurga.
Quid tibi complexus regum, quid gaudia tanta,
Quid grateis referã, quid quæ oscula dantur utrinq;?

Oniobroſcus, venalia comedés, Muscę nomen.

Tertius armatos deducens Oniobroscus
Myoniam properat, consanguinitatė propinquus
Myzomeli: Europæ quem millia multa sequuntur
Vrbibus ė cunctis, tegiturq; sub agmine tellus.
Incedit patrio turpi qui nomine lætus.
Fur pater huius erat, dapibus uiuebat inemptis
Contemptor diuum, nullo discrimine rerum

Venaleis rapiebat opes, preciumq́; negabat.
Incautum mercator eum demiſerat Orco
Cum biberet lac è niueis mulctralibus album.
Haud melior genitore ſuo mox natus in urbem
Agmen paſtorum denſum collegit, ab agris
Agreſtumq́; manum; tum Marte inuadit aperto,
Occupat imperium ui primo rege perempto.
Millia bellantum ter nonaginta ſequuntur, Myriades vigin ti & ſeptem 270000.
Optantum ſtrages, pugnam, belliq́; ruinas,
Clamores, furias, concurſus, funera, cædes.
Huc illuc croceo uolitant uexilla colore,
In medio cuius niuea eſt Victoria, qualem
Optarant Muſcæ. per apertos agmina campos
Accelerant greſſus, & cedunt ordine cunctæ.
Quid turmas alias, iaculatoresq́; ſuperbos
Commemorem? forteis armatorumq́; phalangas?
Quid memorem ut tanto gemuit ſub pondere tellus?
Deniq; terrarum totus ſimul huc fluit orbis.
Alter ad alterius tunc urbem mittit, acerbas
Qui belli furias, & regis nuntiet iras.
Inter utranq; locus ſpatioſus cernitur urbem
Arboribus cæſis, non ullas educat herbas,
Non uirgulta, caſas nulli poſuere coloni. Topographia.
Diues habet campum talem Verona propinquum,
Huc ducunt acies inſtructas ordine reges.
Muſcarum cornu dextrum tenet Oniobroſcus,
Læuum Myzomelus, caudam tenet Vragus ille Vragus ductor caudæ.
Myzomeli frater, quo non præſtantior alter
Seu curſu, & leuibus iaculis pugnare neceſſe eſt.
Siue enſe, & dura eſt pugnandum comminus haſta.

Frontis agit primas parteis Oxypterus, illum
Contra Elius primas etiam, ſed dextera primo
*eius. *regentis.
*Pars, * illi leua eſt curæ conceſſa * regenti,*
Nec non formicæ longas duxere cohortes.
Caudæ Crithophorus parteis, atq; Herpetus:ingens
Oophorus læuum cornu, Pſicheſtius inde
Fortis agit dextrum, magnus comes additur illi
Pſicarpax.caudam extremam fortiſsimus armis
Ducit Erythrocarus rubicundo corpore fulgens.
Nec ſolus, Salpyga comes fortiſsimus heros.
Sic in planitie forteis ſtatuere phalangas,
Interea ſol purpureos de uertice mundi
Soluit equos, feſſosq; dedit præſepibus altis.
Ariſt.lib.1.meteor.de cometis.
Ecce micant centum ſpatioſo crine cometæ.
Incipiunt flammæ toto ſplendeſcere cœlo.
Cur ſydera obliqua ferantur ibidem.
Sydera nunc huc,nunc illuc obliqua feruntur.
Fulminat à cunctis uentorum partibus, altè
Nunc cœlum dies tota regione cremari.
Prodigia.
Ecce aliud magis horrendum dat Iuppiter illis
Agminibus monſtrum, terrens mortalia corda.
Luna uehebatur niueo clariſsima curru,
Mox rubuit, tremuit tellus,& gramina guttis
Sanguineis maduiſſe ferunt,ſi credere dignum eſt.
Tum primùm inſueti ſenſerunt flumina campi.
Tùm plures Muſcæ gelida periere ſub unda.
ut muſcæ reuiuiſcant.
Vna tamen ratio eſt, qua corpora merſa natantum
Illarum uixiſſe ferunt, animasq; profundo
Surripuiſſe Ioui, cineres data corpora fluctu
Si tumulent, animas reuocant in luminis auras.

Natalis

NATALIS COMITVM VENETI MYRMICOMYAMACHIAE LIB. QVARTVS.

Quartus corporibus cęsis tegit æquora campi.

POST *ubi diffuso lustrauit lumine cœlum*
Orta dies, & solis equi per aperta uolantes
Naribus eflarunt immenso lumina mundo.
Arrectæ expectant acies, belloq; paratæ.
Iam clangorq; tubæ resonat, pugnamq; uocantum
Fit strepitus, reboat cœlum, regioq; propinqua.
Vndiq; terribili gemitu dant tympana signum.
Talia Critophorus fatur, palmasq; tetendit.
Da pater omnipotens casum discernere iniquos. Crithophori oratio.
Da precor autorem primum succumbere pugnæ.
Si mereor, frangant quæ ducunt stamina, Parcæ.
Et caput hoc hostis auulsum dextra reportet.
Si meruit, cadat infelix Oxypterus, æquum
Sentiat & quàm sit mortali spernere triste.
Vix ea fatus erat, stridens ecce aduolat hasta,
Et fidi comitis subitò per pectora transit,
Per tergum, & costas penetrat Xyloctoni, acerba Xyloctonus, ligno occisus.
Nox oculos subitò nigra caligine texit.
Is fuit alatus qui primam iecerat hastam
*Contemptor iusti Dorymistor, inclytus * armis,* *Hasta. Dorymistor inclytū hasta significat
Qui tres Critophori natos demiserat Orco.
Ceperat hanc prima iuuenis de coniuge prolem.

Q

Bellantum primas acies mouet Oniobroſcus.
Quem contra Oophorus armatas inde cohortes.
Contra Critophorum uelox Oxypterus, atq;
Contra Elium bellatores mouet Herpeius ingens.
Quis nunc tot cædes digno, quis funera uerſu
Expediat? quis facta ducum, numerumq́; cadentum?
Vndiq; ſaxa cadunt, haſtæ, celeresq́; ſagittæ.
Sic ubi ſtelligerum uelarunt nubila cœlum,
Denſa cadit pluuia, & ſitienteis irrigat agros.
Haud ubi tempeſtas Orionis ingruit ortu,
Fluminibus cunctis nec tot uoluuntur harenæ.

Clytus, clarus, Muſcæ nomen.

Ingreditur denſas acies Clytus arduus haſta
Nunc hos, nunc illos ſternit fortiſſimus heros.
Quem ſimul ac uidit furijs accenſus, & ira
Clauiger Oophorus ruit, impetus urget in hoſtem.
Vtq; leo gaudet ceruum, capream'ue fugacem
Inueniens, quem dira fames in uallibus imis
Sollicitat, ſic ille Clytum lætatur adeptus.
Quem contra properat longis animoſus in armis
Ipſe Clytus quatiens haſtam, ſed clauiger illam
Deijcit, hic haſtam linquens mox eripit enſem.
Obijcit Oophorus clypeum læua, altera clauam
Fortior attollit manus, enſem, brachia, & arma
Omnia ui frangit, qualis conciſa bipenni
Decidit in ſyluis brumali tempore pinus,
Fronte ferit terram, atq; animam demittit ad Orcũ.

Cœmus, ornatus, omnia hæc nomina ex græcis ſunt ducta.

Parte alia Cœmus fulgens pulcherrimus auro
Proſternit turmas Muſcarum, & præparat altam
Enſe uiam, multas animas in Tartara mittens.
Sic etiam irrumpunt reſonantia flumina latè

In mare piscosum cum canet fluctibus altis.
Fit uia ui, cedunt uenientibus æquora ponti.
Iamq; hic pugnando sex millia strauerat unus.
Ecce uolat iaculum cœlum per inane coactum
Viribus eximijs, & Cœmi uiscera transit.
Nil illum iuuat ornatus, nil robora dextræ.
Ostendit superis plantas resupinus inaneis.
O mors infelix, & inexorabile fatum
Quid tantum humanis rebus pugnatis? acuta
Omnia mors æquat nullo discrimine falce.
Quantum iacturæ est in tanto milite factum.
Ense magis densas acies Salpyga trucidat.
Franguntur uires Muscarum, frangitur ordo.
Quis Salpyga ferox animas quot mittis ad Orcum
Expediat? sanie totus perfunderis, & te
Millia bellantum comitantur multa tuorum.
Ecce Elium duro fortis petit Herpetus ense.
Contra Elius ruit, & sese collegit in arma,
Tunc ait, haud ibis regiones amplius Euri,
Nec rursus patriam cernes, charosq; parentes,
Tartara pro patria teneas, Acherontis & undas,
O quicunq; audes mecum concurrere in armis.
Vix bene finierat: cùm tendens Herpetus ensem
Impulit inq; Elij caput hæc dicentis, & ora.
Primus arundiferas ibis Phlegethontis ad undas,
Et me expectabis, sedemq; parabis utriq;.
Huic uox, & uita ingenti de uulnere cessit.
Hinc atq; hinc fit cæsorum prægrandis aceruus:
Atq; instar montis sunt mortua corpora passim.
Cophorus mactat claua Dorymistora fortem,

Miarus fœdatus, Scipus sordidus. petenus volatilis Muscarum sunt noïa, Machimus pugnator.

Hinc Miarumq́; , Scipumq́; ferit , celeremq́; petenum.
Ecce ruit Machimus duris bellator in armis ,
Cophorumq́; petit sublato cominus ense .
Ni triplex thorax : conuersus protinus ensem
Confringit claua , Machimus contendere cursu
Incipit , inde uolat, cœloq́; attollitur alis .
Herpetus alatus sequitur , cui condidit ensem
In iugulo , tunc ille cadens squallentia fronte
Rura quatit , uictamq́; animamq́; reliquit in astris .
Altera in aërijs pugnat regionibus altè
Pars , alia incultis committit prælia campis .
Interea properat stricto ponè ense Lochites ,
Inde ferit caput huic , totusq́; incumbit in ictum.
In geminas scindit parteis , cadit Herpetus . illum
Non ordo galeæ duplex à uulnere texit .

Gymnes miles leuis armaturæ

Myzomelus Gymnesq́; simul fortissimus heros
Ambo ruunt contra strictis Psichestion armis
Parte alia : hic uero Clypei , galeæq́; reclamant .
Ac ueluti ferrum duris incudibus ingens ,
Sudantes longa quod uersant forcipe fabri ,
Impositum resonat , cum circum brachia tollunt
In numerum iuuenes , & magno pondere plectunt .
Hic etiam duri certaminis incipit ardor.
Quisq́; suo regi primus succurrere tentat .
Tandem Myzomelus miserum Psichestion ense
Percutit , inq́; latuscapulo tenus abdidit . illi
Nox oculos subitò nigra caligine texit .
Tum dare terga fuga primùm uidere cohortes ,
Et dextrum Formicarum discurrere cornu .
Magnanimi reges , mouerunt agmina tandem .

Fortis Erythrocarus, Psicharpaxq́; inclytus armis.
Necnon extremum fortis mouet Vragus agmen.
Hic rursus noua bella mouent, noua funera, rursus
Incipiunt cædes, acies sternuntur utrinq;.
Quis poßet lacrymis tantos æquare dolores.
Aut stantum uoces in duro limine mortis?
Ille caput truncus iacet, ille pedem aluus at illi
Vulnere foßus hiat, desunt huic crura, manus'ue.
Clauiger Oophorus, Psicharpaxq́; arduus, atq;
Fortis Erythrocarus, rursus tria fulmina belli
Ense uias faciunt, renouant certamen acerbum.
Sic ubi flauenteis segetes monstrauit in aruis
Spicea serta gerens Aestas, secuere coloni.
Falcibus & curuis grauidæ sternuntur auenæ.
Aut ubi purpureum dant florea prata colorem,
Et grato pingit tempus uelamine campos,
Falcibus ad terram flores sternuntur inanes
Non fuit ulla dies unquam crudelior orbi.
Nec tot squallenteis populi cecidere per agros.
In lacrymas Lunam credo, solemq́; coactos.
Lumine nec solito stellas fulsiße serenas.
Vragus obtruncat Psicharpaga, Nastophorumq́;,
Ptosimon, & Cuphum celerem, fortemq; statherum.
Et Nealem insuetum bellis, quæ miserat illum
In pugnas eadem lux abstulit, ultima, primaq́;.
Omnia corporibus defunctis æquora campi
Nigrescunt, pullo tegitur uelamine tellus.
Ecce uidet longa certantem fortiter hasta
Critophorus tectum claris Oxypteron armis.
Irruit, arripiens hastam quæ forte iacebat.

Nastophorus sagittifer, nastos .n. harundo ex qua sagittę fiũt. Ptosimus, caducus, cuphus, leuis statherus, robustus. Neales in vnoquoq; officio nouus.

Contra animoſus adit uelox Oxypterus. haſtis
Ambo ruunt pronis, ſæuosq; feruntur in ictus.
Quale cadit ſummo deiectum fulgur Olympo
Nubibus è denſis, & uelox omnia tranſit,
Talis uterq; ferum furibundus fertur in hoſtem.
Immemoresq; ſui poſt tergum ſcuta reponunt.
Huc, illuc, furijs compulſa per æthera ſummum
Fragmina dura uolant haſtarum: protinus enſeis
Eripiunt ambo capulis fulgentibus auro.
Tum Scutis armant læuas, nec lumina ſolis,
Nec tenebras cernunt, furor ingens lumina uelat.
Omnis miratur poſitis exercitus armis.
Forte ferit ſcutum ſublato Oxypterus enſe
Crithophori, ex ictu multæ ſaliere fauillæ.
Crithophorus contrà punctim ferit, omnia tranſit
Arma, ſed obliquo diffugit uu'n re telum.
Tum galeam totis percuſsit uiribus enſe
Crithophori iratus uelox Oxypterus: aſt hic
Reſtitit attonitus, mox ſe collegit in arma.
Ambabus manibus capit enſem, deinde ſiniſtrum
Huic humerum ferit, arma cadunt conciſa potenti
Robore quæ tetigit, fulmen tetigiſſe putares.
Et paribus furiis pugnant, & uiribus æquis.
Eſt anceps fortuna, ſimul uictoria pugnæ.
Suſtinet hic geminos lances, & fata duorum
Imponit Mauors, caſu tremebundus utroq;.
Sic gemini in pratis tauri cùm tempore uerno
Frontibus oppoſitis certant, pecus omne paueſcit.
Hi tamen intenti, proniq; in uulnera currunt.
Deiecit medium terris Oxypterus enſe

Crithophori clypeum fortis bellator, at illi
Crithophorus medio in pectore claustra reclusit.
Inde caput cædens, uerbis ita fatur amicis.
Disce agè iustitiam, & nullos contemnere: rectum
Sensisti quàm sit mortali spernere triste.
Oophorus claua fortem domat Oniobroscum.
Diffugiunt aliæ Muscæ, quas densa sequuntur
Agmina, complureis mittentia semper ad orcum.
Iam sol æquoreas curru properabat in undas,
Respiciens etiam medius de margine terram,
Crithophorus centum præconibus imperat omneis
Iam reuocare acies campis, syluisq; sequenteis
Relliquias sparsas Muscarum. protinus urbem
Defessi cursu repetunt, longoq; labore.
Primus Critophorus fortem complexibus arctis
Oophorum tenet, atq; illi mille oscula figit.
Inde & Erythrocarum, grateis persoluere utriq;
Non ualeo quantas meruistis: semper habebo.
Imperat in campis passim defuncta cremari
Corpora, defunctos omneis exquirere reges.
Dum meminit regum lacrymæ labuntur obortæ.
Et iam nox terram priuarat lumine claro.
Omnia lætitia resonant penetralia regis.
Post, sumptis epulis, stratis sua corpora donant.
Lusimus hæc tenui calamo iuuenilibus annis.
Quod siquid deforme manet, Vulcanus in illud
Sæuiat, ut quondam Saturnum in pignora fama est.

MAGNIFICI D. PETRI CONTA-
rini Patricij Veneti in Elegias amatorias.

Hic quibus armatur telis Deus acer Amoris,
Quanta miser nosces uulnera sentit amans.
Quæ lacrymæ: quibus ora uirum sint plena querelis,
Dura quibus nimium claudit amica fores.
Si uinctus, nosces sub quo patiare: solutus,
Gaudebis tantis posse carere malis
Est uitæ speculum nobis diuina poesis.
Quæ fugienda monet, quæq; petenda docet.
Hæc morum meritò sapientia dicitur: unus
Felix alterius quem mala dura monent.

NATALIS COMITVM VENETI AMATORIARVM

Elegiarum Liber primus.

HORAS, feſta Deumq́; cecini: quo ſydere terram
Vertas, Muſcarum grandia bella ducum.
Altera militiæ ſequimur nunc munera, Martem
Deſero, formoſus uincula iecit Amor.
At tu quem læto ueneratur Mantua uultu,
Maxima ſpes patriæ o Gulielme tuæ,
Reſpice ſcribentem mala quæ patiamur amantes.
O decus o populi gloria ſumma tui.
Te Gonzaga domus genuit, Charitesq́; decentes
Fouere in gremio numina blanda ſuo.
Exiguum nec munus erit quod mittimus: ecce
Hic Veneris nati plurima facta leges.
Ille domat uolucres, piſceis, hominesq́;, Deosq́;,
Heroas, reges, æquora lata, feras.
Magnanimosq; duces, eſt & quis deniq́; tantus
Subtrahat ut magno libera colla Deo?
Vobiſcum gaudete trahor captiuus amantes.
Et de me uictor iamq́; triumphat Amor.
Pectora inauratis feriuntur noſtra ſagittis.
Plurima de fixo pect ore flamma micat.
Hei mihi quòd nullo tardantur uulnera ferro.
Nil clypei proſunt, omnia uincit Amor.

Cæcus erat cæcum qui primus pinxit Amorem.
Heu nimium damnis cognitus ille meis.
Namq́; ubi iam medio uoluntur ſydera lapſu,
Cuncta uidet, uel quum ſol ruit altus equis.
Sub lucem duris ſtringit mea colla cathenis
Arctius, ardenteis obijcit ille faces.
Aut ubi flammatos currus ſol tingit in undis
Quum data ſunt nuper languida membra thoro.
Tempus erat quo prata rubent florentia primùm,
Ver ſtabat cinctum floris honore caput,
Dulciſonis uolucres mulcebant cantibus arua
Arbore formoſis luxuriante comis,
Veſtibatq́; nouis tellurem floribus annus,
Ridebat pulſo frigore lætus ager,
Serta legebantur per florida prata puellis,
Aſpice uinxit Amor quo mea colla modo.
Neſcio quis nexas uario de flore corollas
Aptarat capiti Claudia pulchra tuo.
Vt uidi, inuaſit ſubito mea pectora flamma.
Et laqueus colli ſerta fuere mei.
Mollia ſerta, mihi laqueus ſed durior omni.
Nexuit his uinclis ingenioſus Amor.
Flectere formoſæ quem non ualuere puellæ
Innumeræ, clauſum Cludia ſola tenet.
Nimirum: innumeras ſuperat pulcherrima forma.
Pluraq́; multarum munera ſola tenet.
Sola placet nobis, ſolam mea lumina cernunt.
Etq́; meo ſemper nomen in ore ſuum.
Sæpe uocans aliquem, formoſa o Claudia dixi.
Nec tanto mens eſt omine læſa mea.

Sæpe fui stultus pro te, me sæpe uideri
Insanum populo, sola puella facis
Attamen ingentis miserebitur ille doloris
Qui nouit quanta uulnera figit Amor.
Sola potest duris miserum me soluere uinclis
Cuius sub niueo sunt mea colla pede.
Felices illos, felici sydere natos,
Quos domina in gremium sæpe benigna capit.
Extingunt rapidas flammas, strictisq; lacertis.
Oscula dum dominæ dantq; feruntq; suæ.
Oscula libantes, Veneris dulcißima cantant
Munera, cantantes oscula multa ferunt.
Hic canit ut Ledam cygnus decepit, ut ausus
Europam tumida ferre iuuencus aqua.
Dorida Neptuno, Plutoni cantat amatam,
Et raptam campis Trinacri terra tuis.
Ille canit Venerem Vulcani fraude ligatam.
Solus ego infelix, me premit usq; dolor.
Heu mea & hoc grauius feriuntur pectora cantu.
Mitigat hæc nostrum nec medicina malum.
Maior ab exemplo dolor hic, quòd comprimor unus.
Impia quòd nunquam uincula laxat Amor.
Nec licet exemplis memet conferre Deorum.
Non tamen in nostro pectore flamma minor.
Exestur tacitæ flammæ mea dente medulla
Infelix uror ignibus ipse meis.
Dij faciant possim circundare brachia collo.
Oscula crede mihi multa puella feres.
Sed quoniam rides nostras fera Claudia uoces,
Vel moriar, uel me soluet acerbus Amor.

Elegia Secunda.

Claudia ſplendidulis me tandem flexit ocellis.
Alterius potuit flectere nullus amor.
Blandula, ſubridens, formoſa, tenella puella,
Palliolo[ ]fulgens ſplendida candidulo.
Quæ uix poſt decimum ſextum nunc attigit annum.
Apta ætas Veneri, grata Cupidinibus.
Pupureas fucata genas, ſed cætera quales
Sunt albæ uiolæ, ſplendidulæq; niues.
Si cum Claudiola certent tria numina, iusto
Te pari uincentur iudice, Claudiola.
Aſpice ſint quales digiti, quæ palma manusq;.
Omnia formoſa candidiora niue.
Lumina bina micant geminos imitata pyropos.
Et roſeo multus defluit ore lepos.
Dij quales aures, quæ tempora, quod decus oris.
Dulce caput ſplendet crinibus aureolis.
Pulchellum guttur niueum, mentumq; tenellum.
Dens elephantino pulchrior eſt ebore.
Purpureas imitata roſas rubuere labella.
O multa os dignum [carpere] baſiola.
Forma decet niueos humeros, tergumq; ſuperbum.
Intumuit teneris mammula pectoribus.
Quid referam niueas ulnas, tenerosq; lacertos?
Quid uentrem forma conueniente ſibi?
An ſileam extremas parteis, & ſubdita uentri
Membra? latet uillis mollibus ille locus.
Quando erit ut noſtri teneris complexa lacertis
In gremium capias membra fouenda tuum?

Quando erit ut lecto læti iungamur in uno?
Oscula multa feres, oscula multa dabis.
Aptius hoc nostræ nullum nauale carinæ.
Et taleis portus nauita fessus auet.
Tum uersata feris uentis obmurmuret unda.
Nil ego curabo flamina cuncta Noti.
Insani feriant scopulos, & littora fluctus.
Tum pater æquoreus turbine uerset aquas.
Orabo ne soluat equos præsepibus altis
Phœbus, quo tardum proferat inde diem.
Ille expertus amor quid sit, flectetur amanti.
Ignibus hunc Daphnes incaluisse ferunt.
Non ego fallaci dicam conuitia somno.
Nec tardas noctis conquerar esse moras.
Maxima pars nobis uigilabitur inter amores.
Ambobus nullum tempus abibit iners.
Nunc inter niueos dominæ dormire lacertos
Dulce erit: & somnos tum querar esse breueis.
Et nunc lætabor decerpere munera amoris.
Dulce erit & somnus, & uigilare mihi.
Diuitias alij quærant, pelagoq; recurrant.
Et feriant remis æquora lata maris.
Sunt mihi diuitiæ grandes mea Claudia parta.
Sed cogor tantis abstinuisse bonis.
Scilicet ut clausus nigris carbonibus ignis
Aestuat, obscuro lignaq; dente uorat,
Sic mea perpetuis uruntur pectora flammis.
Nec caperent igneis æquora cuncta meos.
Grandior haud ardor Sicula conuoluitur Aethna.
Altaq; Vesuui culmina montis habent.

Elegia Tertia.

Nunc omnes mecum miseri lacrymētur amantes.
 Quos trahit, & uinctos torquet iniquus Amor.
An similis dolor est nostro? nulla æquoris unda,
 Nulla parens tellus, his grauiora tenet.
Felices illi nimium, nimiumq; beati,
 Qui non senserunt uincula dura dei.
Aut qui cum domina dormit cōplexus amator.
 Gaudia cum domina nocte silente capit:
Nos infelices nimium iam carcere clausi.
 Et quos aßiduè spesq; dolorq; tenet.
Hei mihi dum cerno dominum qui uinxit amorum,
 Gaudia cœperunt pectus habere meum.
Cernite quàm læta promittit gaudia fronte.
 Stat tamen in tenera dura sagitta manu.
Tum doleo memini cum sub quo rege tenemur.
 Non nouit leges, æqua ue iura puer.
Si mea flammatis feriuntur pectora telis,
 Claudia cur tantis libera sola malis?
Indignos fouet: & dignos contemnit amantes.
 Et cui non debet, præmia multa refert.
Sed me forte magis premit, & mihi uincula nectit
 Dura magis, cunctis torqueor ipse magis.
Viuere debueram lætus puerilibus annis.
 Quum crudelis erat non mihi notus Amor.
Sed tamen illa ætas premitur, nec cura relinquit
 Tabida, consilijs namq; regenda senum.
Nunc me cepit Amor, qui uinxit mille cathenis.
 Et si me aspicias uincula totus ero.

Quisquis amore uacat dominũ qui quærit amãtum
  Noſcere,noſtra legat carmina,notus erit.
Vbera ſiccauit paruus uilloſa leænæ.
  Huic inter quercus antra fuere domus.
Ignitum corpus, flamantia lumina torquet,
  Dulcia dum loquitur, præparat ille dolos.
Non quam uoce refert, eadem ſententia menti eſt,
  Dulcior Actæo melle loquela fluit.
At ſi forte tumet furijs accenſus,& ira,
  Ficta refert, nullus conciliare ualet.
Tempora flaueſcunt pulchris ornata capillis.
  Improba ſed facies,eſt quoq; parua manus.
Sed tamen in cœlum ſua ſpicula mittit,& æquor.
  Tartara nec furijs tuta fuere ſuis.
Eſt nudum corpus,denſo uelamine mens eſt
  Tecta, uirum telis mollia corda ferit.
Fœmina nunc ſentit, nunc uir fera uulnera Amoris.
  Ocyus alata nulla uolauit auis.
Nutritur lacrymis, ſingultibus,atq; querelis.
  In medio cordis huic penetrale deo.
Aurea dependet humero ſuſpenſa pharetra.
  Parua uenenata cuſpide tela gerit.
Hunc caueat quicunq; uidet modò poßit,at illo
  Quis ualet ignaro delituiſſe deo?
Cernite ſim qualis domini captiuus, at iſtis
  Claudia me pœnis ſoluere ſola poteſt.
Ah crudelis Amor noſtro bibis oſſe medullas.
  Ah nimium ſæuus nil miſerere mei.
Ah puer infelix quid noſtras ſanguine uenas
  Euacuas? ſemper qualis hirudo trahis.

Parce

Parce uenenatis pectus lacerare sagittis,
In te si pietas: si pia uerba mouent.
Sæpe solent superos miserorum flectere uoces.
Et prece flectuntur numina magna deum.
Iuppiter iratus quoties prece fulmina motus
Continet, horrendos orbe tremente sonos.
At tibi nec pietas in toto pectore regnat.
Non ulli nosti parcere, cuncta petis.
An leuis in cœpto semper fortuna tenore
Perstat, & asperior, flebiliorq; uenit?
Omne meæ uitæ tempus lacrymabile semper
Deduxi: mea sors semper acerba fuit.
Et quantum poßit Fortuna uolubilis in me
Ostendit dudum, nec satiata tamen.
A patria pepulit primùm tellure, recepit
Vix tandem patrium post tria lustra sŏlum.
Quid leuiora cano? quartus uix ceperat annus
Tristia iam uitæ tempora prima meæ,
Cum pater æquoreas currens trabe lubricus undas
Proditur, & cæsus præcipitatur aquis.
Infelix moritur mater consumpta dolore.
Deseror, & frater, tertia parua soror.
Sed cui deserimur? lacrymis, luctuq; perenni.
Preßissent natos tum pia fata simul.
An semper lacrymas inter, lustusq; iacendum?
Et nobis ueniet nulla serena dies?
Felix, o nimium felix soror, impia Clotho
Ante diem cuius pollice fregit opus.
Me miserum mea ridet Amor, mea Claudia uerba.
Et risus blanda pro pietate fero.

Ferrea sunt uobis præcordia, ferrea corda.
　Nec durum pectus est adamante minus.
Quid miser effundo lacrymas, atq; irrita uerba?
　Pars bona cum lacrymis iuncta doloris abit.
O quæ sola potes strictis me soluere uinclis,
　Atq; tenes clausum, solue puella precor.

Elegia Quarta.

DIcite quem nostrũ grauior dolor urget amãtes.
　Inter amatores tristior unus ego.
Vincior, atq; magis semper mihi uincula durus
　Stringit Amor: semper flamma perennis adest.
Vsq; dolor crescit, ueluti caua flumina quæ augent
　Montibus ex altis sole tepente niues.
Non mea flectuntur languentia lumina somno.
　Ardenteis nobis obijcit ille faces.
Namq; ubi deducit stellas, & ab æquore fertur
　Clara soror Phœbi roscida rura uidens,
Semper adest, additq; ardenteis ignibus igneis.
　Atq; uetus cedit flamma repente nouæ.
Non thorus est gratus, non nox, aut tempora lucis.
　Paucior & solito carpitur ore cibus.
Nulla iuuant: pascor lacrymis, luctuq; perenni.
　Hæc quoq; de lacrymis facta litura meis.
Dij talem præstent æui, uitæq; tenorem
　Quæ rides nostris turba proterua malis
Inuasit corpus macies, & pallor in ore est.
　Vt taceam, morbum iam color ipse monet.
Morbus amor grauis est teneras ex osse medullas
　Rodit, & in tacto corpore cuncta uorat.

Hoc quòd me spernis, nostro quia pallor in ore est?
Quodq; macer uideor saeua puella tibi?
Solue malis tantis, & molliter accipe lecto,
Tum satis & pinguis, & rubicundus ero.
Tum tibi robustus miles, fortisq; uidebor.
Et nosces quàm sint fortia tela mihi.
Me magis haud quisquam est istis animosus in armis.
Vt iactent dextrae fortia facta suae.
Si tibi promissisq; minor, mendaxq; uidebor,
Haec tibi do cultro colla secanda tuo.
Paulatim nostrum pertentant gaudia pectus.
Mitior est solito uisa puella mihi.
His quamuis dictis contraxit nubila frontem.
Posse mihi uisa est pronior esse tamen.
At tu saeuus Amor paribus sua corda sagittis
Percute; uel nullos ure, uel ure duos.
Dicitur Alcides domina neuisse iubente,
Eius & iratae pertimuisse minas,
Ipsa simul sensit pariter flammata sagittas
Mox domina: illa sui & arsit amore uiri.
Arserat Alcides Augis robustus amore.
Augis percussit pectora dirus Amor.
Arserat Ormenidos Alcmenae natus amore.
Ormenidos nymphae pectus adussit Amor.
Dilexit Theseus Ariadnen captus amore.
Thesea dilexit illa puella suum.
Deniq; de cunctis sum tristis amantibus unus,
Torqueor & solus, non ego solus amo.
Ah crudelis Amor paribus sua corda sagittis
Percute, uel nullos ure, uel ure duos.

Per Veneris nimium nobis heu cognita tela,
Et per Suadelæ numina sancta Deæ.
Et quæ conubium Iuno pia curat amantum
Eripe me tantis dura puella malis.
Sic tibi Dij faciles sint, & feliciter olim
In patrio recubent ossa paterna sŏlo.
Tempore sic iusto digitis tu lumina claudas
Matris, & annosæ pignora chara tibi.

Elegia Quinta.

HOs quicunq; legis fletus, si nostra requiris
Cur sint alternis carmina iuncta modis,
Flendus amor nobis, aptum lacrymabile carmen.
Sunt mea flebilibus fata canenda sonis.
Flebile tempus erat quum me genuere parentes.
Edidit & mater, flebile tempus erat.
Nunc inter luctus uersor squallore sepultus.
Et quasi de lacrymis fluminis unda fluit.
Talis erat Niobe quondam, nunc flebile saxum:
In pugnam magnos ausa uocare Deos.
Talis erat fratrem clamantum turba sororum.
Cortice nunc quarum populus ora tegit.
Talis erat Terei coniux nondum ulta maritum.
Cui soror, & pellex, una sororis erat.
Felices illas quæ quamuis plurima passæ
Mox grauibus sensum deposuere malis.
Solus ego Tityiq; comes, miseriq; Promethei.
Tartaream pasco, Caucaseamq; feram.
Est mihi durus Amor pectus, bibit inde cruorem.
Non iecur, aut uelox uiscera lædit auis.

Tantalea quaero dextra fugientia poma.
  Peneq; quod teneo protinus ecce fugit.
Durior Eurystheo dominus me uinxit amoris.
  Et tenet inuicto sub mea colla pede.
Imperet, immaneis spargam pro semine denteis.
  Aeripedes ducam sub iuga panda boues.
Terrigenas homines uincam, uel robore magno
  Cultori surget messis acerba suo.
Imperet Eurystheus Nemeum ferre leonem,
  Ducere Threicios uel Diomedis equos.
Vel cita mors ueniet, uel magno uictor honore
  Protinus implebo nomine cuncta meo.
At nunc nulla meis accedit gloria rebus.
  Nec minor hic labor est, praemia nulla fero.
Quid Tegeaeus aper, quid Lernae bellua, & hydri
  Qui puerum caudis implicuere duo?
Geryonisq; boues pulsae de flumine Ibero?
  Implicitus densis Cerberus angue comis?
Vicerat Alcides odijs Iunonis iniquae.
  Ille tamen puero uictus Amore fuit.
Torqueor infelix, nec spes datur ulla salutis
  Et uideo nostrum fine carere malum.
Non lapides duros mouisset cantibus Orpheus,
  Irrita tractasset pollice fila Lyrae,
Si quàm durus Amor, uel Claudia, saxa fuissent.
  Mansissent nullis antra relicta feris.
Nec surrexissent Troiae Priameia quondam
  Moenia, Apollineae structa canore lyrae,
Lesbius haud curuos olim delphinas Arion
  Mouisset, cantu praecipitatus aquis.

Si quàm durus Amor, uel Claudia, corda fuissent
Delphinum: æquorea deperijsset aqua.
Tartareos flexit lacrymis, & cantibus Orpheus.
Coniuge formosa ponè sequente sua.
Non tamen & lacrymis, & cantu flexit Amorem.
Efferus at blando redditur ille sono.
Inuenit Melicerta suo medicamina casu.
Mortali ex homine est redditus ille Deus.
Insiluit Glaucus pelagi spumantibus undis,
Ex homine est factus pisce docente Deus.
At flammæ flammis, ardentes ignibus ignes,
Accedunt nostris usq; medela malis.
Vel moriar, uel soluat Amor fera uincla necesse est,
Languescunt longis pectora fessa malis.

Ελεγία Εκτη.

Ω Κώρα χαρίεσσα φιλῶ ποτὶ κύπτ' ἐλεοῖσι,
Πάντα λόγοισιν ἐμοῦ πλεῖ' ὀλοφυρομένῳ.
Κλαυδία δηθὰ φίλα κλαίω, συγγόντε πρόσωπο μ
Δάκρυα ῥαίνονται, δάκρυα πολλὰ χέω.
Μήδε γὰρ ἔρως κεῖδεῖ μου δάκρυον, ἠδ' ὀλοφυρμώς.
Στήθεα καίονται πῦσι φλογέασιν ἐμά.
Αἰδίως. Βλέψόν μου σὔτερα πυκνὰ φλογώδη.
Δάκρυα, πῦρ, κλαυθμὸς εἰσὶν ἐμὶν βίοτος.,
Καῦμα, πολύῤῥητός τε πόνος, σύσκηνος ὀδύνα.
Συστρὸς ἐγὼ τούτοις πᾶσιν ὀδυνόμενος
Εἴθ' ἀνέμοις ὀλοοῖσι βρέμῃ ποταμοῖο ῥέεθρα.,
Σὺν γ' ἀνέμοις πίπτει καὶ ῥόθος ὁ κελαδῶν.

Εἰ ζεφύροιο χολὰ πέλαγος πίπτοισα ταράσσει,
　Σύνγε χολᾶ ζεφύρω παύεται ἠ πέλαγος.
Στήθεος οὐ σιγᾶ ποκά μευ ἐν βάθεσιν ἀνία.
　Συσκευάσσονται πάντα μέλαινα ἐμίν.
Κλαυδία δὴ ἐλέκσονμ', οὐχ ὀλοκλήρεός εἰμι.
　Μοῦν' ὀλοφυρμοῦ μοι αἴτιον ἐστὶ στυγερά.
Ἔρκεσιν ὀρνίχων κατακείνται ποικιλόδειροι
　Τέκνοις γραπτοῖσι στήθεα τερπόμεναι.
Ἰστὸν ἐποιχομένα ὑφαύτρια πηνία βάλλει.
　Μῦθον ἀείδουσα στήθεα τερπομένα.
Μοῦνος ἐγὼ στυγερὸς ἀνήρ, καὶ ὀλοφυρτικὸς αἰεί.
　Μοῦνος δύστηνος, μοῦνος ὀδυρόμενος.
Μήποκα κωμαίνω, τόδ' ἐνύπνιον ὕπνος ἔπεστιν.
　Εἴποκα κοιμίζω ἄρθρα τὰ δειλὸς ἐμά.
Ὑπνωτεῖν γε κακόν, μὴ δ' ὑπνεῖν ἐστὶ κάκιστον.
　Ῥίπτεται ὡς μευ ναῦς κύμασι, καὶ ἀνέμοις.
Εἴποκα ζεὺς ὕει, πέλει αἴθριος εἶθαρ ἐκεῖνος
　Ὁππόκα γαίῃσι λώϊον ἐστὶ πατήρ.
Ἀέλιος νεφέλαν κατὰ αἴθερα, καὶ κατὰ πόντον,
　Ἐκτήκει πᾶσαν λαμπρότατος φαέθων.
Θερμαίνων ὑγρὰς ταῖς ἀκτίνεσσιν ἀρούρας,
　Ἐκκαλέει ποίας χλώρας ὁ ἀέλιος.
Αἴδιός μοι ζεὺς ὕει νεφέλῃσι κελαιναῖς.
　Μήποκα μὶν λαμπρὸς φαίνεται ἀέλιος.
Καγχαλόει ἐν ἀγροῖς πασῶν γένος ὑψιπετάων
　Ὀρνίχων, πολλαὶ τεκνία τρεψάμεναι.
Ἠνίδε καγχλάσδω. μερμήραι στῆθος ἔχοντι
　Τοὐμὸν πάμπολλαι μήποτε ληγόμεναι.

Εἰ νῦν χειμέριος καιρὸς πέλεται χιονώδης,
  Ἐκ τήξει χιόνας τόγ᾽ ἔαρ ἀνθοφόρον.
Εἰ θέρει πολλῷ μάτηρ κατακαίεται αἶα,
  Ψυχαδοδεῖν μέλλει καιρὸς ἐλευσόμενος.
Οκνα κεχηλισμένα καλαῖς σταφυλῇσιν ὀπώρα
  Κιγχλάων ἀγέλας ἄξεται ὀξυόπων.
Πᾶ ποκ᾽ ἄρ᾽ ἠγ᾽ ἀμὶν παύσασθαι φαίνεται ἐλπίς;
  Μαψιδίως κλαίω ταῦτ᾽ ὀλολυζόμενος.
Γείνατο δυσμήτηρ ὀλοῶς, καὶ μοῖρα κραταιὰ
  Δύσμορον ὡς ἐπίπαν θῆκε ταρασσομένα.
Ἀλλὰ τὺ παῦσον ἐμὸν τὸν κλαυθμὸν Κλαυδία τοῦτον,
  Μόνα γὰρ δύνασαι Κλαυδία λησαμένα.
Δακρυχέων τοι πολλὰ κατεύχομαι, οὐδὲν ὀδύνα
  Παύεται, ὀτρύνει τὴν λύπην σκληρὸς Ἔρως.

Elegia Septima.

HEi mihi quòd nulli ſolantur pectora cantus
  Noſtra, nec inſanus uincla relaxat Amor.
An ſemper lacrymas inter, luctuſq; iacebo?
  Et mea uita miſer nil niſi fletus erit?
Ecce diu lacrymis oculi rorantur obortis.
  Perpetuo noſtris imbre cadente genis.
Non mihi dat requiem lectus, non munera Bacchi.
  Non donum Cereris; triſtia cuncta mihi.
Cernite de preſſis his largæ ueſtibus undæ
  Labuntur, lacrymis quæ maduere meis.
Scilicet ut uulnus, apta & medicamina quondam
  Vulneribus latis Pelias haſta tulit.
Sic me durus Amor, uel Claudia ſoluat oportet.
  Vna manus nobis uulnus, opemq; ferat.

Vt tulit Iphiclo uulnus, natosq; bipennis.
Vna manus nobis uulnus, opemq; ferat.
Hei mihi nil prosunt lacrymæ, uox ipsa recedit
Huc, illuc, rapidis sæpe relata Notis.
O utinam matris eßem consumptus in aluo,
Quum nondum cœptum Parca mouebat opus.
Nascenti guttur presßissent fata, fuisset
Illa meæ uitæ prima suprema dies.
Nunc ego non quererer fera Amoris tela, quibus me
Sæpe uenenatis impius ille petit.
Nil paterer durum fera Claudia: uel nihil essem.
Exigua aut tellus, & taciturna forem.
Impia preßerunt nascentem sydera, tristeis
Aspectus stellæ constituere suos.
Vt mea perpetuum lacerentur pectora curis.
Torqueat & miserum me sine fine dolor.
At tu quæ uinctum claudis me carcere semper,
O quouis magno digna puella Deo,
Soluere quæ una potes, quæ mox uincire solutum,
Me precor ut soluas, & miserere mei.
Non ualeo exorare tuum sæuisßima pectus.
Dura minus Calybum cuncta metalla fluunt.
Impello remis nauem luctantibus, æquor
Murmurat: aduersi uela feruntq; Noti.
Ecce meas puppeis unda indignatur, & æquor.
Me mare, me cœlum, me pia terra premit.
Nil quo confugiam inuenio, mea fata grauantur
Omnibus: est toto nullus in orbe locus.
Siue per æquoreas mea puppis nauigat undas,
Et sulcat madidas flante Aquilone uias,

Vinctus Amore feror. flammis armatus acerbis
  Me miserum durus semper adurit Amor.
Seu syluis densis fugio, seu montibus altis,
  Ante meos oculos Claudia semper adest.
Vt lepus insidias uenantis Orionis horrens,
  Ad dominum fugit pertimuitq; canes.
Ad te confugio sic Claudia me mihi redde.
  Ah demens dixi Claudia pene mea.

Elegia Octaua.

NVlla dies odeò est densis turbata procellis,
  Vt nulla furias parte remittat aqua.
Non Aquilo cœlo nubes inuadit aperto,
  Spirat & Arctoo flamina tanta polo,
Vt non defessa glacialis concidat ala:
  Et parcat furijs aura superba suis.
Non adeò rapidis uentis extollitur æquor,
  Vt nunquam ueniat dulcior aura rati.
At mihi perpetuis surgunt freta concita uentis.
  A furijs nullo tempore cessat aqua.
En medicina meos non mitigat ulla dolores.
  En miserum pectus flamma perennis habet.
Non possent quotquot uoluuntur in æquore fluctus,
  Vda tridentiferi regna timenda patris,
Pectore quæ nostro uoluuntur tingere flammas.
  Ignibus arderet æquoris unda meis.
Quid? non his ipsis humentia numina ponti
  Arserunt? medio hæc æquore flamma latet.
Humidus exarsit Neptunus, & humida Tehtys.
  Nec calidas flammas frigida uicit aqua.

Sed quid squammigeras acies, quid carmine ponti
Agmina sub gelidis fluctibus alta feram?
Cuncta pharetrati flammis uruntur amoris.
Nil mare, nil alti fluminis unda iuuat.
Cernis ut alternè succedunt tempora semper.
Vt ueris reficit frigora dura tepor.
Cedit & Autumno pulsis feruoribus æstas.
Et sequitur pluuias inde serena dies.
Optima gignendis talis discordia rebus:
Assiduis nihilum conciperetur aquis.
Et nihil assiduo proferret terra calore.
Vtraq; res rerum fœtibus apta tamen.
Quod nimium perdit: seruat mediocris amorem
Mistio, quod minimum sponte perire solet.
Aut ego dissoluar, uel me fera Claudia solues.
Vel iungere mihi Claudia amore pari.
Fortia taurorum franguntur corpora in aruis.
Aßiduus cursus corpora frangit equi.
Deniq; ab aßiduo domitantur cuncta labore.
Et nihil est poßit quod tolerare diu.
Solus ego assiduo nunquam sub pondere flector.
Vel tulit hoc mea sors, uel uoluere dei.
At tu dura magis ferro, cunctisq; cathenis,
Dic cur me spernis sæua puella precor.
Non ne ego formosus iuuenis, num fronte modesta?
Nec desunt partes quas tacuisse decet.
Ingenium nouere meum queis nostra leguntur
Carmina, quæ cunctis antè legenda dedi.
Claudia perpetuò nostro celebrabere cantu.
Vsq; tui magna parte superstes eris.

Gloria parta tibi est per sæcula multa uirorum.
Nunc mea diuitias, prædia parua dabunt.
Perdidit una dies patremq; domumq; beatam.
Algifer insanis Adria mersit aquis.
Diuitias alij maiores dent tibi quamuis,
Non tamen hos debes præposuisse mihi.
Diuitiæ grandes concordia fertur amantum.
His tu diuitijs Claudia diues eris.
Iandudum fletu, lacrymis, clamore fatigor.
Flectere nec uerbis pectora dura queo.
Nec cernit flammas in tristi pectore clausas.
Non minor Aethnæis ignibus ardor inest.

Elegia Nona.

EN quasi manantes lacrymæ de fonte perenni
Imbribus aßiduis pectora nostra lauant.
Credere quis posset? de flammis nascitur unda,
Emanant lacrymæ, pectore flamma latet.
Lacryma multa fluit cupiens extinguere flammas.
Nescia pectoribus delituiße meis.
Sic ubi læduntur, campo funduntur aperto,
Et quærunt hosteis agmina semper apum.
Hei mihi quòd nostris latet in penetralibus hostis.
Nec defensoris robora curat Amor.
Tum male pugnatur cum sæuus mœnia uictor
Hostis habet, flamma iam superante domos.
Iam perij, nostræ nec spes est nulla salutis.
Arbitrio rapidæ nauita fertur aquæ.
Nil iuuat Arcturum, uel Oriona cernere clarum.
Quæq; micas sudo clara Corona polo.

Nil ortus Maiæ, uel tu formosa Celeno,
Nil metuens gelidam Parrhasis Arctos aquam.
Tu mihi signorum, tu uenti flaminis instar
Claudia, & in dubijs nauita cautus aquis.
Tu potes & uitam nobis, & tradere mortem.
In manibus nostra est uitaq; morsq; tuis.
Sola uelis, ueniet nobis felicior aura.
Et trabs percurret æquora tuta freti.
Carbasa flaminibus tendentur plena secundis.
Cur mauis miseram mergere sæua ratem?
Quæ nam tanta tuis accedet gloria rebus
Si me perdideris? hic tibi nullus honor.
Gloria maior erit misero succurrere amanti.
Eximiæ pietas nobilitatis opus.
Crede mihi quicunq; piam te nouerit olim,
Et lacrymis motam sentiet esse meis,
Claudia sæpe feret tua molliter ossa quiescant.
Quàm pia eras miseris, sit pia terra tibi.
Ipsa decus feritate petis, nec pectora fletus
Sollicitant nostri, perpetuusq; dolor.
Hyrcanæ tigres, uel te genuere leones.
Aut si tigre magis triste quid esse potest.
Carnibus en nostris, & sanguine dura tepenti
Vesceris Aßiduè, nec saturata tamen.
Aspera saxosi nascentem culmina montis
Viderunt, illis mollior ipsa nihil.
Vbera portauit natæ siccanda leæna.
Es nutrice tua mitior ipsa nihil.
Si quæris feritate decus, laus maxima parta est.
Et rebus uenit gloria summa tuis,

Quin quæris pelagi ceruos in fluctibus imis?
 Quin trahis è liquido marmore rete feras?
Delphinas quæras in summo culmine montis.
 Talibus haud ulla gloria rebus inest.
Est animi agrestis quantò mage quisq; rogatur,
 Supplicibus tantò durior esse uiris.
Quid miser effundo nil proficientia uerba?
 Quid sterili spargo semina uana sŏlo?
Occurrat nobis utinam serpentibus atris
 Implicita, horrendis nexa Medusa comis.
Illa tamen uireis amittet protinus omneis:
 Vt semper tristis sim, doleamq; diu.
Non ego materiem tantis deponere curis,
 Occurrant quamuis omnia dura queo,
Natus ego infelix ut me sine fine dolores
 Excrucient: sensus, materiesq; malis.
Vt semper tristeis humectem flumine uultus.
 Perpetuis lacrymis semper ut ora rigem.
Vt sit qui doleat semper natura misellum
 Me genuit; soli dura nouerca mihi.
Si bene perquiras usq; à puerilibus annis
 Tempora quæ uixi, nil nisi fletus erit
Sola potes finem lacrymis imponere nostris
 Claudia, & his tandem ponere sola modum,

MAGNIFICI D. PETRI CONTArini patricij Veneti in secundum amatoriarum elegiarum Argumentum.

Hic quoq; cognosces mala quæ patiantur amantes.
Est tamen & tandem meta reperta malis.
Omnia uincuntur studio durissima longo.
Et nihil est quod non tabida cura queat.

NATALIS COMITVM VENETI AMATORIARVM ELEGIARVM LIB. II.

NON ita triste malum est, ut non medicina dolores
Leniat, atque aliqua parte iuuetur ope.
At mea perpetuo cruciantur pectora morbo.
Vulnera non ulla nostra iuuantur ope.
Aspice quàm uarijs herbis & floribus aruum
Ridet. habent uires gramina quæq; suas.
Nil frustra Natura refert in luminis auras.
Omnibus & nata est utilis herba malis.
Nulla tamen nostro medicamina nata dolori.
Nulla uiret nostris utilis herba malis.
Ipse licet Phœbo, claraq; Coronide natus
Adueniat, secum pharmaca cuncta ferens,
Protinus attonitus, & nostro territus ibit
Vulnere, nec medicas adferet ille manus.

At licet is ſanet noſtrum miſerabile corpus,
Non minus inde dolor. qui ſuperabit erit,
Hippolytus laniatus equis, mox arte reuixit,
In toto cuius corpore uulnus erat.
Non me ſanarent quotquot fert gramina tellus.
Non ſolum corpus. mens ſimul ægra mihi eſt,
Hei mihi quòd nullis mens eſt ſanabilis herbis.
Nec ſentit medicas capta dolore manus.
Tolle mihi mentem, tolles de pectore curas.
Non ualeo mecum non miſer eſſe diu.
Tollere ſola potes tantos formoſa dolores
Claudia, formoſa ſed mihi dura nimis.
Iam lacrymis ſatiata meis, luctuq; perenni
Sis precor, hæc duro ſoluito colla iugo.
Si mos humanus formæ reſpondeat iſti,
Quod tamen heu uiſum eſt ſecius eße mihi.
Sola puellarum tu manſuetißima, ſola
Durior es cunctis una puella mihi.
Scilicet ut rutas qnærit muſtella uirenteis,
Se parat his armis in fera bella prius,
Sic ego crudeli decertaturus Amori,
Te peto: ruta mihi, durus & enſis eris.
Eſt tibi marmoreum pectus, præcordia ferro
Dura magis, durum cor adamante magis.
Aſpice de lacrymis ſtillantia pectora noſtris.
Ecce madent ueſtes ſicut ab imbre graues.
Hec quoq; pauca loquor ſingultu uerba morante.
Humida dum tergo lumina feſſa manu.
Lux inuiſa mihi eſt: & nigræ tempora noctis.
Fit grauius noſtrum nocte ſilente malum.

Lumina pro somno lacrymis funguntur obortis.
Quæ si claudantur, somnia fletus erunt.
Seu uigilo, seu blandus habet mea lumina somnus,
Seu loquor, humescunt imbre fluente genæ.
Deniq; quicquid ago, lacrymæ comitãtur agentem.
Et mea si quæras, nil nisi fletus erunt.
Felicem Glaucum quem discerpsere quadrigæ
Potniadæ, est ingens, sed breuis ille dolor.
Felicem Hippolytum cui crimine membra nouercæ
Iniustæ fuerant dilaniata suæ.
Ille dolor leuis est celeri qui labitur ala.
Ille grauis tardo qui pede lentus abit.
At meus & grauis est, & nulla labitur ala.
Sanguine perpetuò pascitur ille meo.
Nec mala mors, cunctis quamuis credatur acerba.
Accedit grauibus quæ medicina malis.
Inuenit Natura uiam, qua blanda dolore
Liberet ingenti corpora pressa malo:
Illa tamen precibus nostris non flectitur unquam.
Nec soli misero sæpe uocata uenit.
Claudia respiciat me blando lumine sola.
Protinus à nobis tristia cuncta cadent.
O quæ sola potes tanto medicamina morbo
Ferre, fer ad medicas uulnera nostra manus.

Elegia Secunda.

QVi conferre meis audet sua uulnera amãtum,
Aut flãmis flammas, fletibus aut lacrymas,
Audeat Oceani hic undis spumantibus idem
Quid dubitat, paruos iungere fonticulos.

Audeat & Muscam magno conferre Leoni,
Audeat & culici iungere stultus apros.
Aut Atlantiaci pelagi componere ceto,
Quos nutris Cephalos Adria magne tuos.
Omnibus hic meus est grauior dolor, omnibus unus
Longior, haud uulnus mitigat hora meum.
Non ita triste malum est, ut non uis temporis ulla
Leniat, & lacrymas ore madente leuet.
Hei mihi quòd nostros nil tempora longa dolores,
Nil lacrymas longi temporis hora leuat.
Vulnera cæca latent quæ rodunt pectus amantum.
Vruntur cæco pectora nostra foco.
Nec nisi qui sensit, quæ sint mala nostra ualebit
Credere, iudicio uix capienda uirum.
Crede mihi grauiora fide sunt uulnera Amoris.
Estq; dolor maior quàm uideatur amor.
Si quicunq; meas immansuetissime uoces
Rides; sensisses spicula dura Dei,
Protinus in lacrymas risus hos forte referres.
Optares ueniat gratior aura mihi.
Si possem solam miser exorare puellam,
Riderem risus impia turba tuos.
Dulce ratem pelago quam uentus iactat, & unda
Cernere, quem tuti littoris ora tenet.
Hoc facit ut facile soletur turba dolenteis
Cuius habet nullus tristia corda dolor.
Me miserum quantis flammis, quibus ignibus uror
Materia nunquam deficiente foco.
Hei mihi longa nimis deducunt stamina Parcæ.
Longa grauant pœnas tempora cuncta meas.

Non me, ne rapiat longos Abdera dolores
Perdet: si damnet calculus albus erit.
Non me si ferar ad Minoia littora uento
Esse rata Actæum Creßia turba petet.
Nec miserum Siculi me lædent æra iuuenci.
Nil timeo magni fulmina cuncta Iouis.
Rideo spirantem Salmonea pectore flammas,
Vt rides fletus impia turba meos,
Rideo & Hismenum demente Lycaone natum.
At mihi pro risu lacryma multa cadit.
Heu iam dedidici longo ridere dolore.
Sum crebris lachrymis aptior ecce ioco.
Nil me Scylla uorax terret, nil sæua Charybdis,
It quauis tuta iam mea puppis aqua.
Non timeo peiora malis præsentibus ulla.
Quæ patior, ualeo uix grauiora pati,
Nil spero. timeo'ue miser dura omnia passus,
Iam superest præter triste dolere nihil;
Da mihi te placidam, dederis quoq; Claudia sensum.
Cum sensu nobis spemq; metumq; feres.

Ἐλεγεία τρίτη.

ΗΝὶ πόνος νέος αὖθις ἐμοῦ διὰ στήθεα βάλλει.
Γίγνετ' ἐμοῖο κακὸν μηδὲν ἐλαφρότερον.
Παντοδαπαί μοι ἀεὶ σύνγ' ἀθροίζονται ὀδύναι.
Τήκονται φλογὶ μοῦ στήθεα καιόμενα.
Ἤματα πάντα κλαίω, τόγε δάκρυον οὐδὲ νυκτῶ μοι
Λείπεται ὀφθαλμός. εἰμ' ὀλοφυδνὸς ἀεί.
Ῥίπτονται νῆες τοῖς κύμασι ποντοποροῖσι.
Ὀππόσα πίπτονται τοὶ ἀνέμοι πελάγει.

Οὐ μὴν ἀλλὰ καλῷ ἰαυσαθμῷ ἕλκεται ὦκα
Ναυτίλος, ὄκκα πέλει νήνεμίη γλυκερά.
Τὰ μοῦ ναῦς αἰεὶ καταρρίπτεται ὕδατι καινῷ.
Αἰδίοις ἀνέμοις σέλματα μὲν ςηνάχει.
Ηίοιες πόντιο βρέμουσιν κύματι ςρυφνῷ
Αἰδίως, γίνεται μήποτε νήνεμίη.
Κλαυδία μοι σκληρός τ' ἀνέμοις, πόντιό τε κῦμα.
Μούνη παύεσθαι τὸ πέλαγος δύναται.
Μήποτε, τὴν γνῶναι, μήδ' ὤφθαι ὡς ἐθελοίμαν.
Ηπου μὴ τόσσον δύσμορος αὐτὸς ἐην.
Δός μοι νηπενθὲς τὸ φέρει ζείδωρος ἄρουρα
Αἰγυπτίη, ἥτ' ἄλλα φάρμακα πολλὰ φέρει.
Οὐκ ἐασεῖται ἰδ' ἄμμι κακῶν ἐπίληθον ἁπάντων.
Βαλοῦμαι κλαίων δάκρυα πολλὰ μόνος.
Ραινοῦνται δειλοῦ κατὰ δάκρυα θερμὰ παρειάς
Αἰεί μευ λυγρῷ πένθει τηκομένου.
Οὐκ βαίνει χαρίεσσα ἐμὶν νὺξ, ὅποτε νυκτὸς
Παύομαι. ὑπνώπτει μήποκα πένθος ἐμόν.
Ελθέτω ἰητρὸς Παιήων ὅςε κάλιςος,
Φάρμακα ἅπιν' ἔχει πάντα κάλιςα φέρων.
Φεύξεται εἰ τοὐμὸν πολυδείδων ἕλκος ὁρῶν.
Μήδ' ἅπτειν χρηςᾷ χειρὶ τετλησόμενος.
Αἴτιον ἐντὶ μόνη κώρα ἧς, καρδία χαλκῶ,
Ηε σιδηρείω σκληροτέρα πέλεται.
Μήποτε σειραίνω τὰ δάκρυα, μήποτε λήγει
Ογκώδης πόνος, ἢ κλαυθμὸς, ὀδυρμὸς ἐμοί.
Αἰδίως βρέμει ὡς ψαυκρῶ ποταμοῖο ῥέεθρα,
Αἰδίως δειλῷ δάκρυα πολλὰ ῥέει,

Καί ποτ᾽, ψαυκροπόδης ἵππος μακροῖσι δρόμοισι
  Θλήψεται, ἢ κ᾽ ἀργὸς ἐντὶ γενησόμενος.
Ἔσσομαι ἀργὸς ἐγὼ ὄκα δὴ πάμπολλα μογήσας
  Δοξῶ τευξεῖσθαι μή τι δυνησόμενος.
Τοῦτο ποεῖ ὕλα, καὶ τᾶς Δημήτρος ἄρουρα.
  Καὶ μηδὲν πάσχει τόν γε πόνον χρόνιον.
Οὐκ ἂν δὴ χρονίην τλαίη καὶ χρηστὸν ἄροτρον.
  Χρηστὸς ὄλλυσθαι πάντα πέρας δύναται.
Κλαυδίᾳ εὐχομένᾳ σκληρᾷ καλλίτριχον ὥρον
  Τὰν ποίει τι τέλος ἄμμιν ἐλαφροτέραν.

Elegia Quarta.

Ecquid adhuc superest fletus effundere uanos?
  Ecquid marmoreum flectere pectus adhuc?
Conquerar, an sileam? nil prodest longa querela.
  Nil prosunt lacrymæ, nil pia uerba iuuant.
Difficile est nullum ardenti de stipite fumum
  Mitti, quando ignis, flammaq; cæca uorat.
Difficile est nullum tristi de pectore fletus
  Mittere, nec lacrymis sæpe madere mihi.
Deme mihi causam, duros & deme dolores,
  Protinus arescent, quæ maduere genæ.
Conueniunt iuuenes, & me solantur, Amoris
  Vulnera plus docta sed ratione ualent.
Fortiter eximiæ uirtutis ferre dolores
  Esse ferunt omnes, magnanimiq; uiri.
Hac alijs in re quæratur gloria. tanto
  Vulnere non ualeo non doluisse meo.

Eximia est uirtus integros tollere monteis.
Sed tamen expetitur gloria tanta quibus?
Impediunt lacrymæ labentes ora loquentis.
Siccaq; perpetuis questubus ora rigant.
Sydera quæ septem, septem percurritis orbeis,
Et decus, & clari gloria magna poli.
Inter quæ dominus lucis, quartusq; locatur,
Omnia cur estis insidiosa mihi?
Si non cuncta, alijs quodnam crudelius unum?
Vel duo? nam uobis est quoq; notus Amor.
Depones iras Phœbe, pectusq; seuerum,
Si subeant animo Lathmia furta tuo.
An referam Martem Vulcani fraude ligatum?
Est Veneris cunctis fabula nota deis.
Laurus Apollineos igneis testabitur alta.
Cælauit magnum multa figura Iouem.
Hanc quicunq; uides lacrymas fecisse lituram,
Da ueniam nostris lector amice malis.
Nil mea mitescunt languentis uulnera, nullo
Tempore de misero pectore flamma cadit.
Ardeo ut ingenti quondam sata pinguia flamma,
Quæ rapido uento sollicitante cadunt.
Aut ubi in arenteis herbas delabitur ignis,
Victa cadit rapido cædua sylua foco.
Ardeo: & ardorum nulla est medicina meorum.
Quàm uellem uitam fundere cum lacrymis.
O, quoniam semper durescit Claudia, saltem
Aduéniat mors, his soluat acerba malis.

Elegia Quinta.

EN rursus fragili sulco freta dura phasello.
Non tamen ad portum fessa carina uenit.
En repeto scopulos infelix naufragus hos, qui
Naufragij nuper causa fuere mei.
En repeto pelagus contra nitentibus undis.
Ecce paro contra stultus adire Notos.
Insanus uel sum, uel me dolor urget amantem.
Vel fortuna uocat, uel mea fata trahunt.
Quid prodest saxum lacrymis, quid marmora uoce
Flectere? nil fletus, nil pia uerba iuuant.
Quid iuuat ad duros uoces effundere monteis?
Ad Zephyros surdos fundere quid lacrymas?
Sed tamen assiduo roduntur marmora fluctu.
Assiduo lapsu flumina saxa cauant.
Assiduo durum ferrum consumitur usu.
Assiduo casu marmora gutta terit.
Assidua tandem flectetur Claudia uoce.
Cum bene sæuierit, deniq; mitis erit.
Nescio quid trepidat miserum formidine pectus:
Sit faustum: dubium spes'ne metus'ne latet.
An potius renouata mihi est nunc causa doloris?
Hactenus & lacrymis est maduisse parum?
Flectere si nequeo crudelem uocibus illam,
Quæ mihi perpetui causa doloris adest.
Has uoces tandem magicas referemus ad arteis.
Atq; instar nostræ carmina uocis erunt.
Non ego Circæo medicamine uulnera Amoris.
Sanarem, ni esset Claudia acerba nimis.

Da rapidis flammis puer has, & sparge farinas.
Incœptis faueas lucide Phœbe meis.
Et dic ossa feræ spargo nunc Claudiæ, amore
Ardeat, utq; ardet sparsa farina foco.
Vritur ut laurus crepitans, cineremq; relinquit,
Ardeat haud aliter Claudia Amore mei.
Liquitur ut flammis, at non sine numine cæra hæc.
Liquatur semper Claudia amore mei.
Vritur en furfur: gaudentes carmine cuncti,
Atq; ueneficijs huc precor este dei.
Hoc facite ut non sit Medeæ carmine peius.
Quale ueneficium sit Perimeda tuum.
Carmina uel segetes alios traducere in agros
Possunt, & fluuius carmine uertit iter.
Carmine mutatur Phæbe: nec lumine eodem
Vsq; micat, iamiam pallet, & inde rubet.
Carmine mutantur lapides, plantæq; uirentes.
Et ferrum, & si quid duriusesse potest.
Non tamen & nostrum crudelis Claudia curat
Carmen. nec nostris flectitur illa sonis.
Hippomanes pulli tenera de fronte reuulsum
Est caro, ab effectu quæ quoq; nomen habet.
In furias agitantur equæ, uel montibus altis,
Illius aut imis uallibus urget odor.
Sic agitere mea crudelis Claudia uoce.
Vrantur flamma pectora dura pari.
Amisit limbum uestis fera Claudia. at illum
En uellens flammis ipse dedi rapidis.
Contusus uino miscebitur iste lacertus.
Hunc bibet, hæc nobis commoda præstat anus.

Ista uenena puer contundito limine in ipso
  Claudiæ, & exiguo hæc murmure uerba refer.
Spargo uenena, feræ spargantur & ossa puellæ,
  Dum sit amatori mitior illa suo.
Hei mihi nil prodest cantus, quot sæua uenena
  Nascuntur Ponto nil mea fata leuant.
Vsta farina nihil prodest, uiridis'ue lacertus.
  Exuror limbo nunc grauiore foco.
Nil me philtra iuuant, nil circes carmina prosunt.
  Deme ueneficijs credula turba fidem.
Quid superest? uerbis sæpe exorare puellam.
  Sola sibi philtrum, sola lacertus erit.

Elegia Sexta.

NAufragus in scopulos sæpe en frelabor eosdem.
  Nec tamen ulla timet nostra pericla ratis.
In rigidos colleis, fluctuq; latentia saxa,
  Sæpe tulit fluctus, sæpe tulere Noti.
Est quassata diu mea puppis, sed tamen illam
  Mergere non pelagus, non uoluere dei.
Vel me damna dei forte ad grauiora reseruant.
  Vel ueniet misero gratior aura mihi
Nunc est arboribus solito uiolentior aura.
  Murmurat en tremulis populus alta comis.
Vix possunt uolucres suetis considere ramis.
  Nunc Aquilo in syluas ecce serenus adit.
Sed tamen hinc flatus uiolenti concidet aura.
  Dulcior adueniet quàm fuit antè status.
In sylua uolucris cœlo cantabit aperto.
  Et quatiet plumis pectora læta suis.

Aſpirat ſemper nobis uiolentior aura,
Et miſerum nunquam gaudia pectus habet.
Vidimus æquoreos fluctus ſe attollere cœlo,
Tum freta non ulli tuta fuere rati.
Nunc tamen æquato ceciderunt æquora Ponto.
Intrepidus cantans nauita ſulcat aquas.
At mihi perpetuis uentis obmurmurat unda.
Nunc huc, nunc illuc uentus & illa refert.
Sed tibi ſi poſſem circundare barchia collo,
Nil facerem Boream, nil ego triſte fretum.
Firmarem puppeis, iaceretur & anchora terræ.
Quàm bene ſentires figitur illa ſolo.
Inſomnis longæ uigilarem tempora noctis.
Et quererer longas has, tamen eſſe breuis.
Excuterent ſomnos noſtro de pectore ſemper
Gaudia, nec caperet lumina blanda quies.
Hic uento retinente ratem quàm dulce morari.
Gaudebo furijs Auſter acerbe tuis.
Gratior aduerſus uentis eris ipſe ſecundis.
Et fautor pugnans (quis mihi credat) eris.
Hei mihi quòd noſtris uerbis obmurmurat aura
A uento ſcires illa relata leui.
Vt parat Oceano currus extollere Phœbus,
Aurata & roſeis iam iuga ponit equis,
Surgit opus repetens tum matutinus arator.
Robuſtaq; manu lætus aratra regit.
Ad medium mox ille diem requieſcit in umbra.
Membraq; iam longo feſſa labore leuat.
Hinc rurſus repetiuit opus, canit inter arandum.
Sic longum lætus præterit ille diem.

Nocte domum repetens cernit ſe pignora circum,
Verbula multa audit, blanditiasq; capit.
Liberat emeritis bobus ſudantia colla.
Inde bouem, & dominum mulcet amica quies.
Aeternus mea corda dolor premit acer, & alto
Pectore languentis uulnera cæca latent.
Luce uolat uolucris perquirens pabula natis.
Et uaga per campos ſemina parua legit.
Inde nigreſcenti propior fit ueſper Olympo.
Tum molli in nido læta quieſcit auis.
Luce natat piſcis, uitreas & lubricus undas
Scindens in liquida pabula quærit aqua.
Nocte tamen dormit ripis, aut arbore tectus.
Et nihil eſt quod non mulceat alma quies.
Non mihi lux blanda eſt Soli, non nocte quieſco,
Grandior at miſerum me dolor uſq; premit.
Ille ego ſum ſolus quem ſemper mille dolores
Sollicitant, tanti eſt cauſa puella mali.
Diſcite formoſi iuuenes felicius auræ
Credere, nec quæuis turgida uela ferat.
Eligite & dominam placidam quæ colla lacertis
Vinciat, & iaciat uincula dura procul.
Si cum liber eram, cum nulla ligauerat, ullus
Talia iam doctus iuſſa dediſſet amans,
Forſitan haud iſtis arderent pectora flammis.
Nunc eſſem uotis lætior ipſe meis.
Credendum expertis: namq; experientia rerum
Cunctarum docta plus ratione ualet.
Heu nimium ſtringis miſerum fera Claudia uinclis
Nil miſerere mei, nil miſerere mei.

Elegia Septima.

IAm satis ingemuit puppis quassata procellis,
Pertulit irati uerbera multa freti.
Iam satis insanus uentus pugnauit, & unda,
Membraq; uix restant pauca refecta ratis.
Dij quibus imperium pelagi; qui concita uentis
Ardua pacatis æquora mulcet aquis;,
Parcite iam tandem cuncti me plectere fluctu
Parcite: quæ nobis gloria mersus ero?
Heu quantò melius misero succurrere nanti.
Mergere quàm liquidis fluctibus ora uirum.
Quærendum pietate decus, famamq; peremem,
Eximiæ proprius est pietatis honor.
Iure Iouem patremq; uirum, patremq; deorum
Dicimus, hic magna nos pietate regit.
Sæpius hic parcit, quàm crimina puniat: etsi
Cogitur, inuitus tristia damna mouet.
Tu quoq; quæ nobis es carbasa, uentus, & unda,
Disce mihi à magnis mitior esse deis.
Accipe quam dederit nobis spem nocte silenti,
Ille pharetratus, aliger ille puer.
Tempus erat primum roseos quo fertur in ortus
Aurora, & claris astra fugabat equis,
Exortumq; iubar purgatum uiserat orbem.
Vdaq; ridebant gramina rore nouo.
Visus adesse mihi deus est formosus amorum.
Non torua facie, qualis & antè fuit.
Sed blandus, facilisq; magis, qualisq; uideri,
Cum cœpit miseris dulcior esse, solet.

Depoſito toruo ridebant lumina uultu.
Tum lætus taleis edidit ore ſonos.
Iam nimium noſtris, nimium iam perdite flammis
Aduenient uotis tempora grata tuis.
Cum bene ſæuierit tua Claudia, protinus illa
Seruitio referet præmia multa tuo.
Te domina ut norit mitem, ſeruumq; fidelem,
Militiam poßis qui tolerare diu,
Mox in blanditias furias conuertet, eritq;
Mitior hæc quanto ſæuior ante fuit.
Dixerat in tenueis ſubitoq; euanuit auras,
Sic eſt ereptus uiſibus ille meis.
Inſtrepuere arcus fugientis, ſpicula neruus
Miſit, & ingenteis illa dedere ſonos.
Illa tuum uellem ſenſiſſent pectora: ſæpe
Dixiſſes tecum hic quàm patienter amat.
Hei mihi non audis noſtras ſurdißima uoces.
Nec noſti quàm ſint ſpicula acerba dei,
Mors quoq; dura mihi eſt: felicibus inuida Parca
Lætitia in media ſtamina ſæpe ſecat,
Non tamen & precibus, miſerorum flectitur, illis
Sæpe magis digito grandia fila trahit.
Me miſerum ſomno ſimilis ſpes noſtra, rubenti
Somnia quam dubio progenuere die.
Sed tamen hæc nobis ſpes quam dedit ipſe Cupido.
Sed tamen eſt fallax inſidioſus Amor.
Perpetiar quodcunq; feret deus acer amoris.
Vel moriar, uel erit mitior inde mihi.

Elegia Octaua.

Spirauit tandem Zephyri felicior aura.
Aptaq; sunt miseræ flamina uisa rati.
Intumuit dudum uentis spirantibus æquor.
Peruia nauigijs unda nec antè fuit.
Oppositas fluctus indignabantur arenas.
Littoraq; insanis ingenuere sonis.
Mitior est solito nobis en uisa puella.
Subridens dextro lumine signa dedit.
Nec uoces omneis nunc aspernatur amantis.
Insuetum cœpit pectus habere focus.
Claudia iam cœpit quàm nos patienter amamus
Noscere, uulneribus indoluitq; meis.
Nil non cura potest, nil non solertia longa.
Aßiduum studium, perpetuusq; labor.
Vidimus & longo signatum tramite saxum.
Qua formica leuis pondera multa tulit.
Non aliter quam si grauium signata rotarum
Pondere sit tellus, orbita multa patet.
Vidimus aßiduis & marmora dura cauari
Guttis, in medio grande foramen erat.
Nescio cur nostrum trepidat formidine pectus.
Hæc neque syncera gaudia mente fero.
Forte mihi superi lapsis grauiora minantur.
Et ueniet nostræ tristior aura rati.
At potius longi mens assuetudine morbi,
Quæ uix conualuit, nunc quoq; fessa iacet,
Nunc neq; iure queri, sed nec gaudere ualemus,
Hic status est peior quàm fuit antè meus.
Quid doleam ignoro, doleo tamen, ultima prima
Vincunt. dura premunt me mea fata magis.

Dij faciant ueniat nobis fœlicior & mens,
Et fortuna;querar ne mala tanta diu.

Elegia Nona.

IAm nihil est nostros quod nõ grauet ecce dolores.
Omnia sunt nostris inuidiosa bonis.
Cum cœpit mœstum fortuna ostendere uultum,
Omnia continuò læta sequuntur eam.
Turbidus hic torrens syluas & saxa uolutat.
Murmurat, & magnas concipit unda minas,
Cur mihi claudis iter immansuetißime fluctus?
Ad dominam sueta nec sinis ire uia?
Transiui quoties pedibus te perfide siccis,
Cum nullus dominæ sollicitabat amor.
At nunc nec pontem pateris, cursum'ue remittis.
Et nullum cogis fluctibus esse modum.
Imperium exerces durum, rapis omnia tecum,
Hesternis tumidus quòd modò curris aquis.
Quid faceres si multa tibi se misceat unda
Eridani, & posses fluminis ire modo?
Cum syluis tu fortè domos,& templa deorum
Diriperes, nulli parceret unda deo.
Rustica progenies hoc est crudelior, atq;
Peior, quò capta est maius in imperium.
Crede mihi laus est quã perdere parcere maior.
Dat ueniam lapsis Iuppiter ipse uiris.
Sensisses utinam quam sint fera uulnera amantum.
Quamq; sagittiferi tela tremenda dei.
Si furias non firmares, fluctumq; rapacem.
Durior es ferro, frigidiorq; niue.

Si quæras Xanthi flammas, atq; Inachi amores,
Inuenies quam sit iusta querela mea.
Non ualuere suis undis extinguere flammas.
Fluctibus ut latis plenus uterq; fluat.
Dum propero ad dominã celerẽ placidissime cursum
Sistito, cum redeo tum uiolentus abi.
Sic tibi dent superi uitare Cupidinis igneis,
Atq; his quæ patior posse carere malis.
Perpetuusq; fluas, & pura lucidus unda.
Sint inter fluuios nomina prima tibi.
Gramineæ tenera texantur harundine ripæ.
Et magni dotes fluminis accipias.

Elegia Decima.

IAnua crudelis quæ me, dominamq; retardas.
Nec sinis ad portum dura uenire ratem.
Quid prodest arcere procul sæuissima amanteis?
Accedit rebus gloria quanta tuis?
Nec mirum si dura meis es uocibus, olim
Robore de duro te posuere fabri.
Inter saxosos monteis, syluasq;, ferasq;
Nata es, quæ ferri robora sola domant.
Vincitur haud lacrymis feritas, blandaúe querela.
Dura magis faciunt pectora dura preces.
Tu quoq; crudelis nimium uanissime custos.
Sæuitiæ istius præmia quanta refers?
Sentires utinam quàm sit crudelis amantum
Conditio: quo sit carcere clausus amans.
Non dubito quin clausa mihi nunc, dura paterent
Limina: iudicio soluerer ipse tuo.

Nunc

Nunc quia laxatis incedis liber habenis
  Marmoreum pectus nulla querela mouet.
Crede mihi miseri bene tum miserescimur ipsi,
  Quum mala quæ patitur,nos quoq; dura premũt.
Vel neq; te iaculo fixit deus acer amoris.
  Vel spirat uelis aura serena tuis.
Si tibi dij faciles,& sunt in amore secundi.
  Respice sim quantis cinctus ego lacrymis.
Vror ut ingenti cogente incendia uento
  Præpetibus flammis fertilis ardet ager.
Terra auersatur me, sic mare, sydera, cœlum.
  Littora cærulea quæ mare pulsat aqua.
Omnia sunt nostris semper pugnantia uotis.
  Et nihil est tantũ quod leuet ecce malum.
Dij facerent dominæ custos, & ianitor essem.
  Seruaremq; tuas Claudia pulchra fores.
Cantarem lætus semper, curisq; solutus.
  Sæpius ornarem limina flore nouo.
Quid miser ad uentos fundo uolitantia uerba?
  Quid spargo sterili semina uana solo?
Defuit una meis iustißima causa querelis
  Hactenus, acceßit sed tamen illa simul.
Sedula ludit anus: grauis altera causa doloris.
  Et refricat nondum uulnera clausa manu.
Stultior est læna qui lænæ credit amator.
  Illa facit nitidæ quod stipis urget amor.
Verba dedit, dominæ iurauit sedula uerbis.
  Est tamen in sicco sola relicta ratis.
Dum loquor hæc lacrymæ labentes pectora tingunt.
  Perpetuis hument fletibus ecce genæ.

Da ueniam quicunq; legis mea carmina lector,
Cernitur in multis siqua litura locis.
Nondum conualuit mens assuetudine morbi.
Lumina nec lacrymas continuisse ualent.

Elegia Vndecima.

IAm mea donentur uictrici tempora lauro.
Iamq; triumphatur Claudia, uictor ego.
Iam sensit quàm dura feri sint uincula Amoris.
Nunc ultro, quod iam spreuerat ante, cupit.
Nunc tandem lacrymas miseri cognouit amantis.
Et nouit quàm sint uulnera acerba dei.
Omnia quæ syluas, resonantiaq; æquora ponti,
Et quæ rura colunt, uincit iniquus Amor.
Cuncta pharetrato cedunt animantia regi.
Nil ualet ignaro delituisse deo.
Aequora seu quæris seu fonteis, fluminaq; alta,
Cuucta sagittiferi uulnere uicta dei,
Oceanus Thetyn & Dorida magnus amauit,
Nec flammæ tumidis obstitit æquor aquis,
Quid fluctus Arethusa tuos, aut Elidis undam
Dicam? se illa tuis nunc quoq; miscet aquis.
Byblidos Idaliæ nouerũt fontis amores,
Et fluctus Lymires. Bubasidesq; nurus.
Cui non notus amor tuus est herbosus Enipeus.
Cognouit flammas Thessala terra tuas.
Arsit amore tui Xanthus formosa Neæra.
Quis nescit flammas Inache magne tuas?
Quàm sit fortis Amor norunt Acheloides undæ,
Incaluere focis Deianeira tuis.

Te quoq; Nile ferox tumidum qui curris in æquor,
Ignibus Euadnes incaluiße ferunt.
Nec mirum si dura meis est uicta puella
Vocibus, & tandem capta ab Amore fuit.
Venit in amplexus nostros mea Claudia nuper.
Oscula multa dedit, oscula multa tulit.
Nulla tamen Veneris decerpsi gaudia, sed quæ
Seruata poßunt uirginitate capi.
Spem dedit illa mihi, nobis tardissima spes est
Omnis quæ differt gaudia tanta breuis.
Scilicet & timeo ne contrahat aura serenos
Flatus, & spiret qualis & ante fuit.
Ah peream potius, & nostros spiritus artus
Deserat: hæc tellus lumina nostra tegat.
Dij faciant animam soluat mors frigida nostram.
Et mortem blanda pro pietate peto.

Elegia Duodecima.

LAeta magis solito sunt nobis pectora: tandem
En ego syncera gaudia mente fero.
Quos fortuna diu preßit lætentur amantes.
Quum bene sæuierit, fiet amicus Amor.
En mihi qui in lacrymis olim, fletuq; iacebam,
Qui inter amatores tristior unus eram,
Lætior aspirat tandem fortuna: tepentem
Et domina in gremium sæpe benigna capit.
Nil non fortis Amor, nil non fortuna, nihil non
Longa dies, nil non temporis hora potest.
Omnia mutantur, non est quod perstet in annos
Multos, & durum mitigat omne dies.

Nunc fit hyems, nunc uer redimitum floribus almis
Aduenians soluit rura coacta gelu.
Hoc sequitur spicis grauidis ornata capillos
Aestas, flauenti rura colore tegit.
Pellitur Autumno redimito tempora pomis.
Imperium uariant tempora quæq; suum.
Adueniet mox læta dies, & amoribus apta.
Si quos nunc Amor, & tempora dura premunt.
Albebant canis niuibus, quæ floribus arua
Picta rubent, aderat quum glacialis hyems.
Quod nunc est sudum cœlum, iam nubibus atris
Tectum erat, & densis omne latebat aquis.
Qui nunc in sicco colludit littore nauta,
Pugnabat pelago, flaminibusq; modò.
Deniq; si quæras post tristia tempora semper.
Blanda solet miseros gaudia multa sequi.
Quem domina auersatur amans, patiatur, ametq;.
Nec cœptum mentem deserat æger opus.
Postmodò mitis erit: ueniet felicior aura.
Crede mihi mulier quum negat, ipsa cupit.
Sed cupit expertum potius coniungere amantem.
Et mente experto liberiore frui.

NATALIS COMITVM VENET

Epistola. Scribit ad Camil. Billiam Mediolanen.

Laura.

SEu Cortyna tenet Cretæis condita campis
Delitijs tellus inuidiosa meis.
Seu potius dulci Baccho gratißima Gnosos,
Gnosia delitijs conscia terra tuis,
Accipe quam mittit tibi Laura Camille salutem.
Laura tibi ignotis illa relicta locis.
Dicere quæ uolui: uerbi fidißima custos
Perferet hæc digitis charta notata meis.
Hinc procul & terræ spatio summotus, & unda,
Ferreus, & nostro tutus amore colis.
Me miseram quanto tractu terræq; marisq;,
Et latum medio separat orbe fretum.
Dixißes utinam quum uelles soluere funem,
Dum fugio, infelix, per mare Laura uale.
Iussa reuertendi tibi, & oscula mille dedissem.
Luminibus madidis inde secuta ratem
Ah nimium crudelis, abis, nec cura puellæ
Sollicitat, ne quis hinc tua furta ferat.
Immemor es nostri: dum sulcas æquora puppi
Ventosum noster per mare fugit amor.
Mentiar: & timor hic tenueis uanescat in auras.
Qui tua uela, ferant hæc mea uerba Noti.
Per mare iurasti, & terras, per tertia regna
Per cineres patrios me fore sæue tuam.
Hei mihi quòd nostris uerbis obmurmurat aura.
Significatq; animum perfidiose tuum.

Aſpice, turbarunt orientia ſigna Bootis
Aequora, & inſano turbine uerſat aquas.
Sed neq; nunc tua ſum, deſerta relinquor & ipſe
Fugiſti æquoreas puppe ſecante uias.
Nil metuis Venerem quæ reddit amantibus alma
Iura, & de ſpuma dicitur orta Amaris.
Heu cur deſerui patriam, charoſq; parentes?
Cur mihi cum fratre eſt fida relicta ſoror?
Vt ſequerer ſummo labentia carbaſa fluctu
Huius, qui noſtris gaudeat uſq; malis?
Tum fuit in patria moriendum ante ora parentum
Quum mea uirginitas, & ſine labe fuit.
Inſanam quæcunq; uiri ſermonibus aureis
Præſtitit, intacto mox pede currat aquas.
Illa uel aërias auras ſe ſcindere pennis
Speret: flaminibus ocyus illa uolet.
Dum manet utilitas homini, uel blanda uoluptas
Omnis amat, ſpernit poſtmodò amata diu.
Inſana eſt mulier puero quæ credit Amori.
Auolat, & nullo permanet ille loco,
Aeææ quotquot fuerant medicamina Circes,
Non ualuere unum detinuiſſet uirum.
Quantum poſsit amor nouit Medea relicta.
Quæ dederat Graijs fata paterna uiris.
Quid referam Dido? fugientis munere amantis
Extremum uitæ finijt illa diem.
Si qua fides uerbis, referat Minoïa proles,
Deſerta in Naxo diripienda feris.
Quid plureis memorem? multis mea iuncta querela eſt
Vnaq; multarum littora pulſat aqua.

Nil amor est aliud Veneris quàm parua uoluptas.
Quæ simul expleta est, inficit ora rubor.
Hæc ubi cessauit, prisci labuntur amores.
Fœmina raptori rapta uidetur onus.
Sæpe ego me solor, sed non solabiliis ulla est
Arte dolor, talem nec cupit æger opem.
Finge dari nobis tanti medicamen amoris.
Quis dabit inde domum, totq; relicta mihi?
Quis'ue pudicitiam nobis dabit improbe raptam?
Omnia fers tecum, sola relinquor ego.
Ante meos oculos semper tua perstat imago.
Luce mihi in mentem, tu mihi nocte uenis.
Et quamuis fugias dormis tamen improbe mecum.
Tum capta in somnis gaudia falsa iuuant.
Sæpe mihi uideor teneris complexa lacertis.
Atq; meum lateri iungere sæpe latus.
Cætera quis nescit? taceo correpta pudore.
Nec uideor duro sola relicta uiro.
Lucifer interea cœlo nitidißimus alto
Emicat, & somnus luce fugatus abit,
Sæpe thorum tango qua tu modo parte fuisti.
Tum uerò inuadit pectora nostra gelu.
Tum quæ non audit fallax conuitia somnus?
Peior ab admonitu fit status ille tui.
Per mare ueligerum, atq; humentia numina ponti,
Per freta qui tollunt concita sæpe Notos,
Per Venerem, Venerisq; faces quibus usta periui,
Et per quæ gestat spicula dirus Amor,
Quæ mea si nunquam petiissent pectora, poßem
In patria semper uiuere læta mea,

Iurabas, memini(superis dabis improbe pœnas.)
Hic adero quum ter luna recurret iter.
Iam nouies orbem compleuit candida Phœbe.
Nunc petit obliquo tramite solis equos.
At puto soluebas pariter cum fœdere funem.
Cumq́; tua uenti uela tulere fide.
Si tibi displiceo, fortunam respice quam scis
Crimine habere tuo, crimine habere meo.
Vt damnent alij, ueniam tu cedere debes.
Crimina iudicio nostra tuenda tuo.
Aut ego si plectar, mecum plectendus & ipse es.
Nam tua criminibus crimina iuncta meis.
Nil ego peccaui, nisi quòd te perfide amaui.
Atq; meum totum est nil nisi crimen amor.
Perfidus, & raptor, teneri desertor amoris,
Criminis ipse autor esse ferere mei.
Non mihi si ueniat tua littera sola uidebor,
Quæ tantæ causas narret adesse moræ.
Sed præstat finire meo cum crimine uitam.
Ipsa ferar uindex criminis, ipsa rea.
Exigit has pœnas error, patresq́; relicti.
Paruaq́; cum paruo fratre relicta soror
O utinam parcant saltem post funera nobis.
Et dicant Lauræ molliter ossa cubent.
Forsitan & tristes plangent sua pectora palmis.
Per patrias crebro rore cadente genas.
Sed mea quis claudet morientis lumina? terra
Sunt procul à patria, sola relicta uiro,
Funereas adferte faces: furialis Erinnys
Pronuba adest fusis sanguinolenta comis.
Felices illas quarum sine crimine turpi.

Ante diem Clotho pollice fregit opus.
O lux infelix, & nocte obscurior atra,
Qua talem miseri me genuere patres.
Spernite formosæ fallentia dicta puellæ.
Iam satis exemplum fata dedere mea.
Quàm bene de nobis meruisti perfide raptor,
Noscet, iungetur siqua puella tibi.
Fallere qui cœpit, non est huic credere tutum.
Quà cœpit peragit lucidus amnis iter.
Perdidimus patrem, atq; domum, uitamq; pudicam.
Perdere cum tepido sanguine uerba leue est.
Hei mihi si cernas qualis scribentis imago est,
Pallida: nec noster uultus ut antè rubet.
Sanguine deserta est facies, ad corda cucurrit.
Priua calore suo frigore membra tremunt.
Atq; iacent miseræ sparsi per colla capilli.
Omnia significant funera mœsta mihi.
Ecce madet strictus lacrymis labentibus ensis.
Et quasi flet mecum tristia fata diu.
Hauriet hic idem nostro ne pectore uitam.
Purpureo mistus sanguine sensus erit.
Et quibus hanc miseram uinxisti, uincula ferrum
Eripiet. ferro durior ipse mihi es.
Si quod amas, sic lædis, ama feliciter hosteis.
Et me cùm raperes hostis amator eras.
O uos finitimæ nostrum celebrate puellæ
Funus, & exemplo discite amare meo.
Hoc precor in tumuli scribatur marmore carmen.
Littera sit rubris sanguinolenta notis.
Hic rea Laura iacet, & uindex criminis: illi
Sæuus Amor causam, fata dedere manus.

NATALIS COMITVM VENETI ad Clarissimum uirum GASPAREM BIRAGVM, ciuem Mediolanensem.

Captat beneuolentiam àb auditoris persona eum laudando.

GAspar inextincta semper dignissime fama,
Inter & egregios nomen habere uiros;
Te sileam? præstent à nobis carmine Musæ
Per populos nomen concelebrare tuum.
Hei mihi carminibus quis tristia uulnera nostris
Intulit? alternum surripuit'ue pedem?
Heroico scripturus eram te carmine, cœpit
Heroicum, sed mox claudicat ipse comes.
In præceps iamiam labetur pondere paruo.
Ipseq; uix sese sustinuisse ualet.

Beneuolentia captabitur à persona eius de quo loquemur, si vereri nos dicemus, vt illius facta verbis consequi non possimus.

Qua poterit tantæ laudum subsistere moli,
Quas cupit ingenium, nobilitasq; uiri?
Pelion, aut Oßan, nec tantùm pressit Olympus.
Nec magnum Enceladum pondera tanta premunt
Quem tegit excelsa fumantibus Aetna caminis.
Saxa uomens feßum cum mouet ille latus.
Est tamen audaci subeundum robore pondus.
Immemor officij ne ferar esse mei.

Suum officium sine arrogantia laudat.

Pauca feram, Sicula flores ut siquis ab Hybla,
Aut si, Myrtoo de mare potet aquas.

Myrtoū à myrtilo.

Diuitias Arabum uel siquis gustet inemptas.
Aut Rheni glaciem, Caucaseasq; niues.

Rhenus Galliæ fluuius. Caucasus mōs Indiæ.

Quid memorem patres? quid splendida facta tuorum?
Iam canitur toto nomen in orbe suum.

In demonstratiuo gñe, lau-

Nobilis Italiæ uolitauit fama per urbeis.
Et lota Biragum nomina cuncta sonant.

Et quà rura Padus cœnosis fluctibus undat ;
Et maris Ionij littora pulsat aqua.
Aut ubi pulsa sonant Siculo sua littora fluctu.
Culmina sic Alpum continuata niue.
Brutia uel tellus Lucanæ proxima genti ;
Nomina Biragum Thuscia longa sonat .
Gallia quid referam quàm nomina grata tuorum
Audiat, & toto pectore læta colat ?
Hæc Rhenus, Ligerisq; colit, sic proxima rura
Oceani, forti terra superba uiro.
Celtiber hæc etiam magno ueneratur honore.
Nobilitas priscis est tibi parta uiris .
Hanc seruas, clarisq; tuis uirtutibus auges.
Liquentes sicut flumina magna niues .
Effigies ueluti fulgent in stemmate, & auro .
In patribus fulges nobilitate tuis :
Es quoq; præsentis longè mitissimus æui :
Officia in multos testificata probant:
Arma alij capiant, & Martia castra sequantur ;
Gaudeat effuso sanguine turba leuis.
At tu consilijs gaudes, quæ tramite recto
Et maria, & terras, sydera cuncta regunt ;
Currus ut auriga non est præstantior ipso ,
Inferior uis est sic ratione leuis.
Nec tibi diuitiæ desunt, ut scilicet æquum est :
Munera multa tenes stantis in orbe Deæ :
Quid tibi thesauros Crœsi ? Numæ & aurea uasa
Exoptem ? multò nobiliora tenes.
Quid utres memorem ? multis prudentia iuncta est:
Viribus hæc cunctis anteferenda uenit.

dat enim cum à rebus externis.

Ionium mare ab Io.

Fluuij Galliæ.

Ex Celtis, & ibero nomen compositum. Si bono genere parem, aut excelsiore fuisse.

A rebus animi eum laudat.

A rebus externis.

Vt Pandora tulit cunctorum munera Diuum,
Sic natura dedit munera cuncta tibi.

A rebus corporis.

Hostibus eueniat ualidos sentire lacertos.
Eueniat charis ingeniumq; uiris.

Coniunctio est planetarum felicissima.

Syderis exorto fauit natura benigni.
Et Sol auricomo cum Ioue iunctus erat.

Parum humana prosunt, ni adsint diuina.

Huic uos quae netis fatalia fila sorores
Parcite, non alijs annumerate uiris.
Viuat ut immensum semper feliciter aeuum.
Viuat, & innumeris gaudeat ille bonis.

Aphricae populi, Lybiae

Getulum, & Garamanta petet tua fama supremum.

Fluuius Thraciç, populi apud Gangem.

Strymonias undas, Gangaridasq; uiros.

Mons Bœotiae

Ecce tuas laudes resonabunt summa Cytheri,

Mós Archadiae

Culmina quae magnus summa Lycaeus habet.

Apò tū pteleū, ab vlmo. Plin.

Atq; nemus Pteleon densum frondentibus umbris.
In quod uix radio solis adire licet.

De Odesso, & Chimçra Plin.

Audiat Odeßus, discatq; Chimaera triformis.
Pars Leo, parsq; Draco, parsq; capella ferox.

Cumaeam Sybillá, terra patria visa, periisse notum.

Dij tibi Cumaeos, Nelei & Nestoris annos
Dent, semper tali coniuge posse frui.
Dent matrona tibi semper castissima, eodem
Semper honorato coniuge posse frui.
Nunc pia formosam tueantur numina prolem.
Quae iam nunc tanto digna parente uenit.

Niobe ausa est cum Diana de prole certare.

Nec tali Niobe tumuit stultissima mater,
Quae nunc Bebricia flebilis astat humo.
Dulce meum decus, ò Gaspar spes unica nostri,
Te possem meritis concelebrare sonis:
Quae nec ferre queo memori sub pectore condam,
Et mihi semper erit nomen in ore tuum.

Antè leues pisces nitentur in aëra pennis,
  Altior & uallis culmine montis erit,
Et delapsà suo discedent ordine cuncta,
  Nomina de nostra quàm tua mente cadant.
Fata Deum uoluere tuas me dicere laudes.
  Cætera dicturus pignora prima dedi.
Scilicet & fas est mores laudare benignos.
  Deq; uiro turpi tristia uerba loqui.
Singula quid referam? dicenti plura, supersunt
  Plurima, conantem plurima, plura latent.

AD CAMILLVM MADIVM Ciuem Mediolanensem.

NEc minus in nostris ponere Camille libellis.
  Inter mortaleis tu quoq; nomen habe.
Si legar: externæ discent tua nomina gentes.
  Et legar: & cœlum prospera signa dedit.
Quà patet Oceanus pater, & porrecta sub axe
  Tellus, perpetua non uiduata niue,
Quà patet Aethiopumq; solum, tellusq; calore
  Vsta, & temperie dulcia rura loci,
Te populus leget: & Madiorum nomina discet.
  O decus, ò florens, ò generosa domus.
Liuor edax cesset, iam liuida turba quiescat.
  Si libet, inuideat liuida turba diu.
Sic Tityon fama est spatioso corpore diram
  Pascere auem: dira est nil nisi liuor auis.
Sisyphe quid lapidem uoluis? quid liuida corda
  Torques? & tu quid uerteris orbe rotæ?

Captat beneuolentiam ab auditoris persona, cũ laudádo.
Oceanus mare orbem terrarũ circundans.
Arcticus & Antarcticus circulus
Zona torrida.
Zonæ tẽperatæ
Tityus torquetur ab aue rodente iecur.
Sisyphus est illic saxum uoluensq; petẽsq; Ixion.

Inuidia hos omneis torquet, non saxa, nec orbis
Vertitur, at liuor tristia corda premit.
Te mihi fautorem nunc magnus sentiat orbis.
Est aliquid gratos conciliasse uiros.

Laudat à rebus animi.

Ingenium natura dedit tibi florida dona.
Vix ualeant nostro carmine quanta capi.
Sed nec tanta sinis putri marcescere tabo.
Et seruas superum dulcia dona Deum.

Educatio ĩ laude, bene & honeste per oẽm pueritiã in bonis disciplinis.

Nam puer a teneris claris uirtutibus annis
Captus, Appollinea clarus in arte diu,
Ciuibus, & patriæ, præclari exemplar honoris,
Atq; decus cunctis grande, futurus eras.
Tristia ni surgant feruentis prælia Martis.
Ille bonis tantis inuidiosus erat.
Sæpe bonis fortuna uiris ardentior obstat,
Vt premat imperijs insidiosa suis.
Adde quòd & maior uictoria rapta potenti.
Quiq; de honorato rege triumphat, erit.
Extra fortunam est, qui se uirtutibus ornat.
Nec ualet imperijs illa tenere suis.

Ouid. contra. rara quidẽ uirtus quam non Fortunà gubernet, virtus tamen, quasi virtutus dici potest.

Eripit hæc solers studiorum commoda: sed tu
Arte minas superas uir generose suas.
Curris ad has arteis, quas non fortuna gubernet.
Ingenium exornas moribus inde bonis.
Prima tui nota est prudentia maxima nobis.
Quòd fers æquo animo qualiacunq; tulit.
Quid referam uitamq; bonam, moresq; modestos?
Ingenium superat carmina nostra tuum.
Sol qui perpetuò cœlum, terrasq; iacenteis,
Illustras claro lumine, testis ades.

Quiq́; geris uatum curam, resonantia plectra
Eripe, si fallax est mea musa, precor.
Vos quoq; cœlestes flammæ, uos numina cœli.
* Quæq́; tenetis humum, * quiuq́; teneis aquas.
Flectuntur tandem superum crudelia corda.
Cum bene mortaleis omnia ferre uident.
Quas natura dedit uires, fortuna reliquit.
Seruatis multas uiribus addit opes.
Non illas fregit uinum, non blanda uoluptas.
Temperat à placidis mens tua cauta bonis.
Sic Pylius blandos horrescens nauita cantus
Sirenum, fertur præterijsse mare.
Mox etiam seruauit opes prudentia latas.
Fors facilis fit, quæ sæuior antè fuit.
Addidit & multos præstanti corpore fratres.
Quorum per populos nomina clara sonant.
Nam quis Alexandri nomen, quis Cæsaris haud scit?
Aut urbe in tanta quem latuere uiri?
Namq; hic diuitijs, est robore firmior alter.
Nec tamen hic expers roboris, alter opum.
Ingenio florent ambo, uirtutibus ambo.
His Iuno, & Pallas dona dedere duæ.
Additur his iunior spes maxima Palladis almæ.
Et qui de sacro nomine nomen habet.
Est quoq; Pompeius, nobis charißime semper
Nec taceo laudes Octauiane tuas.
Sed quid Casatos memorem? fortuna benigno
Aspexit uultu, cùm tibi iunxit eos.
Cæsaris egregios mores, uitamq́; probatam
Quis nescit? notus omnibus ille uiris.

Phœbus uatū deus.

* Quiq;
* quiq;

A rebus corporis.
Si uires, atq; uelocitas egregia, honestis hæc exercitationibus & industrijs dicemus comparata Si ualetido ex perpetua diligentia & temperantia cupiditatum.
A rebus externis.
Alexander & Cæsar.

Bartholameus.
Hieronymus.

Franciscus casatus Mediolanensis. Nec minor est morum Francisco gratia: nullo
Inferior clara nobilitate uiget.
Omnibus ornatum rebus pia numina cœli
Esse uolunt, faciles in tua uota Dei.
Omnibus ornauit rebus Fortuna decoris.
Consilijs, opibus, nobilitate, uiris.
Vos quoq; lanificæ ducentes stamina Parcæ,
In quarum manibus uitaq;, morsq; iacet,
Addite quod restat nunc uestri muneris illis.
Epilogus. Et date mortali grandia fila uiro.
Mandatisq; Iouis magni subscribite cunctæ.
Viuat Phœnicis tempora, uiuat auis.
Eueniet: nam signa dedit plaga lucida cœli.
Alta petens lætus concinit albus olor.
Viue precor nostri memor hoc feliciter æuum.
Felices ducas usque Camille dies.

Elegia Tertia.

QVò feror infelix? quid prosunt carmina nobis
Mittimus incultis semina læta iugis.
Credimus ingratæ pereuntia semina terræ.
Hic ager haud multum fertilitatis habet.
Insurgunt paruis immistæ scrugibus herbæ.
Exigui ruris debilitantur opes.
Tristia iam mœsto procedant carmina uultu.
Castalius fons in radicibus Parnasi musis sacer. Nil iuuat in numeros Musa uocata meos.
Claudite castalij riuos, iam claudite fontis.
Irrita de sacris labitur unda uadis.
Pluti descriptio. Ecce uenit Plutus, discedite turba sororum.
Cui cingit nitidum clara corona caput.

Lumine

Lumine priuatur: Dolus hunc deducit, & ipsum
Hinc Labor aßiduus, inde Rapina tenet.
Pone Metus sequitur, cui dextram Cura senilis
Porrigit, itq; pari tristis uterq; gradu.
Aurea uenerunt nunc tandem sæcula, mundus
Aureus, & toto quicquid in orbe uiget.
Aurea barba Ioui stat, lucent aurea templa
Aspice, & in cunctis stantia signa locis,
Aurea lanificæ deducunt fila sorores.
Aurea crudelis regia Ditis erit.
Aurea splendescunt radiantis sydera Lunæ.
Aurata facie tu quoq; Phœbe micas.
Sic Venus, & Martis facies horrenda micantis. Planetę Venus Mars, Iuppiter, Saturnus.
Flammicomisq; Iouis, falciferiq; senis.
Quid sequimur cæcum miseri, quid inania uota? Τυφλὸς
Cui uanas cupido fundimus ore preces? πλοῦτος.
Ille uiros multò peiores reddit, & inde Stultitiam patiuntur opes.
Effugit, hunc sequimur credula turba tamen.
Me miserum, mea uerba uolant Aquilonibus acta.
Sic fumum rapidi dißipat aura Noti.
Sic folia in syluis glacialibus usta pruinis
Huc, illuc, Boreæ flamine pulsa uolant.
Elige de numero, multis de millibus unum,
Aut fur, aut spretor relligionis erit.
Proditor aut patriæ, mœchus, contēptor & æqui.
Qui superet probris carmina nostra suis.
Heu heu mortaleis cæcos, heu quis nitor auri
Corripit, & memores non sinit esse sui.
Sed cur firma minus, rigidumq; tumentia finem
Plute uiris cunctis nobiliora facis?

Cresus ditisſimus plut. in Solone. Dionyſius.

Dic ubi diuitiæ Cræſi, ſiculiq; tyranni.
Dic ubi magnorum regna ſuperba uirum.
Dic ubi ſunt quondam præruptis oppida ſaxis.
Dic ubi theſauri, totq; theatra iacent.
Dic ubi magnificæ ſunt altæ mœnia Romæ.
Dic ubi ſunt regum, uel monumenta ducum.

Omnia tempore, & ætate cõmutari.

Dic ubi factorum ueſtigia prima tuorum.
Adde fidem dictis, in tua caſtra ferar.
Aut procul hinc, miſeros mortaleis fallis, & idem
Diſſimulans læta crimina fronte tegis.
Pauper & infelix quisquis tibi præſtitit aureis.
Si fugies, iterum crimina nuda patent.
At mihi prædulces ueniant in carmina Muſæ.
Ingenio uerſus uberiore fluant.
Hæ neq; peiores ſacros fecere poetas.
Et ſeruant donis iura, fidemq; ſuis.
Hæ quemcunq; iubent totum laudatur in æuum.
Et ſuperat rapidos gloria digna rogos.

Virg. laus.

Viuet in æternum magnus Aeneidos Autor.
Dum Padus æquoreis in mare curret aquis.
Dum fera nimboſis reſonabunt æquora uentis.
Dum mittent radios aſtra ſerena ſuos.

Ouidij laus. Tibulli laus.

Sic etiam Naſo Pelignis natus aquoſis.
Teq; manent laudes magne Tibulle tuæ.
Quem fugio demens? homines non cogit iniquos
Eſſe, nec ille æquis commoda parua refert.
Sis licet inſtabilis, nuſquam ueſtigia firmes.

Quomodo fortuna vti conueniat.

Munera des idem, mox rapiasq; uiris,
Te fruar hoc ipſum quod poſſum temporis, et mox
Quæ dederis liceat munera ferre procul.

Non ego te infodiam sulcis, tua cuncta patebunt.
Nec mihi magnificas arca negabit opes.
In tua castra feror nunc tandem uictus, at ipse
Me cape, do unictas in tua uincla manus.
Maxime magnorum, suauißime Plute Deorum,
Munera si dederis, dulcior unus eris.
Muneribus fera corda uirum furiæq; Deorum
Placantur, gelida dirus ut ignis aqua.
Sic lætæ segetes ignem cogentibus Euris
Gaudent, ut pluuijs flamma repente iacet.
Si libet, immensum comples certamine mundum.
Si libet, æternæ fœdera pacis habes.
Si libet, armantur dulces in prælia fratres.
Inde petunt superos tela cruenta Deos.
Si iubeas, dulces uenient in carmina musæ.
Si iubeas poni carmina, mutus ero.
Munera si iubeas amittet Iuppiter almus.
Vrentur nullis thura sabæa focis.
Iusseris, immanes recident à crinibus angues.
Et retrahet Dido membra cremanda rogis.
Aureus haud imber de cœlo decidet, Ius
Formidanda nihil cornua frontis erunt.
Pasiphae nullo feruebit amore iuuenci.
Amittes pennas Dædale magne tuas,
Deponent radios Elice, & Cynosura. nec Helle
Hellespontiacis nomina ponet aquis.
Depositis pennis repetent sua tecta sorores.
De gremio Lædæ candidus ibit olor:
Deponet floris faciem puer, altaq; lauri
Culmina odoriferas deposituta comas.

Theognidis sententia.
Munera, crede mihi placant hominesq; deosq;.
Auaritię effectus, & liberalitatis. & quo colligitur diuitias medium quid esse.
Nam si Virgilio puer. & toterabile desit hospitium.
Danaes fabula.
Isidis Deę fabula.
Dædalum lib. 2 de arte amãdi. ouid.
Vrsa maior & minor.
Progne, & philomela.
Pollucis, & helenæ fabula.
Narcissus in florem versus.
Daphne in laurum.

Niobe in saxū. Deponet Niobe lacrymas, & populus alta.
Medusa notissima. Deponet nexas angue Medusa comas.
Pyrami,& Thysbes fabula. Pyramus haud Thysben, nec Iason Colchidis amne
Aurea lanigeræ uellera quæret ouis.
Iasonis nauigationem valer.Flaccus. Mox cernet Thamyris radiantia lumina cœli.
Thelephus haud flebit, nec cyparissus erit.
De Thamyris fabula. Deniq; uel toto quicquid cantatur in orbe,
Vel quicquid rerum gloria magna potest,
Hom.lib.ii.iliad. Sic quæcunq; meis resonantur carmina plectris,
Subijcis imperio maxime Plute tuo.

Telephus in cyparissū versus.

Epilogus.

Ad Paupertatem.

Paupertas demonstratur esse optima, & quæ maximē ad uiros bonos pertineat.

TE quoq; Paupertas hilari lætißima uultu
Cernimus: hæc toruo lumine dicta notas.
Oblitosq́; tui credis, quia robora Pluti
Cantamus, nec sunt regna minora tibi,
Omnia quæ fugiunt te, Pluti sceptra gubernant.
Nullus & amborum retia uitat aper.
Nam quisquis mediocris erit possessor agelli,
Mediocritas utriusq; ęquè particeps. Dum fugit alterius rete, in utrunq; cadit.
Vera loquor,tua regna magis sunt ampla: tonantē,
Et Venerem excipias,tu Dea maior eris.
Ille regit populos quotquot sol despicit altus.
Illa parit quotquot Iuppiter ipse regit.
Dignus erat Plutus qui te sequeretur & ipsam
Debueram cæco præposuisse Deo.
Antè fuit uictus glandes, & cespitis herba.
Tristus tyrie, & coæ nobilissimæ,uel lodices. Quàm molleis rhombos nosset, auesq́; cocus.
Antè fuit gramen uiride,& frons arbore lapsa,
Quam tegerent Tyria aut, pallia Coa thorum.

Ante Corinthiacum uas, arbore fortè cauata
Vas erat, haud Samium nouerat aura lutum.
Ante cytheriacas conchas, gemmasq́; rubentis
Aequoris, una satis fœmina uestis erat.
Adde quòd & cernis ut Lynceus omnia: cæcum
Et quòd cernentis ducere dextra solet.
Sed neq; te primo populus dignatur honore.
Te fugiunt, uisum sic fugit agna lupum.
Vt fugiat, terram robustus uersat arator.
Prosternit syluas is, uolucrumq́; domos.
Tu facis ut sæuum frigus, patiatur & æstum
Nauita, ut Eoas æquore portet opes.
Intrepidus uentos dubios, & sydera cœli
Discat, qui æquoreas antè timebat aquas,
Illa plaga retis piscosam urberet undam.
Perquirat fluuios, æquora, stagna, lacus.
Tu facis ut Martis currat gladiator in arma,
Vt madeat fuso sanguine dextra uirum.
Per mare, per flammas reges, populiq́; potentes
Te fugiunt, cunctis tristia corda premis.
O uanas hominum menteis, o pectora cæca,
Qualibus in tenebris tempora dura trahunt.
Discite pauperiem facilem tolerare: uidetis
*Quàm * paruis gaudent corpora nostra cibis.*
Nil aliud natura monet, quàm uiuere lætè.
In præceps ruimus per mala cuncta tamen.
Aurea nec iuuenum cernis simulachra per aulam,
Ignifera quorum lampade dextra micet.
Nec citharis resonat laquearibus alta superbis,
Nec sedes nitidum lucida sentit ebur.

Siue erit in cois coa decere puta. Tribul. & Tyrio recubare thoro.
Conchę, margaritas ferentes.
Lynceus vir pspicax.

Et duris vrgẽs in rebus gestas.

Lucret. locus.

* paucis.

Nec pretiosa riget consertis purpura gemmis,
Nec pateræ auratæ summa lapillus habet.
Non tamen & uitrei calices, unctæq; lucernæ
Desunt, gramineis arboris umbra locis.
Nec deerit uestis quæ frigoris arceat iras.
Quæq; æstus terras Sole premente leuet.

Plut. in vita Catonis.

Regia pauperies res est, mentisq; profundæ,
Sponte tua si sit, turpe coacta tamen.

Fabritii historia.

Testis erit qui Samnitum pretiosa remittit
Munera: magnanimi est spernere dona uiri.
Quid referam ueterum Romana exempla uirorum?
Plurima sunt. ingens Græcia plura tenet.

Plut. scribit hũc neq; quantum pecuniæ exequijs sufficeret reliquisse. Lycurgus nũmos fecit ferreos.

Testis Aristides, & magni iussa Lycurgi,
Accipe cur turpis sit quoq; pauperies.
Pigritiæ est signum, atq; animi uirtute carentis,
Acrasias testis creditur esse uirùm.

Acrasia, intemperantia.

Iustitiæ testis magno, populosq; regenti
Creditur, ut placidis temperet ille bonis.
Nam neq; magna facit, qui curat parua: & egeni
Non bene uir populis auxiliatur inops.

Auari abominandi.

Non multa egregij est animi cumulare, sed uti
Paucis, ne rapias commoda pauperibus.
Deniq; & est pauper cunctis mortalibus ortus,
Et rapiunt partas funera diuitias.
Quod rapiunt Pluti fraudes, tibi funera reddunt,
Cuncta sub imperio tu Dea sola tenes.
Cedat opum rector, uincunt tua castra. Cupido
Dum loquor est uelox uisus adesse mihi.

*Paruus erat, geminis alis munitus, & auro
Fulgens, cum dixit talia nudus Amor.
Aptarat iaculis, neruoq; tetenderat arcum,
Læua arcum, dextra tela tenente manu.
Immemor es nostri? nec te mea numina terrent?
Et mihi sunt nullo regna minora Deo.* Laudat se à rebus externis.
Pauperie, Pluto'ue putas mea cedere regna? A rebus corporis.
*Sum puer; at magno robora digna uiro.
Iuppiter, & Phœbus cedit mihi, Mars quoq; Iuno.
* Pluto, Neptunus, Oceanusq; pater.* * Neptunus, pluton.
*Paupertas quid, uel Plutus, si solus habendi
Absit Amor? parent & sua regna mihi.* Facit auditorē attētum, se laudando, aduersarios deprimendo.
*Sum celer: & totum momento temporis orbem
Percurro: imperijs subdita cuncta meis.
Forsitan & quæris quæ nobis adsit origo.
Antiquum inuenies, nobiliusq; genus.* A genere. Aristophanes in auibus.
*Antè Chaosq;, erebusq; niger fuit, atráq; noctis
Tempora, confusas illa tegebat aquas.
Non aer terras, nec cœlum texerat altum,
Nec sol purpureos iungere norat equos.
Nox ouum peperit zephyri de nomine dictum.
Quale solet nulli fœmina iuncta mari.* Zephyria oua.
*Nascitur Horarum genus hinc, consurgo nitenteis
Alas indutus, aurea terga micans.
Formosus, uelox, quales cum turbine rura
Verrentes perflant puluerulenta Noti.
Ipse Chao iunctus noctu per Tartara duxi
Inde uiros, nec tum fœmina uir'ue fuit.*

Nec Venus, aut Iuno, Mars, aut Neptunus, in alto
Crede mihi cuncti delituere mari.
Est & qui Veneris natum me dicat, at ipse
Antè fui, cedit & mihi pulchra Venus.
Humida cum siccis iunxi, cum frigore flammas,
Atq; alijs aliud, tum dedit unda Deos.
Tum cœlum lato cinxit uelamine terras.
Et pater Oceanus undiq; cinxit humum.
I nunc & Plutum nobis & munera præfer.
In te uix ualeo continuiße manus.
Aspice diuersos referunt hæc tela colores,
Diuersas uireis spicula quæq; tenent.
Hæc faciunt cupiat populi percussus honores.
Istaq; diuitias, istaq; regna petat.
Hoc facit ut cupiat percussus numina cœli
Noscere, uirtutem, iustitiamq; sequi.
Sed tamen est huius dudum mihi rarior usus.
Nec iacitur cuiuis, aurea cuspis adest.
Cætera quid memorem? quæ cernis plurima tela
Sunt generis, feriunt æquora, rura polos.
Gaudeat altitonans si non sua corda sagittas
Sensernnt nostras, cùm pluit imbre nouo. Iuppiter in pluuiam auream.
Cadmus Agenorides si non mea tela fuissent In Taurum.
Haud alibi patrios quæreret exul agros.
Nec parco Veneri, cuius quoq; furta retexit Veneris & Martis adulterium.
Phœbus, quò pœnas mox dedit ille mihi.
Laurus Apollineos magnos testabitur igneis. Daphne in Laurum, iucomites Solis & Lunę amor sęuit.
Nec satis est frater, ni quoq; passa soror.
Endymion nostros testaberis ipse furores. Lunæ, & Endymionis fabula.
Mortali haud puduit concubuiße uiro.

Forte

Forte tamen mauult eadem Proserpina dici,
Hæc eadem nostro robore pressa fuit.
Est quia sæpe comes rubicunda Aurora sororis,
Hæc quoq; persensit quàm sit acerbus Amor.
Te quoq; Erichtheam Borea rapuisse puellam
Fama est, Auroræ tu quia sæpe comes.
Gaudeat æquoreus Neptunus, si mea tela
Non sensit, soli quòd dedit ille uiam.
Quæ petit auxilium Lunæ, persensit Amorem
Plus Luna paruum posse Medea ferox.
Vertere quæ nouit homines in mille figuras,
Non nouit sese uertere, uertit Amor.
Cuncta mihi parent, pecudes, hominesq; Deiq;,
Quis mea, uel cuius tela retardet ope?
Accipe sit puero mihi quanta potentia paruo.
Produco toto quicquid in orbe uiget.
Namq; ubi cesserunt Aquilonis frigora, tellus
Icta meis iaculis semina læta cupit.
Hinc segetes grato pingunt uelamine campos.
Frondescunt syluæ, luxuriantq; comis.
Tum uolucres, armenta, uiros, discrimine nullo
Percutio, resonant omnibus arua sonis.
Tum uolucris uolucri queritur, quia uulnus Amoris
Sensit, & ardenti cuspide uicta perit.
Conqueritur Taurus niueæ sua uulnera uaccæ,
Vulnera quæ sensit icta puella, uiro.
Dat tellus apibus flores, partuq; recenti
Vt monita est terræ, pignora condit apis.
Nulla mari queritur pisci, quas cepit in undis
Re mauult flammas significare suas.

Proserpinę fabula.

Aurorę, & Tithoni fabula.

Boreæ fabula.

Neptunus in arietẽ, & equũ.

Medeę amores

Circes amores.

Bruta loquerentur, ueterum monumenta uideres
Flammarum, magna est gloria lingua uiris.
Et mihi magnarum rerum debentur honores.
Nil nisi me uates, & mea facta canunt,
Ariadnes, & Helenę historia.
Quis iußit Theseu zephyris tua uela secundis
Credere, in uiduis apta puella thoris?
Troię historia.
Quid Troia est aliud, nisi fœmina propter amorē
Coniuge deserto sola secuta uirum?
Sabinorum.
Quis iunxit priscos olim tibi Roma Sabinos?
Tarquinorum.
Tarquinios pepulit nil nisi sæuus Amor.
M. Antonij, & Cęsaris.
Quis iubet Aemathios compleri sanguine campos?
Cur latuit tecti claßibus unda maris?
Singula quid memorem duri certamina Martis?
Omnia sunt manibus concita bella meis.
Solus ego priuatorum moderator Amorum.
Clauduntur nostra bellaq́;, paxq́; manu.
Si libet, armantur dulces in prælia fratres.
Si liqet, æternæ fœdera pacis habent.
Si libet, immensus feruet certamine mundus,
Si libet, haud tutus Iuppiter altus erit.
Imperij elementa meis, cœlumq́; guberno.
Nyctimene in noctuam.
Imperijs parent sydera cuncta meis.
Mergi auis fabula.
Me sine Nyctimene pœnas deponet, & ille
Qui de mergentis nomine mergus habet.
Arethusę: & Alphei fluminis fabula.
Quis lacrymas Arethusa tuas, aut Elidis amnem
Nosceret, aut dulceis Laodomia preces?
Laodomię historia.
Oenomai cur mille procos demittit ad orcum
Victa peregrinis Hippodamia rotis?
Hippodamiæ historia
Quis canat Hypsipylen, ni sæui uulnera Amoris
Sensisset? pomis quæ quoq; uicta tribus?

Deniq; quæ cingit cœlum . mare ,ſydera & aër,
Imperijs parent omnia uicta meis.
His dictis geminas alas concuſſit , & altus
Aërium fugiens inde uolauit iter.

De Inuidia .

INuidiæ ſpecies triſti mœſtiſsima uultu
Aduenit , aſsiduis fletibus ora madent.
Illa tamen ridet , ſemper uariabilis aurum
Cùm fortuna uiris diuitiaſq; rapit.
Sic pallent frondes , brumali frigore læſæ ,
Cùm priuæ nidis mille queruntur oues.
Tenuia uelantur demiſſis colla capillis.
Sic carex ſicca longa palude cadit .
Obſtipum caput eſt , latitant caua lumina; terram
Aſpicit, & toruè , ſi tamen illa uiros.
Perpetuáque fame ſquallent rubigine dentes.
Triſtia nec dulcis pectora ſomnus habet.
Nec mora , nec requies , ſi quem fortuna benigno ,
Aſpexit uultu , capta dolore gemit.
Et nunc declinat uili ſua membra grabato.
Stare loco neſcit , uertitur uſq; thoro.
Et nunc ſuſpirans dicit conuitia cœlo.
Nunc tergit madidas fletibus illa genas.
Nunc ſurgit lecto magno depulſa dolore.
Cuncta ſonant gemitu , cuncta dolore ſonant.
Turba frequens ſequitur , quam longo tempore nullus
Doctorum poſſet connumerare uirum.
Nam neq; tot folia in ſyluis exuſta pruinis,
Aut hyems primo frigore uicta cadunt.

Quid sequeris luctum demens, pœnamq; perennem?
En de te pœnas sumere, prima docet.
Inuidia capiare decet, præsentius illa
Nil est; antè tamen qua capiare uide.

Hesiod. locus. οὐκ ἄρα μοῦνον ἔην ἐρίδων γένος, ἀλλ' ἐπὶ γαῖαν εἰσὶ δύω. τὴν μέν κεν ἐπαινήσειε νοήσας. & rursus τὴν δ' ἑτέρην προτέρην μὲν ἐγείνατο νὺξ ἐρεβεννή. θῆκε δέ μιν κρονίδης.

Sunt geminæ natæ diuerso tempore Diuæ.
Diuersa ambabus mater, & hora fuit.
Hanc peperit rapidis flammis armata Megæra.
Cùm dedit horrendos terra superba uiros.
Cumq; giganteum timuerunt numina robur.
Et tremuit moto lucidus axe polus
Nox aliam peperit, mortaleis somnus habebat,
Cùm tacito lapsu sydera clara fluunt.
Iuppiter altitonans terræ radicibus alte
Hanc fixit, pigros excitat una uiros.
Crescere quæ alterius semen felicius aruis
Admonet, aut uber grandius esse capræ.
Aut est fertilior uitis, plantæq; uirentes,
Aut domus ornata est hæc aliena magis.
Inuidet agricolæ, terram qui uersat aratro.
Nautæ, qui curas æquore nauis habet.
Martigenæ, miles: tibicinibusq; canoris
Tibicen: ciuis ciuibus inferior.
Sic in diuitias contendunt, omnia cultu
Quo splendent, montes, æquora, sylua, domus.
Sic in Olympiacis radens plana æquora cursu,
Inferior primos ante fluebat equus.
Inuidia captus mercator linthea uentis
Credidit, externas æquore uexit opes.
Hanc quicunq; bonus, primam impia turba sequatur.
Hæc adat diuitias, illa dolore gemit.

Hæc

Hæc mouet ingenium, primæ Vecordia ſemper
Eſt comes: alterius carpitur illa bonis.
Illam conſequitur quiſquis priuauit honore
Numina, ab iratis triſtia dona Deis.
Qui cineres ſparſit patrios, qui membra parentum
Sparſerunt auidis diripienda lupis.
Hæc ſuperos merito lautè cumulauit honore.
Sparſit odoriferis thura cremanda focis.
Quò faueant uotis, quò plenas campus ariſtas
Semina quò tellus uberiora ferat.
Hæc ſentes uellit, completq; nitentia rura
Seminibus. ſyluas, aruaq; dura colit.
Hac cogente uirent ſurgentis culmina montis
Vitibus, hinc Baccho dulcia dona damus.
Aſpice quæ referat tellus uicina Timauo
Pucina, finitimum uult ſuperare ſŏlum.
Baiano uicina lacu quid cæcuba uina
Commemorem? haud cedunt muſta phalerna tñ.
Rhetica Veronam celebrarunt, maßica Baias.
Certant quæq; ſolum nobilitare ſuum.
Inuidiæ hoc opus eſt. præruptis oppida ſaxis,
Sunt opus Inuidiæ, magnificæq́; domus.
Fulgentes auro ueſtes, oſtroq́; ſuperbo
Sunt opus Inuidiæ, conſpicuusq́; lapis.
Inuidiam quicunq; bonam complectitur, unus
Vtilia exiguo tempore multa facit,
Vtilis hæc ſtudijs, Marti nec inutilis: illa
Palladio tandem nectit honore comas
Inuidia capiare decet, præſentius illa
Nil eſt. hoc partis, experiere bonis.

Plin.lib. xiiii. Cap. vi. Pucina uina nobilisſima & Cæcuba.

In Maledicum.

QVisquis me laceras, nostri præludia belli
Accipe, quæ primi signa furoris erunt.
Cogis inaßuetum telis certare malignis.
Desertis musis Martia castra petam.
Quisquis materiam nobis in carmina præstas
Improbe, scis uerbis te meruisse tuis.
Nomine non utar proprio nunc, signa furoris
Dun canimus, sed cùm tristia bella geram.
Huc huc tartarei gressus aduertite cuncti.
Monstraq; quot sæui regia Ditis habet.
Huc huc Eumenides, & tetra nocte creatæ.
Aduentant luctus, & furor, ira, faces
Huic os, huic rapidis oculos exurite flammis.
Huic percussa graui uerbere membra sonent.
Verbere membra sonent, hunc arctis nectite uinclis,
Et trahite in flammas, Tartareosq; lacus.
Hic subeat Tityi pœnas, sit Tantalus alter.
Et qui perpetuæ uertitur orbe rotæ.
Parce precor reliquis Minos iustißime, parcat
Aeacus, haud alium tu Rhadamante petas,
Hunc cuncti laniate, dolosq; iubete fateri.
Det pœnas uerbis, criminibusq; suis.
Quid statis? laniate uirum feralia monstra.
Festiuumq; diem Tartara Ditis agant.
Turba scelestorum pœnis lætissima, talis
Sis precor in pœnas ingeniosa uiri.
Euenient: nuper de læua parte uolauit
Bubo, & ferales ore dedit gemitus.

Euenient, nuper tres assensere sorores
    Pollice quæ ducunt tempora cuncta uirum.
At tu uir nostri longè turpissime sæcli,
    Quid uomis in toto uerba canina foro?
Et locus, & mater docuit conuitia turpis.
    Illa fuit meretrix, hic meretricis erat.
Et pater infesta scabie corrosus, & illa
    Quæ solet ignauos sollicitare canes.
Ille fuit leno primum, fuit inde satelles.
    Ante cinædus erat, sacrilegusq; fuit.
Ismara tè Ciconum populis gratissima gigni
    Viderunt, saxis durior ipse suis.
Te uel saxosi Rhodopeia culmina montis.
    Huc tua diffugit urbe repulsa parens.
Supposuit cautes tergo, mox omina linguæ
    Infelix aloes uenit in ora cibus.
Minxit in ora canis sublato crure sinistro;
    Inficiens turpi uerba liquore fera.
Flabat hyperboreis Aquilo demissus ab oris.
    Hoc tua per leuitas significata fuit.
Astra poli latuere tuum testantia casum.
    Nascenti cœlum, tristis & hora fuit.
Impia presserunt ardentis lumina Martis.
    Falcifero huius erant sydera iuncta seni.
Hei mihi cur potius sæuus non stringitur ensis?
    Quid moror infandum nobilitare genus?
In te cuncta cadant quæ dixerit Ibidis autor.
    Quicquid & ex illa sæcla tulere die.
Sic homines quicquid totum patientur in æuum.
    Et quicquid docti dicere lingua potest.

Sis comes Enceladi, pereas, uiuasq; dolores
Inconsumpta tuos flamma perennis alat.
Sanguine crudelis tingas præsepia regis,
Aut sis quos Sphyngis uerba dedere neci.
Infelix subeas Labyrinthi limina cæca.
Vel sis Pergeæ uictima sacra Deæ.
Siue tuos cineres stridentes flamine uenti
Quò fortuna uolet, quò pia fata ferant.
Ah uiuas potius, doleas sine fine, dolendo
Vt præstes sensum, materiamq; malis.
Sint aduersa tibi quæ magnus continet orbis.
Omnia quæ uitæ, sint tibi causa necis.
Sis semper tristis, mortem semperq; preceris,
Et surdas aures præbeat illa tibi.
Nec desint pœnæ, nec desit causa doloris.
Omnia sint uitæ tempora pœna tuæ.
Viderit & quisquis patientem plurima, dicat;
Ter mala sint decies ingeminata tibi.
Nec tibi lucescant stellæ, nec lumina Solis,
Sint tenebræ uitæ tempora cuncta tuæ.
Tempora conueniant rebus: nox tristior ipsa
Luce sit, & multò tristior ipsa dies.
Rustica progenies hederæ nutrita corymbis,
Desine iam tandem rustica uerba loqui.
Signa uides belli: sed cùm certabitur armis,
Quæ te surripient robora tanta mihi?
Tum uerò orabis superos tibi terra dehiscat,
Vel te cærulei contegat unda maris.
Desine uir turpis peritura effundere uerba.
Desine pacatos sollicitare uiros.

Non pereunt tua uerba, legis cum fœnore multo,
In te sic semper officiosus ero.
Eueniant quæcunq; loquor: subnectere plura
Non libet, hæc nostri pignus amoris habe.
Te sequar hoc ipso (si perges) semper amore,
Quo sequitur pecudem per nemora atra lupus.
Sydera uos testor tremulis splendentia flammis.
Quiq; diem claris mane reducis equis.
Sic quæcunq; latent tenebroso monstra Barathro.
Sic uirideis undas, æquoreosq; Deos.
Hæc quicunq; legis, mea sint rata uota precare.
Et ueniant uerbis pondera magna meis.
Hæc ego quum canerem, uenit præcincta cathenis
Tisiphone, ardenteis concutiensq; faces.
Venit & Alecto, sinuosos reppulit angueis
In tergum, terq; est illa minata tibi.

FINIS.

STEPHANVS DE SABIO LECTORIBVS. S.

Nonnulla ſunt candidiſsime lector, quæ quin imprimendo ſubterfugerent nullo ſtudio conſequi potuimus: atq; cum prius Græca emendauerimus nonnulla tamen etiam latuerunt ut illud fol. 9 ϛ. 50 κόσμησιν δῶρα πάντα dicendum. nos tamen ut cunq; potuimus, curauimus, ut ibi quàm emendatiſsimũ opus emitteremus: ſtatuimusq́; ſiquid eſt erratum, id ita ut emendauimus eſſe corrigendum. ſed tamen unum illud memineris eſſe ſupra humanum omnia perſpicere.

In libro primo de Anno uerſu 3 Delphina. 35 undas 60 plantantur 169 quem 195 ſtellæ 288 deiecere 305 demiſſas 420 & ratibus 429 teneros domitare 441 mollia terga 442 cucurrit. 477 fallimur 569 conſurget 713 ianua 720 Cynthia 727 mecum 746 tetigit 806 hyemes 833 eflat 834 ſentiet 848 ſimulachra 836 æquoreas 859 ſparſis. 893 diffuſo 968 Phœbus 1034 eum 1044 patres 1076 Ioue.

In ſecundo Ver.

324 iuncta 390 referet 366 equus 383 incommoda 410 reſtituiſſe 490 inopsq́; 677 comitatus 820 ducum 839 referre 840 ſtrauerit 864 Marathonis 923 tempore 891 interdum 904 canibus 1003 etiſſimus 1032 præmia 1035 triſtia.

Liber Tertius Ver.

2 nunc 4 Threicium 10 plectro 18 dextra 41 uer 158 equos 241 clausit 178 sonos 213 prostratus 232 cedent 558 ouans 263 facit 266 doceat 268 esset 300 ni modò 313 doctarum 323 finierat 370 semina 379 Solymæ gentes ob 484 concutiente 490 perueniunt 508 en 522 iuglandis 581 scilicet 588 Minerua 618 habet 630 Musarũq; 710 menthaq; 728 habeat 730 rusticus 733 geminas 749 prædiscere 783 Fauoni 784 bicornis 962 conspicienda 964 ut primum tolleremembra thoro 997 ecce 1014 & nox.

Liber Quartus.

64 noxia 79 aruum 80 sabulum 88 comas 94 æqua 135 spectabit 282 inopina 342 aqua 370 ponunt 401 lugent 636 patinis 731 fugis 800 tutus 875 cõmittere 896 pinguis 898 comes 938 his 962 esulsit 994 diuitiæ 1005 feliciter 1011 tristia 1020 hora die.

Registrum.

A b c d e f g h i k l m n o p q r s t u.

quaterniones omnes præter, u, quinterniones

Impressum Venetijs per Petrum de Nicolinis de Sabio nonis Septembris M. D. L.